



S

DOSAR DE CANDIDATUR

**PLANUL DE  
DEZVOLTARE LOCALĂ  
PENTRU GAL BAZINUL  
DORNELOR**





## CUPRINS

<b>I. INTRODUCERE.....</b>	<b>- 5 -</b>
1. Particularități și elemente cadru pentru politica de dezvoltare teritorială a zonei.....	- 5 -
2. Motivația pentru înființarea GAL Bazinul Dornelor și rolul acestuia.....	<del>- 7 -8 -</del>
<b>II. PLAN DE DEZVOLTARE LOCAL .....</b>	<b><del>- 11 -9 -</del></b>
II.1. Lista localităților cuprinse în teritoriu .....	<del>- 11 -9 -</del>
<b>II.2. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCAL .....</b>	<b>- 14 -</b>
<b>PARTEA I – Prezentarea teritoriului – Analiza diagnostic .....</b>	<b>- 14 -</b>
II.2.1. Prezentare geografică și fizică .....	- 14 -
II.2.1.1. Prezentarea principalelor caracteristici geografice .....	- 14 -
II.2.1.2. Planul localizării teritoriului .....	- 18 -
II.2.1.2.1. Accesibilitatea zonei .....	-21-
II.2.1.2.2. Serviciile de transport și accesibilitatea în interiorul zonei .....	<del>- 22 -22 -</del>
II.2.1.3. Populația – Caracteristici demografice .....	<del>- 23 -23 -</del>
<b>II. 2.1.5. Patrimoniul de mediu .....</b>	<b><del>- 29 -29 -</del></b>
II.2.1.5.1. Calitatea mediului .....	<del>- 29 -29 -</del>
II.2.1.4.2. Rezervații naturale și situri Natura 2000 .....	<del>- 32 -32 -</del>
<b>II.2.1.5. Patrimoniul arhitectural și cultural.....</b>	<b><del>- 43 -43 -</del></b>
II.2.1.6. Economia locală .....	<del>- 46 -46 -</del>
Resursele naturale locale – premise pentru dezvoltarea economică .....	<del>- 46 -46 -</del>
II.2.1.6.1. Repartizarea populației active.....	<del>- 47 -47 -</del>
<b>II.2.1.6.2. Agricultură.....</b>	<b><del>- 48 -48 -</del></b>
II.2.1.6.2. 1. Utilizarea terenurilor.....	<del>- 48 -48 -</del>
II.2.1.6.2.2. Zootehnia și domeniul forestier .....	<del>- 51 -51 -</del>
II.2.1.6.3. Industria locală – IMM - Microintreprinderi .....	<del>- 54 -54 -</del>
II.2.1.6.4. Comerț și servicii .....	<del>- 55 -55 -</del>
II.2.1.6.4.1. Turismul.....	<del>- 55 -55 -</del>

## Planul de Dezvoltare Locală



Analiză pentru dezvoltarea ecoturismului în ăra Dornelor .....	<del>- 55 -</del> <del>55</del>
Delimitarea destina ției ecoturistice ăra Dornelor și zonarea internă a acesteia .....	<del>- 58 -</del> <del>58</del>
<b>Specificitatea zonelor de dezvoltare turistică</b> .....	<del>- 59 -</del> <del>59</del>
<b>Viziunea pentru dezvoltarea viitoarei destina ții ecoturistice</b> .....	<del>- 75 -</del> <del>75</del>
Oferta de activități ecoturistice în prezent .....	<del>- 75 -</del> <del>75</del>
II.2.1.7. Servicii pentru popula ție și infrastructuri medico-sociale .....	<del>- 78 -</del> <del>78</del>
II.2.1.7.1. Echipamente existente și accesibilitate .....	<del>- 78 -</del> <del>78</del>
II.2.1.8. Activități sociale și instituții locale .....	<del>- 80 -</del> <del>80</del>
II.2.1.9. Bilanșul politicilor întreprinse în teritoriu .....	<del>- 83 -</del> <del>83</del>
<b>PARTEA II – Analiza SWOT</b> .....	<b>107</b>
<b>PARTEA A – III-A: PRIORITĂȚI</b> .....	<del>- 120 -</del> <del>120</del>
Obiective prioritare pentru dezvoltarea zonei GAL Bazinul Dornelor .....	-124-
<b>REZULTATE AȘTEPTATE PE DOMENII ÎN ÎNTREAGA ZONĂ</b> .....	<del>128</del> <del>128</del>
<b>CONTRIBUȚIA PROIECTELOR DEPUSE ÎN ZONĂ – MEMBRII SOLICITANȚI PENTRU FIECARE DOMENIU</b> .....	-130-
<b>PRIORITATEA 1 PENTRU MEMBRII GAL GAZINUL DORNELOR</b> .....	<del>-136-</del>
<b>OBIECTIVE OPERAȚIONALE ÎN PRIORITĂȚI PENTRU GAL BAZINUL DORNELOR</b>	<del>Error! Bookmark not defined.</del> <del>-136-</del>
<b>PARTEA IV – MĂSURI</b> .....	<del>Error! Bookmark not defined.</del> <del>-137-</del>
<b>II.3. Planul de finanțare</b> .....	<del>Error! Bookmark not defined.</del> <del>-158-</del>
<b>PARTEA a V-a: Parteneriatul</b> .....	<b>161-</b>
III.1. Prezentarea procesului de elaborare a Planului de Dezvoltare Locală .....	-168-
III.2. Prezentarea parteneriatului decizional .....	-172-
III.2.1. Descrierea partenerilor .....	-172-
III.2.2. Crearea și funcționarea GAL-ului .....	<del>Error! Bookmark not defined.</del> <del>-180-</del>
<b>D. Comitetul de selectare a proiectelor și Criterii locale pentru selecție proiecte</b>	<del>Error! Bookmark not defined.</del> <del>-181-</del>
<b>PARTEA a VI-a: Organizarea GAL –ului</b> .....	<del>-Error! Bookmark not defined.</del> <del>-183-</del>
III.3.1. Resurse umane .....	<del>Error! Bookmark not defined.</del> <del>-183-</del>

## Planul de Dezvoltare Locală



III.3.2. Descrierea resurselor materiale .....	188
III.3.3. Buget indicativ anual de funcționare a GAL-ului .....	<b>Error! Bookmark not defined.189.</b>
III.3.4. Dispozitivul de comunicare și informare .....	<b>Error! Bookmark not defined.189.</b>
III.3.5. Implementarea proiectelor în cadrul GAL-ului .....	<b>Error! Bookmark not defined.200.</b>
<b>PARTEA a VII –a: Mecanismul de implementare.....</b>	<b>205</b>
<b>PARTEA a VIII –a: Cooperare, crearea și implementarea rețelei naționale de dezvoltare rural .....</b>	<b>223</b>
III.5.1. Cooperare .....	223
III.5.2. Crearea și implementarea rețelei .....	239

### ABREVIERI

**AER** = Asociația de Ecoturism din România

**ANDZM** = Agenția Națională pentru Dezvoltarea Zonelor Miniere

**APL** = Administrație Publică Locală

**APNC** = Administrația Parcului Național Călimani

**ARDZI** = Agenția Română pentru Dezvoltarea Zonelor Industriale

**DS** = Direcția Silvică

**GAL BD** = Grupul de Acțiune Locală Bazinul Dornelor

**MADR** = Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

**MMP** = Ministerul Mediului și Pădurilor

**OS** = Ocol Silvic

**PNC** = Parcul Național Călimani

**PNDR** = Planul Național de Dezvoltare Rurală

**SWOT** = (*în limba engleză: Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats*) Analiza:

„Puncte tari,

Puncte slabe, Oportunități și Amenințări”

**UAT** = unitate administrativ-teritorială

**ZMD** = Zona Montană Defavorizată

## I. INTRODUCERE

### 1. Particularități și elemente cadru pentru politica de dezvoltare teritorială a zonei

Zona aferentă GAL Bazinul Dornelor se individualizează prin câteva **caracteristici distinctive**, de care se leagă în mod direct potențialul și necesitățile specifice de dezvoltare teritorială ale acesteia:

1. Dat fiind situarea acesteia într-o arie intramontană din nordul țării, suprapuse în cea mai mare parte depresiunii Dornelor și văii superioare a Bistriței, din centrul grupei nordice a Carpaților Orientali, la care se adaugă culoarul depresionar transversal (Dornelor-Bilbor), zona aferentă GAL-BD este una **periferică, relativ izolată** în raport cu ariile cele mai dinamice de dezvoltare din cadrul țării și de la nivel regional.

2. În același timp, zona reprezintă o **zonă montană defavorizată (ZMD)**, așa cum a fost definită și delimitată inițial pe baza prevederilor Ordinului MADR nr. 355/2007<sup>1</sup> (actualmente abrogat), Legii muntelui nr. 347/2004<sup>2</sup> și PNDR (Anexa 4A – Fig. 2). Conform Art.1 alin (3) al Legii 347/2004 „*zona montană, prin limitarea considerabilă a posibilităților de utilizare a terenului agricol, din cauza condițiilor de altitudine sau de altitudine și pantă, este considerat defavorizat*”. Suprafața redusă a terenurilor arabile, datorată morfologiei reliefului (ponderea ridicată a versanților cu pantă mare) precum și productivitatea redusă a acestora, alături de condițiile climatice restrictive pentru cultura unor plante utile în această zonă reprezintă factori naturali restrictivi pentru dezvoltarea locală prin restrângerea semnificativă a gamei de resurse naturale disponibile pentru asigurarea mijloacelor de trai și/sau valorificarea în cadrul activităților economice. Acest fapt permite o diversificare mult mai redusă a economiei decât în alte zone, rezultând într-o specializare axată, în acest caz, în principal pe ramurile forestieră și zootehnică și într-un cost mai ridicat al vieții (impus de necesitatea achiziționării de alimente, furaje, tehnologii și de costuri suplimentare în realizarea sau eficientizarea muncilor agricole sau forestiere).

Fiind parte a zonei montane, dezvoltarea teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor trebuie să se realizeze cu **respectarea principiilor de dezvoltare a zonei montane** (stabilite prin Legea muntelui, Art. 3. Alin 2) și cu însușirea obiectivelor de dezvoltare ale acesteia care vizează:

- valorificarea optimă a resurselor agricole, forestiere, energetice, industriale, artisanale, turistice și culturale specifice;
- diversificarea activităților economice și de producție din zona montană, fără deteriorarea echilibrului ecologic sau degradarea mediului natural;
- asocierea producătorilor pentru aplicarea unei politici montane competitive;
- dezvoltarea comunităților din zona montană conform condițiilor naturale specifice;
- dezvoltarea și ridicarea calității vieții din zona montană;

<sup>1</sup> Ordinului Ministrului Agriculturii și Dezvoltării rurale nr. 355/2007 privind aprobarea criteriilor de încadrare, delimitării și listei unităților administrativ-teritoriale din zona montană defavorizată

<sup>2</sup> Republicată în temeiul art. III din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2008 pentru modificarea Legii muntelui nr. 347/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 173 din 6 martie 2008, aprobată prin Legea nr. 161/2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 684 din 7 octombrie 2008.



## Planul de Dezvoltare Locală

- asigurarea unui management performant la nivelul cerințelor Uniunii Europene și al convențiilor la care România este parte, a rețelei ecologice a ariilor naturale protejate prin protecția și conservarea acestora și utilizarea durabilă a resurselor naturale disponibile în limitele potențialului biologic natural de regenerare a acestora.

În același timp, această zonă intră sub incidența **Convenției Carpatice - Convenția privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților**, adoptată la Kiev la 22 mai 2003, și ratificată prin Legea nr. 389/2006, ce stabilește principiile și obiectivele de bază pentru o dezvoltare durabilă integrată a teritoriului carpatic.

3. De asemenea, conform evaluării realizate de către ICPA și incluse în PNDR (Anexa 4A – Fig. 2), zona GAL-BD cuprinde **terenuri agricole cu înaltă valoare naturală (HNV)** – pajiți semi-naturale și naturale cu o valoare ridicată a diversității speciilor și habitatelor. Astfel de pajiți, cu o largă răspândire în partea inferioară a văilor (unde sunt utilizate ca fâne și pășuni), dispuse în alternanță cu zonele construite (preponderent în stil tradițional), livezi și fâșii de pădure, reprezintă **peisajul tradițional specific al „Pajiții Dornelor”**, cu o valoare culturală și turistică foarte importantă. Aceste terenuri sunt **amenințate** atât de **schimbarea destinației și categoriei de utilizare** (fie în favoarea construcțiilor, în partea inferioară a văilor, fie în favoarea pădurilor, ca urmare a procesului de împădurire naturală) cât și mai ales de **abandonul activităților și practicilor agricole tradiționale** (târliț, cosit, pășunat), ca urmare a rentabilității reduse a acestui sector economic. Aceste practici tradiționale au un rol primordial în menținerea biodiversității și productivității pajiștilor montane, fapt pentru care menținerea și eficientizarea lor trebuie să reprezinte o prioritate pentru dezvoltarea agriculturii în această zonă.

4. **Fostă regiune minieră** („Bazinul Minier al Dornelor”, incluzând toate comunele din zona GAL BD, cu excepția Bilborului), aceasta a reprezentat una din zonele de intervenție ale ANDZM (Agenția Națională pentru Dezvoltarea Zonelor Miniere), fiind o parte, pentru o perioadă de 10 ani (1.04.1999 – 1.04.2009) din Zona Bucovina, clasificată drept **zonă defavorizată** (conform HG 208/1999, M.O. 134/01.04.1999) **pe baza unor considerente de natură economico-socială**. În prezent această zonă se află în atenția Agenției Române pentru Dezvoltarea Zonelor Industriale (ARDZI), înființată în 2009 prin restructurarea ANDZM, ce oferă<sup>3</sup>: servicii de informare publică, stimulente financiare pentru angajare și instruire, microcredite, sprijin pentru întreprinzători. Proiectele sale desfășurate până în 2009 au avut ca obiective refacerea mediului și regenerarea social-economică, susținute prin: *schemele de granturi mici* (în Crucea, Țăruș, Dornei, Iacobeni, Broteni), *schema de dezvoltare socială* pentru comunitățile miniere (în Țăruș, Dornei, Iacobeni, Broteni) și *programul de infrastructură locală* (în Iacobeni și Broteni). Deși zona nu mai deține în prezent acest statut oficial de zonă defavorizată, trecutul său social-economic a contribuit la crearea unor decalaje, unele încă nerecuperate, în ceea ce privește ritmul și nivelul de dezvoltare în raport cu alte zone (unele concurențiale) din cadrul ansamblului teritorial regional și național. Procesul de reconversie a economiei locale (mult mai diversificat în trecut și dominat de componenta extractiv-industrială) către o economie mixtă zootehnică, forestieră și a serviciilor a fost unul destul de lent. Singurele puncte din zonă în care mai funcționează astăzi astfel de industrii sunt turberia de la Poiana Stampei și mina de uraniu de la Crucea, singura din arealul activ, puncte care funcționează astăzi la o capacitate mult mai redusă decât în trecut. Ponderea redusă pe care o ocupă în acest moment sectorul serviciilor în economia locală a zonei rurale a Bazinului Dornelor, precum și piedicile și amenințările ce împiedică dezvoltarea și stabilitatea sectoarelor

<sup>3</sup> [http://arddzi.minind.ro/informatii\\_locale/files/sheet019.htm](http://arddzi.minind.ro/informatii_locale/files/sheet019.htm)



## Planul de Dezvoltare Locală

economice deja existente, problemele de calitate a mediului ce se manifestă până în prezent ca o consecință a activităților extractive, sunt semne că acest proces de reconversie economică nu este încă finalizat. Astfel, drept urmare, dezvoltarea zonei trebuie să susțină dezvoltarea serviciilor, a sectorului turistic și diversificarea economiei locale prin valorificarea industrială superioară a fondului local de resurse naturale prin activități care să angajeze forța de muncă locală cu un nivel divers de pregătire profesională, a căror localizare în teritoriu să permită o dezvoltare armonioasă și eficientă a acestuia.

5. Comunele din partea de sud a GAL Bazinul Dornelor (Panaci, Țărau Dornei, Dorna Candrenilor, Poiana Stampei, Bilbor) intră în **aria de interes și interacțiune aferentă Parcului Național Călimani**. Înființat în anul 2004, acesta cuprinde partea superioară a masivului omonim, areal în care, datorită gradului ridicat de biodiversitate, existenței unor asociații vegetale cu o mare valoare științifică, a ecosistemelor specifice ce includ specii și habitate de interes național și comunitar, a structurii geologice specifice de calderă vulcanică și a formelor geomorfologice unice, a fost instituit regimul de protecție și conservare corespunzător categoriei II IUCN (parc național). Deși obiectivul principal al acestuia este cel de protecție a biodiversității și peisajului în arealul Parcului, Administrația acestuia (cu sediul în Vatra Dornei) are în vedere obiective complementare precum: educația ecologică, susținerea dezvoltării ecoturismului în Parcul și în comunitățile locale, menținerea și promovarea valorilor culturale locale și susținerea dezvoltării locale durabile în general. Având în vedere misiunea Parcului, beneficiile pe care acesta le poate oferi pentru o dezvoltare durabilă a zonei (economice, culturale, sociale, ecologice – servicii de mediu), legăturile dintre acesta și comunitățile locale (istorice, culturale, de proprietate), precum și faptul că o parte din activitățile desfășurate în afara limitelor sale pot avea efecte directe sau indirecte asupra sistemelor naturale protejate de către parc, este necesară integrarea obiectivelor de conservare specifice Parcului cu cele de dezvoltare locală ale comunităților adiacente precum și orientarea comună către acele tipuri de activități economice locale ce generează beneficii și sunt în concordanță cu necesitățile specifice conservării biodiversității și peisajului.

## II. Motivația pentru înființarea ariei GAL Bazinul Dornelor și rolul acestuia

Teritoriul aferent GAL Bazinul Dornelor reprezintă o arie montană omogenă din punct de vedere geografic, la nivelul căreia există relații puternice între componentele naturală și umană, atât de natură istorică cât și social-economică, dezvoltate și consolidate de-a lungul timpului. În ansamblul teritorial al GAL Bazinul Dornelor a fost inclus și teritoriul comunei Bilbor (județul Harghita), care deși cu o apartenență administrativă diferită și delimitat de bariere de natură geografică, prezintă relații complexe și numeroase caracteristici comune cu comunele învecinate aflate la nord, în județul Suceava. În ciuda diferențelor interne, întreaga zonă se confruntă cu probleme comune, specifice de altfel întregii zone montane a României și în special fostelor zone miniere aflate încă în proces de reconversie social-economică prin dezvoltarea anevoioasă a sectoarelor primare și terțiare pe un fond al limitărilor de ordin natural. Date fiind aceste similitudini și relații este evidentă necesitatea unei abordări unitare și coerente în ceea ce privește politica de dezvoltare teritorială pentru întreaga zonă.



---

## Planul de Dezvoltare Locală

De asemenea, ca în orice alt zon , procesul de dezvoltare a teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor este rezultatul ac iunilor diferi ilor actori locali, atât din sectorul public, cât i privat sau al societ ii civile, ac iuni ce pot fi adesea discordante sau incoerente în lipsa dialogului i a colabor rii.

GAL Bazinul Dornelor reprezint un parteneriat între administra iile publice locale, agen ii economici i reprezentan ii societ ii civile din zon , în cadrul c ruia sunt reprezentate principalele domenii specifice de dezvoltare a zonei. În contextul specific teritoriului pe care îl reprezint , un astfel de parteneriat poate aduce o serie de avantaje precum: viziunea i abordarea unitar , consolidarea rela iilor deja existente în teritoriu i optimizarea unor fluxuri (de popula ie, de for de muc , de resurse, financiare, de cuno tin e, etc) din cadrul acestuia, care s permit eliminarea disparit ilor teritoriale i dezvoltarea coerent a zonei, consolidarea rolului acestui ansamblu teritorial la nivel regional i optimizarea rela iilor cu teritoriile învecinate.

## Sursa datelor: INS, 2002

Unit i administrative-teritoriale (UAT)	Cod SIRSUP	Nr. localit i	Nr. locuitori	Suprafa (km <sup>2</sup> )	Densitatea pop. (loc/km <sup>2</sup> )	Mediu**	Localitate	Cod SIRUTA
<b>Planul de Dezvoltare Locală</b>  <b>BRO TENI</b>	147358	10	6603	424,4	15,6	1	<b>Bro teni</b>	147367
						1*	Cotâruga i	147376
						1*	Dârmoxa	147385
						1*	Frasin	147394
						1*	H leasa	147401
						1*	Holda	147410
						1*	Holdi a	147429
						1*	Lungeni	147438
						1*	Neagra	147447
						1*	Pietroasa	147456
<b>CÂRLIBABA</b>	147713	6	1981	274	7,2	2	<b>Cârlibaba</b>	147722
						3	Cârlibaba Nou	147731
						3	Iedu	147740
						3	esuril	147759
						3	ib u	147768
						3	Valea Stânei	147777
<b>CIOC NE TI</b>	149138	2	1519	107,42	14,1	3	Boto	149156
						2	<b>Cioc ne ti</b>	149165
<b>CO NA</b>		5	1650	157,15	10,1	2	<b>Co na</b>	148220
						3	Podu Co nei	148257
						3	Te na	148275
						3	Valea Bancului	148284
						3	Române ti	148266
<b>CRUCEA</b>	147884	4	2279	151,3	15,1	3	Chiril	147900
						3	Cojoci	147919
						2	<b>Crucea</b>	147893
						3	Satu Mare	147928
<b>DORNA-ARINI</b>	148131	6	3097	147,06	21,1	3	Coz ne ti	148140
						2	<b>Dorna-Arini</b>	148159
						3	Gheorgheni	148168
						3	Ortoaia	148177
						3	Rusca	148186
						3	Sun tori	148195
<b>DORNA CANDRENILOR</b>	148202	3	4684	243,49	12,7	3	Dealu Floreni	148239
						3	Poiana Negrii	148248
						2	<b>Dorna Candrenilor</b>	148211
<b>IACOBENI</b>	149138	2	2347	177,51	13,2	2	<b>Iacobeni</b>	149147
						3	Mestec ni	149174
<b>PANACI</b>	149682	7	2335	137,54	18,4	3	Dr goiasa	149726
						3	Coverca	149717
						2	<b>Panaci</b>	149691
						3	Dârmoxa	147385
						3	Glodu	149735



## Planul de Dezvoltare Locală

						3	Catrinari	149708
						3	P ltini	149744
POIANA STAMPEI	149851	7	2319	180,76	12,8	3	Pilugani	149897
						3	T taru	149913
						2	Poiana Stampei	149860
						3	Dorni oara	149888
						3	C soi	149879
						3	Te na	149922
						3	Pr leni	149904
ARU DORNEI	150445	7	4320	180,14	24	2	Neagra arului	150454
						3	Plaiul arului	150472
						3	S ri or	150481
						3	aru Dornei	150515
						3	S ri oru Mare	150490
						3	Gura Haitii	150463
BILBOR	83936	2	2932	227,31	12,9	3	aru Bucovinei	150506
						2	Billbor	83945
						3	R chiti	83954
TOTAL: 11 UAT		61 localit i din care 51 rurale	36.066 loc	2408,07 km <sup>2</sup>	Densitatea medie = 14,05 loc/km <sup>2</sup>			

Având în vedere particularit ile i premisele prezentate în capitolul anterior, dezvoltarea teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor trebuie s permit în continuare *men inerea autonomiei relative* pe care o de ine, *prin valorificarea eficient a resurselor locale* care s permit în acela i timp *men inerea calit ii acestora pe termen lung* (prin ex. turism, valorificarea pajii tilor prin activit i tradi ionale i agricultur ecologic ), *consolidarea identit ii locale* (prin men inerea valorilor naturale, sociale, culturale locale, dezvoltarea produselor i m rcilor locale prin care zona s fie reprezentat pe pia a, redescoperirea i dezvoltarea elementelor de autenticitate) i *competitivitatea economic la nivel teritorial* (ex. prin eficientizarea activit ilor economice din zon , dezvoltarea produselor i m rcilor locale pentru produse competitive pe pia a na ional , etc).

În acest sens, *sus inerea produc torilor locali pentru o mai bun valorificare a resurselor locale, sus inerea asocia iilor din zon , abordarea unitar a procesului de dezvoltare pentru întregul teritoriu, o guvernare local transparent i participativ prin dezvoltarea mijloacelor de informare i consultan i dezvoltarea parteneriatelor* reprezint factorii cheie pentru

atingerea acestor obiective care alc tuiesc cadrul de ac iune al GAL Bazinul Dornelor.



---

**Planul de Dezvoltare Locală**

**PLAN DE DEZVOLTARE LOCAL**

**II.1. Lista localităților cuprinse în teritoriu**

Anexa 3 - Lista localit ilor



Planul de Dezvoltare Locală  
 GAL BAZINUL  
 Teritoriu : DORNELOR

Codul comunelor INSSE	Numele localit ii			Nr. locuitori		Suprafata totală km <sup>2</sup>	Densitate loc./km <sup>2</sup>
	Comune	Ora e	Sate	Din ora e	Total teritoriu		
147358	BRO TENI		COTARGASI, DARMOXA, FRASIN, HALEASA, HOLDA, HOLDITA, LUNGENI, NEAGRA, PIETROASA	6,603	6,603	424,4	16
147713	CÂRLIBABA		CARLIBABA, CARLIBABA NOUA, IEDU, SESURIL, TIBAU, VALEA STANEI		1,981	274,0	7
151451	CIOC NE TI		BOTOS, CIOCANESTI		1,519	107,42	14
151497	CO NA		COSNA, PODU COSNEI, TESNA, VALEA BANCULUI, ROMANESTI		1,650	157,15	10
147884	CRUCEA		CHIRIL, COJOCI, CRUCEA, SATU MARE		2,279	151,3	15
148131	DORNA-ARINI		COZANESTI, DORNA ARINI, GHEORGHITENI, ORTOAIA, RUSCA, SUNATORI		3,097	147,06	21
148202	DORNA CANDRENILO R		DEALUL FLORENI, POIANA NEGRIL, DORNA CANDRENILOR		4,684	243,49	19
149138	IACOBENI		IACOBENI, MESTECANIS		2,347	177,51	13
149682	PANACI		DRAGOIASA, COVERCA, PANACI, DARMOXA, GLODU, CATRINARI, PALTINIS		2,335	137,54	17
149851	POIANA STAMPEI		PILUGANI, TATARU, POIANA STAMPEI, DORNISOARA, CASOI, TESNA, PRALENI		2,319	180,76	13
150445	ARU DORNEI		NEAGRA SARULUI, PLAIU SARULUI, SARU DORNEI, SARU BUCOVINEI, SARISOR, SARISORU MARE, GURA HAITII		4,320	180,14	24



## Planul de Dezvoltare Locală

83936	BILBOR HR		BILBOR, RACHITIS		2,857	227.31	13
<b>Total</b>				6,603	35,991	2,408.08	15
<b>% locuitori ora e din total locuitori ( 25%)</b>	-	-	-	18	-	-	-

*La nevoie, vor fi adaugate linii  
suplimentare*

## II.2. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCAL

### PARTEA I – Prezentarea teritoriului – Analiza diagnostic

#### II.2.1. Prezentare geografică și fizică

##### II.2.1.1. Prezentarea principalelor caracteristici geografice

Zona inclusă în GAL Bazinul Dornelor este situată în partea de vest și sud-vest a județului Suceava (Fig. 4), fiind suprapusă peste depresiunea intramontană a Dornelor (situată în nordul Carpaților Orientali) și valea superioară a Bistriței din amonte de orașul Broteni. Teritoriul administrativ propus pentru înființarea GAL Bazinul Dornelor cuprinde și culmile montane ale Obștii Mesteceniului, munților Suhard, Giumalău, Rarău, Călimani, Munților Bistriței și Bârgăului (Fig. 5).

Pe ansamblu, teritoriul GAL Bazinul Dornelor este unul montan, dominat de versanți și creste cu pante în general accentuate, împărțite, dispuse în trepte, alături de care se dezvoltă relieful tipic depresionar și de vale intramontană (cu lunci înguste, terase, piemonturi, versanți cu pant ridicat și creste). Aceste caracteristici morfologice și morfografice ale reliefului condiționează atât modul de locuire dispersat cât și structura resurselor locale și specificul economic al zonei și modul de organizare al activităților de valorificare, influențând în egal măsură accesibilitatea în interiorul zonei și posibilitatea de extinderea rețelelor infrastructurii de acces și utilități (electricitate, alimentare cu apă, canalizare). Originea complexă a depresiunii Dornelor (tectono-erozivă și de baraj vulcanic) și litologia variată (dominată de roci cristaline și vulcanice), modelarea fluvială a teraselor precum și prezența piemonturilor dau morfologia specifică reliefului depresionar și a masivelor montane cu altitudini mici și mijlocii ce o delimitează.

Pe teritoriul GAL Bazinul sunt preponderent subunități montane aparținând, din punct de vedere litologic, *axului cristalino-mezozoic* (Munții Suhardului, partea vestică a Obștii Lucina-Mesteceni, versanții sudici ai Munților Giumalău și Rarău, Munții Bistriței), alături de care, în partea de sud a Depresiunii Dornelor sunt prezente culmile *munților vulcanici* ai Călimanilor, în timp ce în extremitățile sud-vestice și sud-estice sunt reprezentate unitățile ale *fliului vulcano-sedimentar* (Munții Bârgăului) respectiv ale *fliului* (Munții Stănișoarei și parțial Obștea Mesteceniului).

*Altitudinile reliefului* cresc treptat de la 700-900 m (în vatra depresiunii și pe firul văii) până la 1800-2100 m, urcând în trepte, de la nivelul văilor, pe terasele de luncă și treptele de piemont,

---

## Planul de Dezvoltare Locală



pân pe culmi, la cump na apelor. În cadrul zonei altitudinea, scade pe firul v ilor în general spre partea de E-SE a zonei (de la confluen a râurilor Bistri a i Dorna în aval), în timp ce la nivelul culmilor montane înregistreaz valori mai reduse în partea de nord, pe versantul stâng al v ii Bistri ei Auriu, în Obcina Mestec ni ului (sectorul Cîrlibaba-Iacobeni). Valorile minime ale altitudinilor absolute variaz între cca. 600 – 1050 m (pe v ile principalelor râuri, la Bro teni, respectiv Cîrlibaba i Gura Haitii) iar altitudinile maxime ajung la valori de 2100 m (Vf. Pietrosul – M ii C limani), 1856 m (Vf. Giumal u), 1651 m (Vf. Rar u), 1791m (Vf. Pietrosul Bistri ei), 1975 m (Vf. Omu – M ii Suhard) etc. Altitudea medie a zonei este de cca. 1234,35 m (Tab. 1).

**Tabelul 1 - Valorile medii ale altitudinii la nivel de UAT**

UAT	Altitudinea medie	UAT	Altitudinea medie
Cîrlibaba Cioc ne ti	1415,5	Dorna Candrenilor i Co na	1307,5
Iacobeni	1198,5	Poiana Stampei	1403,5
Dorna Arini	1211,5	Panaci	1271
Crucea	1205,5	aru Dornei	950,5
Bro teni	1279,5	Bilbor	900,2
<b>ALTITUDINEA MEDIE A ZONEI: 1234,35</b>			

Culmile principale ale masivelor montane sunt dispuse în general paralel cu valea Bistri ei, pe o direc ie NV-SE, cu excep ia masivului C limani i a masivelor Giumal u i Rar u. *Adâncimea fragment rii reliefului* atinge valori ridicate (de la 400-500 m pân la 1000-1200 m), v ile adâncindu-se mult sub nivelul culmilor, iar pantele versan ilor au valori ridicate (peste 15-20%), astfel c pe ansamblu *energia reliefului* înregistreaz valori ridicate. Atât în zonele de pe valea Bistri ei în care s-au dezvoltate bazine erozionale (Cioc ne ti, Holda) cu terase i piemonturi, precum i în cadrul Depresiunii Dornelor, energia de relief scade prin dispunerea în trepte altitudinale a reliefului.

Cu un **climat montan** de ad post, caracterizat prin: *temperaturi medii anuale* de cca 5,1°C, *amplitudini termice* de 21,5 °C între lunile ianuarie (cu o medie de -7,2 °C) i iulie (15,8 °C), *cantit i medii multianuale de precipita ii* de 657,4 mm i o valoare medie multianual a *presiunii atmosferice* de 924 mb, un num r mediu anual de 107 *zile cu inversiuni termice*, o medie multianual a *vitezei vânturilor* de 2,2 m/s i o *pondere a zilelor cu calm atmosferic* de 68,8 % (Chiri , 2003). Se înregistreaz un num r mediu de 105 zile cu strat de z pad , având o grosime medie de cca 110 cm. Valorile acestor parametri cresc spre partea de nord i vest a Depresiunii i v ii Bistri ei (comunele Cîrlibaba, Poiana Stampei), unde în general cantitatea de precipita ii este mai ridicat , ca urmare influen elor climatice atlantice i boreale.

## Planul de Dezvoltare Locală



Parametrii climatici ai zonei sunt monitorizați la stațiile meteorologice de la Poiana Stampei, Vf. Reșiti (C limani) și Rarău.

În zonă sunt reprezentate forme ale reliefului petrografic (relieful carstic, pe calcare jurasice în Masivul Rarău, relieful pe conglomerate vulcanice în C limani), alături de forme ale reliefului glaciatic (în Mii C limani) și periglaciatic (C limani, Suhard) și fluvio-denudațional. În zonă, forme ale reliefului petrografic pe piroclastite (rama nordică a Mților C limani) și calcare (Rarău- Pietrele Doamnei, Peștera liliacilor), Cheile Zugrenilor, crestele cu forme glaciare și trepte de grohotiuri periglaciare din Mii C limani sau zona Vf. Omu-Suhard, dyke-ul porfiroid al Mților Bistriei reprezintă forme interesante, cu atractivitate turistică.

### Hidrografia

Cea mai mare parte a zonei face parte din bazinul hidrografic al râului Bistrița, principalul colector, al căror tributari mai importanți sunt: Neagra și Dorna, Haju, Ciotina, Argeștru, etc. Teritoriul comunei Bilbor aparține bazinului hidrografic al Mureșului.

### Vegetația

**Etajul alpin** este prezent la altitudini de peste 1600- 1700 m, în masivele: Suhard (culmea Omul), Giumalău și C limani. Acestui etaj îi sunt caracteristice pajile alpine, în compoziția lor predominând specii de *Carex* (rogozuri) și graminee: *Poa alpina* (firuș), *Nardus stricta* (epoică), *Festuca supina* (păiuș), *Veratrum album* (stirigoaia), *Viola alpina* (viorele alpine), *Dianthus glacialis* (garofiș), *Potentilla aurea*, *Gentiana nivalis* (ghinură), etc, alături de specii de licheni, mușchi și tufăriuri mrunte de plante lemnoase ca: *Vaccinium vitis idaea* (merișor), *Vaccinium myrtillus* (afin), *Vaccinium uliginosum*, *Dryas octopetala* (arginică) și *Rhododendron kotschyi* (smârdar) – în C limani.

Etajul subalpin este prezent în partea superioară a masivului C limani, culmea Omul-Suhard-Ouorul, Giumalău, Rarău, Mții Bistriei și este dominat de vegetația pajii tinerilor secundare, ce alternează cu tufăriuri de plante lemnoase. Speciile predominante de graminee din compoziția floristică a acestor pajii sunt: *Festuca supina*, *Festuca rubra* (păiușul roșu), *Agrostis rupestris*, *Poa media*, *Carex sempervirens*, *Deschampsia flexuosa*, *Luzula nemorosa*, *Potentilla ternata*, *Campanula abietina*, *Hieracium alpinum*, *Nardus stricta*. Etajul tufăriurilor și tufăriurilor este reprezentat de *Pinus montana* (Mții C limani, Giumalău, Rarău), *Juniperus communis*, *Juniperus sibirica*, *Vaccinium vitis idaea* (merișor), *Vaccinium myrtillus* (afin), *Salix retusa*, *Dryas octopetala* (arginică). În C limani, în acest etaj se regăsesc și exemplare de *Pinus cembra* (zâmbru).

Cea mai mare parte a zonei se înscrie în **etajul p durilor de molid**, prezent la altitudini cuprinse între 800-1000 m și 1600-1700 m, alături de care, partea sud-estică, corespunde toare

## Planul de Dezvoltare Locală



În aval de Crucea, sunt mai bine dezvoltate p durile mixte, care p streaz îns o propor ie ridicat a coniferelor. Al turi de *Picea excelsa* (molid) - specia dominant , se reg sesc i: pinul (*Pinus silvestris*), bradul (*Abies alba*), tisa (*Taxus baccata*), zada (*Larix decidua* var. *polonica*), scoru ul (*Sorbus aucuparia*), mestec nul (*Betula verrucosa*) i exemplare izolate de fag (*Fagus silvestris*). În cuprinsul p durilor de molid sunt prezente i pajii montane cu *Festuca rubra*, *Deschampsia caespitosa*, *Veratrum album*, *Primula leucophylla* (ciubo ica cucului), *Agrostis tenuis* (iarba vântului), *Hieracium aurantiacum*, etc. Acest etaj este prezent a adar în toate masivele montane din zon i coboar pe alocuri pân pe firul v ilor.

**Subetajul p durilor de amestec** (fag cu r inoase) se dezvolt la altitudini de 600-700 i 800-1000 m, în special în partea inferioar a bazinului Bistri ei (în aval de Crucea, în special pe versantul stâng, însorit, dar i în zona Cheile Zugrenilor). Al turi de molid, subordonat apar fagul i bradul. În poienile acestor p duri apar pajii dominate de *Festuca rubra* i *Agrostis tenuis*.

Al turi de acestea, în Depresiunea Dornelor este bine reprezentat vegeta ia tinoavelor i vegeta ia azonal specific luncilor principalelor râuri.

Peisajul zonei este dominat de culmile montane acoperite cu p duri compacte de conifere i pajii montane valorificate prin p unat, în timp ce în partea inferioar a v ilor se dezvolt în mod preponderent etajul fâne elor ce alterneaz cu gospod riile în cadrul c rora sunt prezente mici parcele de livad sau ar turi. Acest peisaj agro-pastoral montan d nota specific zonei i are un poten ial de atractivitate turistic .

În această zon s-a p strat fauna spontan , în cadrul c reia sunt bine reprezentate speciile de interes cinegetic, în timp ce fauna acvatic este caracteristic sectorului p str vului i sectorului lipanului.

### Solurile

Disponerea tipurilor de soluri este strâns legat de litologie i de etajarea formelor de relief i tipurilor de vegeta ie. Astfel:

- **etajul montan inferior**, corespunz tor climatului temperat montan i vegeta iei nemorale, este etajul reprezentativ pentru *cambisoluri*. Fondul pedologic al etajului pedocambic este asigurat de *solul brun eu-mezobazic* i *solul brun acid*. Solul brun acid este reprezentativ pentru partea superioar a etajului pedocambic, aproximativ între 1000-1300 m, unde formeaz un subetaj bine conturat, corespunz tor tranziiei de la climatul temperat montan la cel boreal montan i p durilor de amestec fag-brad-molid (uneori f gete, br dete,

## Planul de Dezvoltare Locală



molidete, mai mult sau mai pu în pure) și cu paji ti în care dominante sunt asocia iile de *Agrostis tenuis* și *Festuca rubra*.

- **etajul montan mijlociu** este *etajul spodosolurilor*, corespunz tor climatului boreal montan al molidi urilor și bioclimatului subalpin, la altitudini cuprinse între cca 1500 și 2000 m. Cele două tipuri de soluri spodice: *solul brun feriiluvial* și *podzolul* se subetajează în spa iul etajului pedospodic, după cum urmează. Solul brun feriiluvial (sau brun podzolic) formează un subetaj inferior, relativ îngust, corespunz tor molidi urilor cu brad și fag, aproximativ între 1300 și 1500 m (limite ce pot fi substanțial modificate de condi iile climatice, relief și litologice, regionale și locale). Podzolul formează un subetaj superior mult mai extins altitudinal, în medie între 1500 și 2000 m, corespunz tor molidi urilor aproape pure și tufuri urilor subalpine.

- **etajul montan superior**, corespunz tor pedogeografic alpinului propriu-zis, are o prezență insulară în aria carpatică, cuprinzând vârfurile și culmile ce depășesc 1800-2000 m. Solul cel mai reprezentativ, format în condi iile climei și paji tilor alpine de aici, este *solul humico-silicatic* din clasa umbrisolurilor. La partea inferioară a acestui etaj, solului humico-silicatic tipic și se asociază frecvent subtipul criptosodic, pentru că la partea superioară s devine treptat dominant subtipul litic, urmat de grohotiuri și stâncării nesolificate.

Zona andosolurilor în partea vestică, corespondentă munților vulcanici ai Călimanilor, ciorăli se asociază cambisoluri andice (*solul brun eu-mezobazic andic* și *solul brun acid andic*) în etajul inferior și spodosoluri la altitudini mai mari (peste 1200-1400 m). Depresiunea Dornelor, modelată în cea mai mare parte pe ișturi cristaline, prezintă un înveliș de sol asemănător zonei montane din jur, dominat de *cambisoluri brune acide* și *spodosoluri*, la care se adaugă *insule de andosol* pe petecele de aglomerate vulcanice ale pîntenilor ce descind din Călimani. O dezvoltare apreciabilă au aici *solurile hidromorfe* și *organice* (solul gleic turbos și solul turbos) din tinoavele localizate pe sururile și terasele inferioare ale fundului celor două compartimente depresionare (Dorna-Coana și Neagra arului).

### II. 2.1.2. Planul localizării teritoriului

Situat în partea de nord a rii, zona GAL BD este **poziționat periferic în raport cu centrul administrativ al judeului Suceava**, în partea extremă SV-ică și V-ică a acestuia (Fig.3). Principalele legături rutiere și feroviare cu restul judeului sunt asigurate prin intermediul drumului european **E567**, ce străbate transversal partea central-nordică a acestei zone pe direcția NE-SV și asigură legătura cu municipiul Suceava (situat la 120 km - NE) și municipiul Bistrița (situat la cca 80 km - SV). **DN 17B**, ce străbate zona în lungul văii râului Bistrița, asigură legătura cu municipiul Piatra Neam (165 km - SE) și orașul Borșa (cca 80 km - NV).

### ÎNCADRAREA ÎN TERITORIU A ZONEI GAL BAZINUL DORNELOR

Planul

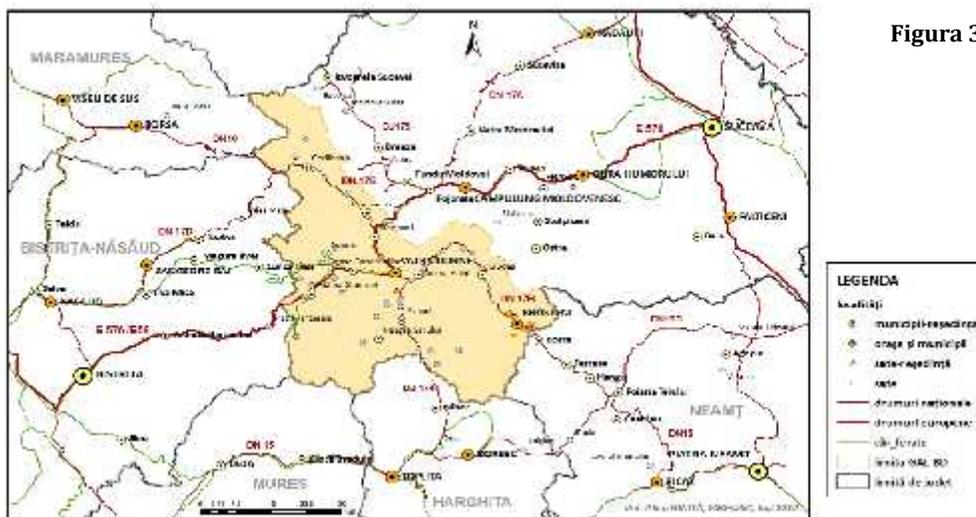
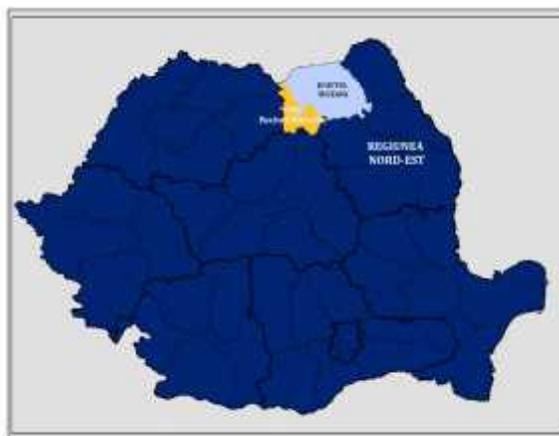


Figura 3

Zona inclusă în GAL BD cuprinde circa **25,4 % din suprafața totală a județului Suceava** și doar **4,8 % din populația totală a acestuia** și o pondere mult mai mică din județul Harghita. Ca urmare a suprafețelor întinse aferente versanților montani și a proporțiilor reduse a zonelor locuite din cadrul intravilanului comunelor, **densitatea populației** în zona GAL BD este mult mai redusă decât media la nivel național (de 91 loc/km<sup>2</sup>) și media la nivelul județului Suceava (de 80 loc/km<sup>2</sup>), având o valoare medie de aproape 15,2 loc/km<sup>2</sup> pentru localitățile din județul Suceava și o **valoare medie la nivelul întregului teritoriu de 14,05 loc/km<sup>2</sup>**.



Planul de Dezvoltare Locală

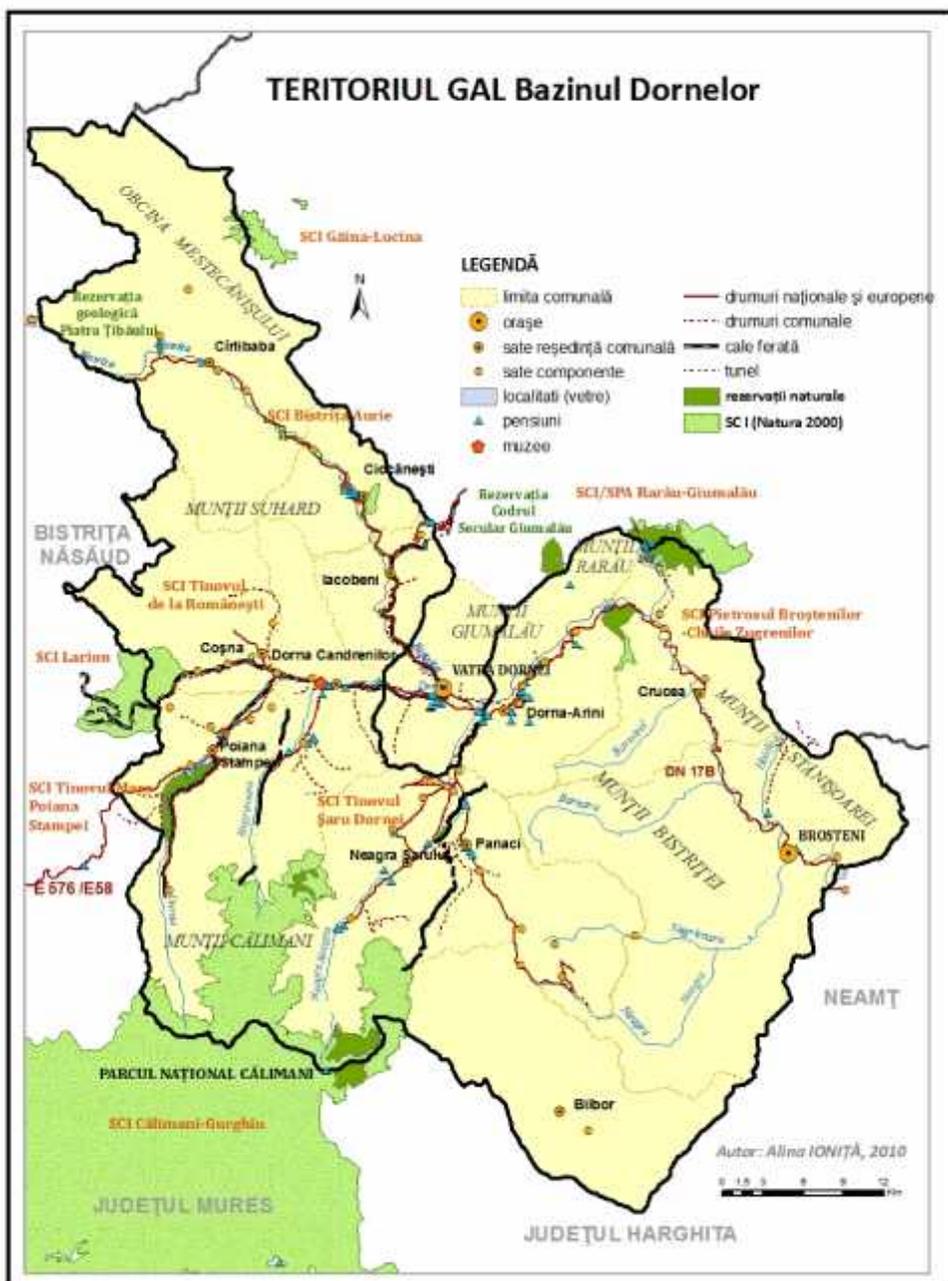


Figura 5 - Harta teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor



### II.2.1.2.1. Accesibilitatea zonei

Depresiunea intramontan a Dornelor are o formă lobată, compartimentele mai joase ale acesteia, drenate de principalele râuri afluențe ale Bistriței (Dorna, Neagra și tributarii acestora), fiind separate de culmi mai înalte ce reprezintă în cea mai mare parte prelungiri ale creștelor principale ale Masivului Călimani, situat în partea sa sudică. Acest fapt determină separarea *compartimentului Șarului* (afereent comunelor Șarul Dornei și Panaci), ușor mai izolat în raport cu municipiul Vatra Dornei (centrul urban ce polarizează întreaga zonă) de *compartimentul afereent văii râului Dorna* (ce corespunde din punct de vedere administrativ comunelor Dorna Candrenilor, Coana și Poiana Stampei).

În raport cu municipiul Vatra Dornei, **axa văii Bistriței** poate fi separată în **compartimentul din amonte de Vatra Dornei** (afereent comunelor Iacobeni, Ciocnești, Cărlibaba), mai izolat datorită dispunerii în raport cu marile axe de circulație, prezenței unor bariere geografice și lipsei căilor de transport feroviar (cu excepția sectorului Iacobeni-Vatra Dornei) și **compartimentul din aval de Vatra Dornei** (afereent comunelor Dorna Arini, Crucea și orașul Broteni).

Din punct de vedere al accesibilității, **compartimentul Dorna Candrenilor - Poiana Stampei** este favorizat de existența drumului european **E576**, recent modernizat, ce facilitează legătura transcarpatică dintre Moldova, Bucovina și Transilvania, prin pasul Mesteceni (1096 m) în NE și pasul Tihuța (1200m) în SV. Existența căilor ferate transcarpatice reprezintă un avantaj în principal pentru municipiul Vatra Dornei precum și comunele din partea centrală, conectate de către aceasta (Iacobeni, Dorna Candrenilor și Coana). De importanță locală sunt căile de **transport feroviar** ce asigură legătura, prin trenurile personale, între orașul Vatra Dornei și satele Dorna Candrenilor, Dealu Floreni, Podu Coșnei (cu Ilva Mică, Pojorâta, Câmpulung Moldovenesc) pe de o parte și satele Dealu Floreni - Poiana Stampei - Dornișoara. Mai izolate în acest compartiment rămân satele din nordul comunei Coana (Valea Bancului, Românești) și satul Dornișoara (comuna Poiana Stampei).

Localitățile situate în **compartimentul Șarul Dornei - Panaci** sunt conectate direct la **DN 17**, ce asigură legătura pe valea Bistriței, dintre Vatra Dornei și Piatra Neamț, facilitând accesul din partea vestică, centrală și sudică a Moldovei (județele Neamț, Bacău, Iași), precum și din sudul și centrul țării (dinspre Brașov, București, etc), prin localitatea Poiana Largului. Deși practicabil în toate sezoanele, calitatea acestui drum este în cea mai mare parte slabă. În același timp, localitățile din acest compartiment nu sunt conectate la rețeaua de transport feroviar. Legătura dintre localitățile din acest compartiment este asigurată de **DJ 174** (Gura Negri-Șaru Dornei) și de drumuri comunale (între Șaru Dornei - Neagra Șarului - Gura Haitii și Șaru Dornei - Panaci - Coverca - Păltiniș - Dragoiasa). În acest moment starea drumului comunal pe sectorul Șaru Dornei-Gura Haitii este relativ bună (ca urmare a lucrărilor de refacere

## Planul de Dezvoltare Locală



desfășurate la nivelul anului trecut) în timp ce pentru refacerea sectorului Gura Negri-Dr. Goiaș-Bilbor lucrările sunt în curs de desfășurare, fiind finalizate lucrările la circa 50% din lungimea acestuia. La nivelul comunei Șarul Dornei, prin fonduri SAPARD, au fost modernizate două drumuri comunale, care, deși reprezintă căi de acces secundare, ocolitoare, facilitează circulația între localitățile din comună (Șarul Dornei-Sârșoru Mare-Neagra Șarului și Neagra Șarului-Panaci (prin Liniștea).

Astfel, luând în considerare localizarea aezărilor (în principal a satelor centre de comună în raport cu principalele căi de acces în zonă, tipul acestor căi de acces și calitatea covorului asfaltic (ca factor de care depinde viteza de deplasare), din punct de vedere al accesibilității, se diferențiază:

- **compartimentul central Mesteceni - Vatra Dornei - Poiana Stampei**, mai accesibil (traversat de drumul european modernizat și conectat la rețeaua de cale ferată),
- **compartimentul estic Dorna Arini – Crucea – Broteni**, cu o accesibilitate medie (favorizat de situarea în apropierea municipiului Vatra Dornei și de existența drumului național, nemodernizat însă, mai slab circulat și lipsit de acces feroviar)
- **compartimentul Șarul Dornei - Panaci**, cu o accesibilitate medie-redusă, mai sczut pentru sectoarele periferice (conectat indirect la un drum național, lipsit de acces feroviar). Modernizarea drumului DJ 174 va crește accesibilitatea rutieră în special pentru centrele de comună.
- **valea superioară a Bistriței, sectorul Cârilibaba – Iacobeni**, cu o accesibilitate mai redusă, datorită lipsei unei axe europene de transport rutier și a căii ferate, starea drumurilor fiind per ansamblu relativ bună.

Cu toate acestea, distanțele destul de reduse între satele din zonă, în special în raport cu municipiul Vatra Dornei permit deplasarea spre această zonă cu mijloace auto, în special din partea de nord, nord-est și vest arii, în raport cu care zona are, per ansamblu, o accesibilitate bună.

### II.2.1.2.2. Serviciile de transport și accesibilitatea în interiorul zonei

În ceea ce privește accesibilitatea în interiorul acestei zone, alături de condițiile descrise anterior, unele particularități în mod direct funcționarea fluxurilor interne de circulație, cu efecte atât asupra posibilităților de valorificare a resurselor naturale și localizării unităților de producție, distribuție și servicii (sanitare, educaționale, etc), asupra dezvoltării turismului și asupra calității vieții locuitorilor zonei. Datorită configurației zonei (de depresiune închisă de bariere naturale) se diferențiază zone/compartimente dispuse periferic și parțial închise (a a

## Planul de Dezvoltare Locală



numita configura ie de „fund de sac”): Valea Bancului (com. Co na), sectorul Coverca-Dârmoxa (com. Panaci), compartimentul arului.

De asemenea, unele comune traversate de o ax de transport na ional sau european au în componen a lor sate dispuse pe firul v ilor secundare, departe de axa principal de transport, ce r mân mai izolate, fiind de obicei conectate de axa principal prin drumuri de p mân sau pietruite: Dorni oara (com. Poiana Stampei), cu o accesibilitate mai bun datorit existen ei c ii ferate.

Locuirea risipit , cu un grad destul de ridicat de dispersie a gospod riilor, în special acolo unde acestea sunt dispuse pe terase i piemonturi, determin o accesibilitate general mai redus , o parte din gospod rii neavând acces direct la un drum care s permit accesul auto.

Al turi de existen a i disponerea c ilor de acces, accesibilitatea în cadrul zonei depinde i de existen a mijloacelor de transport în comun ce asigur leg tura c tre i între satele din interiorul zonei.

Transportul în zon este asigurat în principal prin intermediul autobuzelor și microbuzelor locale, o parte dintre acestea apar inând unor firme locale (Neagra Șarului). Acest fapt reprezint un avantaj pentru buna funcționare a sistemului de transport local, asigurând transportul zilnic în zonele mai izolate, cum sunt: Panaci-Coverca (Buciniș) și Poiana Negri (Smizi), prin circa 4 curse pe zi. Comunele Dorna Candrenilor, Co na, Poiana Stampei sunt deservite de calea ferat ce asigur leg tura atât între satele mai izolate (Co na, Dorni oara) i municipiul Vatra Dornei cât i între acestea i restul rii.

**În concluzie, cele mai izolate din punct de vedere al accesibilit ii r mân:**

- **satele din sudul comunei Panaci** (Glodu, P ltini , Dragoiasa, Dârmoxa), situate la circa 23 de km de municipiul Vatra Dornei, f r posibilitate de acces pe cale ferat .
- **satul Dorni oara** (sudul comunei Poiana Stampei – cca. 33 km distan de Vatra Dornei)
- **satele din nordul comunei Co na:** Valea Bancului, Române ti (deservite în special de trenurile personale i de drumuri de acces forestiere respectiv comunale nemodernizate, situate la peste 15 km distan fa de municipiul Vatra Dornei).
- **satele din nordul comunei Cîrlibaba** (Iedu, ib u);

De asemenea, periferice p r ii centrale a bazinului Dornel, polarizat de municipiul Vatra Dornei sunt comunele **Cioc ne ti-Cârlibaba i ora ul Bro teni.**

### II.2.1.3. Popula ia – Caracteristici demografice

## Planul de Dezvoltare Locală



Zonei afarente GAL Bazinul Dornelor îi sunt specifice **satele risipite**, cu o densitate redusă a populației și construcțiilor în vatră, situate în principal în partea inferioară a văii și mai ales pe terasele principalelor râuri, unde, în special în satele reședințiale de comună și de-a lungul căilor de transport principale, populația înregistrează o densitate mai mare.

De acest aspect se leagă direct posibilitățile de gestionare a teritoriului comunal care influențează nivelul de trai al populației. Astfel, pentru comunele în care o mare parte a populației este dispersată în vatra satului, cu distanțe uneori semnificative între gospodării sau grupuri de gospodării, intervențiile necesare asigurării infrastructurii de acces, apă, canalizare, etc sunt mult mai costisitoare și mult mai dificil de realizat din punct de vedere tehnic. Având în vedere faptul că la nivelul satului centru este localizat toată gama disponibilă de servicii, unități de producție, utilități, un nivel ridicat al centralității se poate traduce prin existența sau potențialul unui nivel de trai și confort mai ridicat pentru un procent mai mare al populației.

### Populația totală

Orașul Broteni reprezintă UAT cu populația cea mai mare din zonă (6603 locuitori). Numărul total al populației comunelor din această zonă variază între un **maxim de 4684 loc.** (comuna **Dorna Candrenilor**) și **minim 1519** locuitori (**Ciocneți**), valoarea medie pentru zonă fiind de 3329 loc./comună (Fig. 6). În raport cu această medie se diferențiază astfel:

- **comunele mari**, cu o populație de peste 3000 de locuitori sunt: Dorna Candrenilor, orașul Dornei și Dorna Arini
- **comune mijlocii** (2000-3000 loc.): Panaci, Iacobeni, Poiana Stampei, Crucea
- **comune mici** (1519-2000 loc.): Cârlibaba, Coana, Ciocneți.

Cu aceste valori, comunele din Bazinul Dornelor se înscriu în valoarea medie a comunelor din România (3300 loc, conf. Atlasului României).

**Numărul populației satelor reședințiale de comună în raport cu populația totală a comunei** indică gradul de concentrare a populației și centralitatea acestuia.

Dacă în medie populația satului reședințial comunal reprezintă **43 %** din totalul populației (Fig. 6), în raport cu aceasta, în cadrul zonei se diferențiază comunele cu:

- *un grad ridicat de centralitate* (53-87%): Cârlibaba, Crucea, Ciocneți și Iacobeni;
- *grad de centralitate redus* (31-42%): Broteni, Dorna Candrenilor, Panaci, Poiana Stampei, Coana, orașul Dornei, Dorna Arini.

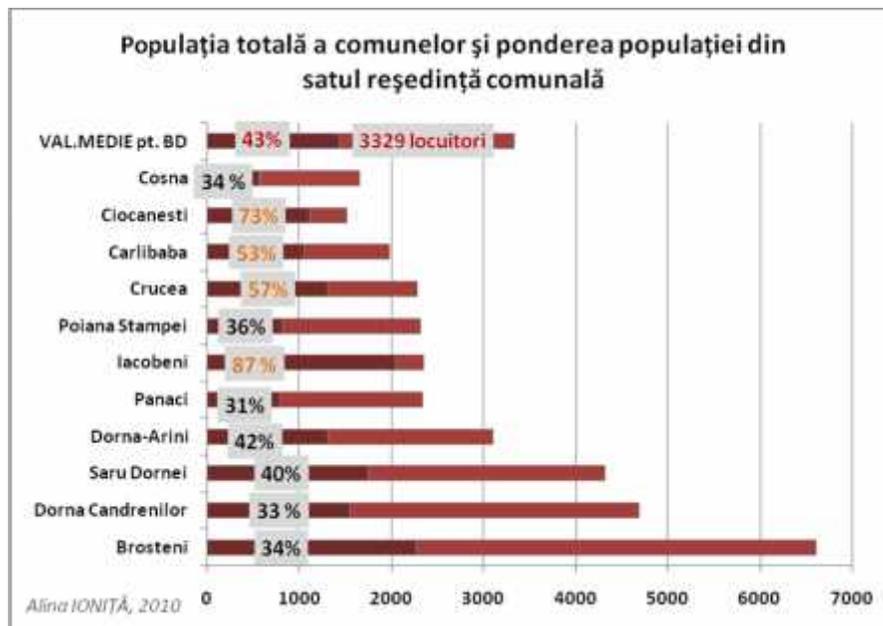


Fig 6 -Populația totală a comunelor din cadrul GAL BD și ponderea populației satului reședință (populația totală este echivalentă cu lungimea totală a coloanei; cu nuanță mai închisă este reprezentată populația satului reședință)

### Evoluția recentă a populației

În ceea ce privește dinamica demografică a populației, din analiza realizată în cadrul Atlasului teritorial al României (2007), pentru perioada 1956-2002, situația pentru UAT din zona GAL BD se diferențiază destul de semnificativ, prin prezența următoarelor tipuri de dinamică demografică:

- pentru comunele **Iacobeni, Ciocanesti, Cârlibaba și Panaci**: o dinamică endogenă, în declin, cu un fenomen de îmbătrânire a populației
- în comunele **Dorna Candrenilor, Cosna, Saru Dornei și Dorna Arini**: o dinamică dezechilibrată, cu o tendință de stagnare
- în comuna **Crucea și orașul Brosteni**: o dinamică exogenă a populației începând cu 1992
- iar în cazul comunei Poiana Stampeii o dinamică endogenă în declin, cu un deficit migratoriu recuperat în timp prin bilanșul natural.

Din analiza datelor statistice existente la nivelul Primăriilor (Tab.4) și compararea rezultatelor cu cele existente pentru nivelul Moldovei și național, zona se înscrie în tendința generală de

## Planul de Dezvoltare Locală



sc dere a numărului populației, declinul fiind mai accentuat în mod special după 1992, atât pe fondul scăderii natalității și bilanșului natural (ce înregistrează încă valori destul de ridicate în raport cu alte zone din țară) cât și mai ales pe fondul declinului puternic al activităților extractive și industriale.

Valorile sporului natural indică o **tendință de scădere naturală a populației sau de stagnare**. Astfel, valoarea medie pentru zona GAL BD este foarte apropiată de zero (0,1‰). Această valoare medie este rezultatul agergerii unor valori ce diferințiază comunele de pe valea Bistriței (mai izolate în raport cu marea axă de circulație ce traversează Depresiunea Dornel), cu **valori pozitive ale sporului natural**: Crucea, Cîrlibaba, Broteni, unde probabil că s-a păstrat comportamentul natalist tradițional (familii mari, cu mulți copii) de comunele din cadrul Depresiunii Dornel, cu **valori negative** (sub -1,5‰), cu excepția comunei Dorna Arini (cu o valoare de -4,6‰), probabil pe fondul migrației populației tinere ce a dus la scăderea natalității și valorilor mai mari ale mortalității în raport cu aceasta, în rândul populației rase, îmbatrânite (Tab.4).

Populația emigrată aici din diferite zone ale țării și în special din nordul Moldovei (județele Suceava, Botoani) începând în mod special din anii '60-'70 când dezvoltarea puternică a activităților extractive și din industria de prelucrare a minereurilor și lemnului a necesitat angajarea unui număr mare de persoane din afara zonei pentru zona după închiderea masivă a întreprinderilor din acest sector. Puternic afectate sunt cu precizie acele comune cu profilul industrial și extractiv: Crucea, Broteni, Iacobeni, Cîrlibaba, unde **sporul migrator** pentru perioada 1992-2001 înregistrează **valori puternic negative**: -21,2‰ pentru Crucea, -18,9‰ Broteni (Tab. 4). În același timp, populațiile etnic minoritare, în special cele de origine germanică (cunoscute drept „iperi”), stabili aici cu mult mai mult timp în urmă (încă din perioada Imperiului Austro-Ungar), în special în localitățile miniere (Iacobeni, Cîrlibaba dar și Dorna Candrenilor) începuseră să părăsească zona încă dinainte de 1990, acest fapt contribuind la accentuarea bilanșului migratoriu negativ.

Tabelul 4 – Indicatori demografici

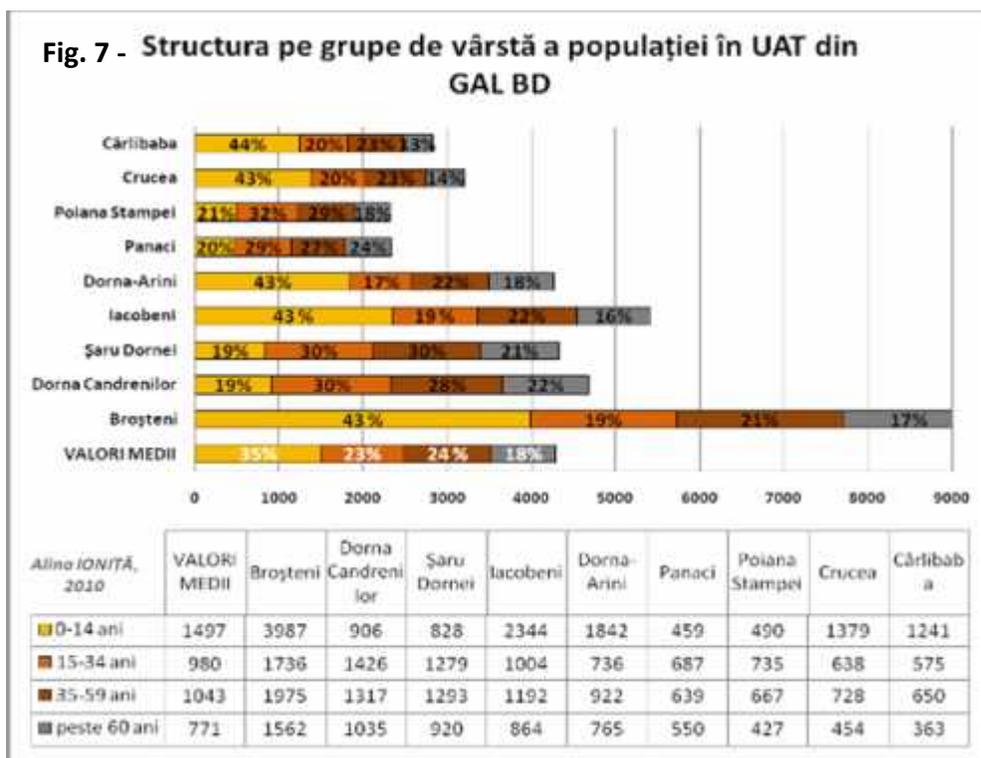
localitatea	populația 1992	populația 2002	1992- 2002	1992- 2002 %	SM*	SN**	Populație activ	omaj (%)
Broteni	7686	6603	-1083	-14	- <b>18,9</b>	4,7	3940	10,4
Cîrlibaba	2075	1981	-94	-5	<b>-8,3</b>	4,2	1224	12,3
Crucea	2750	2279	-471	-17	- <b>21,2</b>	2,8	1393	6,9
Dorna	4797	4684	-113	-2	<b>-0,5</b>	<b>-1,4</b>	1783	7,2

## Planul de Dezvoltare Locală



<b>Candrenilor</b>								
<b>Dorna Arini</b>	3089	3097	8	0	5,3	<b>-4,6</b>	1780	10,2
<b>Iacobeni</b>	4293	3866	-427	-10	<b>-8,7</b>	<b>-1,2</b>	1442	15,7
<b>Panaci</b>	2323	2335	12	1	2	<b>-1,5</b>	1334	5,9
<b>Poiana Stampei</b>	2316	2319	3	0	1,4	-0,8	1384	8,0
<b>Șaru Dornei</b>	4228	4320	92	2	3,4	-1,1	2558	6,1
<b>Bilbor</b>	2930	2865	- 65	- 4	-4,1	1,8	1187	1,7
<b>VALORI MEDII</b>	<b>3648,7</b>	<b>3434,9</b>	<b>-213,8</b>	<b>-4,9</b>	<b>-5,1</b>	<b>0,29</b>	<b>1802</b>	<b>8,69</b>

O pondere semnificativă a populației, în mod special cei din comunele mai izolate, aflate la distanțe prea mari pentru a permite navetismul zilnic la Vatra Dornei pentru muncă (Crucea, Cârlibaba, Poiana Stampei, Broșteni), preferă mediul rural pentru a se stabili la ora (atât în Vatra Dornei cât și în orașele mai mari din județ sau din țară). După 1992, la scderea populației contribuie și migrația pentru muncă, însă cu un aport destul de scăzut încă,



## Planul de Dezvoltare Locală



majoritatea revenind în localitatea de origine.

Există și comune ce înregistrează un **spor migrator pozitiv** (Dorna Arini, Țăruș, Dornei, Panaci, Poiana Stampei), datorat probabil „întoarcerii la țară” a celor ce de ineu terenuri în zona rurală, pentru valorificarea acestora, în perioada de tranziție când viața la oraș se dovedește costisitoare iar posibilitatea achiziționării unui mijloc auto personal facilitează deplasarea facilă către special în Vatra Dornei, centru urban polarizator al zonei.

Cu toate acestea, pe baza valorilor negative foarte ridicate ce caracterizează în special comunele de pe valea a Bistriței (Curcea, Cîrlibaba, Iacobeni) și proaspătul oraș Borțeni, fac ca **media sporului migrator pentru zona GAL BD să fie negativ : - 5,1%** (Tab.4). **Tendința de exod rural** este mult mai accentuată în rândul populației tinere, în mod special în comunele cu profil monoindustrial sau profund agricol, sectoare de activitate cu o rentabilitate scăzută. Acest fenomen se înregistrează pe fondul creșterii accesibilității populației la educație (în special învățământ universitar) și mijloace de formare profesională atât la nivelul zonei (CEFIDEC Vatra Dornei, Filiala din Vatra Dornei a Facultății de Economie și Administrare a Afacerilor a Universității Al.I.Cuza Iași, Colegiul „Țăruș de Sus” Vatra Dornei, Filiala Universității Ecologice București din Vatra Dornei) cât și la nivelul altor centre universitare din țară (Suceava, Iași, Cluj Napoca, București, etc). Astfel, mai bine pregătiți profesional, majoritatea tinerilor preferă să părăsească zona, în care oferta de locuri de muncă este preponderent în sectoare ce necesită o calificare minimă (prelucrarea lemnului, muncă agricolă în gospodărie, etc), sectorul serviciilor și turismului fiind încă destul de slab dezvoltat în mediul rural.

**Structura pe grupe de vârstă** la nivelul anului 2002 (Fig.7) evidențiază comune cu o pondere mare a populației tinere (0-14 și 15-35 de ani): Iacobeni, Dorna Arini, Crucea, Cîrlibaba, Dorna Candrenilor și orașul Borțeni, unde această categorie ocupă circa 60% din totalul populației (Fig.7). Ponderi ridicate, în jurul a 50% se înregistrează și în comunele Poiana Stampei, Panaci, Țăruș Dornei. Populația de peste 60 de ani reprezintă, cu excepția comunelor Panaci (24% - o tendință mai accentuată de îmbătrânire), Dorna Candrenilor, Țăruș Dornei, un procent de sub 20%, cu valori minime de 13 și 14 % în comunele Cîrlibaba, respectiv Crucea (Fig. 7).

Astfel, pe ansamblu, comunele din zona GAL BD se încadrează în categoria UAT cu o **tendință medie de îmbătrânire pe fond de exod rural moderat** după 1970 (Atlasul României, 2006, pp 41). Din punct de vedere demografic zona prezintă, în special în satele mai izolate, o tendință de îmbătrânire a populației, accentuată de scăderea natalității și de fenomenul de migrație a tinerilor. Cu toate acestea, în comparație cu alte zone ale țării,

## Planul de Dezvoltare Locală



populația este mult mai stabilă din punct de vedere demografic. Fenomenul este mult mai accentuat pentru comunele mai izolate, aflate la periferia zonei, monoindustriale (cu profil minier sau forestier). Ponderea populației active (apte pentru muncă) din populația totală precum și valorile indicelui de dependență demografică (raportul dintre populația inactivă și cea activă) înregistrează valori normale, ușor mai ridicate pentru comunele Poiana Stampei și Arșaru Dornei. Aceste aspecte subliniază una din oportunitățile de dezvoltare ale zonei: existența unei populații destul de stabile în care a unei ponderi importante a populației tinere și active. Acest comportament demografic influențat încă de tradiția locală este destul de fragil în condițiile actuale în care influențele vest-europene se resimt până la nivelul zonelor izolate de munte iar asigurarea unui nivel de trai mai ridicat, în special pentru tineri reprezintă o necesitate de bază, a cărei satisfacere pe plan local impune nevoia de acces la infrastructură, resurse și locuri de muncă.

### II. 2.1.5. Patrimoniul de mediu

#### II.2.1.5.1. Calitatea mediului

În ceea ce privește **calitatea aerului**, conform analizei datelor înregistrate de către APM Suceava la stația de fond regional EM-3, Poiana Stampei, nu au fost semnalate depășiri ale valorilor limită (VL) pentru nici unul din parametrii monitorizați<sup>4</sup> (tab de mai jos).

Tab. ...- Concentrații medii semestriale, maxime zilnice și orare de poluanți acidifiante înregistrate în sem. I 2010, la stația EM-3 Poiana Stampei

Substanța poluantă	Concentrația medie semestrială $\mu\text{g}/\text{mc}$	Val. maximă zilnică $\mu\text{g}/\text{mc}$	Val. zilnică pentru protecția sănătății umane $\mu\text{g}/\text{mc}$	Val. maximă orară $\mu\text{g}/\text{mc}$	Val. orară $\mu\text{g}/\text{mc}$	Frecvența depășirilor VL/CMA (%)
SO <sub>2</sub>	3,99	14,21	125	29,25	350	0
NO <sub>2</sub>	12,41	27,56	-	50,97	200	0

<sup>4</sup> Conf. Raportului privind calitatea mediului pentru semestrul I, 2010, al APM Suceava, [http://www.apmsv.ro/Monitorizare/Rapoarte/Raport\\_sem%20I\\_2010.pdf](http://www.apmsv.ro/Monitorizare/Rapoarte/Raport_sem%20I_2010.pdf)

## Planul de Dezvoltare Locală



Tab. ...- Concentra ii ale ozonului în sem. I 2010, la sta ia EM-3 Poiana Stampei

	Conc. medii orare maxime $\mu\text{g}/\text{m}^3$		Valoare maxim zilnic a mediilor de 8 ore $\mu\text{g}/\text{m}^3$		Conc medie semestrial $\mu\text{g}/\text{m}^3$
	m surat	PL	m surat	OTL	m surat
<b>O<sub>3</sub> (ozon)</b>	3,99	14,21	125	29,25	350

În ceea ce prive te **calitatea apelor**, principalele cursuri de ap colectoare monitorizate de c tre APM Suceava în sec iunile de control: Cîrlibaba, Argestru, Barnar (pentru râul Bistria) i Dorna Candrenilor (pentru râul Dorna), în semestrul I al anului 2009 i în semestrul I al anului 2010, apele acestor râuri au fost clasificate în categoria de calitate I, (conform Ord. 161/2006 – Program WatQual2008).

Excep ie face **râul Dorna**, care în luna aprilie 2009 a fost clasificat în categoria de calitate II,

Tab. ...- Concentra ii ale pulberilor PM10 în sem. I 2010, la sta ia EM-3 Poiana Stampei

PM10	Valoare medie lunar $\mu\text{g}/\text{mc}$	Valoare maxim zilnic $\mu\text{g}/\text{mc}$	Nr. valori > VL
<b>Ianuarie</b>	25,19	83,03	2
<b>Februarie</b>	21,18	49,05	0
<b>Martie</b>	21,93	64,32	2
<b>Aprilie</b>	16,69	52,87	1
<b>Mai</b>	12,31	34,34	0
<b>Iunie</b>	12,11	31,25	0
<b>Semestrul I 2010</b>	<b>18,71</b>	<b>83,03</b>	<b>5</b>

pe baza valorilor indicatorilor CBO<sub>5</sub>, CCO-Cr iar în luna martie 2010 a fost încadrat în aceea i categorie pe baza valorilor înregistrate la indicele Mn<sup>2+</sup>.

Surse majore de poluare în zona GAL BD

Agent economic	Domeniu de activitate	emisar	Poluan i la care s-au înregistrat dep iri – sem I 2009	Poluan i la care s-au înregistrat dep iri – sem I 2010
<b>Prim aria aru Dornei</b>	Captare i prelucrare ap pentru alimentare	Pr. Neagra	Suspensii; NH <sub>4</sub> <sup>+</sup> ; Detergen i; Subst. cons. oxigen	Suspensii; azot total; Detergen i; Subst. cons. de oxigen
<b>CNA Uraniului</b>	Industrie extractiv	r. Bistria	Suspensii; Subst. cons. oxigen; NH <sub>4</sub> <sup>+</sup> ;	Subst. cons. oxigen; NH <sub>4</sub> <sup>+</sup> ; Detergen i;

## Planul de Dezvoltare Locală



<b>Crucea (menajere)</b>			Detergeni;	
<b>Primăria Iacobeni</b>	Captare și prelucrare apă pentru alimentare	r. Bistrița	Suspensii; Subst. cons. oxigen; $\text{NH}_4^+$ ; Detergeni;	Azot amoniacal; detergeni
<b>Primăria Broteni</b>	Captare și prelucrare apă pentru alimentare	r. Bistrița	Suspensii; Subst. cons. de oxigen; $\text{NH}_4^+$ ; Detergeni; Subst. extractibile	Suspensii; Subst. cons. de oxigen; $\text{NH}_4^+$ ; Detergeni; Subst. extractibile

În zona Dornelor sunt prezente atât unități de procesare a laptelui și producere a brânzeturilor și incinte sau platforme ale fostelor exploatare miniere, cât și fabrici de prelucrare a lemnului ce ar putea avea un impact negativ asupra mediului prin poluarea apelor. La acestea se adaugă cantitatea mare de ape reziduale urbane epurate la nivelul stației din Vatra Dornei.

Parametrii chimici ai apelor uzate au fost analizați în cursul semestrului I al anului 2010 de către SGA Suceava la nivelul mai multor stații de epurare din zonă: SC RADIX Turism SRL, Panaci, SC Dorna Lactate SA Floreni, Primăria Iacobeni, Mina Dorna Iacobeni – sector minier Tolovanu (ape tehnologice), Mina Dorna Iacobeni – Platforma industrială Iacobeni (ape tehnologice), SC Dorna Lactate SA Ortoaia, SC Dorna Lactate Comercială, SC Coca Cola HBC România – punct Poiana Negrii, CNU Crucea (ape menajere), Primăria Vatra Dornei, SC Romanel Internațional Grup, Vatra Dornei, SC Rio Bucovina SRL, PL Vatra Dornei, SC Camy Lact SRL Vatra Dornei, SC ACET SA Agenția Vatra Dornei, UM 01037 Vatra Dornei. Unitățile la care a fost înregistrat un nivel mai ridicat de poluare, prin depășiri ale valorilor limită la unii indicatori de calitate sunt prezentate în tabelul de mai sus.

**Gestiunea de eurilor** reprezintă una din activitățile finanțate de la bugetul local, costurile aferente acestui domeniu fiind destul de ridicate, ca urmare a distanțelor mari de transport până la depozitul zonal existent la Câmpulung Moldovenesc.

În ceea ce privește managementul de eurilor, la nivelul județului Suceava s-a hotărât, conform Planului Național de Gestiune a Deeurilor, aprobarea înființării a două depozite zonale de deeurilor.



### II.2.1.4.2. Rezerva ii naturale i situri Natura 2000

Datorit elementelor i sistemelor naturale deosebite prin valoarea lor tiin ific , peisagistic , ecologic , cultural , în cadrul teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor au fost înfiin ate de-a lungul timpului mai multe arii naturale protejate, cea mai mare parte dintre acestea f când ast zi parte din re eaua european de arii naturale protejate „Natura 2000” (Fig. 9). Pentru o dezvoltare durabil integrat i eficient a teritoriului, obiectivele de management ale acestora (specifice regimului de protec ie i/sau conservare al fiec reia) trebuie s fie integrate în politica de dezvoltare teritorial astfel încât atingerea obiectivelor de dezvoltare local s nu conduc la degradarea acestora ci s sus in gestionarea lor eficient .

De aceea, Strategia de Dezvoltare Local a GAL Bazinul Dornelor are în vedere existen a i regimul de management al acestor arii fragile, ale c ror elemente i valori fac parte din identitatea local i din patrimoniul natural i cultural al zonei.

În cadrul teritoriului GAL BD sunt reprezentate mai multe categorii de arii naturale protejate, ce corespund, conform clasific rii realizate în cadrul OUG 57/2007 *privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei i faunei s lbatice* (Art.5), urm toarelor categorii: **arii naturale protejate de interes na ional** i **arii naturale protejate de interes comunitar** sau situri „Natura 2000”. Scopul, obiectivele principale i regimul de management al acestora este stabilit, pentru fiecare tip, pe baza principiilor definite la nivel mondial (de c tre IUCN – Uniunea Interna ional pentru Conservarea Naturii), transpuse i asimilate în legisla ia na ional (OUG 57/2007, Anexa 1).

Dintre aceste categorii, în zona GAL BD sunt reprezentate urm toarele **tipuri**:

- arii naturale protejate de interes na ional:
  - o **rezerva ii naturale** sau **arii de gestionare a habitatelor i/sau speciilor** (categoria IV IUCN: *arii administrate în principal pentru conservarea prin interven ii de gospod rire* – conf. OUG 57/2007, Anexa 1). În aceast categorie sunt incluse majoritatea ariilor naturale protejate din zon , ce fac sau nu parte din situri Natura 2000 sau Parcul Na ional C limani. Scopul principal al acestui tip de rezerva ii este cel de protec ie i conservare al unor habitate i specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, forestier, hidrologic, geologic, speologic, paleontologic, pedologic prin m suri active de gospod rire (ex. cosit, p unat, lucr ri silvice, etc) ce sunt necesare pentru men inerea acelor elemente naturale protejate. În acest tip de rezerva ii sunt interzise activit i de exploatare a resurselor naturale ce conduc la distrugerea/degradarea elementelor protejate, fiind permise (dup caz, în func ie de contextul local, specific fiec rei rezerva ii în parte) activit i tiin ifice, turistice, educa ionale, de



valorificare durabil a resurselor naturale, organizate conform planurilor de management al acestora, aprobate și supravegheate de către custode. (conf. OUG 57/2007, Anexa 1, pct. d)

○ **rezervații tiinifice** (Tinovul Poiana Stampei, Jnepeni cu *Pinus cembra* și Peștera liliacilor) sau **rezervații naturale stricte** (categoria I IUCN: *arii protejate administrate în principal în scopuri tiinifice*). În acest tip de rezervații sunt interzise orice fel de activități cu excepția celor de cercetare, educație și ecoturism (după caz, în funcție de contextul local specific fiecărei rezervații în parte și obiectivele din planul de management și cu acordul custodelui, Academiei Române sau forului tiinific competent), scopul acestora fiind cel de menținere a acestor areale într-o stare naturală neperturbată.

○ **parcuri naționale** (Parcul Național Călimani), ce corespund categoriei II IUCN: *arie protejată administrată în special pentru protecția ecosistemelor și pentru recreere*. Scopul parcurilor naționale este cel de a menține (prin măsuri de protecție și conservare) zone naturale reprezentative pentru spațiul biogeografic național (ex. ecosisteme și forme de relief subalpine, montane, etc) precum și elemente naturale deosebite (geologice, paleontologice, geomorfologice, floristice, faunistice, culturale, etc), oferind posibilitatea vizitării în scopuri tiinifice, educative, recreative și turistice. În acest sens, managementul acestora exclude acele activități de utilizare a terenurilor și valorificare a resurselor ce pot conduce la distrugerea/degradarea elementelor naturale protejate, fiind permis desfășurarea activităților tiinifice, ecoturistice, educaționale, de valorificare durabilă a resurselor naturale, organizate conform Planului de management al acestora, aprobate și supravegheate de către Administrația Parcului și forurile tiinifice competente (Consiliul tiinific de administrare, Academia Română).

○ **monumente ale naturii** (categoria III IUCN) sunt, în acest caz, diverse specii sau elemente naturale protejate fie în cadrul rezervațiilor fie în afara acestora pentru caracterul și valoarea lor deosebită, obiectivul de gestionare al acestora fiind păstrarea lor intactă, fapt pentru care, în funcție de gradul lor de vulnerabilitate, accesul populației poate fi restricționat sau interzis.

- arii naturale protejate de interes comunitar (situri Natura 2000):

○ **situri de importanță comunitară (SCI)**, al cărui obiectiv principal este cel de protecție, conservare, menținere sau refacere a unor specii și habitate specifice regiunii biogeografice în care au fost desemnate (regiunea alpină în acest caz), considerate importante la nivel european, rare, vulnerabile, periclitate sau pe cale de dispariție. Aceste specii și habitate pentru care se instituie statutul de SCI sunt listate în anexele Directivelor UE „Habitat” și „Păsări” (transpuse în anexele 2 și 3 ale OUG 57/2007).

○ **arii de protecție special avifaunistică (SPA)** vizează acele obiective care în cazul SCI, dar sunt focalizate pe speciile de păsări, păsări migratoare și habitatele acestora.

## Planul de Dezvoltare Locală



Alături de obiectivele de conservare și protecție a speciilor și habitatelor pentru care au fost desemnate, siturile Natura 2000 ce permit și desfășurarea de activități care să contribuie la dezvoltarea economică și socială, subordonate însă obiectivelor de conservare.

O mare parte dintre ariile naturale existente în zonă prezintă interes pentru utilizarea în scop turistic și educațional, în cadrul unora existând deja infrastructura (în cea mai mare parte primară și învechită) necesară vizitării, interpretării turistice, informării. Dezvoltarea viitoare a teritoriului în Bazinul Dornelor trebuie să ia în considerare necesitatea protecției și conservării acestor areale, valoarea și importanța lor ecologică și culturală, ce contribuie la unicitatea și identitatea teritorială a zonei și să găsească acele modalități de a le valorifica în scop turistic și educațional care să permită în același timp menținerea lor într-o stare optimă pe termen lung.

În cadrul teritoriului aferent GAL Bazinul Dornelor au fost declarate următoarele arii naturale protejate (Fig. 9):

- **Rezervația naturală geologică Piatra Ibiului** (20,3 ha – categoria IV IUCN) este situată pe malul stâng al Bistriței Aurii, pe teritoriul administrativ al comunei Cârlibaba și se află în custodia Direcției Silvice Suceava (conf. APM Suceava<sup>5</sup>). Rezervația protejează un afloriment calcaros cu o înălțime de 70m, format din calcare fosilifere eocene, de o importanță geologică deosebită atât prin grosimea neobișnuit de mare a pachetului de calcare (peste 50m), prin alcătuirea litologică complexă și variată de roci existente (conglomerate de gresii, isturi cristaline, marne roșii-glbui) cât și prin prezența calcarelor recifale fosilifere în care s-a conservat flora specifică perioadei geologice Eocene. Protecția sa se impune datorită calităților deosebite a calcarelor ce ar putea reprezenta un atu pentru utilizarea acestora în construcții.
- **Rezervația naturală Cheile Zugrenilor** (314 ha - categoria IV IUCN), formată de râul Bistrița prin străpungerea rocilor dure de la limita masivelor Giumalău și Pietrosul Bistriței, este situată la 20 km în aval de Vatra Dornei, fiind străbătută de șoseaua principală 17 B (Vatra Dornei-Piatra Neamț). Protejează specii de floră de interes comunitar (ex. floarea de colț - *Leontopodium alpinum*, aflată aici la cea mai joasă altitudine din Moldova). În zona cheilor există spații amenajate pentru picnic (de-a lungul șoselei și pe pârâul Colbu), precum și o cabană cu o capacitate de 120 de locuri de cazare. Este punctul de plecare pentru traseele montane spre Vf. Pietrosul Bistriței, Giumalău și Rarău. Face parte din situl de importanță comunitară *SCI Pietrosul Broștenilor-Cheile Zugrenilor*. În prezent se află în custodia DS Suceava.

<sup>5</sup> [http://www.apmsv.ro/Prot%20Naturii/rez\\_suc.html](http://www.apmsv.ro/Prot%20Naturii/rez_suc.html)



- **Rezervaia tiinific Tinovul Mare – Poiana Stampei** (681,8 ha – categoria I IUCN), situat pe malul drept al pârauului C soi, a fost declarat pentru prima dată monument al naturii în anul 1955 și protejează mlaștina oligotrofă ce reprezintă cea mai întinsă rezervație naturală de turb din România. În condițiile de mlaștin oligotrofă se dezvoltă o vegetație specifică, s r c i o a s , cu aroborete de pin, molid și mesteac n p i t i c alc tuind un peisaj specific tundrei siberiene. Accesul în rezervație se poate face din drumul forestier Poiana Stampei-Dornișoara, pe o punte de lemn cu o lungime de 990 m. Din punct de vedere turistic, aceasta se pretează vizitării de c t r e orice categorie de vârst , putând fi valorificat în scop de relaxare, educativ și științific. La intrarea în potec există un panou informativ ce prezintă restricțiile specifice regimului de rezervație științific . Infrastructura de acces, informare, interpretare și colectare a deșeurilor este deficitară . Accesul în rezervație nu este controlat. Împreună cu celelalte tinoave din Țara Dornelor (Șaru Dornei și Românești) se pretează integrării într-un circuit tematic. În prezent rezervația se află în custodia APNC.
- **Rezervaia naturală Tinovul aru Dornei** (36 ha- categoria IV IUCN), aflat în custodia APNC, reprezintă o mlaștin oligotrofă , cu un specific natural similar Tinovului Mare. Este situată între comunele Șaru Dornei și Panaci, în apropierea șoselei principale. În prezent nu este amenajat în scop turistic.
- **Rezervaia naturală Codrul Secular Giumal u** (309,5 ha- categoria IV IUCN), a fost înființată în anul 1941 și reprezintă , molidiș secular cuprins între 1230 și 1680 m altitudine, dispus până la limita golului subalpin de pe versantul nordic al masivului, marcat de vârfurile: Șapele (1427 m), Ciungi (1521 m), Stegele (1630 m), Alunul (1667 m) și Giumal u (1857 m). Rezervația se află în prezent în custodia DS Suceava. Rezervația este inclusă în rețeaua europeană de arii protejate Natura 2000, fiind parte din SCI și SPA Rar u-Giumal u.
- **Rezervaia naturală complexă , Pietrele Doamnei-Rar u** (933 ha- categoria IV IUCN) se află pe teritoriul administrativ al comunei Crucea (și Pojorâta) și este în custodia Direcției Silvice Suceava. În cadrul rezervației sunt se află în regim de protecție atât formațiuni geo-litologice cât și specii de floră de interes comunitar. Rezervația face parte din rețeaua europeană de arii protejate Natura 2000, fiind inclusă atât în SCI cât și în SPA Rar u-Giumal u.
- **Rezervaia tiinific Peștera liliecilor** (categoria I IUCN) se află pe teritoriul rezervației naturale Pietrele Doamnei-Rar u... Rezervația face parte din rețeaua europeană de arii protejate Natura 2000, fiind inclusă atât în SCI cât și în SPA Rar u-Giumal u și se află în custodia Asociației Club Speo, Suceava.



### ▪ Situri de importanță comunitară (OMDD nr. 1964/2007)

**Bistrița Aurie** (ROSCI0010 - 375 ha) a cărei custodie nu a fost atribuită până în acest moment și pentru care nu există încă un plan de management. Se află pe teritoriul administrativ al comunelor: Cârlibaba (sub 1%<sup>6</sup>), Ciocnești (3%), Iacobeni (1%). Râul Bistrița Aurie este în administrarea Apelor Române. Situl se întinde pe teritoriul administrativ al localităților: Valea Stînei, Botoș, Ciocnești, Mesteceni, Iacobeni, Argeștru.

#### **Caracteristici** (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.391):

Situl este localizat în lungul râului Bistrița Aurie și este reprezentat de un habitat caracteristic apelor din zona montană inferioară, respectiv pârâuri aluviale cu arin. La partea inferioară a versanților, în amestec cu fagul se întâlnesc și alte specii de foioase (carpen, jugăstru, paltin etc.) iar în lungul apei se găsește esență de molid (mai ales arin, plop, salcie). De asemenea, se întâlnesc plante vegetale ierboase mezofile formând pajuri de diferite dimensiuni.

**Valoare și importanță** : Habitat foarte bine reprezentat de tipul prioritar 91E0 P pârâuri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*), în proporție de 90%. Foarte important este echilibrul între om și natură din această zonă cu foarte multă tradiție; în sit este inclusă o parte din localitatea Ciocnești, cu o deosebită valoare culturală (Fig. ....).

**Vulnerabilitate**: Vecinătatea cu DN și calea ferată are un impact puternic negativ în ceea ce privește managementul defectuos al deșeurilor, zgomotul și turismul necontrolat.

**Pietrosul Brotenilor-Cheile Zugrenilor** (ROSCI0196 - 485 ha), aflat în custodia Direcției Silvice Suceava. Se află pe teritoriul administrativ al comunelor: Crucea (1%), Dorna Arini (2%).

#### **Caracteristici** (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.391):

Situl este localizat în Munții Bistriței, cuprinzând Vf. Pietrosul Bistriței și Vf. Bogolin. La limita nordică a sitului se află râul Bistrița care formează Cheile Zugrenilor pe o lungime de 2,5 km.

**Calitate și importanță** : Vegetația forestieră este reprezentată de arborete de molid în care sporadic apare fagul, paltinul, mesteacul. Vegetația arbustivă este reprezentată de afin și merișor. Flora este specifică stâncișurilor, aici regându-se floarea de col în cea mai joasă stațiune din Moldova. Pe stâncile din masiv se află endemismul petrosia (*Andryala laevitomentosa*) cu o populație foarte restrânsă.

<sup>6</sup> Procentele reprezintă ponderea rezervației din suprafața totală a unității administrativ-teritoriale, conform OMDD nr. 1964/2007, vol. I

## Planul de Dezvoltare Locală



**Vulnerabilitate:** datorită caracteristicilor reliefului ce îl fac mai puțin accesibil, situl este în acest moment într-o stare bună de conservare.

**Rarău-Giumalău** (ROSCI0212 - 2157,3 ha), aflat în custodia Direcției Silvice Suceava, cuprinde partea cea mai înaltă a celor două masive și se află pe teritoriul administrativ al comunelor: Crucea (4%), Dorna Arini (sub 1%).

**Caracteristici** (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.1109):

**Calitate și importanță:** Biotipurile existente aici, cu o floră nealterată de factorul antropogen, posedă o microfaună bogată și variată. Aria propusă conține un număr important de rezervații și este puțin locuit, fapt ce a permis păstrarea biodiversității.

**Vulnerabilitate:** Activitățile umane ce ar putea afecta în viitorul apropiat aria, sunt: supraunatul (sunt unele suprafețe deja afectate) și activități intensive de exploatare a lemnului.

**Tinovul de la Românești** (ROSCI0245 - 20 ha), aflat în custodia Administrației Parcului Național Călimani este situat în cadrul teritoriului administrativ al comunei Coșna din suprafața totală ocupată sub 1%.

**Caracteristici** (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.1223-1225):

Situl este localizat în raza localității Românești și include parcela silvică 127 și parte din parcela 136 din unitatea de producție II Cucureasa (Ocolul silvic Coșna) cât și porțiuni din afara fondului forestier. Insulele de tinov cu pin silvestru sunt înconjurate de păduri acidofile de molid cu mușchi. De asemenea situl include turbării active. Pădurea este în prezent atât în proprietate privată a persoanelor fizice cât și în proprietatea statului. La momentul actual și porțiunea aflată în fond forestier de stat este subiectul retrocedării către persoanele fizice din zona conform legii 247/2005. Pentru partea aflată în fond forestier (de stat și privat), managementul sitului se face actualmente pe baza amenajamentului Ocolului Silvic Coșna (U.P. II Cucureasa), iar pentru partea aflată în afara fondului forestier nu există încă un plan de management.

**Calitate și importanță:** Tinoavele de pin se remarcă prin diversitatea structurală și floristică deosebită. Stratul de turbă are grosimi considerabile (în jur de 3m). Trebuie menționată capacitatea de regenerare deosebită a speciilor arborescente edificatoare pentru habitat subliniată de prezența și vitalitatea deosebită a puieților de molid și pin. În prezent suprafețele aflate în fond forestier sunt încadrate în Grupa I funcțională (funcția specială de protecție) fiind supuse regimului de conservare deosebită. Prezintă o importantă populație de *Drosera rotundifolia* (popular Roua cerului) aproximativ, 5000 de exemplare cantonate într-o suprafață de aproximativ 0,15 ha. Prezența unei populații foarte restrânse de *Ligularia sibirica* merită

## Planul de Dezvoltare Locală



importanta sitului. Intreaga suprafata de fond forestier este subiectul retrocedarii catre persoane fizice (conform legii 247/2005).

**Vulnerabilitate:** O portiune este deja retrocedata conform legii 18/1991 (actualmente poienita prin taieri). O parte din sit este in afara fondului forestier si nu face obiectul unui plan de management in prezent. Exista urme de pasunat in afara habitatului prioritar 91D0. De asemenea exista semne ale unor taieri de arbori si poteci amenajate (acoperita cu scandura), iar la liziera parcelei silvice 127A exista depuneri de rumegus (pt a facilita accesul in padure).

**Tinovul Mare Poiana Stampei** (ROSCI0247 - 644 ha), aflat în custodia Administrației Parcului Național Călimani este situat în cadrul teritoriului administrativ al comunei Poiana Stampei din suprafața totală ocupată 2%.

**Caracteristici** (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg. 1230):

Mlaștina activă, oligotrofa, împădurită cu *Pinus silvestris*, iar în zona de lagg cu molidis înmlăstinit și cenoze higrofile de specii ierboase înalte.

**Valoare și importanță** : Situl este reprezentativ pentru Bazinul Dornelor și adăpostește majoritatea speciilor oligotrofe de tinov, iar în zona de tampon din partea nord-estică a tinovului se află și o populație compactă de *Sphagnum wulfianum*, foarte rară în România. Următoarele specii trecute la rubrica D (*Other reasons*) sunt specii higrofile de terenuri slab înmlăstinite și de margini de mlaștini împădurite, care pe măsura ce va crește depozitul de turbă vor evolua spre mlaștini împădurite: *Crepis paludosa*, *Doronicum austriacum*, *Filipendula ulmaria*, *Geum rivale*, *Salix aurita*, *Spiraea chamaedryfolia*.

**Vulnerabilitate:** Situl este bine conservat și ar deveni vulnerabil numai dacă s-ar defrișa molidisul situat în partea nordică a tinovului.

**Tinovul Șaru Dornei** (ROSCI0249 - 38 ha), aflat în custodia Administrației Parcului Național Călimani este situat în cadrul teritoriului administrativ al comunei Șaru Dornei din suprafața totală ocupată sub 1%.

**Caracteristici** (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.1236):

Fondul vegetației în alci tuie tipice mușchiului arctic de tipul *Sphagnum*, peste care în condiții austere de troficitate s-a dezvoltat un arboret cu o consistență plină de pin silvestru (*Pinus silvestris* forma *turfosa*) pe un strat de turbă.

**Valoare și importanță** : Important pentru conservarea speciei de pin silvestru (*Pinus silvestris* forma *turfosa*).

**Vulnerabilitate:** Tinovul este actualmente într-o foarte bună stare de conservare.

## Planul de Dezvoltare Locală



**C limani-Gurghiu** (ROSCI0019 - 136.657 ha), aflat în custodia Administrației Parcului Național C limani. În județul Suceava se află pe teritoriul administrativ al comunelor: Dorna Candrenilor (8%), Panaci (sub 1%), Poiana Stampei (27%), Țaru Dornei (9%).

**Caracteristici** (conf. OMDD 1946/2007, vol II, pg.451):

Munții C limani și Gurghiu sunt munți de origine vulcanică având pante mari (media peste 30 grade), relief extrem de variat și frământat, cu aglomerate vulcanice, ce dau forme de relief specifice, de un mare pitoresc. Morfologia reliefului alături de caracteristicile bio-pedoclimatice specifice favorizează menținerea unei biodiversități deosebit de valoroase.

**Calitate și importanță :**

Existența peșturilor naturale compacte pe mari întinderi (peste 100 000 ha) a contribuit la menținerea unei diversități biologice remarcabile și reprezentative pentru munții vulcanici din Carpați. Având caracteristici umane, doar în defileul Mureșului, arealul nu a fost alterat semnificativ de activitatea antropică și s-a păstrat diversitatea naturală a habitatelor și a speciilor. În această regiune există una dintre cele mai importante populații și centre genetice pentru carnivore din Carpați – urs, lup și râs, respectiv o concentrare semnificativă a speciilor de floră și faună ocrotite prin legea națională și Directivele U.E. Procentul habitatelor de interes european depășește 95%. Conform Manualului habitatelor sunt 13 habitate, din care 4 de importanță deosebită (înscrise în Directiva Habitate), 18 specii de păsări, 9 specii de mamifere, 2 de reptile, 5 de pești (inclusiv *Hucho hucho*), 6 specii de nevertebrate (inclusiv *Rosalia alpina*) și 8 specii de plante sunt de interes comunitar, conform Directivei Habitate.

**Vulnerabilitate:**

Există o presiune semnificativă asupra peșturilor datorită retrocedării terenurilor foștilor proprietari. Amenajamentele silvice nu respectă întocmai normele silvice în vigoare privind tratamentele de regenerare prevăzute pentru condițiile de pante mari, ducând la distrugerea unei părți însemnate a structurii peșturilor naturale, unele cu stăviri virgine, virgine. Braconajul este sub control, dar schimbarea proprietarilor de peșteri poate prezenta premise noi de reparație acestui fenomen. Dezvoltarea turismului fără o strategie bazată pe principiul dezvoltării durabile poate periclita în viitor în mod semnificativ regiunea. Situl Natura 2000 va putea fi instrument eficient de conservare a naturii pe suprafețe mari.

- **Arii naturale protejate de importanță avifaunistică** (HG nr. 1284/2007)
  - **Rârul Giumalău** (2157,3 ha), reprezintă unul dintre cele trei situri Natura 2000 de acest fel din județ, aflat în custodia Direcției Silvice Suceava.
- **PARCUL NAȚIONAL C LIMANI** (inclusiv din 2007 în SCI C limani-Gurghiu)



Conform Planului de Management (pg. 2, 2008) **Parcul Național Călimani** (în acord cu prevederilor OUG 57/2007) face parte din categoria parcurilor naționale, al căror management urmărește menținerea interacțiunii armonioase a omului cu natura prin protejarea diversității habitatelor și peisajului, promovând păstrarea folosințelor tradiționale ale terenurilor, încurajarea și consolidarea activităților, practicilor și culturii tradiționale ale populației locale. De asemenea, se oferă publicului posibilități de recreere și turism și încurajează activitățile științifice și educaționale pe teme de protecția naturii și mediului. În perimetrul acestuia sunt admise numai activitățile tradiționale practicate numai de membrii comunităților din zona parcului național și de persoanele care dețin terenuri în interiorul parcului, activitățile tradiționale care vor fi reglementate prin planul de management.

Conform Planului de Management (pg. 2-5, 2008) Parcul Național Călimani include două categorii de arii protejate: categoriile I-a și II-a IUCN.

### 1. Rezervații științifice

**Jnepeni cu *Pinus cembra***<sup>7</sup> (384,2 ha) este deosebit de important pentru asociația vegetală cu *Picea abies* (molid) și *Pinus cembra* (zâmbru), descris pentru prima dată în România, în Munții Călimani.

### 2. Rezervații incluse în zona de protecție integrală

- **Rezervația peisagistică 12 Apostoli**<sup>8</sup> cuprinde complexul de roci eruptive unice prin forma și frumusețea lor, formate prin modelare eoliană, dezagregare fizică, eroziunea aglomeratelor vulcanice. Cuprinde o suprafață de 200 ha.

- **Rezervația peisagistică mixtă Iezerul Călimanului** (322 ha), include lacul subalpin sau de origine nival cu același nume, precum și asociațiile vegetale de jnepeni și moduri cu zâmbru și habitatele de grohotiuri vulcanice.

Regimul diferit de protecție din interiorul Parcului a impus o zonare internă ce impune un management diferențiat și diferențierea posibilităților de valorificare a resurselor naturale (Fig. 10). Astfel se disting:

3. **Zona de protecție strictă**, cu o suprafață de fond forestier de 1.128 ha cuprinde zone sensibile în care nu au existat intervenții antropice sau nivelul acestora a fost foarte redus, din care 384,2 ha constituie Rezervația științifică Jnepeni cu *Pinus cembra*. În această zonă se

<sup>7</sup> desemnată ca rezervație prin Decizia 433/1971 a Comitetului Executiv al Consiliului Județean Suceava, evidențiată ca atare în Legea 9/1973 privind protecția mediului înconjurător și ulterior, menționată cu numele de mai sus în Legea 5/2000.

<sup>8</sup> desemnată ca rezervație prin Decizia 433/1971 a Comitetului Executiv al Consiliului Județean Suceava evidențiată în Legea 5/2000

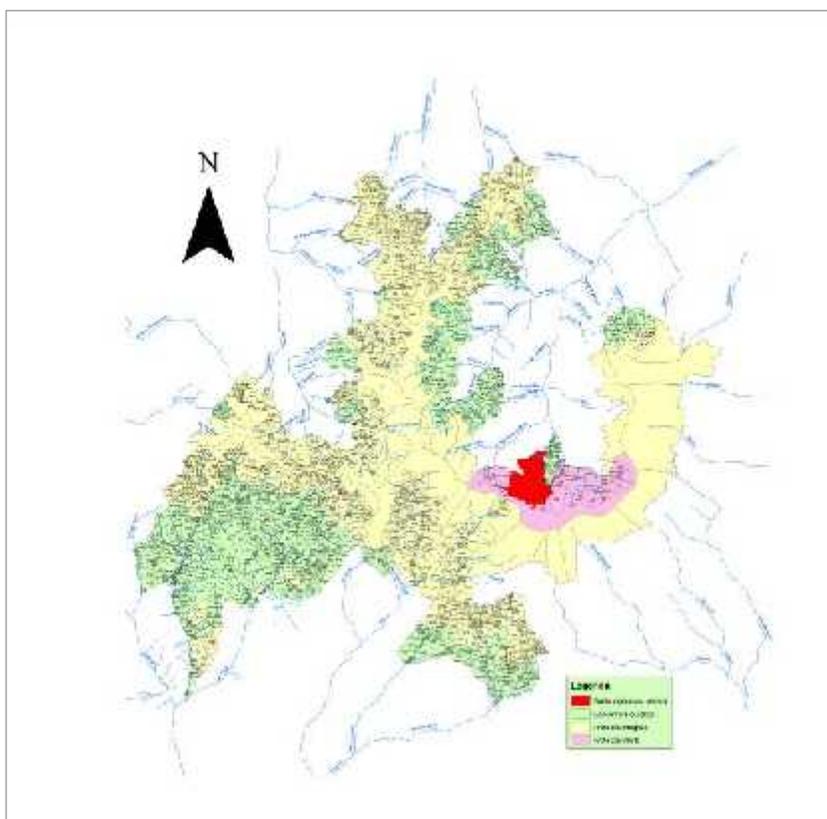
## Planul de Dezvoltare Locală



interzice desfășurarea oricărui activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație și ecoturism, cu limitele descrise în planul de management.

4. **Zona de protecție integrală**, cu o suprafață de 15.955,5 ha, cuprinde cele mai valoroase elemente ale patrimoniului natural din interiorul Parcului. În zona de protecție integrală, în afara perimetrelor rezervațiilor științifice cu regim strict de protecție, se pot desfășura următoarele activități:

- a. activități științifice și educative;
- b. activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;



**Figura 10 - Zonarea internă a Parcului Național Călimani (APNC, Planul de Management al PNC, Anexa 5, 2008)**

c. utilizarea rațională a pășunilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice, proprietatea membrilor comunităților care dețin și/sau care dețin dreptul de utilizare a acestora în orice formă recunoscută prin legislația națională în vigoare, pe suprafețele, în

## Planul de Dezvoltare Locală



perioadele și cu speciile și efectivele avizate de administrația parcului, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente;

- d.** localizarea și stingerea operativă a incendiilor;
- e.** intervențiile pentru menținerea habitatelor;
- f.** intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate;
- g.** acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități;
- h.** acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care nu necesită extrageri de arbori, și acțiunile de monitorizare a acestora și acțiuni în același scop care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure, în cazul în care apar focare de înmulțire.

5. **Zona de conservare durabilă**, cu o suprafață de 7.472,5 ha, face trecerea între zonele cu protecție integrală și cele de dezvoltare durabilă. Activitățile permise în zona de protecție integrală (descrise mai sus), pot fi desfășurate următoarele activități:

- a.** activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare. Acestea se pot desfășura numai de către persoanele fizice sau juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul parcului sau de comunitățile locale, cu acordul administrației ariei naturale protejate;
- b.** lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor, lucrări speciale de conservare cu accent pe promovarea regenerării naturale și fructificarea lemnului mort, cu excepția cazurilor în care se manifestă atacuri de dăunători ai pădurii ce se pot extinde pe suprafețe întinse, în primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală, în restul zonei-tampon fiind permisă aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tinerilor de transformare spre grădinarie, tratamentul tinerilor grădinarie și cvasigrădinarie, tratamentul tinerilor progresive clasice sau în margine de masiv cu perioada de regenerare de minimum 10 ani. Tratamentele silvice se vor aplica cu restricții impuse de Planul de Management al PNC și de ghidurile de gospodărire a pădurilor în arii protejate.

Având în vedere obiectivele de management ale PNC, precum și situarea acestuia în cadrul administrativ, vecinătatea așezărilor umane din zonă precum și relațiile dintre acestea și Parc, comunele din Depresiunea Dornelor prezintă un interes deosebit pentru managementul eficient al acestuia. Reprezentanții APL din zonă fac parte în acest sens din Consiliul Consultativ de administrare, fapt ce le permite reprezentarea și armonizarea intereselor în raport cu obiectivele Parcului. De asemenea, comunele Poiana Stampei și Aru Dornei de în suprafețe de pădure și pășuni în interiorul Parcului.



### II.2.1.5. Patrimoniul arhitectural i cultural

Țara Dornelor reprezintă o zonă cu un trecut istoric interesant, fiind pe rând zonă independentă, parte a Ocolului Câmpulungului și parte, pentru mai multe de 100 de ani din Imperiul Austro-Ungar (cu excepția localităților din partea de sud a depresiunii). Acest trecut istoric, și în special perioada de suprapunere austro-ungară a adus cu sine o mozaicare etnică și o diversificare culturală care se resimte până astăzi în tradițiile, obiceiurile, portul, folclorul și arhitectura locală. Această îmbinare de influențe culturale și elemente specifice zonei sporește frumusețea naturală a zonei.

Din punct de vedere turistic, în spațiul rural al Țării Dornelor prezintă interes micile muzee amenajate sau improvizate care cuprind colecții de obiecte de uz casnic tradițional, costume populare, obiecte de decor. Astfel de muzee se găsesc la Poiana Stampei, Dealu Florenilor (colecția personală Lazăr Pardău) și Ciocnești. Casa Muzeu Leontina Țăran și cele aproximativ 300 de case ornamentate cu motive naționale viu colorate, specifice satului Ciocnești reprezintă obiective unice în țară și în lume, comuna Ciocnești reprezentând un obiectiv turistic în sine și un model de identitate locală.

Deosebit de frumoasă este Biserica din Panaci, denumită Catedrala Munților. Costumele populare (diferite ca ornamentație în comunele din zonă) pot fi admirate și astăzi în zilele de sărbătoare. Obiceiurile și datinile bine păstrate fac parte din frumusețea locurilor și prezintă interes pentru dezvoltarea turismului.

În zonă sunt prezente o serie de locuri de cult care fac parte din patrimoniul cultural al zonei. O parte dintre acestea atestă diversitatea etnică a populației care caracteriză acum câteva decenii zona (bisericile catolice din Iacobeni și Cîrlibaba), sinagoga din Iacobeni. În orașul Broteni se află Biserica Muzeu construită în anul 1779, în care a înviat marele povestitor Ion Creangă, un monument cu însemnătate culturală pentru întreaga țară.

Denumirea locului	Localitatea
Biserica Sf Apostoli Petru și Pavel	Panaci
Biserica Înălțarea Domnului	Coverca
Mănăstirea Piatra Tăieturii	Panaci
Mănăstirea Catrinari	Catrinari
Mănăstirea Cuv. Paraschiva	Glodu
Biserica Sf Arhangheli Mihail și Gavril	Drăgoiasa
Biserica Sf. Constantin și Elena	Crucea
Biserica Sf Nicolae	Cojoci
Biserica adventist	Chiril
Mănăstirea Rarău	Chiril

## Planul de Dezvoltare Locală



Biserica Pogorârea Sfântului Duh	Co na
Biserica ortodox Cârlibaba	Cârlibaba
Biserica catolic Cârlibaba	Cârlibaba
Biserica a Muzeu	ora Bro teni
Man stirea Eden- în satul Cotârghi;	sat Cotârghi
M n stirea Pe tele – Cotârghi	Sat Cotârghi
Biserica Sf Neculai	Ora Bro teni
Biserica Frasin	Sat Frasin
Biserica Sf. Pantelimon	Str. Lungeni
Biserica Holda	Sat Holda
Biserica Sf. Gheorghe	Sat Cotârghi
Biserica Darmoxa	Sat Dârmoxa
Biserica Adormirea Maicii Domnului	Cioc ne ti
M n stirea „Sfântul Petru și Pavel „din muntele Boto	Cioc ne ti
M n stirea „Sfânta Cruce” de pe muntele Suhard,	Cioc ne ti
M n stirea „ Itefan cel Mare și Sfânt” din muntele Ar i a	Cioc ne ti
2 biserici ortodoxe și o biserică catolică	Iacobeni
Biserica ortodox Neagra arului	Neagra arului
Biserica ortodox aru Dornei	aru Dornei
Biserica ortodox Gura Haitii	Gura Haitii
Biserica ortodox aru Bucovinei	aru Bucovinei
Biserica ortodox de stil vechi	Neagra arului
Biserica Sf. Nicolae	Bilbor
Biserica Sf. Apostoli Petru și Pavel	Bilbor

La acestea se adaug numeroase festivaluri populare și srb tori – ocazii în care pot fi admirate costumele, datinile și folclorul local. Aceste evenimente organizate de către administra iile publice locale, adesea în parteneriat cu agen ii economici din zon reprezintă adev rate oportunit i pentru prezentarea și promovarea specificului cultural, pentru amenjarea de pie e locale pentru micii produc tori, pentru consolidarea rela iilor sociale și pentru recreere.



- 44 -

Festivalul Obiceiurilor și tradițiilor de iarnă Ciocănești

## Planul de Dezvoltare Locală



Denumirea evenimentului	Data
Ziua comunei Panaci	28 august
Hramul Bisericii Sf. Apostoli Petru și Pavel - Panaci	29 iunie
Hramul Bisericii Coverca – Tradiții spre În lare (festival concurs)	În lare
Ziua comunei Crucea și Ziua Minerului	14 septembrie
Hramul Bisericii Satu Mare – Crucea	21 mai
Hramul Bisericii Cojoci – Crucea	8 septembrie
Hramul Mănăstirii Rarău	15 august
Festivalul Fructelor de pădure Coana	Prima duminică din septembrie
Serbările Zăpezii Cărlibaba	Februarie
Zilele Cărlibabei	29-30 iunie
Hramul Bisericii Catolice	25 august
Ziua orașului Broteni	19-20 august
Targul de ovine	14 octombrie
Sărbătorile de iarnă – în toate comunele	20 decembrie
Festivalul Național al Păstrării	Februarie-martie
Festivalul Național al Ourelor Încondate	August
Sărbătoarea Bujorului de Munte Neagra Arului	Prima decadă a lunii iunie
Festivalul Muntelui Giumalău	începutul lui august
Festivalul Cântecul Cetinii Dorna Arini	August
Festivalul Flori pe Dorna	Iunie
Zilele comunei Iacobeni	Mai
Comemorarea eroilor pe Vf. Gruiu, Măști Călimani	Mai-iunie
Festivalului Național de Datini și Obiceiuri Populare de Iarnă (Parada Măștilor), Vatra Dornei	30 dec
Ziua comunei Bilbor	29 iunie
Targul de Primăvară de la Bilbor	Prima duminică din mai
Târgul de toamnă de la Bilbor	14 octombrie

Ocupațiile tradiționale legate de zootehnie și prelucrarea lemnului (ce în atât de managementul resurselor naturale și de prelucrarea materiilor disponibile în zonă), de valorificarea prin produse alimentare a resurselor naturale locale prin rețete tipice zonei de

## Planul de Dezvoltare Locală



munte și zonei istorice a Bucovinei sunt de asemenea parte integrantă a fondului cultural al zonei.

Aceste cunoștințe constituie atât o resursă potențială pentru recrearea și consolidarea identității zonei la nivel regional prin integrarea lor în dezvoltarea viitoare a turismului, industriei alimentare și produselor specifice precum și managementul resurselor ecosistemelor din zonă.

La fel cum prosperarea activităților economice tradiționale nu va putea fi realitate în lipsa eficienței economice, în egală măsură asigurarea sustenabilității resurselor locale pe termen lung, prosperarea identității locale și creșterea competitivității nu pot fi asigurate fără păstrarea acestor elemente culturale.

### II.2.1.6. Economia locală

#### Resursele naturale locale – premise pentru dezvoltarea economică

Culmile domoale, acoperite de pășuni și fânețe, dispunerea în trepte a formelor de relief, **peisajul agro-pastoral** conferă un **pitoresc** deosebit și o armonie peisagistică aparte, ce reprezintă una din resursele de bază pentru dezvoltarea turistică a zonei rurale a Dornelor.

Larga dezvoltare a etajului pășunilor de molid în zonă permite valorificarea masei lemnoase în industria lemnului în timp ce în cadrul etajului pășunilor se dezvoltă asociații vegetale cu o biodiversitate ridicată, care reprezintă baza furajelor de calitate pentru zootehnie. Prezența etajului vegetal alpin și subalpin reprezintă un avantaj prin faptul că oferă posibilitatea colectării și valorificării fructelor de pădure (afin, merișor). De asemenea, aceste pășuni sunt bogate în plante medicinale, încă nevalorificate la nivelul zonei. Alături de acestea, în special în zonele în care au fost realizate defrișări se dezvoltă zmeuri urile.

**Apele minerale carbo-gazoase** reprezintă o resursă importantă pentru Țara Dornelor, ale căror izvoare prezintă o dispunere generală nord-vest – sud-est pe un aliniament ce se suprapune pe arealul de dislocare ce a înlesnit apariția masivului eruptiv Călimani. Prezența resurselor hidrominerale este strâns legată de activitatea postvulcanică a acestui masiv, dioxidul de carbon – a cărui dinamică ascendentă este facilitată de sistemul de fisuri tectonice din fundamentul cristalin - fiind dizolvat în stratele acvifere freatice ale depozitelor aluvionare ce formează terasele medii și superioare ale versantului drept al râului Dorna. Aceste resurse sunt valorificate atât în scop curativ cât și în scop economic, prin îmbutelierea la Poiana Negri, Dorna Candrenilor și Panaci. De asemenea, în zonă există izvoare minerale feruginoase și sulfuroase (la Iacobei), cu potențial de valorificare în scop curativ, balnear.

Numărul mediu de 105 zile cu strat de zăpadă și grosimea medie a acestuia de 110 cm, precum și prezența unor versanți cu expoziție nordică cu pante mari au favorizat amenajarea pârtiilor

## Planul de Dezvoltare Locală



de schi și dezvoltarea sporturilor de iarnă. Elementele specifice topoclimatului determină un bioclimat tonifiant, excitant, cu anumite nuanțe de sedare, cu importante valențe terapeutice.

Învelișul vegetal este caracterizat de prezența asociațiilor vegetale specifice etajului perdurilor de molid, etajului subalpin și alpin, ce includ specii și ecosisteme unice sau rare, cu o valoare peisagistică și tiinifică deosebită. Un element de specificitate al zonei este prezența mlaștinilor oligotrofe (tinoave) ce prezintă elemente floristice specifice perioadelor intercalare, similare zonei de tundra.

Prezența acestora a favorizat înființarea unor arii naturale protejate cu valoare turistică, ce oferă posibilitatea dezvoltării ecoturismului și a turismului tiinific: tinoavele de la Poiana Stampei și ărașul Dornei, rezervația Cheile Zugrenilor-Pietrosul Bogolin, rezervația complexă Pietrele Doamnei-Rarău, Parcul Național Călimani, etc.

Astfel, gama de **resurse locale** din Bazinul Dornelor este reprezentată de:

- **păduri** (ce ocupă cea mai mare parte din suprafața comunelor), **parcuri și fânețe**, dar și resurse subsolice de:
- **minereuri neferoase** (a căror exploatare este aproape total sistată în acest moment),
- **ape minerale și carbogazoase** (îmbuteliate în comunele: Dorna Candrenilor, la Poiana Negri și Panaci) dar și **zăcăminte de turb** (la Poiana Stampei).

### II.2.1.6.1. Repartizarea populației active

Majoritatea personalului salariat este angajat în activități industriale, în comerț și servicii. În ceea ce privește sectorul industrial local, industria alimentară (îmbutelierea apelor minerale, procesarea laptelui și fabricarea produselor lactate, sectorul panificației) alături de industria de prelucrare primară a lemnului angajează numărul cel mai mare de personal salariat.

localitate	Număr total de salariați	Număr de salariați în localitate	% salariați în localitate
BROSTENI	1452	1113	77
Cîrlibaba	384	301	78
Crucea	525	460	88
Dorna-Arini	714	336	47
Dorna Candrenilor	751	593	79
Coșna	390	312	80
Iacobeni	708	491	69
Ciocanesti	359	270	75
Panaci	455	352	77
Poiana Stampei	484	379	78

## Planul de Dezvoltare Locală



Saru Dornei	848	539	64
Bilbor	278	-	-
<b>MEDIE</b>	<b>643</b>	<b>468</b>	<b>74</b>

În general, veniturile personalului salariat sunt suplimentate prin venituri provenite din activități zootehnice. O mare parte din populația activ angajată în sectorul zootehnic nu este salariată, lucrând în gospodăria proprie. Un număr mare de populație este angajată de asemenea în sectorul forestier, unde o mare parte din necesarul forței de muncă este angajată sezonier (la lucrări de replantare, curățare, etc).

localitate	Populația activ	Nr. omeri	Situația omajului	
				% omeri
BROSTENI	3940	410		10,4
Cîrlibaba	1224	151		12,3
Crucea	1393	96		6,9
Dorna-Arini	1780	182		10,2
Dorna Candrenilor	1783	129		7,2
Coana	938	122		13,0
Iacobeni	1442	227		15,7
Ciocanesti	905	99		10,9
Panaci	1334	79		5,9
Poiana Stampei	1384	111		8,0
Saru Dornei	2558	156		6,1
Bilbor	1187	50		4,2
<b>MEDIE</b>	<b>1698</b>	<b>160</b>		<b>8,69</b>

Ponderele omerilor din totalul populației active în zonă variază între un minim de 4,2 % (în comuna Bilbor) și 15,7% (în comuna Iacobeni).

### II.2.1.6.2. Agricultură

#### II.2.1.6.2. 1. Utilizarea terenurilor

Ponderele și repartiția teritorială a principalelor categorii de utilizare a terenurilor sunt influențate direct de caracteristicile fizico-geografice ale zonei (Fig. 11,12). Valorificarea resurselor naturale ale terenurilor reprezintă baza dezvoltării economice a zonei, preponderența categoriilor principale de utilizare reflectându-se în structura economiei locale.

Tab. 5- Evoluția suprafețelor agricole (ha) în perioada 1990-2005

	Total teren agricol	arabil	fâne e	p uni	livezi
Broteni	-	-	-10	-	10
Cârlibaba	+64	+2	+62	-	-
Crucea	-	-	-	-	-
Dorna-Arini	+339	-4	-	+343	-
Panaci	-234	-	+102	-336	-
Poiana Stampei	+34	+7	+7	+21	-1
Șaru Dornei	-1359	41	-	-1400	-
Dorna Candrenilor	+257	+21	+284	-47	-1
Iacobeni	+31	-	+10	+21	-

Pentru comunele Ciocnești și Coana, înființate în 2003 datele statistice nu indică modificări ale suprafețelor agricole aferente perioadei 2003-2005

**Valoarea medie** pentru întreaga zonă indică o pondere de **74%** (din suprafața totală) **terenuri neagricole** (pârâuri, ape, construcții, teren neproductiv) și doar **26%** **terenuri agricole** (arabil, pârâuri, fânețe).

Cea mai echilibrat în raport cu această valoare medie este comuna arul Dornei, cu un raport agricol/neagricol de 49/51 %, în timp ce în cazul UAT Broteni, Crucea, Cârlibaba, se remarc

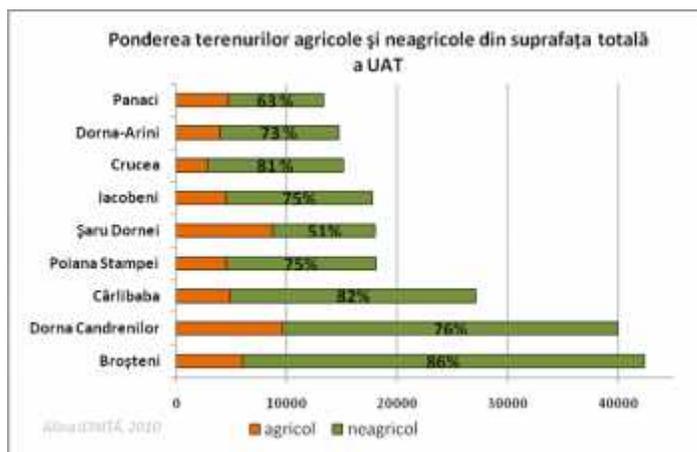


Figura 13 - Ponderea suprafețelor agricole și neagricole din suprafața totală a comunelor (agricol = arabil, pășuni, fânețe; neagricol = păduri, ape, construcții, teren neproductiv, etc)

o predominant clar a terenurilor neagricole, ce ocupă peste 80 % din suprafața totală a acestora (Fig. 4,6). În general, cu excepția comunelor arul Dornei și Dorna Candrenilor unde terenurile agricole sunt mai bine reprezentate ca pondere, majoritatea comunelor de în suprafață de mai puțin de 30% terenuri agricole. Având în vedere faptul că în această zonă dezvoltarea economică se bazează în principal pe valorificarea

resurselor locale, această repartitie a categoriilor de utilizare determină *posibilitatea de diversificare a economiei locale* de care depinde dezvoltarea armonioasă și flexibilitatea acesteia, impunând în unele cazuri (acolo unde alte resurse minerale lipsesc) o specializare a economiei (ex. sectorul forestier și de prelucrare a lemnului în Cârlibaba).

Categoriile predominante de utilizare sunt **pârurile** (în cadrul terenurilor neagricole) și **pârunile** (în cadrul terenurilor agricole). Deși la nivelul valorii medii pentru zonă raportul % pâruni/% fânețe este doar sensibil mai mare în favoarea pârurilor (53/42), la nivelul UAT diferentiale sunt mult mai mari.

În ceea ce privește evoluția categoriilor de utilizare, datele existente cu privire la dinamica în timp a terenurilor agricole indică în majoritatea cazurilor o creștere a suprafeței acestora în intervalul 1990-2005 (mai semnificativ pentru comunele Dorna Arini și Dorna Candrenilor și mult mai puțin însemnat în cazul comunelor Cârlibaba, Poiana Stampei, Iacobeni). Această creștere se face de obicei prin creșterea suprafeței ocupate cu pâruni (Tabelul 5). Un fenomen invers, de semnificație destul de semnificativă a suprafeței agricole caracterizează comunele arul Dornei și Panaci, cauza fiind reducerea suprafeței pârurilor. O cauză posibilă la baza acestei situații este împdurirea naturală a suprafețelor de pârune ca urmare a abandonului și subexploatarea acestora. Dat fiind faptul că suprafețele pârurilor se află mai rar în partea inferioară a văii (Fig. 12), ocupate de obicei cu fânețe, este puțin probabil ca această scădere să fie cauzată de extinderea domeniului construit. Acest problemă este accentuată de faptul că

## Planul de Dezvoltare Locală



paji tile montane din acest zon au o biodiversitate și o productivitate ridicată, iar valorificarea lor prin tehnici tradiționale ar putea reprezenta avantaje deosebite în dezvoltarea unei agriculturi ecologice.

Structura utilizării terenurilor în zonă indică existența unui potențial important pentru dezvoltarea sectoarelor zootehnic și forestier, ce reprezintă deja ramurile principale ale economiei locale. Utilizarea în regim asociativ, valorificarea industrială superioară, un bun marketing și dezvoltarea marilor locale ar putea susține o dezvoltare mai semnificativă a economiei locale. În lipsa altor resurse naturale (ex. minerale, subsolice), repartiția spațială a categoriilor de utilizare impune o specializare a economiei locale pentru unele comune (ex. industria lemnului în Cârlibaba), în timp ce altele (Aru Dornei, Dorna Candrenilor) prezintă premisele necesare diversificării economiei locale, fapt ce îi sporește flexibilitatea.

### Principalele categorii de utilizare a terenurilor

Comuna	arabil	p uni	fane e	livezi	p duri
BROSTENI	253	3115	2628	15	35807
DORNA CANDRENILOR	431	4822	4430	0	29677
CARLIBABA	94	4104	732	0	21661
POIANA STAMPEI	258	2531	1813	0	13148
SARU DORNEI	352	4671	3763	0	9078
IACOBENI	268	2493	1762	0	12671
CRUCEA	51	1619	1195	0	11888
DORNA-ARINI	276	1394	2342	0	10347
PANACI	200	2289	2238	0	8116
CO NA	130	2833	1810	0	15715
CIOC NE TI	44	1282	984	0	7988
BILBOR	68	7261	4521	0	10465
<b>TOTAL GAL BD</b>	<b>2425</b>	<b>38.414</b>	<b>28.218</b>	<b>15</b>	<b>186.561</b>

### II.2.1.6.2.2. Zootehnia și domeniul forestier

După închiderea întreprinderilor cu profil economic extractiv-industrial din zonă (mai ales în perioada 1990-1995), ce contribuiau la diversificarea economiei locale și la angajarea unui procent important al populației active, economia Depresiunii Dornelor a rămas una tipică montană, bazată pe valorificarea (în special primară) a resurselor naturale locale prin activități activități forestiere, agro-pastorale (zootehnice) și turistice.

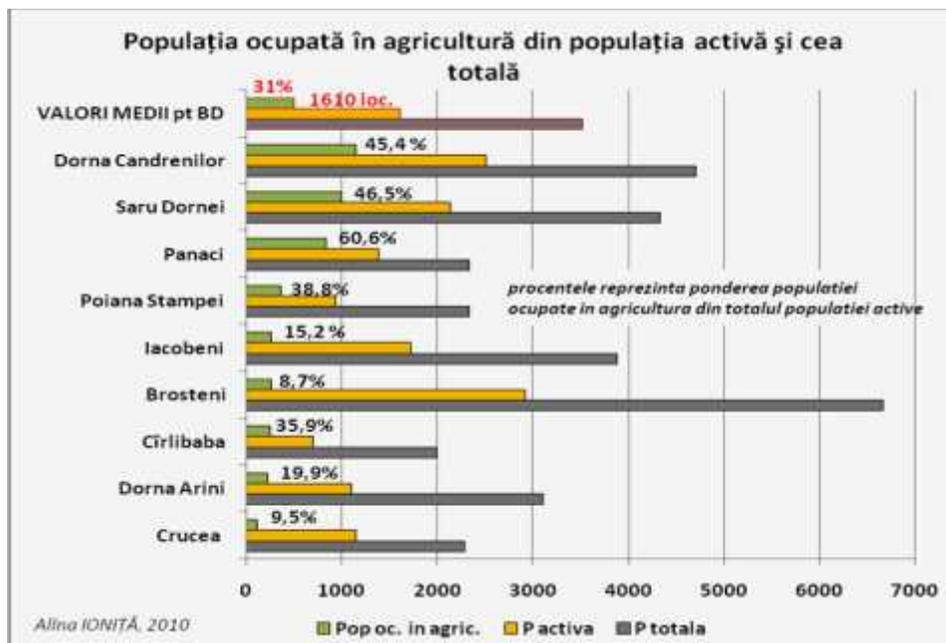


Figura 14 – Populația ocupată în agricultură în UAT din GAL Bazinul Dornelor



Ponderea suprafețelor arabile în această zonă este foarte redusă (Fig.11), cea mai mare parte din terenurile agricole fiind ocupate de pășuni și fânele acestor terenuri. Există însă potențialul dezvoltării sectorului zootehnic și industria produselor lactate. Suprafața agricolă ocupă în medie 29,4 % din suprafața totală a comunelor din zonă, iar valorile la nivelul fiecărei comune sunt apropiate de medie, cu excepția comunei Țărlălești, unde suprafața arabilă ajunge la aproape jumătate din cea totală, subliniind potențialul pentru dezvoltarea acestui sector economic (Fig. 13). Cu toate acestea, eficiența sectorului zootehnic este în scădere din cauza veniturilor mici pe care le aduce, a lipsei de concurență în zonă. Multe dintre gospodăriile din zonă practică aceste activități pentru asigurarea consumului propriu, veniturile obținute prin comercializarea unui surplus fiind de regulă destul de reduse și fiind reinvestite în acoperirea costurilor aferente muncilor agricole (cosit, fâcătul fânului, vânat, achiziționarea nutreului, etc). Drept urmare, populația zonei este angajată preponderent în activități agricole, ponderile cele mai mari ale activităților din acest sector depășind 45 % cu excepția comunelor Dorna Arini și Poiana Stampei.

Angajarea unui număr mare de gospodării în activitățile zootehnice reprezintă o oportunitate pentru dezvoltarea agroturismului și integrarea produselor locale naturale în produsul turistic. În acest scop este necesară demararea unor demersuri pentru certificarea produselor alimentare

#### Structura pteptelului

Comuna	Număr bovine	Număr porcine	Număr ovine	Număr păsări
BROSTENI	1675	350	2108	14400
CARLIBABA	850	140	280	2900
CRUCEA	625	80	800	8500
DORNA CANDRENIOR	3997	1600	920	10000
DORNA-ARINI	2256	670	875	9500
IACOBENI	550	110	220	3600
PANACI	2156	280	232	4600
POIANA STAMPEI	1450	522	300	3500
SARU DORNEI	3785	550	314	8040
CIOCANESTI	1100	150	420	3500
BILBOR	3168	1386	1206	5000
<b>TOTAL</b>	<b>21.612</b>	<b>5.838</b>	<b>7.675</b>	<b>73.540</b>



### II.2.1.6.3. Industria local – IMM - Microintreprinderi

Analiza activităților economice din zona Dornelor diferențiaz clar mediul rural, unde **numărul mediu de firme/comun** este de 9,25. Valori apropiate față de această medie se înregistrează în Poiana Stampei și Șaru Dornei, față de care există diferențieri semnificative atât pozitive, în comuna Dorna Candrenilor (cu număr de 12) cât și negative, în comuna Panaci (cu 6,3 firme).

Deși numărul mai mare de firme din localitate îi corespunde o populație proporțional mai mare, având în vedere numărul redus al firmelor din comunele aferente bazinului Dornelor și numărul mic de angajați al acestora, am putea presupune că o parte din populația din mediul rural lucrează în Vatra Dornei și face naveta, dând naștere astfel unor fluxuri migratorii zilnice. Probabilitatea mai mare ca această ipoteză să fie adevărată este în special pentru localitățile cele mai apropiate (în cazul căror timpul și costul deplasărilor zilnice se dovedește eficient) și în special pentru activități cu studii superioare, specializate în domenii în care nu există posibilități de angajare în localitatea de reședință (turism, servicii bancare, transporturi, administrație etc).

Principalele sectoare de activitate ale firmelor din zonă sunt:

- **SILVICULTURA:** silvicultură și exploatarea lemnului și domeniul serviciilor auxiliare agriculturii și exploatarea forestieră
- **PRELUCRAREA PRIMARĂ A LEMNULUI:** unități cu profil de tăiere și rânduire și impregnarea lemnului, intermediere în comerțul cu material lemnos și de construcții, fabricarea produselor stratificate din lemn, fabricarea de elemente de dulgherie și tâmplărie
- **FERME pentru CRESTEREA ANIMALELOR:** ferme zootehnice (creșterea animalelor, activitatea fermelor pentru obținerea laptelui)
- **SEREA - CULTURA PLANTELOR :** cultivarea legumelor, a specialităților horticole și a produselor de seră, cultivarea fructelor, nucilor, a plantelor pentru bauturi și mirodenii
- **INDUSTRIA ALIMENTAR :** fabricarea pâinii și produselor proaspete de patiserie, fabricarea altor produse alimentare, fabricarea produselor lactate și a branzeturilor
- **EXTRACȚIA PRIMARĂ A RESURSELOR SUBSOLICE - MATERIALE DE CONSTRUCȚII:** unități de extracție și preparare a turbei, extracția pietrei pentru construcții (Dornișoara, Gheorghiteni).
- **CONSTRUCȚII:** construcții de clădiri și lucrări de geniu, lucrări tehnico-sanitare, lucrări de vopsitorie, zugrăveli și montări de geamuri.
- **TEXTILE:** fabricarea articolelor textile și încălțăminte
- **UNITĂȚI DE DESERVIRE PUBLICĂ – BARURI ȘI RESTAURANTE**
- **TRANSPORTURI:** unități de transporturi terestre de călători pe baza de grafic, transporturi terestre de călători, unități cu profil de transporturi rutiere de marfuri.



### II.2.1.6.4. Comerț și servicii

**În domeniul comerțului**, întreprinderile existente în zonă au ca obiect de activitate: intermedierea în comerțul cu produse alimentare, băuturi și tutun, unități de comerț cu ridicata al cerealelor, semințelor și furajelor, comerțul cu ridicata al produselor neclasificate în alta parte, comerț cu ridicata cu cafea, ceai, cacao și condimente, comerț cu amanunțul care nu se efectuează prin magazine, comerț cu amanunțul în magazine specializate al altor produse alimentare, comerț cu amanunțul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun, comerț cu amanunțul în magazine specializate de produse alimentare, comerț cu amanunțul în magazine nespecializate, cu vânzare predominantă de produse nealimentare, comerț cu amanunțul al fructelor și legumelor proaspete, comerț cu amanunțul al carnii și produselor din carne, comerț cu piese și accesorii pentru autovehicule.

**În ceea ce privește serviciile**, se înregistrează următoarele tipuri de servicii: legale, manipulare, unități cu profilul altor mijloace de cazare, agenții de turism, ghizi, asistență turistică, agenție imobiliară, închiriere a autoturismelor și utilajelor, unități cu profilul activității juridice, unități cu profilul activității de arhitectură, inginerie și consultanță tehnică, activități fotografice, dispensare veterinare, spalarea, curățarea și vopsirea textilelor, etc.

#### II.2.1.6.4.1. Turismul

##### Analiză pentru dezvoltarea ecoturismului în Țara Dornelor

**NOT :** Această analiză a fost realizată în cadrul proiectului „*Ecoturism în Țara Dornelor – un instrument pentru dezvoltare durabilă*”, implementat de către Asociația de Ecoturism din România<sup>9</sup> și Fundația de Speologie „Club Speo Bucovina” Suceava, în parteneriat cu Community Based Natural resource Management Network – Norvegia”. În cadrul acestui proiect obiectivul principal este cel de dezvoltare a ecoturismului în Țara Dornelor, proiectul vizând 5 din comunitățile existente în Depresiunea Dornelor: Poiana Stampei, Dorna Candrenilor, Țara Dornei, Panaci, Dorna Arini. Documentul elaborat în acest sens stă la baza

<sup>9</sup> Această analiză face parte din documentul „Concept de dezvoltare a destinației ecoturistice Țara Dornelor” realizat de către echipa Asociației de Ecoturism din România: Alina Ioniță, Bogdan Papuc, Andrei Blumer, în cooperare cu echipa Parcului Național Calimani: Liviu Huțanu, Cristi Ortoanu și Basarab Barladeanu. Acest document este în lucru și poate fi consultat la adresa: <http://www.eco-romania.ro/en/doc/ecotourist%20destination%20development%20concept.pdf>

## Planul de Dezvoltare Locală



strategiei Asociației de Ecoturism Țara Dornelor, a cărei înființare în luna iunie, 2010 reprezintă unul din rezultatele acestui proiect. Unul din obiectivele acestei strategii este integrarea acesteia în strategia de dezvoltare locală și extinderea ariei sale de interes asupra întregului teritoriu aferent GAL Bazinul Dornelor. Proiectul se află în curs de derulare, perioada sa de implementare fiind august 2009 – aprilie 2011. Existența acestei analize, a planului său de acțiune și mai ales a unei forme de asociere la nivel local – Asociația de Ecoturism Țara Dornelor, reprezintă oportunitate pentru extinderea obiectivelor sale asupra întregii zone și includerea comunelor ce nu au reprezentat în mod direct zone țintă ale acestui proiect.

### Facilități turistice

Cu toate că zona dispune de un potențial foarte mare pentru dezvoltarea turismului rural, activitățile turistice angajează încă un procent redus al populației active rurale (2-4 până la 9-10%).

Dat fiind eficiența în producerea sectorului zootehnic și tendințele fluctuante de evoluție a sectorului silvic și de prelucrare a lemnului (ce angajează încă o pondere foarte mare a populației), dezvoltarea turismului în această zonă reprezintă o necesitate.

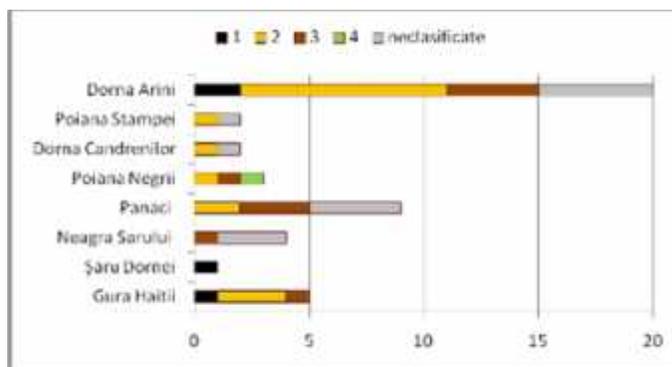


Figura 16 – Număr total și categorii de Huț anu, Căști. Acest analiz face

În zona rurală există în acest moment un număr de circa 45 de pensiuni și cabane, din care o parte sunt clasificate ca și pensiuni agroturistice ANTREC iar o parte sunt neclasificate. Cu un număr mediu de 15-10 de locuri, acestea sunt în cea mai mare parte pensiuni de 2 și 3 camere, ce oferă circa 700-750 de locuri de cazare. La acestea se adaugă cele circa 87 de unități de cazare din stațiunea Vatra Dornei, de categorii și tipuri diferite.

## Planul de Dezvoltare Locală



Zona Dorna Arini deține numărul cel mai mare de unități de cazare (circa 20), majoritatea (un număr de 9) fiind clasificate cu 2 margarete (Fig. 16).

Un număr însemnat de pensiuni se înregistrează în localitățile din zona Panaci-aru Dornei, în timp ce Poiana Stampei și Dorna Candrenilor au 5 respectiv 6 pensiuni. Poiana Negri se remarcă printr-o mai mare varietate a categoriilor de confort, aici fiind situată singura pensiune de 4 margarete. Majoritatea acestor pensiuni oferă posibilitatea petrecerii timpului liber prin diverse activități specifice turismului activ (drumeție, mountain-biking, canotaj, river-rafting, tirolian).

**Servicii turistice** Oferta de servicii turistice (servicii sanitare, de informare, de intervenție de urgență și SALVAMONT) este cel mai bine reprezentată la Vatra Dornei. Localitățile din zona rurală oferă posibilitatea aprovizionării cu produse alimentare și produse destinate uzului curent.

### Fundamentarea conceptului de ecoturism – Identificarea USP

UPS (Unique Selling Point/Proposition) reprezintă un concept utilizat inițial în marketing, ce presupune identificarea unui/unor elemente de unicitate (ex. ale unui produs/ale unei zone) și promovarea prin intermediul acestuia/acestora. În vederea dezvoltării conceptului de ecoturism (ideea de bază a dezvoltării ecoturismului) pentru Țara Dornelor s-a încercat identificarea posibilelor UPS, în cadrul unei întâlniri de lucru organizate în luna ianuarie 2010, la care au participat operatori de turism, pensiuni și reprezentanți ai primăriilor din zonă. Elementele principale propuse au fost următoarele:

**Tabelul 8. UPS pentru Țara Dornelor**

<b>Elemente naturale</b>	Peisaj tradițional 12 Apostoli Fauna locală Natura salbatică Plante medicinale Pășuni cu biodiversitate mare Diversitate peisagistică Rhododendron
<b>Elemente legate de viața tradițională</b>	Stâne, izvor Pluta pe Bistrița /pluta rit areta - mijloc de transport specific zonei

## Planul de Dezvoltare Locală



<b>Elemente culturale i etnografice</b>	Costum popular
<b>Activități turistice specifice zonei</b>	Activități în aer liber Tratamente naturiste (băi cu infuzii de plante medicinale, ceaiuri, tincturi, etc.) Schi de tur
<b>Produse locale specifice</b>	Produse tradiționale naturale Laptele Apa mineral Cozonacul / colacul de Dorna Sarmale cu urd Produse lactate
<b>Experiențe specifice</b>	Serenitate / Liniște Siguranță, liniște, recreere

Alături de aceasta, a fost realizată analiza SWOT pentru dezvoltarea ecoturismului în zonă, prezentată în partea a II-a.

### **Delimitarea destinației ecoturistice Țara Dornelor și zonarea internă a acesteia**

Privit ca și potențial destinație ecoturistică, Țara Dornelor cuprinde atât Depresiunea Dornelor, cât și masivele muntoase înconjurătoare: Munții Călimani (la sud), Munții Suhard (la nord), Munții Giurmalau (la nord-est) și Munții Bistriței, în special Masivul Pietrosu Bistriței (la est), precum și comunitățile umane aferente: orașul Vatra Dornei – ca principala poartă de acces – și localitățile componente ale comunelor Dorna Arini, Dorna Candrenilor, Panaci, Țara Dornei și Poiana Stampei.

Totodată, localitatea **Ciocnești**, cu toate că este la limita geografică a bazinului Țării Dornelor, este considerată în acest studiu ca fiind parte din destinația ecoturistică Țara Dornelor, datorită legăturilor geografice și istorice pe care le are cu această zonă, datorită potențialului pe care îl are pentru dezvoltarea acestui tip de turism, ca localitate situată la limita nordică a Masivului Suhard.

Având drept scop dezvoltarea unor produse turistice care să aibă la bază specificul unor zone a căror identitate este legată de un specific al cadrului natural și ofertei culturale, a fost realizată o zonare a micro-regiunii turistice Țara Dornelor. Această zonare permite o mai bună inventariere a potențialului turistic, identificarea unor produse specifice precum și o mai bună organizare și prioritizare a obiectivelor și acțiunilor necesare pentru atingerea acestor obiective.

În baza specificului natural și uman al localităților și unităților naturale învecinate, ce ar putea contribui la dezvoltarea unei experiențe turistice distincte, au fost astfel definite **7 posibile**

## Planul de Dezvoltare Locală



**zone** a căror dezvoltare va contribui la dezvoltarea turistică a zonei Dornelor ca destinație ecoturistică (Fig. 2):

- **ZONA 1:** ce cuprinde orașul stațiune balneo-climaterică Vatra Dornei și zona aferentă acestuia pe baza căreia se dezvoltă oferta turistică proprie (inclusiv domeniul schiabil);
- **ZONA 2:** zonă rurală, împărțită în patru subzone:
  - o **Subzona 2A** – ce cuprinde localitățile situate la vest de Vatra Dornei, pe valea râului Dorna, dispusă de-a lungul drumului european E576, inclusiv ramificațiile aferente compartimentelor Coasta Dornilor (comunele Dorna Candrenilor, Coana, Poiana Stampei);
  - o **Subzona 2B** – incluzând localitățile aferente compartimentului Țărilor Dornei-Panaci
  - o **Subzona 2C** – incluzând localitățile aparținând comunei Dorna Arini;
  - o **Subzona 2D** – localitățile componente ale comunelor Iacobeni și Ciocnești, situate pe valea Bistriei Arieșului, în amonte de Vatra Dornei;
- **ZONA 3:** Obcina Mesteceniului;
- **ZONA 4:** Masivul Suhard;
- **ZONA 5:** Masivul Giumalău;
- **ZONA 6:** Munții Bistriei (în special zona Pietrosul Bistriei – Cheile Zugrenilor)
- **ZONA 7:** Masivul Călimani și arealul Parcului Național Călimani.
- **ZONA 8:** Bilbor

Dezvoltarea acestor zone pe baza unui specific natural și cultural poate permite dezvoltarea unor pachete turistice care să se adreseze unor categorii diverse de turiști și pot fi corelate în cadrul unor circuite turistice care să acopere întreaga zonă.

### Specificitatea zonelor de dezvoltare turistică

#### Zona 1 – Zona stațiunii balneo-climaterice Vatra Dornei

Deși zona nu face parte din punct administrativ de GAL Bazinul Dornelor, din punct de vedere al dezvoltării turismului aceasta reprezintă aria cea mai importantă funcțională turistică centrală în cadrul micro-regiunii. Beneficiind de tradiție și renume, de un potențial natural complex și de un avans considerabil în ceea ce privește serviciile turistice și serviciile conexe, zona aferentă municipiului Vatra Dornei deține o ofertă de activități ce poate fi pentru moment complementară potențialului existent din mediul rural. De aceea potențialul turistic și evoluția acestei zone trebuie avute în vedere în planificarea dezvoltării turismului rural din Bazinul Dornelor.

#### Trasee turistice principale

## Planul de Dezvoltare Locală



- a. Ocupă o poziție geografică relativ centrală în raport cu restul destinației, beneficiază de un grad de conectare superior la axele principale și mijloacele cele mai importante de transport, fapt pentru care reprezintă principalul centru nodal de acces și distribuție a fluxurilor de turiști în zonă;
- b. Singurul centru de servicii de bază al destinației;
- c. Vatra Dornei este un renumit centru pentru turismul balnear cu o bază de tratament modernizată;
- d. Vatra Dornei este o stațiune de schi de importanță regională;
- e. Gradul de ocupare al structurilor de cazare prezintă discrepanțe mari între perioada de sezon și cea de extrasezon;
- f. Capacitate de cazare diversificată (hoteluri, pensiuni urbane de diferite categorii);
- g. Posibilități variate de petrecere a timpului liber, ce pot fi îmbunătățite.

### Poziționare specifică în cadrul destinației

#### Produs specific

- Centru de distribuție a turiștilor și informației turistice și zonă de servicii;
- Oferta de turism specific orașului Vatra Dornei poate acoperi parțial și turismul activ și ecoturismul (ex. pensiunile de la periferia orașului sau programele de Nordic Walking și mountainbike);

#### Promovare specifică

- Zona de servicii de bază a destinației (ex. poșta, magazine specifice, servicii sanitare, bancare etc.);
- Turism de afaceri și conferințe cu număr limitat de participanți;
- Sporturi de iarnă;
- Turism balneo-climateric;
- Punct de plecare pentru numeroase trasee turistice montane.

### Zona 2 – Zona rurală a Dornelor

Întreaga destinație a Dornelor are ca zonă centrală această zonă rurală. Beneficiile sociale și economice ale dezvoltării ecoturismului trebuie să se regăsească în special în această zonă atât pentru a sprijini, prin diversificare, economia locală rurală, cât și pentru a susține un tip de dezvoltare durabilă. În funcție de localizare au fost identificate 4 subzone:

#### Traseuri principale

## Planul de Dezvoltare Locală



- a. Zonă cu peisaj montan specific, tradițional agro-pastoral, cu culmi domoale, case tradiționale, cu gospodării înconjurate de suprafețe mari de fânețe, pășuni, mici arături ce urc pe versanți până la limita pădurii;
- b. Zona este cunoscută pentru produsele lactate și apa minerală;
- c. Zona oferă produse culinare tradiționale precum și unele specifice;
- d. Număr relativ mare de structuri de cazare agroturistice, de dimensiuni mici;
- e. Datini și obiceiuri populare bine păstrate, promovate la nivel național și internațional prin intermediul ansamblurilor folclorice și la nivel local prin festivalurile populare anuale;
- f. Muzeu ale satului (unele necesitând o mai bună amenajare și organizare);
- g. Localități componente ale programului turistic județean *Drumul oulor încondeiate*.
- h. Localitățile reprezintă puncte de acces către traseele montane din masivele montane învecinate.

### Poziționare specifică în cadrul destinației

#### Produs specific

- Acest zonă este centrală pentru destinația Țara Dornelor prin oferta ei de:
  - turism rural ce oferă servicii de masă bazate pe produse naturale locale;
  - oferă oportunități pentru organizarea de activități ecoturistice și de turism activ, atât în această zonă cât și în masivele montane învecinate (cicloturism, mountain bike, călărie, drumeție, plimbări, schi fond, schi pentru începători etc.);
  - posibilități de agrement pentru familii, grupuri mici într-un cadru natural cu o ofertă de produse de recreere activă.
  - Permite posibilitatea creării de oferte turistice care să îmbine turismul rural cu turismul montan (în special tururi scurte sau tururi tematice în întreaga zonă rurală a Dornelor).

#### Promovare specifică

- Ofertă de turism rural real – produse alimentare naturale, liniște;
- Ofertă pentru familii;
- Ofertă de cazare a destinației și posibilitatea de acces în munții din împrejurimi.

#### Subzona 2A (Dorna Candrenilor, Poiana Stampei, Coana):

- Un număr mai redus de pensiuni turistice decât în celelalte zone, mai îndepărtată și mai slab conectată cu zona Parcului Național Călimani;

## Planul de Dezvoltare Locală



- Poiana Stampei are ca atracții principale Rezervația tiin ific Tinovul Poiana Stampei (a c rui management turistic necesit interven ii pentru amenjare, servicii de informare i interpretare) precum i Muzeul etnografic;
- Tradi ii i obiceiuri bine p strate, promovate în mod deosebit prin ansamblurile folclorice locale (Ansamblul *Poieni a* – Poiana Stampei) i festivalurile locale (Festivalul Fructelor de P dure – Co na, Festivalul *Flori pe Dorna* – Poiana Stampei);
- Alte obiective turistice importante sunt: Tinovul de la Române ti, din comuna Co na, Muzeul satului din Dealu Floreni.
- De acest zon se leag accesul în masivele: Suhard (prin Co na, Dorna Candrenilor – spre creasta principal cu vârfurile Ou oru i F r oane) i C limani (Poiana Negri – spre 12 Apostoli-Lucaciu i Dorni oara – spre culmile Strunioru, Bistricioru i vestul crestei principale).

Obiective	Evenimente	Acces	Cazare i servicii	Resurse
<b>POIANA STAMPEI</b>				
<b>Culturale:</b> Casa Muzeu Cimitirul militar (Dorni oara – Poldul Joseni) Duminicile i la s rb torile religioase – localnici în costume populare  <b>Naturale:</b> Tinovul mare - C soi În C limani: • Vf. Gruicul Mare – monument al eroilor • Drumul Mariei Tereza	Serbare câmpeneasc anual (fl c ii satului)  <b>Festivalul <i>Flori pe Dorna</i></b>	<b>Accesul în comun :</b> Drum european recent modernizat i reabilitat – E576 (acces la Casa-muzeu i o parte din pensiuni) Acces auto i cu mijloace de transport în comun, Acces feroviar la Dorni oara (2 trenuri pe zi)	<b>5 pensiuni</b> (total) + cel puțin dou în construcție  Pensiuni agroturistice (ANTREC), majoritatea de 2 margarete	<b>excursii cu c ruțele prin sat:</b> Rusu Maxim, Ivan Dumitru  <b>ou încondeiate:</b> Candrea Victoria, Rusu Elvira, Vasiluț Viorica (premiul I la festivalul de la Cioc ne ti)
		<b>Acces spre obiectivele turistice principale:</b>		



<p><b>Ansamblul Folcloric Poienița</b></p> <p><b>Drumul ou lor încondeiate (proiect turistic județean)</b></p>	<p>Drum comunal neasfaltat (pietruit) - acces spre Tinovul Mare și Dornii oara – acces la traseele turistice spre Călimani (partea de vest a crestei principale – vârfurile Piatra Dornei, Bistricoru, Strunioru, etc)</p>
<p><b>DORNA CANDRENILOR</b></p>	
<p><b>Muzeul satului - Colecția personală Lazăr Pădure</b></p> <p><b>Drumul ou lor încondeiate</b></p>	<p><b><u>Accesul în comun :</u></b> <b>Drum european recent modernizat și reabilitat – E576</b></p> <p><b><u>Acces spre obiectivele turistice principale:</u></b> <b><u>1.</u></b> trasee din centrul comunei spre creasta munților Suhard (vf. Ou oru) <b><u>2.</u></b> drum de acces recent modernizat spre Călimani (prin Poiana Negri, până la capătul satului) – traseu 12 Apostoli și schitul Apa Rece</p>

## Planul de Dezvoltare Locală



			Exist mijloace de transport în comun cu 3-4 curse pe zi	
<b>CO NA</b>				
Tinovul de la Române ti – sit Natura 2000	<b>5-6 sept. – Festivalul fructelor de p dure</b> (2006-2009 – a IV-a ediție)	<b><u>Accesul în comun :</u></b> Drum comunal recent modernizat  <b><u>Acces spre obiectivele turistice principale:</u></b> Sat Valea Bancului - drum comunal neasfaltat – acces (motorizat) spre creasta Suhardului, sub Vf. F r oane (apropiere de Lacul Icoana)	Nu exist pensiuni	<b>Constanța Chelsoi</b> (dulceaț , afinat , sirop, preparate de patiserie cu fructe de p dure, brânz , tocan de bureți) <b>Lucica Cristea</b> (dulceaț , siropuri) <b>Bogdan Mustea</b> (dulceaț , gem, sirop) <b>Alina/Iulia Arvinte</b> (dulceaț , sirop, gem, sare de baie cu fructe de p dure)  <b>Ansamblul Folcloric Coșnencuța</b>

### Subzona 2B ( aru Dornei, Panaci):

- este zona cel mai strâns legat de Parcul Na ional C limani, fiind înconjurat de crestele montane ale calderei i prelungirile acestora;
- de ine un num r mai mare de spații de cazare cu specific rural;
- Un obiectiv natural deosebit, specific zonei dar înc nevalorificat turistic - Tinovul din comuna arul Dornei;

## Planul de Dezvoltare Locală



- Obiective culturale: biserica din Panaci (*Catedrala Munților*), muzeul satului din Aru Dornei (în curs de amenajare);
- Ansambluri folclorice și festivaluri populare locale: Zilele comunei Panaci, Festivalul Bujorului de Munte.
- Posibilități de acces în masivele Călimani (din aproape toate localitățile) și Munții Bistriei (din Panaci, Păltini)

Obiective	Evenimente	Acces	Cazare și servicii	Resurse
<b>ARU DORNEI</b>				
Tinovul mic Aru Dornei	Sfârșitul lunii Iunie - Festivalul Bujorului de Munte – Neagra Arului	<u>Accesul în comun :</u> Drum județean recent reabilitat, o porțiune în construcție, în curs de modernizare <u>Fără acces feroviar</u>  <u>Acces spre obiectivele turistice principale:</u> Drum comunal reabilitat până la Gura Haitii, acces spre Tinovul mic Aru Dornei, creasta principală a calderei (12 Apostoli (poteca tematică), Călimaniul Cerbului, Pitrosul)	<b>Total 12 pensiuni:</b> <b>Gura Haitii – 5</b> <b>Neagra Arului – 6</b> <b>Aru Dornei – 1</b>	<b>Ansamblul Folcloric Cetina Călimaniului - Aru Dornei</b>
<b>PANACI</b>				
Biserica Catedrală		<u>Accesul în</u>	6 pensiuni	

## Planul de Dezvoltare Locală



Munților	Zilele Panaciului (mijlocul lui august)	<u>comun :</u> drum județean și drum comunal nemodernizate <u>F r acces</u> <u>feroviar</u>  <u>Acces spre</u> <u>obiectivele</u> <u>turistice</u> <u>principale:</u> drumuri nemodernizate – acces spre: <u>1.</u> Mții Bistriței, schitul Piatra Tieturii, traseul de creastă <u>2.</u> C limaniul cerbului (din Coverca și P Itini - drum pietruit) <u>3.</u> schitul de la P Itini și spre Bilbor (HG)	(total):
Fabrica de produse lactate ecologice CAMILACT			
Schitul P Itini			
Trasee turistice în C limani Tinovul aru Dornei			

### Subzona 2C (Dorna Arini):

- Zona permite accesul în mai multe masive montane aflate la est de Vatra Dornei: Giurnal u (prin Rusca, Cheile Zugrenilor), Rar u (Cheile Zugrenilor și Chiril), Mun ii Bistri ei (prin Dorna Arini și Rusca) și Pietrosul Bistri ei (prin Cheile Zugrenilor și Rusca);
- Cheile Zugrenilor reprezintă un punct de atracție în sine atât prin peisajul pitoresc cât și prin posibilitatea organizării unor forme specifice de turism activ (escalad pe gheață, river-rafting);
- Un peisaj mai pitoresc, cu culmi abrupte, creste stâncoase, sectoare de chei;
- Un număr mai mare de pensiuni și o varietate mai mare a serviciilor de cazare.

## Planul de Dezvoltare Locală



Obiective	Evenimente	Acces	Cazare i servicii	Resurse
<b>DORNA ARINI</b>				
Catedrala Acoper mântul Maicii Domnului Cheile Zugrenilor Pietrosul Bistriței		<b><u>Accesul în comun :</u></b> Drum național modernizat (Sun tori) i reabilitat <b><u>Acces spre obiectivele turistice principale:</u></b> Drum național – cheile Zugrenilor (trasee spre Giumul u, Rar u, Pietrosul Bistriței)	<b>Circa 20 de pensiuni</b>	

### Subzona 2D (Iacobeni, Cioc ne ti):

- Cioc ne tiul este o zonă deja cunoscută ca destinație turistică în special datorită tradițiilor și arhitecturii locale, muzeului și festivalului oulor încondeiate, beneficiind de un număr mare de structuri de cazare agro-turistice;
- În sectorul aferent comunei Iacobeni serviciile de cazare și serviciile turistice sunt mult mai slab reprezentate, cu excepția zonei pasului Mesteceni;
- Zona permite accesul în masivul Suhard, față de care se află la o distanță mai mare în comparație cu localitățile de pe versantul sud-vestic.

Atracții		Accesibilitate <sup>10</sup>	Cazare i servicii
Obiective	Evenimente		
<b>CIOC NE TI</b>			

<sup>10</sup> Au fost luate în considerare doar punctele de acces din cadrul zonei analizate care necesită a fi luate în considerare în vederea dezvoltării infrastructurii și serviciilor necesare valorificării superioare a masivelor montane din zonă.

## Planul de Dezvoltare Locală



Sat turistic de tip muzeu	<b>Festivalul Ou lor Încondeiate</b> (martie-aprilie)	<b>Accesul în comun :</b> Drum național	15 pensiuni agroturistice
Festivalul Oualor Încondeiate		<b>Acces spre obiectivele turistice principale:</b> Drum național	
Centru de Informare Turistic	<b>Festivalul Național al P str vului</b> (august)	drumuri comunale neasfaltate si forestiere spre creasta Suhardului	
Drumul ou lor încondeiate (program turistic județean)		<b>F r acces feroviar</b>	
M n stare			
<b>IACOBENI</b>			
Fost stațiune balneoclimateric (izvoare minerale )	<b>Zilele comunei</b> (sfâr itul lunii mai)	<b>Accesul în comun :</b> drum european reabilitat	3 pensiuni (1 Iacobeni i 2 Mestec ni )
Cariere (foste E.M.)		<b>Acces spre obiectivele turistice principale:</b> drumuri	
Trasee spre Suhard (F r oane i creast )		comunale neasfaltate si forestiere spre creasta Suhardului	
Schiturile de la Mestec ni		<b>Acces feroviar</b>	
<b>CÎRLIBABA</b>			
Trasee spre Suhard (Vf. Omu - 1932), Muzeul r d cinilor	<b>Zilele Cârlibabei</b>	<b>Accesul în comun :</b> Drum național reabilitat	1 pensiune de 4 stele
Rezervația geologic Piatra Țib ului		<b>Acces spre obiectivele turistice principale:</b> drumuri	
Pârtie de ski		comunale neasfaltate si forestiere spre creasta Suhardului	
		<b>F r acces feroviar</b>	

### Zona 3 – Obcina Mestec ni ului

## Planul de Dezvoltare Locală



- reprezintă în general o zonă mai puțin explorată și cu o infrastructură turistică mai puțin dezvoltată;
- în zonă există drumuri de legătură cu valea Moldovei (Fundu Moldovei, Izvoarele Sucevei, etc);
- sunt prezente numeroase situri ale fostelor exploatare miniere;
- zona este strâns legată de subzona 2D și poate fi dezvoltată prin crearea traseelor de drumeție, cicloturism și turism ecvestru.

### Zona 4 - Munții Suhard

Obiective	Puncte de plecare	Acces	Activități specifice
Creasta Principală – 32 km: vârful Ou oru (1639 m), vârful Făraoane (1715 m), vârful Omu (1932 m), lacul Icoana, Schitul Sfânta Cruce	Trasee din Vatra Dornei, Dorna Candrenilor, Coana, Iacobeni, Ciocnești, Cârlibaba	Posibil acces motorizat (Valea Bancului până sub Vf, Făraoane) și pe alte drumuri forestiere până aproape de creastă (Ciotina) <b>Acces feroviar</b> prin Iacobeni, Dorna Candrenilor, Vatra Dornei	Drumeție (fără posibilitate de înnoptare la refugiu/cabană), ski de tur, ATV, parapant, mountain-biking

### Trăsături principale

- Zona propice pentru drumeție ușoară și schi de tur, parapant, ciclism, mpuntain-biking, dar pe timpul verii turismul este evitat din cauza numărului mare de stâni;
- Creasta cu culmi domoale, parțial împănate, cu numeroase puncte de belvedere;
- Rețeaua de poteci turistice este în general slab semnalizată (stâlpii de marcaj de pe creastă lipsesc în marea lor majoritate);
- Este posibil accesul motorizat datorită numărului mare de drumuri forestiere;
- Pe versantul nordic al masivului există o singură pârtie amenajată de ski, la Cârlibaba.

## Planul de Dezvoltare Locală



f. Nu există cabane sau refugii montane, singura posibilitate de înnoptare pe munte fiind la Schitul Sfânta Cruce, pe versantul nordic, în apropiere de Vf. F r oane;

g. Accesul în masiv este posibil atât din valea Bistriei (Iacobeni, Cioc ne ti, Cârlibaba – zona 2 D) cât și din zona 2A (Dorna Candrenilor, Co na) și din Vatra Dornei.

### Poziționare specifică în cadrul destinației

a. Zonă potrivită pentru schiul de turism, cu risc minim de avalanșă și dificultate mică, trasee de turism ecvestru;

b. Zonă care permite atât practicarea de drumeții scurte (de o zi, din localitățile turistice învecinate) cât și de drumeții mai lungi, pe traseul de creastă (cu înnoptare la cort);

c. Traseul de creastă poate fi integrat într-un circuit mai lung (Rodna– Călimani), deschis.

### Promovare specifică

○ Munții Suhard vor fi promovați în special ca o destinație de schi de turism. Infrastructura slab dezvoltată și potențialele probleme cu câinii de la stâni nu îi recomandă ca o destinație de drumeție;

○ Zona Vf. Ourea poate fi promovată pentru parapant;

## Zona 5 - Munții Giumalău - Rarău

	Obiective	Puncte de plecare	Acces	Activități specifice
<b>Masivul Giumalău</b>	Cheile Zugrenilor, Creasta principală – vârful Giumalău, cabana Giumalău, cabana la schitul „Gigi Ursu”, Rezervația naturală Codrii seculare Giumalău (SCI)	Trasee din Vatra Dornei, Rusca, Cheile Zugrenilor	<b>Acces auto</b> sau motorizat prin Rusca  <b>Fără acces feroviar</b>	Drumeție (posibilitate de înnoptare la cabană), ski de turism, activități rare, mountain biking

## Planul de Dezvoltare Locală



<b>Masivul Raru</b>	Canton Raru, Hotel Alpin, Pietrele Doameni, Pochii Raru, Pe tera Liliecilor, Fânețele Todirescu, Codrii seculari Si tioara, Cheile Moara Dracului, Schitul Raru – Chiril, Schitul de pe valea Izvorul Alb, Cabana meteorologic și baza de practic și cercetare a Facultății de Geografie și Geologie (UAIC, Iași), bază ski	Trasee din Cheile Zugrenilor, Chiril și prin Giumalu	Acces auto – drum ce traversează masivul – din Chiril, Pojorâta, Câmpulung Moldovenesc	Drumeție, posibilitate de înnoptare și mas la hotel sau caban , turism științific, escalad , mountain biking, ATV, gr tare, turism ecvestru, turism monahal
			<b><u>Fără acces feroviar</u></b>	Prin programul „Superski în Carpași va fi amenajat o pârtie de ski cu toate dotările necesare”

### Trăsături principale

- Masive montane accesibile, cu culmi domoale, peisaj subalpin, puncte de belvedere asupra masivelor zonelor învecinate (Pietrosul Bistriei, valea Bistriei, Depresiunea Dornel, valea Moldovei, Obcinile Bucovinei);
- Cei mai accesibili munți din zonă datorită infrastructurii de drumuri de acces auto și poteci turistice în general bine întreținute, a posibilităților de cazare și a distanței mici față de localitățile limitrofe;
- În momentul de față aceștia sunt cei mai vizitați munți din zonă;
- Sunt singurele masive montane care dispun de facilități de cazare: Cabana Giumalu (30 locuri), Hotel Alpin Raru (cca 100 locuri), Cabana Pastoral (cca 30 de locuri);
- Trasee de legătură cu Cheile Zugrenilor, Pasul Mesteceni.

### Poziționare specifică în cadrul destinației

- Munții Giumalu devin principala destinație pentru drumeții din zonă datorită apropierii față de punctele de acces și a infrastructurii turistice (trasee scurte, poteci și cabane montane), putând fi promovate și pentru mountain biking și ski;

## Planul de Dezvoltare Locală



o Masivul Raru are un potențial turistic complex, putând fi promovat atât pentru trekking cât și pentru escaladare, pentru mountain biking dar și pentru turism științific (datorită numărului mare de rezervații din cadrul acestuia) și monahal.

### Promovare specifică

- o Munții Giumalău pot fi promovați ca o destinație populară de drumeție dar și ski, mountain-biking și snowmobil.
- o Masivul Raru poate fi promovat ca și o destinație pentru turismul de week-end dar are un potențial ridicat pentru dezvoltarea unui turism complex, care să permită o durată de ședere mai mare, prin posibilitatea de cazare și deplasare zilnică în diferite puncte ale masivului.

### Zona 6 - Munții Bistriței

Obiective	Puncte de plecare	Acces	Activități specifice
Cheile Zugrenilor, Vârful Pietrosu (1793 m), schitul Piatra Tieturii, Vf. Bogolin	Trasee din Cheile Zugrenilor (spre Pietrosu), Rusca; Panaci, Dorna Arini (?), Barnar la Mânăstirea Piatra Tieturii	Acces auto spre Schit prin Panaci, Dorna Arini și Barnar	Drumeție (traseu scurt și dificil, fără posibilitate de înnoptare în refugii/cabane), dificil de campat, posibil de înnoptat la schit – departe de vârf

### Trăsături principale

- Uor accesibili, însă potecile au un grad de dificultate ridicat datorită diferenței mari de nivel între zona de acces și creastă și a versanților abrupti;
- Crete stâncose, parțial împănate, abrupte, natură slabă (habitatul ideal pentru viper, fapt ce reprezintă un element de risc pentru turiști);
- În partea sudică a munților Bistriței se află Schitul Piatra Tieturii (cu acces auto din Panaci și Barnar).
- Cărare pe gheață – Cheile Zugrenilor, Cascada Moara Dracului;
- Punctele de belvedere de pe creastă asupra Vârfului Bistriței și Țării Dornelor;
- Nu există refugii sau cabane montane;
- Traseul turistic este relativ bine marcat (mai puțin în partea sudică a crestei);
- Accesul este posibil prin Cheile Zugrenilor și Rusca II;

## Planul de Dezvoltare Locală



i. Accesul motorizat este posibil până la Schitul Piatra Tieturii, aproape de creasta principală ;

### Poziționare specifică în cadrul destinației

o Pietrosu Bistriței (Munții Bistriței) va deveni o zonă specială a acestei destinații, adresându-se în special iubitorilor de sport tice și a turiștilor cu o condiție fizică bună, pentru trasee de o zi. De asemenea, traseul de drumeție se poate continua și în Munții Călimani.

### Promovare specifică

Pietrosu Bistriței va beneficia de o promovare selectivă pentru segmentul de turiști interesați de natură sportivă și cei care sunt dispuși la un efort fizic susținut.

## Zona 7 - Parcul Național Călimani

Obiective	Puncte de plecare	Acces	Activități specifice
12 Apostoli, poteca tematică, creasta principală (vârful Pietrosu – 2100 m), lacul Iezer, schitul Apa Rece	Trasee din Gura Haitii, Poiana Negri, Vatra Dornei, Poiana Stampei, Dornii oară	Drumuri de acces auto prin Gura Haitii și Poiana Negri până aproape pe creasta principală (acces interzis), precum și din Dornii oară  <b>Acces feroviar</b> până la Dornii oară, Dorna, Candrenilor, Vatra Dornei	Turism ecvestru, drumeție (fără posibilitate de înnoptare la refugii sau cabane de creastă ; posibilitate neoficială de cazare la cabana meteo Reșițiș), locuri de campare, ski de tur

### Trasee turistice principale

a. Cu excepția crestei 12 Apostoli-Lucaciu, Munții Călimani sunt mai izolați, în consecință, sunt și cei mai puțin vizitați;

## Planul de Dezvoltare Locală



- b. Ofer o variatate destul de mare de peisaje montane (platouri largi cu jnepeni , abrupturi și creste stâncoase cu grohoti uri, formațiuni geologice cu aspect antropomorf, lacuri montane, peisaj minier, cascada B uca, relieful specific de calder , etc)
- c. Exist trei zone principale de atracție pentru vizitatorii de o zi: *zona 12 Apostoli, Vf Pietrosul* cu acces dinspre Țara Dornelor (zona 2B – din Gura Haitii și zona 2A, dinspre Poiana Negri) și *zona lacului Izer* cu acces mai facil dinspre Harghita;
- d. Unele sectoare ale rețelei de poteci turistice sunt slab semnalizate (Pitrosul Bistri ei, C limaniul Cerbului);
- e. Posibilit și de cazare la Cabana Meteo Re iti ; nu exist refugii montane;
- f. Este singurul masiv muntos care este acoperit de o arie protejată – Parcul Național Calimani;
- g. Poteca tematic 12 Apostoli (În curs de amenajare) va oferi posibilit și de interpretare a naturii, informare și educa ie.

### Pozi ionare specific în cadrul destina iei

#### Produs specific

Parcul Național C limani trebuie s fie proiectat ca o zon *de elit* pentru drumeție în Țara Dornelor. Produsul specific acestei zone este compus din dou componente majore:

- o excursiile de o zi pe poteca tematic 12 Apostoli, Pitrosul, C limaniul Cerbului, Pietrele Ro ii;
- o drume ii de mai multe zile pentru drumeții și iubitorii de natur s lbatic , cu înnoptare la cort, în locurile de campare special amenajate;
- o turism ecvestru (trasee de una sau mai multe zile);
- o existen a Parcului exclude în totalitate posibilitatea accesului cu orice fel de mijloace mototrizate (ATV, automobil, snow-mobil).

Totodat , în cadrul Parcului se disting patru subzone turistice:

- o *12 Aposoli* ce ofer un acces relativ ușor la formațiunile geologice și în golul alpin – excursii de o zi dinspre Țara Dornelor;
- o *Zona Lacului Iezer* – excursii de o zi sau dou (cu înnoptare în zona Re iti );
- o *Rama calderei vulcanice* – cu acces dinspre zona rural (zona 2B aru Dornei-Panaci) specific pentru drumeție 2-3 zile;
- o *Restul crestei principale c tre Colibița sau Mureș* - drumeții de mai multe zile cu echipament de campare adecvat.



### Promovare specifică

Acest zon se recomandă a fi promovat în mod selectiv pentru mai multe segmente de turiști interesați de natură (inclusiv turism științific), turism activ și tabere educative pentru copii. Obiectivul zonei trebuie să fie acela de a oferi, pe lângă experiența de calitate în natură, posibilitatea de a fi informat și de a *învața* despre natură în general, despre această zonă (cultură, tradiții, obiceiuri, istorie, etc), despre elementele naturale ocrotite aici și mai ales despre necesitatea protejării naturii și practicării unui turism responsabil. Un alt obiectiv al acestei zone este de realizarea unui control și o monitorizare a fluxurilor de turiști pentru ca impactul acestora asupra naturii să fie minim. De asemenea Parcul trebuie să reprezinte un obiectiv turistic care să contribuie la creșterea numărului de turiști și duratei de ședere a acestora mai ales în zona rurală.

### Viziunea pentru dezvoltarea viitoarei destinații ecoturistice

Destinația ăra Dornelor va trebui să se disocieze de zona Bucovinei, asociat în general cu bisericile pictate și să se axeze pe promovarea produselor tradiționale specifice zonei, componenta naturală definită în special prin prezența Parcului Național Călimani și activităților de turism activ cu diverse grade de dificultate.

Dezvoltarea ecoturismului în zonă prin promovarea naturii și culturii locale ca elemente esențiale ale imaginii turistice a ării Dornelor și prin dezvoltarea de activități ecoturistice va contribui la susținerea conservării naturii, creșterii calității serviciilor ecoturistice și atractivității turistice a zonei, susținând dezvoltarea durabilă a comunităților umane locale.

### Oferta de activități ecoturistice în prezent

Gama de activități ecoturistice pe care le poate oferi în acest moment ăra Dornelor include:

- *pentru sezonul de vară* : mountain-biking, turism ecvestru și echitație, drumeție, plimbări în natură (ture scurte, de 1-3 ore), escaladă, tiroliană, river-rafting, parapant, photo-safary și animal watching. La cerere și în funcție de posibilitățile oferite de unitățile de cazare, pot fi organizate excursii pentru cules de ciuperci și fructe de pădure.
- *pentru sezonul de iarnă* : turism ecvestru și echitație, ski de tur, ski fond, drumeție, plimbări în natură (ture scurte, de 1-3 ore), plimbări cu snow-mobilul, escaladă pe gheață, tiroliană, plimbări cu sania.

### Tabelul 3 – Activități ecoturistice pe zone



	traseul / zona			
	DORNA ARINI – PIETROSUL BISTRICEI – GIUMALU (zonele 4 și 5)	NEAGRA ARULUI – PANACI – CLIMANI (zonele 2B și 1)	SUHARD – VALEA BISTRICEI AURII – VALEA DORNEI (zonele 2A, 2C și 3)	VATRA DORNEI ÎMPREJURIMI
<b>mountain biking</b>	<p><b>MUNII BISTRICEI:</b> Rusca II – cu variante prin: Izvorul Rucii – Arini – Cozneti – Ortoaia</p> <p><b>GIUMALU:</b> Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei sau spre Mesteceni</p>	<p><u>Uoare</u> T1: PANACI: Bucini, cu coborâre prin DArini sau Pltini T2: Tieturi – Bucea T3: drumul Dumitreleu T4: drumul forestier Dornioara î retur sau spre Tihuța</p> <p><u>Dificile</u> T1: Gura Haitii – cabana Meteo î retur T2: Gura Haitii – Meteo – Dr goiasa (2 z) T3: Dr goiasa – Dealu Vânt – Tunzrie – Dealu Runc – Gura Haitii T4: drum forestier Poiana Negrii – Manastire 12 Apostoli</p>	<p>T1: Mesteceni – Ciocneti - Recele – cu variante de coborâre spre: Vatra Dornei, Dorna Candrenilor sau Coana</p> <p>T2: Dorna Candrenilor – Ouoru – Biserica D. Candrenilor (necesit marcarea și amenajare)</p>	în parcul de turism activ
<b>turism ecvestru</b>	<p><b>MUNII BISTRICEI:</b> Rusca II – cu variante prin: Izvorul Rucii –</p>	<p>T1: Drum forestier Gura Haitii T2: traseu cruce albastră – Pietrele Roșii</p>	<p>T1- 1 zi: Vatra Dornei, Runc – Vf. Ouoru T2- 2-3 zile: Vatra Dornei, Runc – Vf.</p>	

## Planul de Dezvoltare Locală



	Arini – Coz ne ti – Ortoaia  <b>GIUMAL U:</b> Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei sau spre Mestec ni		Omu – cu variante de coborâre spre: Valea Bancului (com. Co na) sau Cioc ne ti (valea Bistriței)	
<b>drume ii</b>	<b>GIUMAL U:</b> Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei sau spre Mestec ni	Pe toate traseele marcate T1: trasee 12 Apostoli, cu trecere spre Poiana Negri i M n stare T2: Gura Haitii – M n stare	pe toate traseele marcate	
<b>plimb ri scurte</b>	fiecare pensiune î i poate organiza trasee proprii	fiecare pensiune î i poate organiza trasee proprii	fiecare pensiune î i poate organiza trasee proprii	
<b>escalad</b>	Rusca (spre Giumal u)		-	
<b>nordic walking</b>	Drancani	-	-	în parcul de turism activ
<b>parapant</b>	-	-	-  OBS: Exist potențial, dar e greu de organizat	
<b>river rafting</b>	Valea Bistriței – plecare din Zugreni sau Crucea		În amonte de Cioc ne ti (pân la Țib u) i Cârlibaba în perioadele de debit maxim	
<b>ski de tur</b>	T1: Rusca II – cu variante prin: Izvorul R u – Arini – Coz ne ti – Ortoaia T2: Piciorul Ortoii – întoarcere pe	toate traseele f r Pietrosu - Negoiu  T1: Chirileni T2: traseu B uca – T ieturi	Pe toate traseele marcate (f r Vf. Ou oru)	

## Planul de Dezvoltare Locală



	drum GIUMAL U: Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei sau spre Mestec ni			
<b>ski-fond</b>	-	-	-	platou Runc (traseu scurt)
<b>escalad pe ghea</b>	Cheile Zugrenilor			
<b>snow-mobil</b>	P ltimi - Tunz rie – Apa Rece – Dorna Arini – cu coborâre prin Panaci GIUMAL U: Rusca I – coborâre spre Vatra Dornei	Runc De g sit	-	
<b>tirolian</b>	Obs: Nu este loc pt tiroliana instalata permanent; doar pt grupuri organizate. Locații posibile:			
	Rusca, Cheile Zugrenilor, Barnar		stâncile de la baza Vf. Ou oru	la Mitric, Runc, i altele

### II.2.1.7. Servicii pentru popula ie i infrastructuri medico-sociale

#### II.2.1.7.1. Echipamente existente i accesibilitate

Tabelul ...- Infrastructura de învățământ în comunele din zona GAL BD

SERVICII	ÎNV MÂNT							
	Gradini e (GPN)	prima r	secunda r (gimnazial)	licee	labo rato are	bibliot eci	atel ier e	Cadre didactice
<b>Bro teni</b>	7	5	3	1	5	1	2	75
<b>Cîrlibaba</b>	1	3	1	-	-	-	-	17

## Planul de Dezvoltare Locală



<b>Cioc ne ti</b>	2	2	2	-	-	1	-	16
<b>Co na</b>	2	2	1	-	-	-	-	12
<b>Crucea</b>	2	3	1	-	1	-	-	33
<b>Dorna Arini</b>	4	4	1	-	-	1		16
<b>Dorna Candrenilor</b>	2	1	1	-	1	1	1	62
<b>Iacobeni</b>	3	3	1	-	3	1	2	26
<b>Panaci</b>	4	2	2	-	1	-	1	20
<b>Poiana Stampei</b>	3	4	1	-	2	-	-	19
<b>aru Dornei</b>	4	6	2	-	-	-	-	34
<b>Bilbor</b>	3	5	3	-	-	-	-	<b>41</b>
<b>TOTAL ZON</b>	<b>35</b>	<b>40</b>	<b>17</b>	<b>3</b>	<b>13</b>	<b>5</b>	<b>6</b>	<b>314</b>

Infrastructura pentru învățământ

### Învățământul liceal

Unități de învățământ de nivel liceal sunt reprezentate prin: 2 Grupuri școlare Industriale (în orașul Broteni și în localitatea Iacobeni) și Grupul școlar Agricol Dorna Candrenilor. În ceea ce privește învățământul liceal, municipiul Vatra Dornei polarizează o mare parte din localitățile situate până la distanță de 10-15 km, care permit navetismul zilnic al elevilor. În ciuda acestor distanțe, o parte din elevii din localitățile rurale învecinate (inclusiv din comunele Iacobeni și Dorna Candrenilor, unde există unități de învățământ de acest nivel) preferă deplasarea în municipiul Vatra Dornei, datorită calității superioare a actului educațional.

### Învățământul gimnazial

Fiecare localitate-centru de comună dispune de cel puțin o școală generală (clasele V-VIII), alături de care funcționează încă 3 astfel de școli, în localitățile Glodu (com. Panaci), aru Dornei și Poiana Negrii (Dorna Candrenilor).

### Învățământul primar

SERVICII	MEDICALE						
	Spital	Dispensar/cabinet	Ambulanță	medic	Asistent medical	Stomatolog	farmacie
<b>Broteni</b>	1	3	2	5	12	3	2
<b>Cîrlibaba</b>	-	1	-	1	1	-	-
<b>Ciocneți</b>	-	1	-	1	2	1	1

## Planul de Dezvoltare Locală



<b>Comuna</b>	-	1	-	1	1	-	-
<b>Crucea</b>	-	2	-	2	3	1	1
<b>Dorna Arini</b>	-	1	-	2	3	1	-
<b>Dorna Candrenilor</b>	-	1	-	2	2	2	1
<b>Iacobeni</b>	-	3	-	3	2	1	1
<b>Panaci</b>	-	1	-	2	1	1	1
<b>Poiana Stampei</b>	-	1	-	1	1	-	1
<b>Comuna Gura Dornei</b>	-	2	-	2	3	1	1
<b>Bilbor</b>	-	1	-	1	2	-	1
<b>TOTAL ZON</b>	<b>1</b>	<b>18</b>	<b>2</b>	<b>21</b>	<b>30</b>	<b>10</b>	<b>10</b>

Ca urmare a Hotărârii Ministrului Educației din 2010., începând din anul școlar 2010-2011, în zona GAL Bazinul Dornelor vor fi desfășurate 5 coli primare, în localitățile: Andreni (Poiana Stampei), Gura Negrii (Dorna Arini), Sărișoru Negrii, Sărișoru Mare și Școala nr. 1 Gura Bucovinei (din comuna Gura Dornei) precum și 2 grădinițe din localitățile: Călinești (Crucea) și Sărișoru Mare (Gura Dornei).

Accesul fapt subliniază fenomenul de scădere tot mai accentuată a natalității în zonă, care contribuie în mod semnificativ la scăderea populației și la îmbătrânirea progresivă a acesteia. De asemenea, efectele acestei decizii vor duce la **scăderea accesibilității serviciilor educaționale** pentru populație și la **creșterea costurilor** pentru unitățile de învățământ și administrațiile publice locale responsabile cu asigurarea transportului elevilor către unitățile de învățământ.

### II.2.1.8. Activități sociale și instituții locale

#### Sectorul ONG

Majoritatea asociațiilor și fundațiilor din această zonă au ca obiect de activitate domeniile social și de mediu sau turism. Între acestea cele mai importante sunt:

**Asociația "DORNA EcoACTIV"** a fost înființată în anul 2009 cu scopul de a reprezenta interesul membrilor și al comunității pentru protecția naturii și a mediului înconjurător, prevenirea accidentelor și salvarea montană, promovarea și dezvoltarea ecoturismului și în

## Planul de Dezvoltare Locală



mod deosebit a turismului activ. Tot din acest an Asociația administrează Serviciul Public de Promovare Turistică și Salvamont Dorna Arini.

Printre obiectivele asociației se numără: Protecția mediului și dezvoltarea durabilă a zonei montane, creșterea participării publice în gestionarea problemelor de mediu, promovarea ecoturismului și dezvoltării comunităților rurale, dezvoltarea și promovarea turismului montan activ. Asociația are ase membri care activează voluntar în cadrul „Serviciului Public de Promovare Turistică și Salvamont Dorna Arini”.

În perioada mai 2009 – decembrie 2009 a implementat două proiecte având ca partener principal „Federația Agricultorilor de Munte Dorna”, și anume:

**1. Proiect Frcăa** (finalizat în august, 2009, jud. Neam) - conceperea, realizarea și depunerea documentației de omologare a 5 trasee turistice de dificultate variată, în comuna Frcăa, jud. Neam și realizarea unei hărți a zonei care cuprinde aceste trasee, așezată în centrul comunei.

**2. Proiect Dorna Arini** – în colaborare cu Primăria Dorna Arini: s-a fost realizată harta turistică a zonei administrate, așezată în două locații reprezentative pentru intrările pe traseele din Munții Bistriei și Masivul Giumalău, precum și un panou informativ ce cuprinde majoritatea structurilor de cazare din comună și informații despre zonă.

**3. Harta rezervațiilor naturale din Bucovina** (februarie – iunie, 2010) – proiect finanțat de Fundația Alexandrion: s-a realizat harta rezervațiilor naturale din Bucovina, cu scurt istoric și date despre fiecare rezervație. Harta a fost distribuită tuturor colilor și primăriilor din toate localitățile aferente rezervațiilor identificate pentru a servi atât procesului educațional cât și o mai bună informare ecoturistică.

**Asociația de Ecoturism „Țara Dornelor” (AETD)** reprezintă un parteneriat între sectoarele public și privat din domeniul turismului, conservării naturii și dezvoltării locale din Țara Dornelor. Asociația a fost înființată în luna iunie 2010 din necesitatea unui parteneriat local care să reunească în cadrul unei rețele serviciile ecoturistice din zonă și care să sprijine dezvoltarea eficientă, unitară și coerentă a unui turism responsabil și de calitate în Țara Dornelor, contribuind la dezvoltarea destinației ecoturistice Țara Dornelor.

AETD a luat ființă în iunie 2010, în cadrul proiectului ”Ecoturism în Țara Dornelor: un instrument pentru dezvoltare durabilă” finanțat din fonduri acordate de către Guvernul Norvegiei prin intermediul Programului Norvegian de Cooperare pentru creștere economică și dezvoltare sustenabilă în România, derulat de Fundația Speologică „Club Speo Bucovina” în parteneriat cu AER și CBNRM Net. Din momentul creșterii ei, Asociația lucrează în parteneriat cu AER în vederea implementării activităților din cadrul proiectului.

### Obiectivele AETD:

## Planul de Dezvoltare Locală



Asociația își propune să contribuie activ la dezvoltarea Țării Dornelor ca destinație ecoturistică prin:

1. **Promovarea valorilor naturale și tradiționale** prin intermediul produselor și serviciilor ecoturistice și prestarea acestor valori;
2. Promovarea ecoturismului ca **instrument de dezvoltare economică** locală;
3. Încurajarea folosirii **resurselor locale** de către ofertanții de produse turistice;
4. Crearea și menținerea unui **sistem de servicii de calitate** în ecoturism;

Asociația de Ecoturism Țara Dornelor (AETD) este un parteneriat între Administrația Parcului Național Călimani (APNC), operatori locali de turism, SALVAMONT Vatra Dornei și administrații publice locale. Scopul AETD este de a transforma Țara Dornelor în una dintre destinațiile ecoturistice cele mai cunoscute și prețuite din Carpați, unde conservarea naturii și dezvoltarea responsabilă locală se îmbină armonios.

Alături de acestea, din acest domeniu în teritoriu acționează și **Asociația pentru Conservarea Vieții Sălbătice**.

De asemenea, deși situate în afara teritoriului GAL (având sediul social în Vatra Dornei) sunt și alte instituții și organizații care, prin obiectul lor de activitate și aria lor de interes și influență au o influență importantă în dezvoltarea rurală, intervenind fie prin proiecte de formare a resurselor umane (așa cum este în principal CEFIDEC, recent desființat), fie prin proiecte privind infrastructura turistică (Romontana, Administrația Parcului Național Călimani, FAMD), fie agricultura montană (Federația Agricultorilor de Munte Dorna) sau întregul complex de domenii de care depinde dezvoltarea zonei.

## II.2.1.9. Bilan ul politicilor întreprinse în teritoriu

**LISTA PROIECTELOR REALIZATE IN ZONA GAL BAZINUL DORNELOR  
PROIECTE DIN FONDURI FEADR**

## Masura 313: „Încurajarea activităților turistice”

Nr.cri t	Cod proiect		Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect		Procent ul de finantar e solicitat	Valoarea eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	Cofinantare solicitata EURO	Selectat
	F/ N	Mas.			Judet	Adresa				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	F	313 M	S.C. BAROC SRL	Infintare pensiune turistica in comuna Saru Dornei, jud. Suceava.	Suceav a	Loc. Saru Dornei	50%	248.006,0 00	124.003,000	Selectat
5	F	313 M	S.C. CAPTAT TURISM SRL	Construire pensiune turistica, comuna Poiana Stampei, jud. Suceava	Suceav a	Loc.Parleni . Com. Poiana Stampeii.	50%	400.000,0 00	200.000,000	Selectat
8	F	313 M	S.C. DORNA PITORESC SRL	Pensiune turistica	Suceav a	Loc. Dorna Candrenilo r	50%	287.243,0 00	143.621,500	Selectat
9	F	313 M	BARACTARU ALINA RAMONA	Construire pensiune turistica sat Saru Bucovinei, com.	Suceav a	Loc. Saru Bucovinei, com. Saru Dornei	50%	271.147,0 00	135.573,500	Selectat



## Planul de Dezvoltare Locală

				Saru Dornei, jud. Suceava.						
11	F	313 M	S.C. AGROTURIS M PARAUL PIETREI SRL	Construire pensiune turistica - Poina Negrii	Suceava	Loc. Poiana Negrii	50%	400.000,000	200.000,000	Selectat
12	F	313 M	S.C. CAVANA TRAVEL S.R.L.	Pensiune turistica DEALUL MONAH D+P+2+M, sat Dorna Arini.	Suceava	Loc. Dorna Arini	50%	399.071,000	199.535,500	Selectat
17	F	313 M	S.C. BUROV S.R.L.	Construire cabana turistica, retele tehnico-edilitare, anexe aferente si imprejmuire.	Suceava	Loc. Cojoci, com.Crucena	50%	400.000,000	200.000,000	Selectat
25	F	313 M	S.C. AGRIECOTOUR SRL	Schimbare destinatie din locuinta unifamiliala in pensiune turistica D+P+E+M, com Cosna, sat Podu Cosnei, jud. Suceava	Suceava	Loc Cosna	50%	371.377,000	185.688,500	Selectat
28	F	313 M	S.C REM SAMSON FAMILI SRL	Pensiune turistica	Suceava	Loc. Dorna Arini	50%	375.422,000	187.711,000	Selectat



## Planul de Dezvoltare Locală

30	F	313 M	ROSU SIMONA MAGDALENA	Construire cabana agroturistica in comuna Saru Dornei, localitatea Gura Haitii. Judetul Suceava	Suceava	Loc. Gura Haitii	70%	99.692,00 0	69.784,400	
31	F	313 M	DASCALU A. MARGARETA	Construire cabana agroturistica in comuna Panaci, Judetul Suceava	Suceava	Loc. Panaci	70%	99.774,00 0	69.841,800	
33	F	313 M	COCA COSTEA RORA	Construire cabana agroturistica in comuna Panaci, Judetul Suceava	Suceava	Loc. Panaci	70%	99.774,00 0	69.841,800	
34	F	313 M	PATA A. NICOLETA	Construirea unei cabane agroturistice cu spatiu pt. campare si instalatie pt. biogaz	Suceava	Gheorghite ni	70%	99.520,00 0	69.664,000	
35	F	313 M	PINTESCU OANA- CRISTINA	Construire pensiune in com. Saru Dornei	Suceava	Saru Dornei	50%	199.907,0 00	99.953,500	
36	F	313 M	CRACIUN DUMITRU	Construire cabana in com. Saru Dornei	Suceava	Saru Dornei	70%	99.709,00 0	69.796,300	



**Planul de Dezvoltare Locală**

**Masura 121: „Modernizarea exploata iilor agricole”**

Nr.crt	Cod proiect		Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect		Procentul de finantare solicitat	Valoarea eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	Cofinantare solicitata EURO	Selectat
	F/N	Mas.			Judet	Adresa				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	F	121	A.F. DOMIDE A. MACIDON	Dotare cu utilaje si echipamente agricole pentru ferma zootehnica din localitatea Ortoaia, com. Dorna Arini, jud. Suceava.	SUCEAVA	LOC. ORTOAIA	60%	70.473,000	42.283,800	Selectat
18	F	121	URSUTI FELICIA-ELENA	Infiintarea unei plantatii de arbusti fructiferi-afin	Suceava	Loc. Dorna Candreni	65%	38.381,000	24.947,650	Selectat

**Masura 123F: „Schem de ajutor de stat pentru întreprinderi forestiere”**

Nr.crt	Cod proiect		Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect		Procentul de finantare solicitat	Valoarea eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	Cofinantare solicitata EURO	Selectat
	F/N	Mas.			Judet	Adresa				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
5	F	123	S.C. AYILINE	Construire	Suceav	Loc.	50%	3.996.576,00		Selectat



## Planul de Dezvoltare Locală

		F	S.R.L.	sectie de debitare si prelucrare a lemnului si deseurilor lemnoase, loc. Brosteni, Jud. Suceava	a	Brosteni, Jud. Suceava		0	1.998.288,000	t
10	F	123 F	S.C. CRISRAD S.R.L.	Dotare sector de exploatare forestiera la S.C. CRISRAD S.R.L. Brosteni si implementarea sistemului integrat de management de calitate si mediu conform SR EN ISO 9001:2001 si ISO 14001:2005, prin Schema de ajutor de stat-XS28/123/F2008.	Suceava	Loc. Brosteni, sat Holda.	50%	414.713,000	207.356,500	Selectat
18	F	123 F	S.C. UNGUREANU LEMNCOM SRL	Achizitii utilaje la UNGUREANU LEMNCOM ,	Suceava	Loc. Cozanesti, com. Dorna	50%	209.747,000	104.873,500	Selectat



Planul de Dezvoltare Locală

				DORNA ARINI, SUCEAVA, prin schema de ajutor de stat XS28/123F/200 8		Arini				
25	F	123 F	S.C. MIRODANTRA NS SRL	Achizitii de echipamente si utilaje pentru exploatarea si procesarea lemnului ,com. Carlibaba, jud. Suceava, prin schema de ajutor de stat- XS28/123F200 8	Suceav a	Loc. Carlibab a Noua ,com. Carlibab a.	50%	258.971,000	129.485,500	Selectat
30	F	123 F	S.C. PUIU MARE SRL	Achizitii de utilaje si echipamente specifice exploatarei si prelucrării lemnului prin schema de ajutor de stat SX 28/123 2008	Suceav a	Loc. Ciocanes ti	50%	<b>198.995,000</b>	99.497,500	Selectat

**Masura 312: "Sprijin pentru crearea de microîntreprinderi"**

Nr.crt	Cod proiect	Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect	Procentul	Valoarea	Cofinantare	Selectat
--------	-------------	------------	---------------	-------------------	-----------	----------	-------------	----------



### Planul de Dezvoltare Locală

							de finantare solicitat	eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	solicitata EURO	
	F/N	Mas.			Judet	Adresa				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	F	312M	S.C. CERTINA IMPEX SRL	Infiintare sectie de fabricare a altor elemente de dulgherie si tamplarie,sat Saru Bucovinei,com. Saru Dornei, jud. Suceava.	Suceava	Loc. Saru Bucovinei	70%	252.466,000	176.726,200	

### Masura 322: „Renovarea și dezvoltarea satelor”

Nr.crt	Cod proiect		Solicitant	Titlu proiect	Amplasare proiect		Procent ul de finantar e solicitat	Valoarea eligibila declarata in cererea de finantare (EURO)	Cofinantare solicitata
	F/ N	Mas .			Judet	Adresa			
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
11	F	322	CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI CIOACNESTI	Modernizare drumuri comunale, achizitii utilaje si echipamente intretinere drumuri	Suceava	Com. Ciocanesti	100%	2.406.379,0 00	2.406.379,0 00
14	F	322	C.L. DORNA CANDRENI	Modernizare drumuri comunale(L=3.05)km.canali zare si statie de epurare in com. Dorna Candreni, jud. Suceava.	SUCEAVA	Com.Dor na Candreni	100%	2.470.460,0 00	2.470.460,0 00



## Planul de Dezvoltare Locală

26	F	322	CONSILIUL LOCAL SARU DORNEI	Extind alim cu energ electrica in sat Sarisor, modernizare drumuri comunale si vecinale si achizitionarea de util si echip pt serviciile publice in Com Saru Dornei, Jud. Suceava	SUCEAV A	COM. SARU DORNEI	100%	2.500.000,000	2.500.000,000
32	F	322	CONSILIUL LOCAL COSNA	Modernizare drumuri comunale, dotare camin cultural Cosna cu instrumente muzicale si costume populare, achizitie de utilaje si echipamente pentru serviciul public de gospodarie comunala, com. Cosna, jud. Suceava.	Suceava	Com. Cosna, jud. Suceava.	100%	1.150.733,000	1.150.733,000
33	F	322	CONSILIUL LOCAL POIANA STAMPEI	Modernizare dr. com. In lungime de 5 km, dotare camin cultural Poiana Stampei cu instrumente muzicale si costume populare, achizitie de utilaje si echipamente pt. serviciul public de gospodarie comunala, com. Poiana Stampei, jud. Suceava	Suceava	Com, Poiana Sstampeii, jud. Suceava.	100%	1.731.024,000	1.731.024,000
56	F	322	COMUNA IACOBENI, JUD. SUCEAVA	PROIECT INTEGRAT CU 4 ACTIUNI DE INVESTITII : "Statie de epurare si extindere retele de	SUCEAV A	Loc. Iacobeni	100%	2.500.000,000	2.500.000,000



## Planul de Dezvoltare Locală

				<p>canalizare ;Reabilitare drumuri comunale</p> <p>:Modernizarea si utilarea Caminului cultural Iacobeni, jud. Suceava in scopul conservarii specificului local si al mostenirii culturale</p> <p>:Amenajarea centrului pentru informare si sensibilizare a persoanelor victime ale violentei in familie"; in com.Iacobeni, jud. Suceava.</p>				
--	--	--	--	---	--	--	--	--

### LISTA PROIECTELOR IN DERULARE FINANTATE

		Valoarea total a proiectelor pe fiecare m sur în parte (PHARE, ISPA, SAPARD)		Valoarea sumelor atrase în urma derul rii proiectelor finan ate pe fiecare m sur în parte (PHARE, ISPA, SAPARD)		Cuantificarea procentual a realiz rii proiectelor (valoarea total a sumelor atrase*100%:valoarea total )
Proiecte finan ate în cadrul asisten ei comunitare pre-aderare						
		RON (mii lei)	EURO	RON (mii lei)	EURO	
PHARE						
Prim ria comunei Dorna Arini	PHARE	497,0		447,3		90%
Prim ria comunei Panaci	Programul PHARE CES - „Schema de	3.101,6		2.791,5		90%



## Planul de Dezvoltare Locală

	investiții pentru sprijinirea inițiativelor sectorului public în sectoarele prioritare de mediu”					
--	--	--	--	--	--	--

		Valoarea total a proiectelor pe fiecare m sur în parte (FONDURI STRUCTURALE I DE COEZIUNE/PNDR/PL I DIRECTE ÎN AGRICULTUR )		Valoarea sumelor atrase în urma derul rii proiectelor finan ate pe fiecare m sur în parte (FONDURI STRUCTURALE I DE COEZIUNE/PNDR/PL I DIRECTE ÎN AGRICULTUR )		Quantificarea procentual a realiz rii proiectelor (valoarea total a sumelor atrase*100%:valoarea total )
Proiecte finan ate în cadrul asisten ei comunitare post-aderare						
		RON (mii lei)	EURO	RON (mii lei)	EURO	
FONDURI STRUCTURALE I DE COEZIUNE						
Consiliul Jude ean Suceava -POR-	Modernizare DJ 174, Vatra Dornei - aru Dornei - Panaci, km 0+000 - 22+000	38.720,0		31.934,7		85%

## STADIUL PROIECTELOR FINAN TATE DIN FONDURI UE – SEMESTRUL I 2010

Nr . Cr	Proiecte ini iate	Proiecte aprobate de Autoritatea	Proiecte aflate în faza de implementare	Proiec te imple	Observa ii
---------	-------------------	----------------------------------	---	-----------------	------------



## Planul de Dezvoltare Locală

t.		de Management		mentate	
1.	<p><b>Primăria comunei Ciocnești</b> – proiect integrat de investiții „Modernizare drumuri comunale în comuna Ciocnești și dotarea Ansamblului de dansuri populare tradiționale Bistrița Aurie, Programul Național pentru Dezvoltare Rural (PNDR), AXA 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale, inițiator/ beneficiar este comuna Ciocnești, valoarea totală a proiectului 2.500.000 euro, nu sunt previzionate datele pentru începerea și finalizarea derulării proiectului</p>				Proiect aflat în curs de evaluare la Autoritatea de Management.
2	<p><b>Primăria comunei Ciocnești</b> – Modernizarea drumurilor forestiere Recele și Colacu - Programul Național pentru Dezvoltare Rural (PNDR), AXA Prioritar 1,</p>				Proiectul va fi depus la autoritatea de management în perioada imediat următoare.

## Planul de Dezvoltare Locală

	M sura 125 b « Îmbun t irea i dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea i adaptarea silviculturii » ,beneficiar este comuna Cioc ne ti, valoarea total a proiectului, valoarea total a proiectului 1.430.797 euro, nu sunt previzionate datele pentru începerea i finalizarea derul rii proiectului.				
3	<b>Prim ria comunei Cioc ne ti – Completarea sistemului clasic de înc lzire pe baz de combustibil solid, cu sisteme de înc lzire care utilizeaz energia solar la sediul prim riei Cioc ne ti i coala cu clasele I-VIII Cic ne ti</b> – Programul de înlocuire a sistemelor clasice de înc lzire cu sisteme care utilizeaz energie solar , geotermal , eolian sau alte sisteme care conduc la îmbun t irea calit ii apei, aerului i solului, ini iator i beneficiar este comuna Cioc ne ti, valoarea total a proiectului, valoarea total a proiectului, valoarea total a proiectului 499.401 lei, nu sunt previzionate datele pentru începerea i finalizarea derul rii proiectului.				Proiectul este depus la Administra ie Fondului de Mediu, în perioada de evaluare.
4	<b>Prim ria comunei Co na - proiect integrat: „Modernizare drumuri comunale în comuna Co na,</b>				Proiectul a fost declarat neeligibil, ini iatutul – Prim ria



## Planul de Dezvoltare Locală

	<p>renovare, modernizare și extindere C min Cultural în sat Co na, comuna Co na, Construire centru de asistență după programul colar After School în comuna Co na, Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru serviciul public de gospodărire comunal în comuna Co na”, Programul Național pentru Dezvoltare Rural (PNDR), Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale, inițiator/ beneficiar este comuna Co na, valoarea totală a proiectului este 2.500.000 euro, începerea derulării proiectului se va produce în mai 2010, iar finalizarea sa va fi în decembrie 2012.</p>				<p>Comuna a depus contestație, ce urmează să fie soluționată de către Autoritatea de Management.</p>
5	<p><b>Primăria comunei Co na –</b>  <i>Modernizare drumuri de acces la exploatarea forestieră în comuna Co na</i>, Programul Național pentru Dezvoltare Rural (PNDR), AXA Prioritar 1, Măsură 125 b</p>				



## Planul de Dezvoltare Locală

	« Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii legate de dezvoltarea și adaptarea silviculturii » beneficiar este comuna Coana, valoarea totală a proiectului 1.430.797 euro, nu sunt previzionate datele pentru începerea și finalizarea derulării proiectului.			
6			<p><b>Primăria comunei Dorna Candrenilor</b> – proiect integrat „Modernizare drumuri comunale (13,05 km), Canalizare și stație de epurare în comuna Dorna Candrenilor”, Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (PNDR), Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale, inițiator/ beneficiar este Primăria comunei Dorna Candrenilor, inițiator este Maftieș Candrea, primarul comunei Dorna Candrenilor, beneficiar este Consiliul Local Dorna Candrenilor, valoarea totală a proiectului este</p>	Proiectul este în stadiul de execuție, au fost asfalțate 2,5 km drum, iar rețeaua de canalizare este realizată în proporție de 355 m.



## Planul de Dezvoltare Locală

			11.023,923 ron, data finalizării proiectului este 12.09.2011.		
7	<p><b>Primăria comunei Iacobeni – „Reabilitare drumuri comunale, Rețea de canalizare și stație de epurare, Primăria înființare construire și dotare a unui centru de asistență după programul colar tip After School, Promovarea culturii tradiționale prin dotarea cu minul cultural cu costume populare, instrumente muzicale, aparatură audio și lumini (dotarea ansamblului Flori de Mina Iacobeni)”, Programul Național pentru Dezvoltare Rural (PNDR), Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale, inițiator/beneficiar este comuna Iacobeni, valoarea totală a proiectului este 2.500.000 euro, Nu sunt previzionate date referitoare la perioada de derulare a proiectului.</b></p>				În faza de evaluare.
8	<p><b>Primăria Panaci – proiect –</b></p>				În evaluare.



## Planul de Dezvoltare Locală

	Reabilitarea și modernizarea a patru unități școlare din comuna Panaci, POR , DMI 3.4., inițiator/beneficiar Primăria Panaci, valoare total proiect 18.401.681, 89 lei, perioada de implementare se va comunica ulterior aprobării.				
9			<p><b>Primăria Panaci – proiect- "Școala Dornelor curată"- sistem integrat de gestionare a deșeurilor în trei comune din Bazinul Dornelor (Panaci, Școala Dornei și Dorna Arini), Phare 2006 CES</b></p> <p>- scheme de investiții pentru sprijinirea inițiativelor sectorului public în sectoarele prioritare de mediu, valoare total proiect 721.453,93 Euro, perioada de implementare 2008-2010.</p>		
10			<p><b>Primăria Poiana Stampei – proiect :</b> Modernizare drumuri comunale în lungime de 5,3 km în comuna Poiana Stampei, PNDR , Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru</p>		S-a încheiat contractul de finanțare nr. C 322010913500081/ 11.06.2010



## Planul de Dezvoltare Locală

			economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale, inițiator/ beneficiar Primăria Poiana Stampei, valoare totală a proiectului 2.444.608 euro, perioada de implementare iunie 2010 – iunie 2012.		
11		<b>Primăria Poiana Stampei – proiect :</b> Flori de pe Dorna, turism în natură, POR 2007-2013, Măsură 5.3. Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare, inițiator/ beneficiar Primăria Poiana Stampei, valoare totală a proiectului 981.890 lei, perioada de			



## Planul de Dezvoltare Locală

		implementare a proiectului decembrie 2010 – decembrie 2012.			
12.	<p><b>Primăria comunei Aru Dornei – „Modernizare drumuri comunale; Extindere rețele de apă și canalizare; Amenajare muzeu”,</b> Programul Național pentru Dezvoltare Rural (PNDR), Axa 3: Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale, 3.2. Măsură privind îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale, 3.2.2. Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale, inițiator/ beneficiar este Consiliul Local Aru Dornei, valoarea totală a proiectului este 2.500.000 euro, perioada de derulare a proiectului este de 24 de luni de la aprobare.</p>				În evaluare.
13.	<p><b>Primăria comunei Aru Dornei – „Reabilitare, modernizare, extindere și dotări la coala cu clasele I-VIII Aru Dornei”,</b> POR, Axa prioritară 3 – Îmbunătățirea</p>				În evaluare.



## Planul de Dezvoltare Locală

	<p>infrastructurii sociale, DMI 3.4. - Reabilitarea, modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și a infrastructurii pentru formare profesională continuă, inițiator/beneficiar este Consiliul Local al comunei Dornei, valoarea totală a proiectului este 1.318.583 lei, perioada de derulare a proiectului este 04.2010-01.2011.</p>			
14.	<p><b>Primăria comunei al comunei Dornei – „Dotare cu calculatoare și programe specifice activității administrației publice locale”, POS CCE, Axa prioritară 3 – Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public, 3.2. Dezvoltarea și eficientizarea serviciilor publice electronice, Operațiunea 1 „Susținerea implementării de soluții de e-guvernare și asigurarea conexiunii la broadband, acolo unde este necesar”, inițiator/beneficiar este Consiliul Local al comunei Dornei, valoarea totală a proiectului este 1.617.283 lei, perioada de derulare a proiectului este de 24 de luni de la aprobare.</b></p>			<p>În parteneriat cu consiliile locale Panaci, Dorna Arini, Crucea, Vatra Dornei.</p> <p>În evaluare.</p>



Planul de Dezvoltare Locală

FONDURI PRE-ADERARE

1. PROIECTE PHARE

Beneficiar	Denumirea proiectului	Valoarea total a proiectelor pe fiecare m sur în parte (PHARE, ISPA, SAPARD)		Valoarea sumelor atrase în urma derul rii proiectelor finan ate pe fiecare m sur în parte (PHARE, ISPA, SAPARD)		Cuantificarea procentual a realiz rii proiectelor (valoarea total a sumelor atrase*100%:valoarea total )	Stadiul fizic	Observa ii
		RON (mii lei)	EURO	RON (mii lei)	EURO			
Prim ria comunei Panaci	Programul PHARE CES - „Schema de investi ii pentru sprijinirea ini iativelor sectorului public în sectoarele prioritare de mediu” Tara Dornelor curate – sistem integrat de gestiune a deseurilor in trei commune din Bazinul Dornelor	3.101,6		2.791,5		90%	realizat 45%	nu sunt



## Planul de Dezvoltare Locală

	<b>-Panaci, Saru Dornei, Dorna Arini</b>						
--	--	--	--	--	--	--	--

### Proiecte SAPARD

#### Masura 1.1.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO
1	1.1	Investitie noua pentru o fabrica pentru producerea branzei de vaci de tip cottage in satul Ortoaia, com.Dorna Arini	SC LADORNA CHEESE SA SUCEAVA	sat Ortoaia, Dorna Arini, Suceava	1919195,40
2	1.1	Investitie noua pentru o fabrica pentru producerea branzei de vaci de tip Philadelphia in satul Podu Cosnei, com.Dorna Candrenilor, judetul Suceava	SC LADORNA AGRI SA	Podu Cosnei, com.Dorna Candrenilor, judetul Suceava	1993000,00
28	1.1	Modernizare centru prelucrare lactate, localitatea Panaci, judetul Suceava	SC CAMY-LACT SRL	sat Panaci, com. Panaci, jud. Suceava	599215,00

#### Masura 1.2. -

#### Masura 2.1.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO
18	2.1	Modernizare drum comunal 77, KM 0+000-3+800 in sat Cotargasi, com.Brosteni, jud.Suceava	CL BROSTENI SV	CL BROSTENI SV	993.891,000
21	2.1	Modernizare drumuri comunale in comuna Panaci, jud.Suceava	CL PANACI SV	CL PANACI SV	998.106,410
32	2.1	Alimentare cu apa in com.Poiana Stampei - investitie noua	CL POIANA STAMPEI SV	CL POIANA STAMPEI SV	632.983,010



### Planul de Dezvoltare Locală

34	2.1	Modernizare DC82 KM 0+000 - 9+300 in com.Saru Dornei, judetul Suceava	CL SARU DORNEI SV	CL SARU DORNEI SV	999.953,160
36	2.1	Modernizare drumuri comunale in com.Dorna Arini, jud.Suceava	CL DORNA ARINI SV	CL DORNA ARINI SV	987.107,040
41	2.1	Modernizare drumuri comunale, com.Iacobeni, judetul Suceava	CL IACOBENI SV	CL IACOBENI SV	989.143,730
42	2.1	Alimentare cu apa in sistem centralizat in com.Dorna Candrenilor, jud.Suceava	CL DORNA CANDRENILOR SV	CL DORNA CANDRENILOR SV	866.884,750

### Masura 3.1.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO
1	3.1	Infiiintare euroferma zootehnica in satul Saru Dornei, comuna Saru Dornei, judetul Suceava	AF BRINZA M. DUMITRU	Sat Saru Dornei, comuna Saru D	93179,00
35	3.1	Modernizare ferma vaci, comuna Cosna, judetul Suceava	AF FLOREA GH. TEODOR - ADRIAN	sat Valea Bancului, sat Cosna,	81342,00
39	3.1	Ferma vaci de lapte 15 capete, 5 junici, 8 vitei si vitele - localitatea Panaci, judetul Suceava	AF ALUPEI MARIANA	sat Panaci, com. Panaci, jud.	139286,00
49	3.1	Ferma ecologica de vaci de 20 de capete in localitatea Neagra Sarului, comuna Saru Dornei, judetul Suceava	AF TARANU N. NICOLAE CRISTIAN	sat Neagra Sarului, com. Saru	253967,00
58	3.1	Modernizare ferma vaci, localitatea Dorna Candrenilor, judetul Suceava	PFA UNGUREANU I VIOREL	sat Dorna Candrenilor, com. Do	131875,00
76	3.1	Ferma ecologica 60 capete vaci lapte - stabulatie libera, comuna Iacobeni, judetul Suceava	SC FERMA ECOLOGICA HAJU SRL	sat Iacobeni, com. Iacobeni, j	391530,00
77	3.1	Achizitii de 6 vaci de lapte si echipamente tehnologice pentru grajd in localitatea Tesna, judetul Suceava	PF DOROFTEIESEI TRAIAN	sat Tesna, com. Cosna, jud. Su	16176,00



## Planul de Dezvoltare Locală

### Masura 3.4.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO
24	3.4	INVESTITIE NOUA PENSIUNE TURISTICA DIANA	SC CLAS DECENT SRL	POIANA NEGRI	200000,00
32	3.4	CONSTRUCTIE NOUA PENSIUNE TURISTICA "LE BARON"	SC DANOTTI CLASS SRL	SAT.ORTOAIA; COM. DORNA ARINI	199999,71
33	3.4	PENSIUNE TURISTICA VALURILE BISTRITEI	SC DENISALBERT SRL	DORNA ARINI	200000,00
40	3.4	CONSTRUCTIE SI MODERNIZAREA PENSIUNE TURISTICA	SC EX-FOR-MOB SRL	POIANA STAMPEI	200000,00
60	3.4	CABANA TURISTICA IN LOCALITATEA CIRLIBABA	SC LOG SOFT SRL	CIRLIBABA	199665,98
90	3.4	REALIZARE PENSIUNE TURISTICA "BUJOR DE MUNTE" - D+P+M, SAT SARISOR, COMUNA SARU DORNEI, JUDETUL SUCEAVA	SC PYGMALION SRL	sat Sarisor, com. Saru Dornei	199998,89
93	3.4	INFIINTARE FERMA DE CIUPERCI, GRUP SOCIAL, IMPREJMUIRE TEREN, FOSA SEPTICA, LOC. PLAIUL SARULUI COM SARU DORNEI	SC RIGA CRYPTO SRL	PLAIUL SARULUI COM SARU DORNEI	48052,25
95	3.4	CONSTRUCTIE PENSIUNE TURISTICA IN COMUNA CIOCANESTI JUD. SUCEAVA	SC RO ELITE SRL	CIOCANESTI	200000,00

### Masura 3.5.

Nr.Crt	F2	TITLU	BENEFICIAR	LOC_PR	Valoare eligibila EURO
--------	----	-------	------------	--------	------------------------



### Planul de Dezvoltare Locală

10	3.5	Modernizare drum forestier Negrisoara, comuna Dorna Candrenilor, judeul Suceava	CL DORNA CANDRENILOR SV	sat Poiana Negri, com. Dorna Candrenilor, jud. Suceava	923.061,00
----	-----	---	-------------------------------	--	------------

## PARTEA II – Analiza SWOT

### 1. TERITORIUL

TERITORIUL, CALITATEA MEDIULUI	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Teritoriu relativ omogen din punct de vedere geografic</li> <li>- Relativa accesibilitate a zonei în cadrul ansamblului teritorial regional și național</li> <li>- Calitatea bună a apelor din zonă</li> <li>- Număr redus de surse de poluare</li> <li>- Calitatea aerului se încadrează în parametri</li> <li>- Existența centralei pe deșeurile de lemn din Vatra Dornei</li> <li>- Potențialul eolian al zonei</li> <li>- Potențialul pentru producerea de energie pe bază de biomasă (deșeurile de lemn)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Suprafațe mari aferente versanților și ponderea redusă a terenurilor plane</li> <li>- Prezența unor bariere orografice ce împiedică accesibilitatea în unele zone și conectarea acestora la axele principale de circulație</li> <li>- Majoritatea localităților din zonă nu au un sistem de management al deșeurilor</li> <li>- Lipsa unui punct pentru depozitarea deșeurilor (gropile de gunoieri vechi au fost închise),</li> <li>- Distanța mare și costurile ridicate pentru transportul acestora la gropile unice înființate în județ</li> <li>- Acces redus la informații privind mediul - informațiile de la nivel județean nu ajung în teritoriu</li> <li>- Lipsa infrastructurii de canalizare și stațiilor de epurare</li> <li>- Rețele de canalizare învechite (Crucea, Broteni)</li> </ul>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI/RISURI
<ul style="list-style-type: none"> <li>- existența unor organizații puternice și experimentate la nivel național interesate de realizarea proiectelor în zonă</li> <li>- posibilități de finanțare (POS, POR, AFM, FEADR)</li> <li>- programele ANDZI</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Necesitatea unui operator unic acreditat</li> <li>- Problema colectării selective – costuri mult mai ridicate</li> </ul>



## 2. POPULAȚIA

<b>POPULAȚIA – DEMOGRAFIE</b>	
<b>PUNCTE TARI</b>	<b>PUNCTE SLABE</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Rată natalităţii destul de ridicată, în raport cu valorile la nivel național</li> <li>- Stabilitate relativ ridicată a populației în zonă</li> <li>- Spor natural cu valori pozitive</li> <li>- Creșterea calității vieții și gradului de accesibilitate la servicii și facilități de bază pentru satele mai izolate</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Nivelul redus de trai pentru majoritatea populației (acces redus la utilități și servicii superioare)</li> <li>- Oportunități reduse pentru angajarea populației tinere în zonă</li> </ul>
<b>OPORTUNITĂȚI</b>	<b>AMENINȚĂRI/RISCURI</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Existența programelor de finanțare pentru tinerii fermieri și investitori</li> <li>- Existența programelor de formare profesională</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Scăderea natalității</li> <li>- Tendința de îmbătrânire a populației și forței de muncă locale</li> <li>- Migrația populației tinere la orașe și în străinătate, în special din satele izolate – depopularea satelor</li> </ul>

<b>POPULAȚIA – RESURSE UMANE: EDUCAȚIE ȘI FORMARE PROFESIONALĂ</b>	
<b>PUNCTE TARI</b>	<b>PUNCTE SLABE</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Existența instituțiilor de învățământ de nivel precolar, colar, gimnazial și liceal</li> <li>- Cadre didactice calificate</li> <li>- Coli implicate în proiecte Europene</li> <li>- Rată redusă a abandonului colar</li> <li>- Acreditare ARACIP (UE)</li> <li>- Programe de formare continuă pentru cadrele didactice</li> <li>- CEFIDEC – inițiativă locală ce oferă</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Migrația populației tinere la orașe și în străinătate, în special din satele izolate</li> <li>- Oferta redusă de locuri de muncă calificate pe piața locală a forței de muncă</li> <li>- Economia specializată și slab diversificată a zonei oferă posibilități de angajare doar în anumite sectoare</li> <li>- Necesitatea reconversiei profesionale</li> <li>- Cererea pe piața de muncă locală</li> </ul>

## Planul de Dezvoltare Locală



<p>posibilități de formare profesională</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Populație specializată în activitățile economice specifice locale</li> <li>- Existența Punctelor de Acces Public la Informații în zonă</li> <li>- Grupul școlar Agricol Dorna Candrenilor</li> <li>- Existența filialelor unor universități la Vatra Dornei (Universitatea Al.I. Cuza, Iași, Universitatea Ecologică București)</li> <li>- Centre universitare în apropiere (Suceava, Cluj Napoca, Iași)</li> </ul>	<p>preponderent pentru forța de muncă necalificată, slab remunerată</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sistem educațional subfinanțat</li> <li>- Lipsa bursei școlare pentru specializările strategice în ITP</li> <li>- Neconcordanță între cererea pe piața muncii și oferta educațională</li> <li>- Preponderența învățământului teoretic</li> <li>- Mijloace de transport școlar insuficiente și inadecvate</li> <li>- Existența unor proiecte în derulare blocate financiar</li> <li>- Tendința de politizare a școlilor</li> <li>- Creșterea efectivelor minime/ clasă</li> <li>- Lipsa unui psiholog în cadrul școlii</li> <li>- Lipsa unor curricule adaptate la necesarul cunoștințelor specifice zonei de munte</li> </ul>
<b>OPORTUNITĂȚI</b>	<b>AMENINȚĂRI/RISURI</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Existența programelor naționale de pregătire profesională și formare a resurselor umane (POS DRU)</li> <li>- Creșterea accesibilității mijloacelor electronice de informare</li> <li>- Grad ridicat de încredere al populației față de "școală"</li> <li>- Derularea programelor "Laptele și cornul", "Bani de liceu", "Euro 200", "Rechizite gratuite".</li> <li>- Colaborare bună cu comunitatea locală</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Diminuarea locurilor de muncă</li> <li>- Munca la negru și nivelul foarte redus de salarizare</li> <li>- Diminuarea ofertei locale a locurilor de muncă</li> <li>- Accentuarea subfinanțării școlilor</li> <li>- Creșterea absenteismului sezonier</li> <li>- Degradarea bazelor didactice din școli</li> <li>- Închiderea unor școli ca urmare a numărului redus de elevi</li> </ul>



### 3. ACTIVITĂȚI ECONOMICE

TURISMUL	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p><b>Potențial</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Masive montane atractive</li> <li>- Peisaj cultural, agro-pastoral, atractiv</li> <li>- Zon pitorească, curată, cu o calitate bună a mediului (apă, aer curat)</li> <li>- Existența unor arii naturale protejate atractive (rezervații, Parcul Național Călimani)</li> <li>- Faună bogată (inclusiv cea de interes cinegetic)</li> <li>- Potențialul cultural și istoric al zonei</li> <li>- Muzeu, așezăminte monahale</li> <li>- Tradiții și obiceiuri încă bine păstrate</li> <li>- Existența unor evenimente locale (religioase, culturale) cu potențial de atractivitate turistică</li> <li>- Ocupații tradiționale cu atractivitate turistică (legate de creșterea animalelor și munca în gospodărie)</li> <li>- Sunt persoane în zonă care au cunoștințele necesare producerii de obiecte meșteșugărești tradiționale (esuri, opinci, ouă încondeiate, lemnărie)</li> <li>- Existența aeroportului de la Florenți</li> </ul> <p><b>Produsul turistic</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Produsul turistic oferă posibilitatea servirii alimentelor naturale</li> <li>- Diversificarea calității serviciilor de cazare în zonă (categorii diferite de confort)</li> <li>- Produse locale specifice: lapte, apă minerală, produse lactate cu brandul (La)Dorna – marcă de calitate, mijloc de promovare</li> </ul>	<p><b>Elemente de potențial</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Infrastructură turistică deficitară în anumite zone (trasee și obiective turistice neamenajate, lipsa mijloacelor de interpretare)</li> <li>- Infrastructura de acces deficitară în unele zone</li> <li>- Servicii conexe insuficiente și de calitate slabă</li> </ul> <p><b>Resursele umane</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Insuficiența cunoștințelor a limbilor străine de către operatorii de turism</li> <li>- Insuficient personal specializat în domeniul turismului în zonă (ghizi, manageri de pensiuni, personal auxiliar: barman, ospățari, bucătari)</li> <li>- Gradul redus de conștientizare asupra impactului negativ al turismului, asupra necesității dezvoltării unui turism responsabil/ecoturismului</li> <li>- Nivelul redus de cunoștințe specific cu privire la dezvoltarea unei afaceri turistice</li> </ul> <p><b>Zona și produsul turistic specific</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nivelul calitativ insuficient al serviciilor și produselor turistice pe ansamblul zonei</li> <li>- Lipsa unei viziuni coerente pentru dezvoltarea turistică a zonei</li> <li>- Lipsa unei identități clare a zonei, care să o diferențieze la nivel regional și național</li> <li>- Lipsa unei imagini unitare de marketing a zonei</li> <li>- Gradul redus de autenticitate a produsului turistic</li> <li>- Promovare slabă, insuficientă, incoerentă și</li> </ul>

## Planul de Dezvoltare Locală



<p>- Existen a unor produse alimentare i culinare specifice ce pot fi integrate în produsul turistic (ex.dulce uri i b uturi din fructe de p dure, cobz , sarmale cu urd , etc )</p> <p><b>Mediul organiza ional local</b></p> <p>- Existen a unor organiza ii ce activeaz în domeniul turismului* (agrotourism, ecoturism)</p> <p>- Existen a CEFIDEC – programe de preg tire profesional în domeniul turismului i consultan specializat</p> <p>- Existen a agen iilor de turism locale</p> <p>- Existen a unor birouri de informare turistic i a unor proiecte pentru realizarea unui centre de vizitare</p>	<p>neunitar a zonei</p> <p>- Slaba integrare a activit ilor me te ug re ti specifice zonei, cu poten ial de atractivitate în produsul turistic</p> <p>- Num rul redus de turi ti în zon în perioadele dintre sezoanele de maxim aflax turistic (var , iarn )</p> <p>- Interes redus pentru p strarea unui stil architectural specific zonei în cazul unit ilor de cazare</p> <p>- Costuri ridicate pentru dezvoltarea unei afaceri turistice competitive în mediul rural</p>
<b>OPORTUNIT I</b>	<b>AMENIN RI/RISURI</b>
<p>- Surse de finan are (POR, POS, FEADR)</p> <p>- Cererea crescuta de servicii turistice</p> <p>- Disponibilitatea mijloacelor de promovare pe pia a na ional , european i interna ional</p> <p>- Existen a firmelor specializate de consultan i a institu iilor specializate ce pot oferi programe de preg tire în domeniu (ANSM, ProPARK, AER, CEFIDEC, etc)</p> <p>- Interesul agen iilor de turism din vestul Europei pentru pia a turistic Româneasc</p> <p>- Organizarea de târguri de turism na ionale i interna ionale</p> <p>- Existen a sistemelor de certificare pentru pensiunile ecoturistice i agroturistice (ANTREC, ECO-ROMÂNIA)</p> <p>- Existen a conceptului de „destina ie ecoturistic ” la nivelul Strategiei Na ionale pentru Ecoturism i a instrumentelor</p>	<p>- Globalizarea i tendin a de uniformizare a serviciilor i produselor în turism</p> <p>- Tendin a de dezvoltare a unor servicii de cazare în mediul rural lipsite de autenticitate, ce altereaz specificul local al zonei (prin stil architectural, culoare, etc)</p> <p>- Concuren a la nivel regional i na ional</p> <p>- Criza economic</p> <p>- Turismul rural este supradimensionat in Europa</p> <p>- Instabilitate politic</p> <p>- Instabilitatea legislativ în domeniu</p> <p>- Creditarea greoaie a sectorului de afaceri în turism</p> <p>- Cadru legislativ nestimulativ pentru afacerile în domeniu</p>

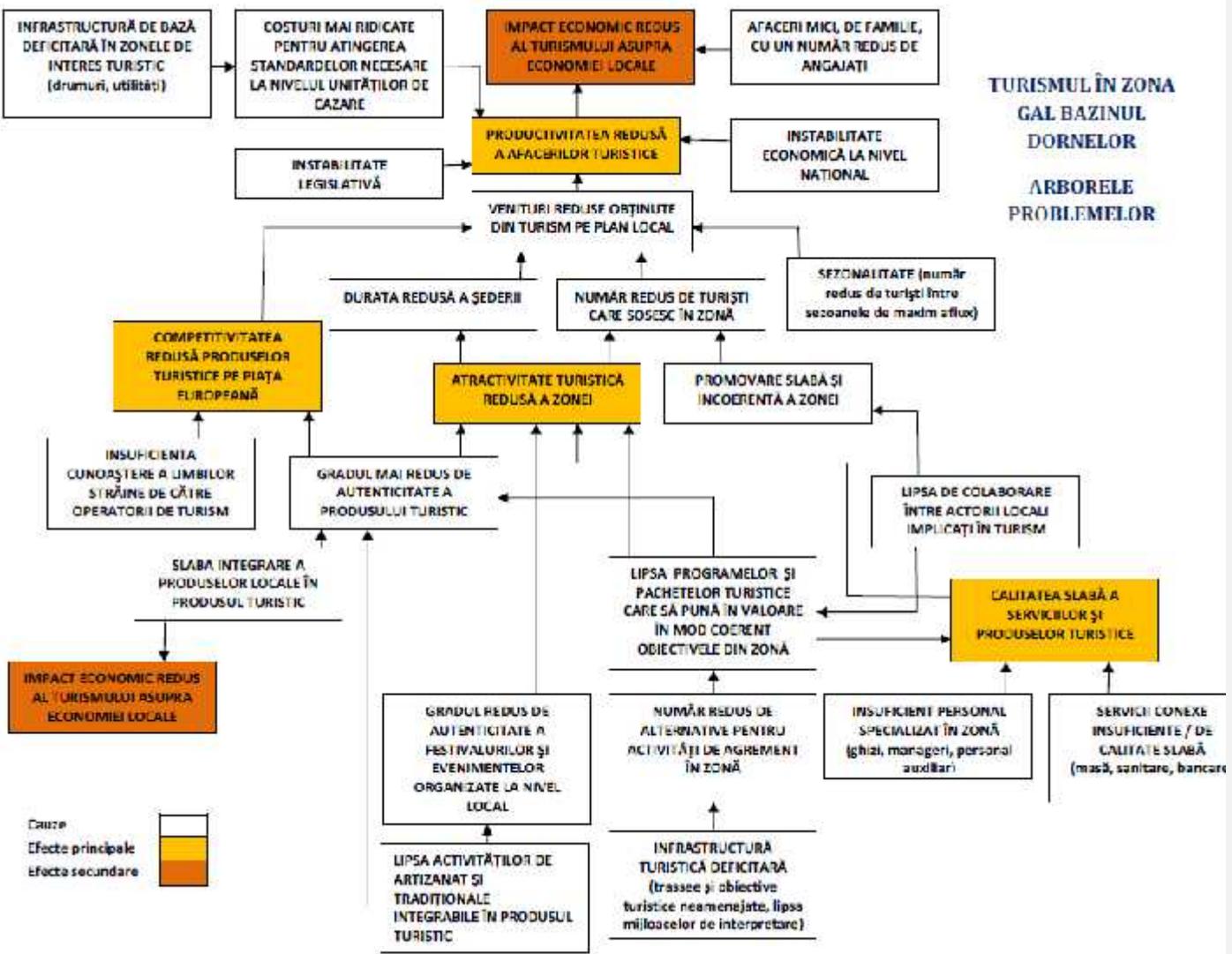
## Planul de Dezvoltare Locală



necesare implementării acestuia

*\* ANTREC, Asociația de Ecoturism în Țara Dornelor, Servicii de Salvamont, Dorna Adventure, Dorna EcoActiv, Administrația Parcului Național Călimani, etc*

**TURISMUL ÎN ZONA GAL BAZINUL DORNELOR**  
**ARBORELE PROBLEMELOR**





SECTORUL ZOOTEHNIC	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p><b>Fond de resurse naturale locale cu valoare ridicat - potențial pentru dezvoltarea agriculturii ecologice</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Suprafața considerabil de pâne și fâneață în structura utilizării terenurilor din zonă</li> <li>- Pajiti cu înaltă valoare naturală (HNV) – grad ridicat de biodiversitate – bază furajeră de calitate</li> <li>- Disponibilitatea pășunilor montane de altitudine în zonă, ce permite creșterea animalelor în sistem de pendulare sezonier</li> <li>- Structura variată a epitelului, cu preponderență a bovinelor</li> <li>- Număr ridicat de bovine pe gospodărie (medie 2-5 vaci cu lapte)</li> <li>- Producția mare de lapte/UVM</li> <li>- Parametrii calitativi deosebiți ai laptelui din zonă</li> <li>- Preponderența exploatarea micilor permite un grad mai ridicat de diversificare a producției</li> </ul> <p><b>Fondul de resurse umane</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Preponderența activităților zootehnice în economia zonei – număr mare de populație ocupată în acest sector</li> <li>- tradiție în creșterea ovinelor – păstrarea practicilor tradiționale, cu efecte pozitive asupra biodiversității</li> </ul> <p><b>Mediul organizațional local</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- existența Federației Agricultorilor de Munte Dorna</li> <li>- existența unor unități de colectare și procesare a laptelui în zonă și în împrejurimi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- preponderența exploatarea micilor, în regim de susținere și semi-susținere, cu o productivitate scăzută</li> <li>- tendința de scădere a efectivelor de animale în zonă</li> <li>- creșterea incidenței fenomenului de abandon agricol (fânețe, pășuni) – degradarea acestora/schimbarea utilizării</li> </ul> <p><b>Resursele umane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Migrația tinerilor și îmbătrânirea forței de muncă angajate în activități zootehnice</li> <li>- Acces insuficient la informații pentru populația angajată în acest sector (gospodari, mici producători)</li> <li>- Lipsa mijloacelor de informare unitară a agricultorilor</li> <li>- Procedul birocratic complicat de obținere a subvențiilor – lipsa unui birou local (este necesară deplasarea până la Suceava)</li> <li>- Gradul foarte redus de asociere al exploatarea micilor agricole</li> <li>- Accesul scăzut la utilaje și echipamente agricole</li> <li>- Accesul dificil la creditele agricole pentru răniți</li> <li>- Costuri mari pentru elaborarea documentelor de proprietate</li> <li>- Gradul redus de inițiativă și interes pentru implicare</li> <li>- Lipsa posibilităților de valorificare a cârnii și produselor secundare (piei, lână) – Diversificare redusă a producției și surselor de venit</li> </ul>

## Planul de Dezvoltare Locală



<p>(Câmpulung Moldovenesc)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- existența unor unități de procesare a cîrni în regiunile învecinate (Bistrița, Rădăuți)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Intervenția intermediarilor pe piața de comercializare a produselor agricole</li> <li>- Posibilități reduse de comercializare independentă a produselor pe piața locală pentru</li> <li>- Monopolul unor producători pe piața locală – impact negativ asupra prețurilor la lapte</li> </ul>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI/RISCURI
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Existența finanțării și subvențiilor pentru certificări/ecologice, tehnologizarea agriculturii și pentru înregistrarea marilor de origine</li> <li>- Potentiale piețe de export neexploatate: Rusia și China</li> <li>- Utilizarea noilor tehnologii în procesul comercial al produselor agricole</li> <li>- axa 1 din PNDR – integrarea valorii adăugate în agricultură</li> <li>- creșterea valorii adăugate a produselor agricole</li> <li>- Programe de finanțare și subvenții pentru reîmpdurirea terenurilor agricole și non agricole</li> <li>- diversificarea activităților economice din zonă</li> <li>- posibilitatea suplimentării veniturilor</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Fluctuația prețului la produsele agricole</li> <li>- PAC</li> <li>- Concurența din piața unică europeană</li> <li>- Globalizarea de pe piața agricolă comună</li> <li>- Politica agricolă comună</li> </ul>



INDUSTRIE ALIMENTAR I PRODUSE LOCALE	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<p><b>Fond de resurse naturale locale cu valoare ridicat disponibile pentru industrializarea în cadrul segmentului alimentar:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ape minerale (cu mineraliza ii diferite)</li> <li>- materia prim de calitate i în cantit i mari pentru industria laptelui i produselor lactate</li> <li>- Plante medicinale</li> <li>- Poten ial pentru cre terea albinelor</li> <li>- Fructe de p dure i ciuperci</li> <li>- Fondul piscicol (p str v)</li> </ul> <p><b>Resurse umane implicate:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- existen a FAMD si CEFIDEC</li> </ul> <p><b>Activit i de valorificare:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Industria produselor lactate</li> <li>- Industria de îmbuteliere a apelor minerale</li> <li>- P str v rii</li> <li>- Puncte de colectare a fructelor de p dure i ciupercilor</li> </ul> <p><b>Existen a unor întreprinderi mari de valorificare în mediul rural</b> (angajeaz un num r mare de popula ie): Coca Cola HBC, LaDorna</p> <p>Înfiin area (în curs) la Dorna Arini a unui centru de procesare a fructelor de p dure i plantelor medicinale (producerea de dulce uri, ceaiuri: Afungo, Ungureanu)</p> <p><b>Existen a unor m rci de renume:</b> Dorna, LaDorna (care promoveaz zona)</p>	<p><b>Fondul de resurse naturale locale:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- num rul în sc dere al efectivelor de animale</li> </ul> <p><b>Resursele umane:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Migra ia tinerilor</li> <li>- Personal insuficient calificat pentru angajarea în activit i de prelucrare superioar a laptelui</li> <li>- Acces insuficient la informa ii pentru popula ia angajat în acest sector (gospodari, mici produc tori)</li> <li>- Lipsa mijloacelor de informare unitar</li> <li>- Procedeu birocratic complicat de ob inere a subven iilor – lipsa unui birou local (este necesar deplasarea pân la Suceava)</li> <li>- Lipsa unui cadru asociativ specializat (ex. în probleme de marketing al produselor alimentare locale) care s poat ac iona în beneficiul fermierilor</li> <li>- Lipsa suportului financiar i a pie ei de desfacere pentru produsele tradi ionale artizanale</li> </ul> <p><b>Activit i de valorificare:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Ineficien a economic a activit ilor zootehnice - pre ul sc zut pentru lapte</li> <li>- Cre terea cazurilor de abandon la utilizarea terenurilor agricole (fâne e, p uni) – degradarea acestora/schimbarea utiliz rii</li> <li>- Lipsa resurselor financiare pentru micii produc tori (IMM) pentru diversificarea produc iei i tehnologizarea superioar</li> <li>- Dificultatea încadr rii persoanelor fizice în cadrul legal pentru producerea i comercializarea produselor proprii (ex.</li> </ul>

## Planul de Dezvoltare Locală



	<p>dulce uri, afinat , miere, murături, etc)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Costurile ridicate pentru obținerea, certificarea și comercializarea pe piața produselor ecologice recunoscute și raportul ineficient cost/beneficii</li> <li>- Lipsa alternativelor /posibilităților pentru realizarea unor activități economice în zonă</li> </ul>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI/RISURI
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Existența stimulentei financiare pentru valorificarea tradițională a produselor - subvenții</li> <li>- Interesul în creșterea terenurilor pentru produsele ecologice și tradiționale pe piață</li> <li>- Existența unor mijloace moderne de promovare și creșterea accesului la acestea</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Politica de sprijin financiar a statului Român</li> <li>- neimplicarea Ministerului în forurile decizionale superioare în soluționarea problemelor</li> <li>- Numărul în creștere a persoanelor din exteriorul comunităților care colectează fructe de pădure și ciuperci – <b>competiția pentru accesul la resursele locale</b></li> <li>- Concurența pe piață (la nivel regional, național și european)</li> </ul>
MANAGEMENTUL PROBLEMEILOR ÎN INDUSTRIA DE PRELUCRARE A LEMNULUI	
PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Predominanța fondului forestier în utilizarea terenurilor – resursă economică de bază</li> <li>- Număr semnificativ de populație angajată în silvicultură și industria lemnului</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- slabă dezvoltare a sectorului de prelucrare superioră a masei lemnoase</li> <li>- valorificare primară (gateră) cu posibilitate redusă de angajare a forței de muncă și impact economic redus</li> <li>- gradul de tehnologizare a unităților de exploatare cu o productivitate redusă</li> </ul>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI/RISURI
<ul style="list-style-type: none"> <li>- posibilitatea de finanțare a lucrărilor de împănare</li> <li>- posibilitatea de finanțare a lucrărilor de amenajare a drumurilor forestiere</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- creșterea suprafețelor afectate de fenomene de risc natural: alunări, doborâturi,</li> <li>- continuarea procesului de retrocedare – fragmentarea suprafețelor</li> </ul>

## 4. ORGANIZAREA SOCIALĂ ȘI INSTITUȚIONALĂ



<b>ACTIVITĂȚI ASOCIATIVE - SECTORUL ONG</b>	
<b>PUNCTE TARI</b>	<b>PUNCTE SLABE</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- sectorul non-guvernamental este bine reprezentat în zonă</li> <li>- organizațiile existente activează în domenii cheie pentru dezvoltarea zonei (turism, protecția mediului, social):                         <ul style="list-style-type: none"> <li>- zootehnie: Fereria Agricultorilor de Munte Dorna</li> <li>- turism: ANTREC, Asociația de Ecoturism Țara Dornelor, Dorna EcoActiv</li> <li>- dezvoltarea de ansamblu a zonei de munte: ROMONTANA</li> <li>- protecția naturii și turism: Asociația pentru Conservarea Viei Sălbatică, etc</li> </ul> </li> <li>- existența unor instituții complexe, specializate în dezvoltarea zonei de munte: CEFIDEC (informare, instruire, formare profesională, consultanță, cercetare, dezvoltare, etc)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- numărul redus de parteneriate public-private</li> <li>- lipsa mijloacelor și posibilităților de dezvoltare a asociațiilor existente</li> <li>- sprijinul destul de redus din partea altor actori locali, în special din domeniul public</li> <li>- implicarea part-time a membrilor</li> <li>- lipsa asociațiilor de producători și proprietari de terenuri</li> <li>- lipsa mijloacelor de comunicare în masă</li> <li>- lipsa mijloacelor financiare necesare pentru consolidarea și dezvoltarea organizațiilor</li> <li>- posibilitatea redusă a majorității ONG-urilor existente de acțiune unitară, în întreaga zonă</li> </ul>
<b>OPORTUNITĂȚI</b>	<b>AMENINȚĂRI/RISURI</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Programele de finanțare pentru sectorul ONG</li> <li>- Posibilitatea suplimentării fondurilor destinate zonei prin intermediul parteneriatelor</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- extinderea ariei de influență a ONG-urilor puternice, ce acționează la nivel național, în detrimentul celor existente la nivel local</li> </ul>



ANALIZA SWOT DE ANSAMBLU

	Puncte slabe	Puncte tari	Ameninări	Oportunități	Obiective
<b>Demografie</b>	Îmbtrânirea populației și migrația tinerilor	Valori ridicate ale natalității și populației tinere	Creșterea emigrației populației tinere calificate	Posibilitățile existente pentru formarea profesională	Acordarea unei atenții sporite calificării și angajării tinerilor în activitățile de dezvoltare locală
<b>Ocupații</b>	Creșterea omajului datorită declinului activităților economice locale	Creșterea ponderii ocupațiilor în sectoarele care vizează calitatea mediului	Rigiditatea pieței de muncă	Creșterea calității dezvoltării serviciilor sanitare	Inovarea serviciilor sociale prin intermediul unor proiecte pilot
<b>Sistemul de producție</b>	Vechimea întreprinderilor și absența calificării certificate	Mărie prim de calitate la un preț redus	Acces redus pe piața internă și externă, care este gravă ale guvernământului	Oportunități pentru crearea politicilor de dezvoltare a firmelor de calitate locale și a microîntreprinderilor	Dezvoltarea unei mrci de calitate pentru zonă? Dezvoltarea de mrci de calitate pentru produse? Dezvoltarea de mrci de calitate pentru producători?
<b>Mediul</b>	Utilizarea ineficientă a resurselor și impactul puternic asupra mediului	Existența Parcului Național Călimani și potențialului pentru ecoturism	Prunderea în zonă a întreprinderilor din afară cu impact puternic	Potențial ridicat de protecție și valorificarea mediului și energiilor regenerabile	Energia din surse regenerabile Proiecte strategice privind ciclul energetic (producție, surse, surse,



					distribu ie i consum)
<b>Patrimoniul cultural</b>	Pierderea cunoștințelor tradiționale și protecția slabă a patrimoniului	Tradiții bine păstrate cu potențial turistic ridicat	Abandonul modelelor de viață tradiționale în rândul tinerilor	Dezvoltarea și recuperarea identității locale	Inovarea produselor tradiționale prin proiecte pilot, sprijinirea colilor, asociațiilor locale de profil și a centrelor de producție specifice
<b>Mediul rural pe ansamblu</b>	Veniturile locale provenite în principal din sectorul primar. Căderea ale infrastructurii, izolare și inaccesibilitate politică	Populație tânără calificată, Firme ecologice, Centre de formare locale	Lipsa accesului la credite și lipsa unei politici active, participative de guvernare locală	Izolarea din izolare prin know-how modern, mijloace IT și media	Cooperarea ca punct cheie pentru înlăturarea efectelor izolației. Instruirea lingvistică. Dezvoltarea sistemelor de comunicare prin mijloace IT

**PARTEA A – III-A: PRIORITĂȚI**

**PROBLEME PRIORITARE PENTRU ZONA GAL BAZINUL DORNELOR**

Din analiza diagnostică precum și din întâlnirile de lucru în cadrul cărora s-au realizat analizele SWOT rezultă următoarele probleme prioritare pentru zonă :

**A. CALITATEA MEDIULUI**

## Planul de Dezvoltare Locală



1. Necesitatea unui operator unic acreditat în zonă responsabil cu managementul deeurilor
2. Distanța mare și costurile ridicate pentru transportul deeurilor către depozitul unic din județ stabilit conform PNGD
3. Accesul redus la informațiile privind mediul pentru instituții, agenți economici și populație
4. Nivelul redus de conștientizare a populației cu privire la problemele de mediu și lipsa unei educații ecologice
5. Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii de canalizare și epurare a apelor
6. Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii de alimentare cu apă
7. Rețele de canalizare învechite (Crucea, Broteni, Iacobeni)

### **B. POPULAȚIE: demografie, resurse umane, formare profesională și ocuparea forței de muncă**

1. Migrația populației tinere și îmbătrânirea forței de muncă
2. Izolare, lipsa condițiilor de acces adecvate
3. Acces redus la utilități publice pentru majoritatea populației din zonă (în principal apă și canalizare)
4. Oportunități reduse de angajare a populației locale în sectorul secundar și terțiar (industrie, servicii, turism)
5. Posibilități reduse de formare și reconversie profesională în domenii de calificare superioară
6. Ocuparea preponderentă a populației în sectorul zootehnic slab productiv și diversificarea slabă a ofertei pe piața de muncă

### **C. TURISM**

1. Infrastructură turistică deficitară în anumite zone (trasee și obiective turistice neamenajate, lipsa mijloacelor de interpretare)

## Planul de Dezvoltare Locală



2. Infrastructura de acces către unele obiective turistice deficitară în unele zone
3. Servicii conexe insuficiente și de calitate slabă
4. Insuficiența cunoașterii a limbilor străine de către operatorii de turism
5. Insuficient personal specializat în domeniul turismului în zonă (ghizi, manageri de pensiuni, personal auxiliar: barman, ospătari, bucătari)
6. Gradul redus de conștientizare asupra impactului negativ al turismului, asupra necesității dezvoltării unui turism responsabil/ecoturismului
7. Nivelul redus de cunoștințe specifice cu privire la dezvoltarea unei afaceri turistice
8. Nivelul calitativ insuficient al serviciilor și produselor turistice pe ansamblul zonei
9. Lipsa unei viziuni coerente pentru dezvoltarea turistică a zonei
10. Lipsa unei identități clare a zonei, care să o diferențieze la nivel regional și național
11. Lipsa unei imagini unitare de marketing a zonei
12. Gradul redus de autenticitate a produsului turistic
13. Promovare slabă, insuficientă, incoerentă și neunitară a zonei
14. Slabă integrare a activităților meșteșugărești specifice zonei, cu potențial de atractivitate în produsul turistic
15. Numărul redus de turiști în zonă în perioadele dintre sezoanele de maxim flux turistic (vară, iarnă)
16. Interes redus pentru păstrarea unui stil arhitectural specific zonei în cazul unităților de cazare

### **D. ECONOMIE**

1. Productivitatea scăzută a sectorului zootehnic
2. Migrația tinerilor și îmbătrânirea forței de muncă angajate în activități zootehnice
3. Acces insuficient la informații pentru populația angajată în acest sector (gospodari, mici producători)
4. Accesul scăzut la utilaje și echipamente agricole
5. Lipsa posibilităților de valorificare a câștigurilor și produselor secundare (piei, lână)
6. Lipsa alternativelor /posibilităților pentru realizarea unor activități economice în zonă

## Planul de Dezvoltare Locală



7. Valorificarea economică redusă a unor resurse naturale disponibile la nivel local: produsele forestiere secundare (fructe de pădure, ciuperci), a plante medicinale, dezvoltarea slabă a pisciculturii și apiculturii, cu potențial de diversificare economică
8. Lipsa resurselor financiare pentru micii producători (IMM) pentru diversificarea producției și tehnologizarea superioară
9. Dificultatea încadrării persoanelor fizice în cadrul legal pentru producerea și comercializarea produselor proprii (ex. dulceață, afinată, miere, murături, etc)
10. Costurile ridicate pentru obținerea, certificarea și comercializarea pe piața produselor ecologice recunoscute și raportul ineficient cost/beneficii de către fermieri
11. Lipsa unui cadru asociativ specializat (ex. în probleme de marketing al produselor alimentare locale) care să poată acționa în beneficiul fermierilor din zonă
12. Slabă dezvoltare a sectorului de prelucrare superioară a masei lemnoase
13. Lipsa unor mrci locale

### **E. INFRASTRUCTURĂ MEDICO-SOCIALĂ, EDUCAȚIONALĂ ȘI CULTURALĂ**

1. Slabă dotare a unor unități de învățământ
2. Baza didactică învechită
3. Slabă dotare și vechimea unităților sanitare
4. Lipsa unor spații adecvate cu destinație culturală (cămine culturale, muzee, expoziții personale)
5. Lipsa unor spații cu destinație socială (cămine de bătrâni, centre de zi)

### **F. INFRASTRUCTURA DE ACCES**

1. Lipsa unor căi de acces adecvate pentru accesul în unele zone
2. Calitatea slabă a drumurilor comunale (preponderent drumuri de pădure)
3. Calitatea slabă și degradarea infrastructurii urbane în centrele de comună
4. Lipsa unor amenajări adecvate ale centrelor civice de comună

**Obiective prioritare pentru dezvoltarea zonei GAL Bazinul Dornelor**

**A. POPULAȚIE ȘI RESURSE UMANE**

**OBIECTIVUL GENERAL: Stimularea stabilirii populației tinere în zonă**

**OBIECTIVE SPECIFICE:**

1. Crearea de locuri de muncă și posibilități de formare pentru populația tânără
2. Creșterea calității condițiilor de trai prin dezvoltarea infrastructurii de bază a populației și sporirea accesului acestora la utilități și servicii de bază
3. Îmbunătățirea serviciilor educaționale prin sprijinirea (dotarea, modernizarea, utilizarea) unităților de învățământ
4. Creșterea accesului la informație

**B. ECONOMIE**

**OBIECTIVUL GENERAL: Diversificarea și consolidarea economiei locale prin valorificarea superioară a fondului de resurse naturale locale**

**OBIECTIVE SPECIFICE:**

1. Crearea de unități de procesare a fructelor de pădure
2. Crearea unui centru pentru fabricarea produselor alimentare locale
3. **Realizarea unei structuri asociative (cu personal specializat) pentru zona GAL BD** care să se ocupe de promovarea produselor locale pe piața națională și europeană; consolidarea FAMD ca structură specializată în domeniu
4. **Acordarea de sprijin pentru micii producători / persoane fizice pentru diversificarea gamei de produse locale și creșterea accesului la piața locală și externă**
  - a. Centru pentru produse locale
  - b. Sistem de informare
  - c. Program de educație / conștientizare
  - d. Subvenții lunare prin GAL pentru meșteșugari
5. **Promovarea produselor locale deja existente**

### Planul de Dezvoltare Locală

- a. La nivel local – târguri, site
- b. Întrunirea producătorilor locali pentru discutarea politicilor locale de prețuri și politici locale de consum (prioritate produselor locale)
- c. Catalog de produse locale meșteșugărești (FAMD)

#### a. Turism

**OBIECTIVUL GENERAL:** Dezvoltarea și diversificarea economiei locale prin dezvoltarea sectorului turistic

#### **OBIECTIVE SPECIFICE:**

1. Îmbunătățirea și diversificarea facilităților și atracțiilor turistice
2. Crearea și modernizarea infrastructurii turistice pe la raza GAL BD
3. Îmbunătățirea calității mediului economic, social și natural al sectorului turistic de la raza GBD
4. Coordonarea eficientă a dezvoltării turismului în întreaga zonă a Dornelor;
5. Creșterea numărului de turiști în zonă;
6. Creșterea aportului financiar al turiștilor în zonă și maximizarea beneficiilor ce revin localnicilor din aceste sume;
7. Creșterea duratei de vizitare (a sejurului) în zonă;
8. Creșterea numărului de turiști și în perioadele de extrasezon (pe tot parcursul anului) prin dezvoltarea de pachete turistice specifice;
9. Atragerea unor categorii noi de turiști (ex. turiști străini, familii cu copii, cu o putere financiară mai mare și disponibilitatea de a cheltui bani în zonă);
10. Prevenirea și reducerea presiunii turistice asupra unor zone și repartizarea uniformă a ofertei turistice în zonă, care să permită o dezvoltare unitară a acesteia;
11. Dirijarea fiecărei zone spre conturarea unui grad de specializare în anumite categorii de activități și produse care să fie în concordanță cu specificul natural și cultural al acestora, pe baza cărora să se organizeze posibilități specifice de petrecere a timpului liber;
12. Integrarea tinerilor din comunitățile locale în activitățile turistice și a tuturor localnicilor ce pot oferi produse locale, astfel încât impactul economic indirect al turismului în zonă să fie cât mai mare;

### Planul de Dezvoltare Locală

13. Conservarea peisajului tradițional, inclusiv cel arhitectural al satelor din zonă ;
14. Creșterea gradului de satisfacție în alegerea zonei de către turiștii și crearea accesului la piața locală de produse;
15. Diversificarea ofertei turistice pentru categorii cât mai diferite (de vârstă, proveniență, categorie de venit, etc) de turiști;
16. Utilizarea cea mai eficientă a resurselor locale deja existente;
17. Dezvoltarea capacității locale – specializarea și perfecționarea persoanelor din zonă, în special a tinerilor și creșterea abilităților lor pentru dezvoltarea pe viitor a zonei.

**Obiectivele principale** pe care le are în vedere Asociația de Ecoturism Țara Dornelor pentru dezvoltarea ecoturismului în Țara Dornelor sunt:

1. Coordonarea eficientă a dezvoltării turismului în întreaga zonă Țara Dornelor;
2. Creșterea numărului de turiști în zonă ;
3. Creșterea aportului financiar al turiștilor în zonă și maximizarea beneficiilor ce revin localnicilor din aceste sume;
4. Creșterea duratei de vizitare (a sejurului) în zonă ;
5. Creșterea numărului de turiști și în perioadele de extrasezon (pe tot parcursul anului) prin dezvoltarea de pachete turistice specifice;
6. Atragerea unor categorii noi de turiști (ex. turiști străini, familii cu copii, cu o putere financiară mai mare și disponibilitatea de a cheltui bani în zonă );
7. Prevenirea și reducerea presiunii turistice asupra unor zone și repartizarea uniformă a ofertei turistice în zonă, care să permită o dezvoltare unitară a acesteia;
8. Dirijarea fiecărei zone spre conturarea unui grad de specializare în anumite categorii de activități și produse care să fie în concordanță cu specificul natural și cultural al acestora, pe baza cărora să se organizeze posibilități specifice de petrecere a timpului liber;
9. Integrarea tinerilor din comunitățile locale în activitățile turistice și a tuturor localnicilor ce pot oferi produse locale, astfel încât impactul economic indirect al turismului în zonă să fie cât mai mare;
10. Conservarea peisajului tradițional, inclusiv cel arhitectural al satelor din zonă ;
11. Creșterea gradului de satisfacție în alegerea zonei de către turiștii și crearea accesului la piața locală de produse;
12. Diversificarea ofertei turistice pentru categorii cât mai diferite (de vârstă, proveniență, categorie de venit, etc) de turiști;
13. Utilizarea cea mai eficientă a resurselor locale deja existente;

## Planul de Dezvoltare Locală

14. Dezvoltarea capacității locale – specializarea și perfecționarea persoanelor din zonă, în special a tinerilor și creșterea abilităților lor pentru dezvoltarea pe viitor a zonei.

### **Măsură prioritară** pentru întreaga zonă a Dornelor

- Crearea cadrului organizațional pentru coordonarea dezvoltării turismului în întreaga zonă;
- Crearea unui sistem funcțional de comunicare și coordonare a acțiunilor diferiților actori locali și regionali ce joacă un rol important în dezvoltarea turismului în această zonă (sistem de comunicare electronică de tip rețea);
- Lărgirea ofertei de cazare, diversificarea ei și creșterea calității serviciilor
- Crearea de facilități diverse pentru petrecerea timpului liber în toate sezoanele (amenajarea corespunzătoare a infrastructurii, pachete de servicii specifice)
- O mai bună promovare a zonei;
- Stimularea meninerii activităților tradiționale prin includerea într-o proporție cât mai mare a produselor locale (în special cele rezultate din zootehnie) în produsul turistic și stimularea agroturismului;
- Crearea unei piețe locale de produse tradiționale, specifice zonei, care să permit comercializarea permanentă a trei tipuri
- Identificarea și atestarea produselor locale pentru a permite comercializarea lor
- Crearea de puncte de comercializare – a unei rețele în întreaga zonă
- Crearea unor norme de urbanism care să permită și să promoveze păstrarea stilului arhitectural specific zonei și a elementelor arhitecturale autentice;
- Crearea unor materiale de prezentare a zonei (ghiduri, broșuri) care să cuprind informații veridice și de interes pentru toate categoriile de vizitatori și care să permită acestora o mai bună înțelegere a zonei;
- Realizarea de cursuri de instruire pentru operatorii de turism pentru interpretare și prezentarea produsului turistic, care să permită o mai bună comunicare a informației de interes;
- Axarea pe utilizarea prioritară a resurselor locale (umane, tehnice, de specialitate), crearea de rețele între producătorii locali din diferite domenii.

### **Acțiuni dedicate întregii zone**

- Crearea unei structuri asociative puternice, care să stimuleze și să coordoneze dezvoltarea unitară a turismului în această zonă, prin parteneriate cu administrațiile publice și totodată implică direct sau indirect în dezvoltarea turistică a zonei;
- Crearea unei pagini web de promovare și monitorizare turistică

## **C. INFRASTRUCTURĂ ȘI UTILITĂȚI PUBLICE**

**OBIECTIVUL GENERAL:** Creșterea accesului populației la utilități

## Planul de Dezvoltare Locală

### OBIECTIVE SPECIFICE:

1. Dezvoltarea sistemului de alimentare cu apă în toate centrele de comun
2. Dezvoltarea sistemului de canalizare în întreaga zonă
3. Extinderea rețelei de iluminat public și de electricitate în toate localitățile
4. Îmbunătățirea calității spațiilor publice și a centrelor civice de comună

### D. MEDIU

#### OBIECTIVUL GENERAL: Îmbunătățirea și protecția calității mediului în zonă

### OBIECTIVE SPECIFICE:

1. Concesionarea serviciului de management al deșeurilor pentru întreaga zonă a GAL BD
2. Realizarea unui incinerator pe biomasă cu cogenerare în zonă (Cîrlibaba)
3. Dotarea tuturor localităților cu pubele și containere pentru colectarea deșeurilor (10% GAL + fonduri proprii)
4. Realizarea unui sistem de informare și întocmire a proiectelor în cadrul GAL
5. Realizarea microstațiilor de epurare
6. Canalizare la Poiana Stampei (existența unei rețele de alimentare)

### E. SERVICII

#### Obiective:

1. Creșterea accesului la informație a populației pe diverse domenii specifice: zootehnie, industrie alimentară, turism, finanțe
2. Creșterea capacității de absorbție a fondurilor în zonă prin proiecte

#### *REZULTATE AȘTEPTATE PE DOMENII ÎN ÎNTREAGA ZONĂ*

##### 1. Diversificarea economiei locale

- 5 centre de colectare și 4 centre de valorificare/procesare a fructelor de pădure
- 1 atelier meșteșugăresc

##### 2. Turism

- Dezvoltarea infrastructurii în Măști Bistriței, Giumalău și Suhard
- Extinderea domeniului schiabil în Măști Călimani
- Înființarea unui centru de rezervări
- Reînființarea și dezvoltarea stațiunii balneare Iacobeni

## Planul de Dezvoltare Locală

- Panaci – sta iune de interes local
- Sistem unitar de semnalizare și promovare turistică a zonei bazat pe identitatea locală
- Amenajarea muzeelor și colecțiilor personale de obiecte tradiționale in situ conform standardelor europene

### 3. Resurse

- Creșterea calității pășunilor alpine (FAMD)

### 4. Mediu

- Realizarea unei fabrici de mangal
- Dotarea cu puține și îmbunătățirea managementului deeurilor în com. Dorna Candrenilor
- **Cultural**
- 7 cmine culturale (reabilitate, dotate, înființate), în Ciocnești, Iacobeni, Dorna Arini, ăru Dornei, Panaci, Coana, Crucea
- 1 casă de cultură
- 3 muzee (ăru Dornei, Panaci, Dorna Arini)
- 1 biserică

### 5. Infrastructură de transport și condiții de acces

- Reabilitare, modernizare, deschidere drumuri comunale și forestiere în 7 comune.
- Construcția a 2 poduri (Poiana Stampei) și reconstrucția unui pod (Crucea)
- Reabilitare alei, trotuare, străzi (Crucea, Broteni)

### 6. Social și servicii medicale

- 2 săli de sport (Poiana Stampei, Dorna Arini)
- 3 dispensare (Dorna Candrenilor, Dorna Arini, Cîrlibaba)
- 2 afterschool (ăru Dornei, Iacobeni)
- terenuri de joacă

### 7. Rețele de alimentare cu apă și canalizare

- 4 stații de epurare (Poiana Stampei, Iacobeni, Broteni, Crucea)
- 1 stație de captare modernizată (Crucea)

### 8. Educațional

- 4 coli (ăru Dornei, Dorna Arini, Coana, Crucea, Cîrlibaba) – modernizare, reabilitare, etc
- 6 grădinițe (Broteni, Dorna Arini, Dorna Candrenilor, Panaci, Ciocnești, Iacobeni)

### 9. Rețele electrice și producerea de energie

### Planul de Dezvoltare Locală

- 1 central pe biomas (Poiana Stampei)
- 2 parcuri eoliene (Suhard și Giumalău)
- Extindere rețele

#### 10. APL și servicii publice

- Dotarea cu utilaje a serviciului public din comuna Dornești și a SVSU Poiana Stampei

#### 11. Riscuri naturale

- Regularizarea de pârâie cu riscuri de inundații (Crucea, Iacobeni)

### CONTRIBUȚIA PROIECTELOR DEPUSE ÎN ZON – MEMBRII SOLICITANȚII PENTRU FIECARE DOMENIU

#### 1. ECONOMIE

1. **FAMD și Primăria Dorna Arini:** centru de colectare, procesare și valorificare a fructelor de pădure
2. **POIANA STAMPEI:** centru de colectare și valorificare a fructelor de pădure
3. **DORNA ARINI:** microfabrică de procesare a fructelor de pădure
4. **DORNA CANDRENILOR:** centru de colectare și procesare a fructelor de pădure
5. **COMUNA:**
  - centru de colectare a fructelor de pădure
  - ateliere meșteșugărești

#### 2. RESURSE

1. **FAMD:** îmbunătățirea calității pășunilor alpine

#### 3. TURISM

1. **AETD:** amenajare muzee și expoziții personale in situ, din întreaga zonă, dezvoltarea infrastructurii turistice în masivul Suhard, sistem unitar de semnalizare a obiectivelor turistice pentru întreaga zonă
2. **DORNA ECOACTIV:** dezvoltarea infrastructurii în Munții Bistriței și Giumalău, promovarea zonei, centru de rezervă
3. **COMUNA DORNEI:** extinderea domeniului schiabil
4. **IACOBENI:** reînființarea stațiunii balneare
5. **DORNA ARINI:** program de promovare, evenimente
6. **DORNA CANDRENILOR:** sistem de panouri

## Planul de Dezvoltare Locală

7. **PANACI:** dobândirea statutului de stațiune turistică de interes local, infrastructura turistică, dezvoltarea turismului ecumenic

### 4. MEDIU

1. **DORNA ARINI:** ecologizarea zonei și producerea de mangal din deșeurile de lemn
2. **DORNA CANDRENILORE:** dotarea cu pubele

### 5. CULTURAL

1. **CIOCIȘNEȘTI:** casă de cultură, cmin cultural, ansamblu popular
2. **ARU DORNEI:** muzeu, cmin cultural
3. **IACOBENI:** dotarea cminului cultural, renovarea bisericii
4. **DORNA ARINI:** cmin cultural, muzeu, dezvoltarea relațiilor interculturale
5. **COȘNA:** cmin cultural
6. **PANACI:** muzeul staului, centrul cultural, dezvoltarea relațiilor culturale internaționale
7. **CRUCEA:** reabilitarea și modernizarea cminului cultural

### 6. INFRASTRUCTURĂ DE DRUMURI

1. **CIOCIȘNEȘTI:** drum forestier, drum comunal
2. **IACOBENI**
3. **DORNA ARINI:** drum comunal, drumuri forestiere
4. **CRUCEA:** străzi, pod, drum comunal
5. **BROȘTENI:** drumuri în centrul orașului (parcuri, platforme, străzi)
6. **COȘNA:** drum comunal, drumuri forestiere
7. **POIANA STAMPEI**

### 7. SOCIAL ȘI SERVICII MEDICALE

1. **CÎRLIBABA:** construirea unui nou dispensar medical
2. **CIOCIȘNEȘTI:** centru de joacă și recreere
3. **IACOBENI:** afterschool, sală de sport, bază sportivă
4. **DORNA ARINI:** dispensar medical
5. **BROȘTENI:** parc de joacă
6. **DORNA CANDRENILORE:** dispensar
7. **COȘNA:** teren de sport
8. **POIANA STAMPEI:** sală de sport
9. **ARU DORNEI:** afterschool
10. **PANACI:** dotarea unor puncte medicale centru de zi, parcuri și spații verzi, tabere

**8. REELE DE ALIMENTARE CU APĂ ȘI CANALIZARE**

1. **IACOBENI:** canalizare și epurare
2. **DORNA ARINI:** reea de apă, canalizare (Dorna Arini și Cozâneți)
3. **BRODĂȘTENI:** canalizare, epurare, reea de apă (satele Lungeni, Neagra)
4. **ARU DORNEI:** reea de apă și canalizare (3 proiecte)
5. **PANACI:**
6. **COȘNA:** reea de apă și canalizare (satele Teana, Românești, Bancu)
7. **POIANA STAMPEI:** canalizare și stație de epurare
8. **CRUCEA:** modernizare stație de captare, canalizare și stație de epurare

**9. EDUCAȚIONAL**

1. **CIOC NEȘTI:** grădini
2. **IACOBENI:** modernizare grădini
3. **DORNA ARINI:** coală (modernizare) și gridini
4. **BRODĂȘTENI:** grădini
5. **DORNA CANDRENILOR:** grădini, locuri de joacă
6. **COȘNA:** coală cu clasele I-VIII
7. **ARU DORNEI:** dotare și modernizare coală
8. **PANACI:** grădini
9. **CRUCEA:** reabilitarea și modernizarea colii cu clasele I-VIII Crucea

**10. REELE ELECTRICE ȘI PRODUCEREA DE ENERGIE**

1. **ARU DORNEI:** extindere reea
2. **DORNA ARINI:** parc eolian
3. **CRUCEA:** reea electrică. Anvelopare blocuri
4. **COȘNA:** extindere reea, parc eolian Suhard
5. **POIANA STAMPEI:** centrală biomasă

**11. APLĂ ȘI SERVICII PUBLICE**

1. **ARU DORNEI:** achiziții utilaje
2. **POIANA STAMPEI:** dotarea Serviciului Voluntar pentru Situații de Urgență

**12. RISCURI NATURALE**

1. **CRUCEA:** regularizare pâraie Ungureni și Chiril



---

**Planul de Dezvoltare Locală**

2. **IACOBENI:** regularizare pâraie Valea Fierului, Ciotina, Drancani, C r u i

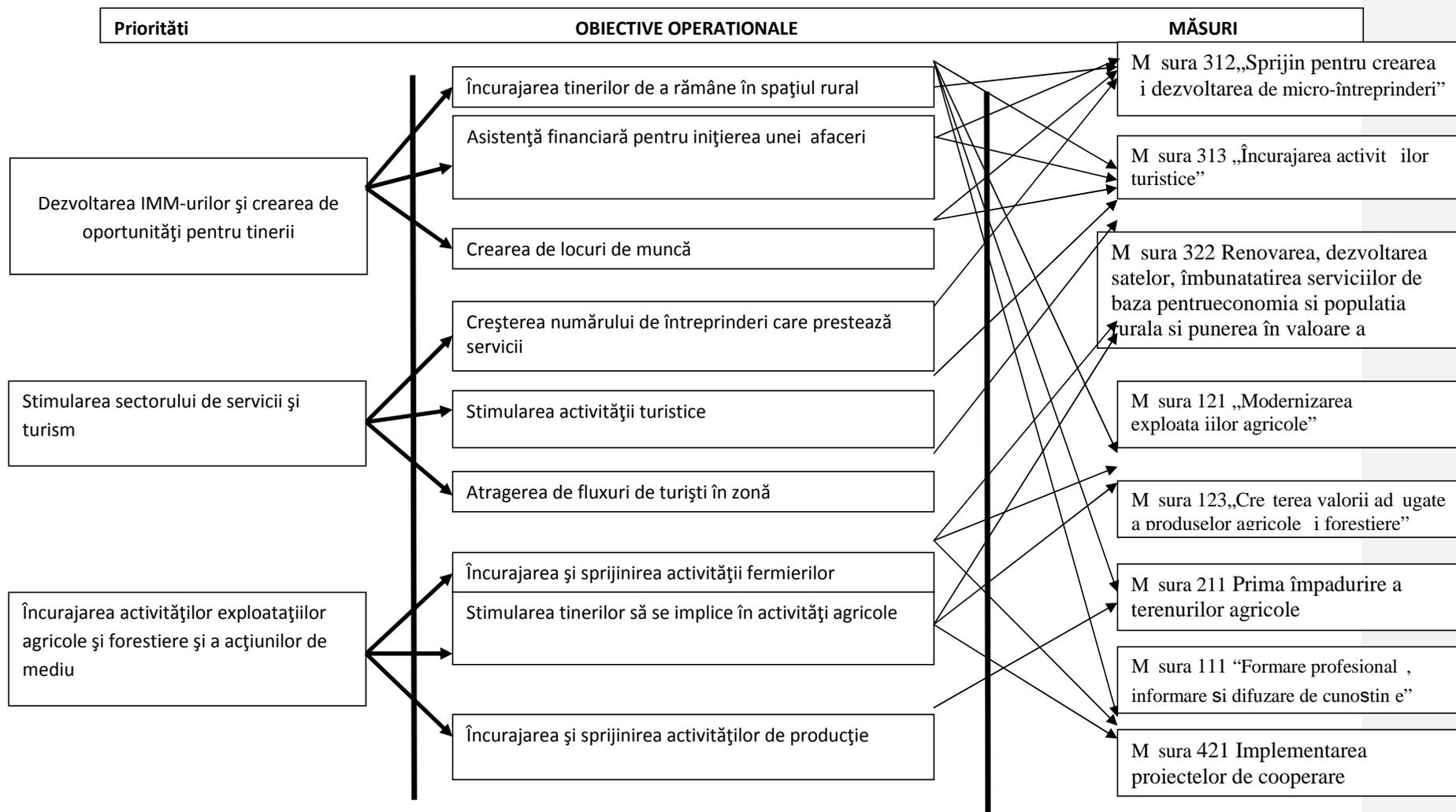

**OBIECTIVE OPERAŢIONALE ÎN PRIORITATE ÎN CADRUL PLANULUI NAŢIONAL DE DEZVOLTARE LOCALĂ PENTRU GAL BAZINUL DORNELOR**

PRIORITATE	OBIECTIVE OPERAŢIONALE	MĂSURI (ale PNDR)
<b>Axa 1: Creşterea competitivităţii sectoarelor agricole şi forestiere</b>	Promovarea investiţiilor în exploatarea agricolă din sectorul vegetal şi de creştere a animalelor pentru realizarea de construcţii noi şi/sau modernizarea construcţiilor agricole existente din cadrul acestora şi a utilităţilor aferente, achiziţionarea de maşini şi utilaje noi, înfiinţarea de plantaţii etc.	<b>Măsura 121 Modernizarea exploatarea agricole</b>
	Sprijin pentru investiţii vizând îmbunătăţirea procesării şi marketingului produselor agricole şi forestiere.	<b>Măsura 123 Creşterea valorii adăugate a produselor agricole şi forestiere</b>
	Îmbunătăţirea competenţelor fermierilor şi ale altor persoane implicate în sectoarele agroalimentare şi forestiere, ca mijloc de încurajare a unui management mai bun al exploatarea agricole, produselor şi unităţilor de procesare.	<b>Măsura 111 "Formare profesională, informare şi difuzare de cunoştinţe"</b>
<b>Axa 2: Îmbunătăţirea mediului şi a spaţiului rural</b>	-Extinderea suprafeţei ocupate de păduri prin sprijinirea lucrărilor de împădurire şi întreţinere a plantaţiilor. Pădurile înfiinţate prin această măsură sunt menite să protejeze componentele de mediu pe baza rolului multifuncţional pe care îl au.	<b>Măsura 221 Prima împădurire a terenurilor agricole</b>
<b>Axa 3 Calitatea vieţii în zonele rurale şi diversificarea economiei rurale</b>	Crearea de micro-întreprinderi precum şi dezvoltarea celor existente în sectorul non-agricol, în spaţiul rural; - Încurajarea iniţiativelor de afaceri promovate, în special de către tineri şi femei;	<b>Măsura 312 Sprijin pentru crearea şi dezvoltarea de micro-întreprinderi</b>



## Planul de Dezvoltare Locală

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Încurajarea activitatilor mestesugaresti si a altor activitati traditionale;</li> <li>- Reducerea gradului de dependenta fata de agricultura.</li> </ul>	
	<p>Cresterea si îmbunatatirea structurilor de primire turistice la scara mica;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Dezvoltarea sistemelor de informare si promovare turistica;</li> <li>- Crearea facilitatilor recreationale în vederea asigurarii accesului la zonele naturale de interes turistic.</li> </ul>	<b>Masura 313 Încurajarea activitatilor turistice</b>
	<p>Îmbunatatirea infrastructurii fizice de baza în spatiul rural;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Îmbunatatirea accesului la serviciile publice de baza pentru populatia rurala;</li> <li>- Cresterea numarului de sate renovate;</li> <li>- Cresterea numarului de obiective de patrimoniu din spatiul rural sprijinite.</li> </ul>	<b>Masura 322 Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunatatirea serviciilor de baza pentru economia si populatia rurala si punerea în valoare a mostenirii rurale</b>
<b>Axa 4 LEADER</b>	<p>Implementarea strategiilor si proiectelor integrate de dezvoltare locala (ce pot acoperi mai multe axe) în vederea cresterii competitivitatii sectoarelor agricol si forestier, îmbunatatirii mediului si a spatiului rural, cresterii calitatii vietii si diversificarii activitatilor economice din spatiul rural.</p>	<p><b>Masura 41 Implementarea strategiilor de dezvoltare locala</b>  <b>411 – Cresterea competitivitatii sectoarelor agricol si forestier</b>  <b>412 – Îmbunatatirea mediului si a spatiului rural</b>  <b>413 – Calitatea vietii si diversificarea economiei rurale</b></p>
	<p>Participarea Grupurilor de Actiune Locala la proiecte de cooperare</p>	<b>Masura 421 Implementarea proiectelor de cooperare</b>



M sura 111 – Formare profesionala (training), informare si difuzare  
de cunostinte

Formatted: Bottom: 1,75 cm

**Obiectivele i raportul cu strategia de dezvoltare – miza interven iei:**

**Obiectivele operationale** urmaresc realizarea unor actiuni care vor contribui la:

- a) îmbunatatirea cunostintelor tehnice si economice generale, specifice pentru agricultura, silvicultura si industria alimentara;
- b) pregatire generala pentru managementul si administrarea fermelor;
- c) respectarea conditiilor de eco-conditionalitate si a Standardelor Pietei Agricole Comune, diversificarea sau restructurarea productiei fermelor (introducerea de noi produse si sisteme de procesare) ;
- d) constientizarea fermierilor privind probleme generale de mediu în sectoarele agricol, forestier si al industriei alimentare în scopul îmbunatatirii protectiei mediului;
- e) educarea si constientizarea proprietarilor de paduri (dobândirea constiintei forestiere) în vederea asigurarii gospodaririi durabile a padurilor coroborat cu valorificarea superioara a resurselor forestiere si cresterea procentului de paduri la nivel national, ce reprezinta obiective principale ale politicii nationale forestiere;
- f) informari privind introducerea de noi tehnologii informationale si de comunicare (IT).

Masura sprijina:

1. Programe de formare profesionala de scurta durata (initiere, perfectionare si specializare),
  2. Actiuni de informare si difuzare de cunostinte privind schemele de sprijin ale PAC, a modului de aplicare a masurilor pentru dezvoltare rurala.
- Actiunile prevazute a se efectua prin aceasta masura au un caracter colectiv si nu individual.

**Descrierea interven iei – domeniul de acoperire a m surii:**

**Descrierea operatiunilor (inclusiv a tipurilor de formare profesionala)**

1. Oferirea de programele de formare profesionala care cuprind actiuni din domeniile agricol, silvic si alimentar, ca de exemplu:
  - a) Diversificarea activitatilor în exploatatii agricole, îmbunatatirea calitatii productiei, igiena si siguranta alimentelor, crearea de conditii pentru a asigura bunastarea animalelor si sanatatea plantelor, siguranta muncii, folosirea fertilizantilor si amendamentelor în agricultura în concordanta cu standardele Uniunii Europene;
  - b) Îmbunatatirea si încurajarea afacerilor;
  - c) Îmbunatatirea cunostintelor privind protectia mediului;
  - d) Pregatire tehnica (noi tehnologii informationale, introducerea de inovatii, difuzarea rezultatelor cercetarii si a gestionarii durabile a resurselor naturale etc.);
  - e) Managementul durabil al terenurilor agricole si forestiere;
  - f) Dezvoltarea unor capacitati inovative în lantul agro-alimentar;
  - g) Însusirea cerintelor privind eco-conditionalitatea si aplicarea unor metode de productie compatibile cu întretinerea si ameliorarea peisajului, respectiv cu protectia mediului.



## Planul de Dezvoltare Locală

2. Sprijin financiar acordat pentru participarea fermierilor la diferite întruniri tematice, târguri, expoziții, proiecte de succes, evenimente care pot contribui la informarea acestora privind, de exemplu, noile tehnologii aplicate în diferite sectoare, sau pentru acțiuni de schimb de experiență etc. Aceasta măsură prezintă o sinergie cu măsura 143 – „Furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru fermieri”

### Beneficiari:

Tipuri de beneficiari:

**Beneficiarii finali** sunt persoane adulte care activează în domeniile agriculturii, silviculturii (inclusiv proprietari de pădure) și industriei agro-alimentare.

**Beneficiarii direcți**, -furnizori ai acțiunilor de formare profesională, informare și difuzare a cunoștințelor, sunt entități publice sau private care activează în domeniul formării profesionale a adulților și/sau informării și difuzării de cunoștințe care îndeplinesc criteriile de eligibilitate și selecție.

**Evaluarea numărului:** 2 proiecte

### Precizări privind acțiuni eligibile:

#### Învestiții eligibile:

Îmbunătățirea competitivității și afacerilor agricole prin asigurarea unei întregi game de acțiuni de formare profesională inovatoare și bine întinse și acțiuni de informare pentru fermierii de subsistență

Diversificarea spre activități non-agricole și sporirea veniturilor fermelor

#### \*Acțiuni imateriale:

a) Activități legate de pregătirea și desfășurarea diferitelor acțiuni de formare profesională;

b) Activități privind diferite tipuri de acțiuni de informare și difuzare de cunoștințe;

Exemple:

- acțiuni de promovare

- seminarii, cursuri, software

#### - \*Acțiuni materiale:

- Achiziționarea de materiale didactice și consumabile;

- Închirierea de echipamente specifice pentru implementarea proiectului;

- Închirierea de spații adecvate pentru desfășurarea acțiunilor de formare profesională;

### Finanțare :



## Planul de Dezvoltare Locală

- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala) : 100%

Nr. <b>estimativ</b> de proiecte prevazute	Estimarea costului total <b>maxim</b> pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala	Contributia privata
2	53.873	80%	20%	0%

Formatted Table

### Criteria de selectie locala:

Nr. crt.	Criteria de selectie	Punctaj
1.	Cursurile se adreseaza fermierilor de semisubzistenta.	25
2.	Beneficiarii au mai avut cel putin un contract pentru formare profesionala pe FEADR pentru acelasi tip de activitate.	25
3.	Formarea profesionala cuprinde cel putin doua domenii agricole.	25
4.	Exist un modul de formare în domeniul privind protec ia mediului.	25
	Total	100



## Planul de Dezvoltare Locală

### Masura 121 - Modernizarea exploatațiilor agricole

#### Obiectivul și raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției :

Această măsură are ca obiectiv general creșterea competitivității sectorului agricol în zona teritoriului GAL printr-o utilizare mai bună a resurselor umane și a factorilor de producție și îndeplinirea standardelor naționale și comunitare.

Astfel se urmărește introducerea și dezvoltarea de tehnologii și procedee noi, diversificarea producției, ajustarea profilului, nivelului și calității producției la cerințele pieței, în condițiile în care o bună parte din activitatea predominantă o reprezintă agricultura de subsistență. Pânile și fânele sunt nepoluate, acest zon fiind ecologic nefolosindu-se niciodată îngrășăminte chimice. Zootehnia este reprezentată în teritoriul GAL, cu investițiile existente în ferme de vaci de lapte.

Prin această măsură se poate dezvolta agricultura ecologică, care pe teritoriul GAL este slab dezvoltată, precum și producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile – teritoriul dispune de importante resurse hidrografice și se află într-o zonă propice obținerii energiei din biomasă.

Adaptarea exploatațiilor la standardele comunitare și creșterea veniturilor exploatațiilor agricole sprijinite sunt obiective prin care se urmărește dezvoltarea unei agriculturi sustenabile.

Sprijinirea membrilor grupurilor de producători sau ai altor forme asociative producătorilor în vederea încurajării fenomenului de asociere.

#### Descrierea intervenției – domeniul de acoperire al măsurii :

Prin intermediul acestei măsuri se urmărește promovarea investițiilor în exploatațiile agricole din sectorul zootehnic pentru realizarea de construcții noi și/sau modernizarea construcțiilor existente din cadrul acestora și a utilitatilor aferente, achiziționarea de mașini și utilaje noi, înființarea de noi ferme, etc.

Această măsură prezintă o sinergie cu Măsura 123 - Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere.

#### Beneficiari :

#### Tipuri de beneficiari:



## Planul de Dezvoltare Locală

**Publici:** Nu este cazul.

**Privati:** a) Micro-intreprinderi si IMM-uri (existente si *start-up*) ce isi desfasoara activitatea propusa prin proiect in spatiul teritoriului GAL Bazinul Dornelor.

b) Persoane fizice (neinregistrate ca agenti economici) - care se vor angaja ca pana la data semnarii contractului de finantare sa se autorizeze cu un statut minim de persoana fizica autorizata si sa functioneze ca microintreprinderi.

c) Asociatii familiale, intreprinderi individuale si grupuri de producatori

**Evaluarea numarului:** 12 proiecte.

### Precizari privind actiunile eligibile :

#### **Investitii eligibile:**

-Construirea si/sau modernizarea cladirilor utilizate pentru fermele de taurine pentru productia de lapte sau carne

- Achizi ionarea de masini si utilaje

#### **Actiuni imateriale :**

Tip de actiuni eligibile :

- software, patente, licente etc.

- intocmirea proiectului si consultanta, Studii de Fezabilitate/ Memorii justificative, eliberarea certificatelor, avizelor si autorizatiilor necesare implementarii proiectelor.

#### **\* Actiuni materiale :**

Tip de actiuni eligibile :

- Constructia si modernizarea cladirilor, fermelor etc.

- Achizitii de echipamente specializate, dotari etc.



## Planul de Dezvoltare Locală

### Finantare :

- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala) : 50%

Nr. <u>estimativ</u> de proiecte prevazute	Estimarea valorii publice pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala
12	<del>127.525 euro</del>	<del>100.773 euro</del>	<del>26.752 euro</del>
	106.353 euro	85.082 euro	21.271 euro

Formatted Table

### Criterii de selectie locala:

Nr. crt.	Criterii de selectie	Punctaj
1.	Exploatații agricole de semi-subzistență	15
2.	Exploatații agricole care nu au mai beneficiat de sprijin SAPARD/ FEADR pentru același tip de activitate	10
3.	Exploatații agricole deținute de fermieri cu vârsta sub 40 de ani, la data depunerii proiectului	15
4.	Proiectele care au și investiții pentru procesarea produselor agricole	10
5.	Exploatații de creștere a animalelor în sistem ecologic	15
6.	Nr. De locuri de munc create (3 puncte pentru fiecare loc de munc nou creat)	15
7.	Proiecte cu valoare maximă de 25,000 Euro	20
	<b>TOTAL</b>	<b>100</b>



## Planul de Dezvoltare Locală

### Masura 123 - Cresterea valorii adaugate a produselor agricole si forestiere

#### Obiectivul si raportul cu strategia de dezvoltare – miza interventiei :

Aceasta masura are ca obiectiv general cresterea competitivitatii intreprinderilor de procesare agroalimentare si forestiere de pe teritoriul GAL, prin imbunatatirea performantei generale a intreprinderilor din sectorul de procesare si marketing a produselor agricole si forestiere, printr-o mai buna utilizare a resurselor umane si a altor factori de productie.

Astfel se urmareste introducerea si dezvoltarea de tehnologii si procedee pentru obtinerea de noi produse agricole si forestiere competitive in conditiile in care o buna parte din activitatea predominanta o reprezinta prelucrarea primara a lemnului in agricultura de subzistenta.

Adaptarea intreprinderilor la noile standarde comunitare atat in etapa de procesare cat si in cea de distributie a produselor obtinute;

Îmbunatatirea veniturilor intreprinderilor sprijinite prin cresterea valorii adaugate a produselor agricole;

Cresterea valorii adaugate a produselor forestiere precum si a eficientei economice a activitatii microintreprinderilor, prin dezvoltarea si modernizarea echipamentelor, proceselor si tehnologiilor de prelucrare.

#### Descrierea interventiei – domeniul de acoperire al masurii :

Masura 123 urmareste atingerea obiectivelor prin investitii in cadrul intreprinderilor pentru : Cresterea eficientei sectorului de procesare si marketing a produselor forestiere prin inovatii si introducerea de noi tehnologii, masini si echipamente, cu respectarea standardelor de siguranta în muncă si de protectie a mediului;

-Adaptarea la cerintele pieei, a prelucrării si comercializării produselor forestiere, în funcție de resursele locale, si explorarea de noi oportunități de piață de desfacere;



## Planul de Dezvoltare Locală

-Îmbunătățirea competitivității unităților de prelucrare și comercializare a produselor forestiere prin creșterea randamentului instalațiilor și proceselor de prelucrare și a calității produselor;

-Obținerea de surse de energie regenerabilă din biomasă forestieră

-Îmbunătățirea dotărilor microîntreprinderilor prin achiziționarea de echipamente, utilaje și mașini complexe de recoltare, transport și prelucrare, în cadrul aceluiași proces tehnologic, a produselor forestiere, cum sunt mașinile forestiere multifuncționale de recoltat cu impact redus asupra mediului, precum și de mașini și utilaje speciale pentru transportul produselor forestiere, din pădure la unitățile de procesare primară ;

-Creșterea numărului de locuri de muncă în sectorul procesării și valorificării produselor forestiere

-Creșterea productivității muncii în sectorul forestier

Aceasta prezintă o sinergie cu Masura 121 - Modernizarea exploatațiilor agricole.

### Beneficiari :

#### **Tipuri de beneficiari:**

**Publici:** Nu este cazul.

**Privati:** a) Micro-intreprinderi și IMM-uri (existente și *start-up*) ce să-și desfășoare activitatea propusă prin proiect în spațiul teritoriului GAL Bazinul Dornelor.

b) Persoane fizice (neînregistrate ca agenți economici) - care se vor angaja ca până la data semnării contractului de finanțare să se autorizeze cu un statut minim de persoană fizică autorizată și să funcționeze ca microîntreprinderi.

c) Asociații familiale, întreprinderi individuale și grupuri de producători

**Evaluarea numărului:** 6 proiecte.

### Precizări privind acțiunile eligibile :

#### **Investiții eligibile:**

- Construcții noi și/sau modernizarea clădirilor folosite pentru procesul de producție în vederea valorificării superioare a ciupercilor și fructelor de pădure către a depozitelor frigorifice

- Construcții noi și/sau modernizări pentru depozitarea produselor, inclusiv depozite frigorifice en-gross;

- Construcții noi și modernizarea tuturor categoriilor de spații și încăperi pentru procurarea și stocarea produselor forestiere



## Planul de Dezvoltare Locală

- Achiziționarea de noi instalații, mașini și echipamente pentru recoltarea, transportul și procesarea primară a produselor forestiere
- investiții pentru modernizarea și re tehnologizarea capacităților existente

### \* *Actiuni imateriale* :

Tip de acțiuni eligibile :

- software, patente, licențe, sistemelor de management a calitatii, tehnologii (know-how)

- costurile legate de întocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecți, ingineri și consultanță, Studii de Fezabilitate/

Memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor și autorizațiilor necesare implementării proiectelor.

### \* *Actiuni materiale* :

Tip de acțiuni eligibile :

- Construcția și modernizarea clădirilor, depozitelor etc.

- Achiziții de mașini și echipamente specializate, dotări etc.

### Finanțare :

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională) : 50 %

Nr. de proiecte prevazute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala	Contributia privata
0		0	0%	0%	0%

### Criterii de selecție locală:

Nr. crt.	Criterii de selecție	Punctaj
1.	IMM-uri din zone unde există materie primă disponibilă și nu există capacități de procesare	15
2.	Proiecte derulate de femei/ tineri cu vârstă până în 40 de ani la data depunerii proiectului	5
3.	Să nu mai fi beneficiat de alt sprijin SAPARD/FEADR pentru același tip de activitate	10
4.	IMM-uri care sunt atât producătoare de materie primă cât și procesatoare	10
5.	IMM-uri care procesează produse nevalorificate local până în prezent	15
6.	Să colecteze și/ sau să proceseze produse ecologice	15
7.	Nr. De locuri de muncă create(3 puncte pentru fiecare loc de muncă nou creat)	15



## Planul de Dezvoltare Locală

8.	Proiecte cu valoare maxima de 40,000 Euro	15
	<b>TOTAL</b>	<b>100</b>

### Masura 312 - Sprijin pentru crearea si dezvoltarea de micro-intreprinderi

#### Obiectivul si raportul cu strategia de dezvoltare – miza interventiei :

Aceasta masura are ca obiectiv general dezvoltarea durabila a economiei rurale pe teritoriul GAL prin incurajarea activitatilor non-agricole.

Astfel se urmareste crearea si mentinerea locurilor de munca intr-un teritoriu caracterizat prin numarul redus de locuri de munca, precum si cresterea valorii adaugate in activitati non-agricole in conditiile in care acestea lipsesc sau sunt nedezvoltate. Ca punct forte in implementarea acestei masuri se poate preciza si forta de munca ieftina pe teritoriul GAL.

De asemenea, se are in vedere crearea si diversificarea serviciilor pentru populatia rurala prestate de catre micro-intreprinderi in conditiile in care serviciile pentru populatie sunt nedezvoltate.

#### Descrierea interventiei – domeniul de acoperire al masurii :

Prin intermediul acestei masuri se vor crea micro-intreprinderi si se vor dezvolta cele existente din sectorul non-agricol, cu un impact direct asupra grupurilor defavorizate (femei, someri) de pe intreg teritoriul GAL. De asemenea, se vor incuraja initiativele de afaceri promovate in special de catre tineri si femei, activitatilor mestesugaresti si a altor activitati traditionale. Acestea vor avea ca efect impiedicarea depopularii zonelor si utilizarea pie elor locale.

Printre cele mai importante obiective operationale ale acestei masuri se afla reducerea gradului de dependenta fata de agricultura, intrucat activitatea principala in majoritatea teritoriului GAL o reprezinta agricultura de subzistenta.

Aceasta masura prezinta o sinergie cu Masura 313 - Incurajarea activitatilor turistice, intrucat printre beneficiarii eligibili ai acesteia din urma se numara micro-intreprinderile.



## Planul de Dezvoltare Locală

### Beneficiari :

#### **Tipuri de beneficiari:**

**Publici:** Nu este cazul.

**Privati:** a) Micro-intreprinderi (existente si *start-up*) ce sa-si desfasoare activitatea propusa prin proiect in spatiul teritoriului GAL.

b) Persoane fizice (neinregistrate ca agenti economici) - care se vor angaja ca pana la data semnarii contractului de finantare sa se autorizeze cu un statut minim de persoana fizica autorizata si sa functioneze ca microintreprinderi.

**Evaluarea numarului:** 8 proiecte.

### Precizari privind actiunile eligibile :

#### **Investitii eligibile:**

- Investitii in activitati non-agricole productive

- Investitii pentru dezvoltarea activitatilor mestesugaresti, de artizanat si a altor activitati traditionale non-agricole cu specific local

- Servicii pentru populatia rurala

- Investitii in producerea de energie regenerabila

#### \* **Actiuni imateriale :**

Tip de actiuni eligibile :

- software, patente, licente etc.

- costurile legate de intocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecti, ingineri si consultanta, Studii de Fezabilitate/

Memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor si autorizatiilor necesare implementarii proiectelor.

#### \* **Actiuni materiale :**

Tip de actiuni eligibile :

- constructia, modernizarea, extinderea cladirilor in scop productiv

- constructia de cladiri pentru marketingul produselor proprii; dotarea aferenta cu echipamente, ma ini, utilaje etc.

### Finantare :

- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala): 50%

Nr. de proiecte prevazute	Cost total mediu	Estimarea costului total pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala	Contributia privata
8	15.000	120.000 €	40%	10%	50%



**Criterii de selectie locala:**

<b>Nr. crt.</b>	<b>Criterii de selectie</b>	<b>Punctaj</b>
1.	Aplicantul nu a mai beneficiat de sprijin din alte fonduri comunitare pentru investitii similare in ultimii 3 ani	15
2.	Proiecte care promoveaza activitati mestesugaresti, de artizanat	15
3.	Proiecte derulate de femei/ tineri cu varsta pana in 40 de ani la data depunerii proiectelor	15
4.	Micro-intreprinderi nou infiintate (start-up-uri)	20
5.	Nr. de locuri de munc create(3 puncte pentru fiecare loc de munc nou creat)	15
6.	Proiecte cu valoare maxima de 15,000 Euro	20
	<b>TOTAL</b>	<b>100</b>

### Masura 313 - Incurajarea activitatilor turistice

#### Obiectivul si raportul cu strategia de dezvoltare – miza interventiei :

Aceasta masura are ca obiectiv general dezvoltarea activitatilor turistice in zona teritoriului GAL, care sa contribuie la cresterea numarului de locuri de munca si a veniturilor alternative, precum si la cresterea atractivitatii spatiului rural.

Astfel se urmareste crearea si mentinerea locurilor de munca prin activitati de turism, in special pentru tineri si femei care se numara printre grupurile sociale defavorizate, precum si cresterea valorii adaugate in activitati de turism in conditiile in care teritoriul se bucura de un potential turistic ridicat.

Se urmareste crearea, imbunatatirea si diversificarea infrastructurii si serviciilor turistice, care sunt încă slab dezvoltate pe teritoriul GAL.

#### Descrierea interventiei – domeniul de acoperire al masurii :

Prin intermediul acestei masuri vor creste si imbunatati structurile de primire turistice la scara mica, care in intreg teritoriu se afla intr-un numar foarte redus si se vor dezvolta sistemele de informare si promovare turistica.

De asemenea, se vor crea facilitati recreationale in vederea asigurarii accesului la zonele naturale de interes turistic, zone care se intalnesc in special in comunele aferente Parcului National Călimani.

Aceasta masura prezinta o sinergie cu Masura 312 - Sprijin pentru crearea si dezvoltarea de micro-intreprinderi, intrucat acestea din urma se numara printre beneficiarii eligibili pentru sprijinul acordat prin Masura 313.

#### Beneficiari :

##### Tipuri de beneficiari:

**Publici:** a) Comunele (prin reprezentantii lor legali conform legislatiei nationale in vigoare)

b) Asociatiile realizate intre comune.

**Privati:** a) Micro-intreprinderi (existente si *start-up*) ce sa-si desfasoare activitatea propusa prin proiect in spatiul teritoriului GAL.



## Planul de Dezvoltare Locală

b) Persoane fizice (neinregistrate ca agenti economici) - care se vor angaja ca pana la data semnarii contractului de finantare sa se autorizeze cu un statut minim de persoana fizica autorizata si sa functioneze ca microintreprinderi.

c) ONG-uri, definite conform legislatiei nationale in vigoare.

**Evaluarea numarului:** 17 proiecte

### Precizari privind actiunile eligibile :

#### Investitii eligibile:

- Investitii in infrastructura de primire turistica
- Investitii in activitati recreationale
- Investitii in infrastructura la scara mica precum centrele de informare, amenajarea de marcaje turistice etc.
- Dezvoltarea si/ sau marketingul serviciilor turistice legate de turismul rural

#### \* Actiuni imateriale :

Tip de actiuni eligibile :

- software, patente, licente etc.

- costurile legate de intocmirea proiectului precum taxe pentru arhitecti, ingineri si consultanta, Studii de Fezabilitate/

Memorii justificative, taxe pentru eliberarea certificatelor, avizelor si autorizatiilor necesare implementarii proiectelor.

#### \* Actiuni materiale :

Tip de actiuni eligibile :

- Constructia, modernizarea, extinderea si dotarea structurilor de primire turistice

- Investitii in infrastructura turistica de agrement independenta sau dependenta de structura de primire turistica precum spatii de campare, amenajari de stranduri si piscine, achizitionare de mijloace de transport traditionale pentru plimbari, trasee pentru echitatie etc.

### Finantare :

- Ajutorul public (FEADR + contributie publica nationala):
  1. Pentru investitiile in interes public, negeneratoare de profit: **100%**
  2. Pentru **investi iile generatoare de profit: 85%** investi ii în agro-turism;
  3. Pentru **investi iile generatoare de profit: 50%** investi ii în turismul rural.



## Planul de Dezvoltare Locală

Nr. <b>estimativ</b> de proiecte prevazute	Estimarea valorii publice pe masura	Contributia FEADR – masura	Contributia publica nationala
1	120.000 €	96.000 €	24.000 €
13	<del>267.146 €</del> <u>180.085 euro</u>	<del>212.690 €</del> <u>144.068 euro</u>	<del>54.456 €</del> <u>36.017 euro</u>
3	200.000 €	80.000 €	20.000 €
<b>Total: 17</b>	<del>487.146 €</del> <u>400.085 euro</u>	<del>388.690 €</del> <u>320.068 euro</u>	<del>98.456 €</del> <u>80.017 euro</u>

Formatted Table

### Criteria de selectie locala:

Nr. crt.	Criteria de selectie	Punctaj
1.	Aplicantul nu a mai beneficiat de sprijin din alte fonduri comunitare pentru investitii similare in ultimii 3 ani	25
2.	Proiecte derulate de femei/ tineri cu varsta pana in 40 de ani la data depunerii proiectului	25
3.	Proiecte care prevad prin activitatea propusa pastrarea si promovarea culturii traditionale prin achizitionarea de obiecte certificate ca fiind produse traditionale de marca, in vederea amenajarii structurilor de primire turistice	25
4.	Nr. de locuri de munc create (5 puncte pentru fiecare loc de munc nou creat)	25
	<b>TOTAL</b>	<b>100</b>



## Planul de Dezvoltare Locală

### Măsura 322 – Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de baza pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale

#### Obiectivele în raportul cu strategia de dezvoltare – miza intervenției:

**Obiectivele operationale** ale acestei măsuri vizează:

- \_ Îmbunătățirea infrastructurii fizice de baza în spațiul rural;
- \_ Îmbunătățirea accesului la serviciile publice de baza pentru populația rurală;
- \_ Creșterea numărului de sate renovate;
- \_ Creșterea numărului de obiective de patrimoniu cultural de interes local și natural din spațiul rural sprijinite.

#### Descrierea intervenției – domeniul de acoperire a măsurii:

- a) Înființarea de drumuri noi, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local (drumuri comunale, vicinale și străzi din interiorul comunei) ce apar în proprietate publică a unității administrative (comuna) pe teritoriul căreia se află;
- Prima înființare, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă (captare, stații de tratare, alimentare) pentru localitățile rurale având sub 10.000 populație echivalent (p.e);
  - Prima înființare, extinderea și îmbunătățirea rețelei publice de apă uzată (canalizare, stații de epurare) pentru localitățile rurale având sub 10.000 populație echivalent (p.e);
  - Prima înființare și extinderea rețelei publice de joasă tensiune și a rețelei publice de iluminat cu eficiență energetică ridicată;



## Planul de Dezvoltare Locală

- Prima înființare și extinderea rețelei publice locale de alimentare cu gaz către alte localități rurale sau către zone rurale care nu sunt conectate la rețea;
  - Investiții în stații de transfer pentru deseuri și dotarea cu echipamente de gestionare a deșeurilor.
- b)-**Înființarea, amenajarea **spațiilor publice de recreere** pentru populația rurală (parcuri, spații de joacă pentru copii, terenuri de sport, piste de biciclete);
- Renovarea clădirilor publice (ex. primării) și amenajări de parcuri, piețe, spații pentru organizarea de târguri etc);
  - Investiții în sisteme de producere și furnizare de energie din surse regenerabile (în situația în care este vorba de clădiri publice);
- Această măsură prezintă o sinergie cu Măsura 321 - „Servicii de bază pentru economia și populația rurală” și Măsura 323 - „Conservarea și punerea în valoare a mostenirii rurale”

### Beneficiari:

Tipuri de beneficiari:

- Comunele prin reprezentanții lor legali conform legislației naționale în vigoare;
- Autoritățile locale (comune) sau asociațiile de dezvoltare intercomunitară prin operatorii regionali pentru investițiile în infrastructura de apă/apa uzată;
- Asociațiile de dezvoltare intercomunitară realizate între două sau mai multe **comune** înființate conform legislației naționale în vigoare;
- ONG-uri, asezăminte culturale și instituții de cult definite conform legislației naționale în vigoare;
- Persoane fizice și juridice care dețin în proprietate sau administrează obiective de patrimoniu cultural/natural de interes local

**Evaluarea numărului:** **++12** proiecte

### Precizări privind acțiunile eligibile:

#### Investiții eligibile:

- Crearea și modernizarea infrastructurii fizice de bază din zonele rurale
- Îmbunătățirea calității mediului social, natural și economic în zonele rurale
- Protejarea și conservarea patrimoniului cultural și natural rural

#### \* **Acțiuni imateriale:**

Tip de acțiuni eligibile:

- studii de fezabilitate, proiecte tehnice
- programe de calculator, dreptul de utilizare a anumitor tehnologii

#### \* **Acțiuni materiale:**



## Planul de Dezvoltare Locală

Tipuri de acțiuni eligibile:

Înființarea de drumuri noi, extinderea și îmbunătățirea rețelei de drumuri de interes local

Prima înființare și extindere a rețelei publice de joasă tensiune și/sau a rețelei publice de iluminat;

Înființarea, amenajarea spațiilor publice de recreere pentru populația rurală

Renovarea clădirilor publice

**Prima înființare și dotarea infrastructurii aferente serviciilor sociale** precum centrele de îngrijire copii

Exemple:

- construcția de **gradinite noi** pentru copii, inclusiv dotarea acestora;
- Achiziționarea de microbuze care să asigure transportul public
- Achiziționarea de utilaje și echipamente pentru serviciile publice
- Investiții de renovare, modernizarea și dotarea aferente a asezămintelor culturale
- Restaurarea, consolidarea și conservarea obiectivelor de patrimoniu cultural și natural din spațiul rural
- Achiziționare de echipamente pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural
- Investiții în scopul conservării specificului local și a moștenirii culturale (arhitectura tradițională, conservare patrimoniu material, imaterial, promovare, organizare festivaluri cu specific local etc)

### Finanțare :

- Ajutorul public (FEADR + contribuție publică națională): **100%**

Nr. de proiecte prevazute	Estimarea valorii publice pe masura	Contribuția FEADR – masura	Contribuția publică națională
<del>11</del> 12	<del>1.540.000</del> 1.648.233 euro	<del>1.232.000 euro</del> 1.318.586 euro	<del>308.000 euro</del> 329.647 euro

Formatted Table



## Planul de Dezvoltare Locală

### Criterii de selectie locala:

Nr. crt.	Criterii de selectie	Punctaj
1.	Aplicantul nu a mai beneficiat de sprijin din alte fonduri comunitare pentru investitii similare in ultimii 3 ani	20
2.	Localit i rurale din regiunile cu grad de s r cie ridicat	10
3.	Proiectele care se încadreaz într-o strategie de dezvoltare local	10
4.	Proiecte de investi ii în infrastructura social ;	20
5.	Proiectele care promoveaz investi ii în scopul conserv rii specificului local si a mostenirii culturale.	20
6.	Proiecte considerate de strict necesitate pentru zona respectiv	20
	<b>TOTAL</b>	<b>100</b>

### M sura 421 – Implementarea proiectelor de cooperare

#### Obiectivele i raportul cu strategia de dezvoltare – miza interven iei:

##### **Obiectiv operational** - Participarea Grupurilor de Actiune Locala la proiecte de cooperare

Prin intermediul acestei masuri se vor finanta proiecte de cooperare transnationala (între România si alte state membre sau nu) si inter-teritoriala (în cadrul României) între GAL-uri si alte grupuri/parteneriate, care functioneaza dupa principiul LEADER.

Actiunile de cooperare sunt eligibile atunci când cel puțin un partener reprezinta un GAL finantat prin axa LEADER.

#### Descrierea interven iei – domeniul de acoperire a m surii:



## Planul de Dezvoltare Locală

Doar proiectele/actiunile comune care corespund obiectivelor masurilor din cele 3 axe (Axa 1, 2 si 3) ale FEADR vor fi eligibile pentru sprijin. Actiunile comune pot avea ca obiectiv si constructia institutionala: schimb de experienta si bune practici privind dezvoltarea locala prin publicatii comune, organizare de evenimente, proiecte de twinning (schimb de manageri de program si de personal) sau prin lucrari de dezvoltare comune sau coordonate în comun. Functionarea unei structuri comune este cea mai integrata forma de cooperare.

Responsabilitatile fiecarui partener sunt detaliate în cadrul unui acord de cooperare, semnat de cele doua GAL-uri implicate în proiect, care trebuie sa contina referinte la un buget general planificat, obiectivele proiectului, activitatile pe care doresc sa le implementeze în comun în vederea realizarii acestora, rolul fiecarui partener si participarea financiara finala a fiecarui partener în cadrul proiectului.

Acest m sur prezint o sinergie cu M sura 431-Functionarea Grupurilor de actiune local , dobândirea de competen e i animarea teritoriului

### Beneficiari:

Tipuri de beneficiari:

#### Beneficiarii eligibili

- GAL-uri selectate în conformitate cu abordarea LEADER

#### Evaluarea numărului: 2

### Precizări privind acțiuni eligibile:

#### \*Acțiuni imateriale:

Tipuri de acțiuni eligibile:

- activitatile/proiectele sa corespunda unei masuri sau mai multor masuri din FEADR



## Planul de Dezvoltare Locală

- pregătirea proiectelor de cooperare – organizare misiuni tehnice, întâlniri, seminarii, activități de traducere și interpretare, multiplicare documente,
  - investiții pentru implementarea proiectelor comunitate dezvoltare local
  - proiecte comune de instruire
- \*Acțiuni materiale:**
- proiecte de twinning (schimb de manageri de program și de personal)
  - proiecte de sprijin instituțional
  - lucrări de dezvoltare comună
  - organizare de evenimente culturale internaționale, târguri meșteșugărești naționale, etc

### Finanțare:

Ajutor public (FEADR + contribuție publică națională): 100 %

Număr <b>estimativ</b> de proiecte prevăzute	Estimarea costului total <b>maxim</b> pe m sur	Contribuția FEADR - m sur	Contribuția publică națională	Contribuția privată
2	20.000 Euro	80%	20%	0%

Formatted Table

## II.3 PLANUL DE FINANTARE

Buget GAL (in EURO, total perioada implementare strategie) Denumire parteneriat : <b>ASOCIATIA GAL BAZINUL DORNELOR</b>							
							Județul : <b>SUCEAVA</b>
A	B	C	D	E	F	G	H
Denumirea M surii	Valoare public	Contribuție privat	Cost Total		Contribuție FEADR	Contribuție	% contribuție public conform fi ei tehnice a masurii din PNDR
			B+C			National B-F	
<b>1.Formare profesional (training), informare și difuzare de cunoștințe(M111)</b>	53.873	0	53.873	1,93	42.898	10.975	100%



Planul de Dezvoltare Locală

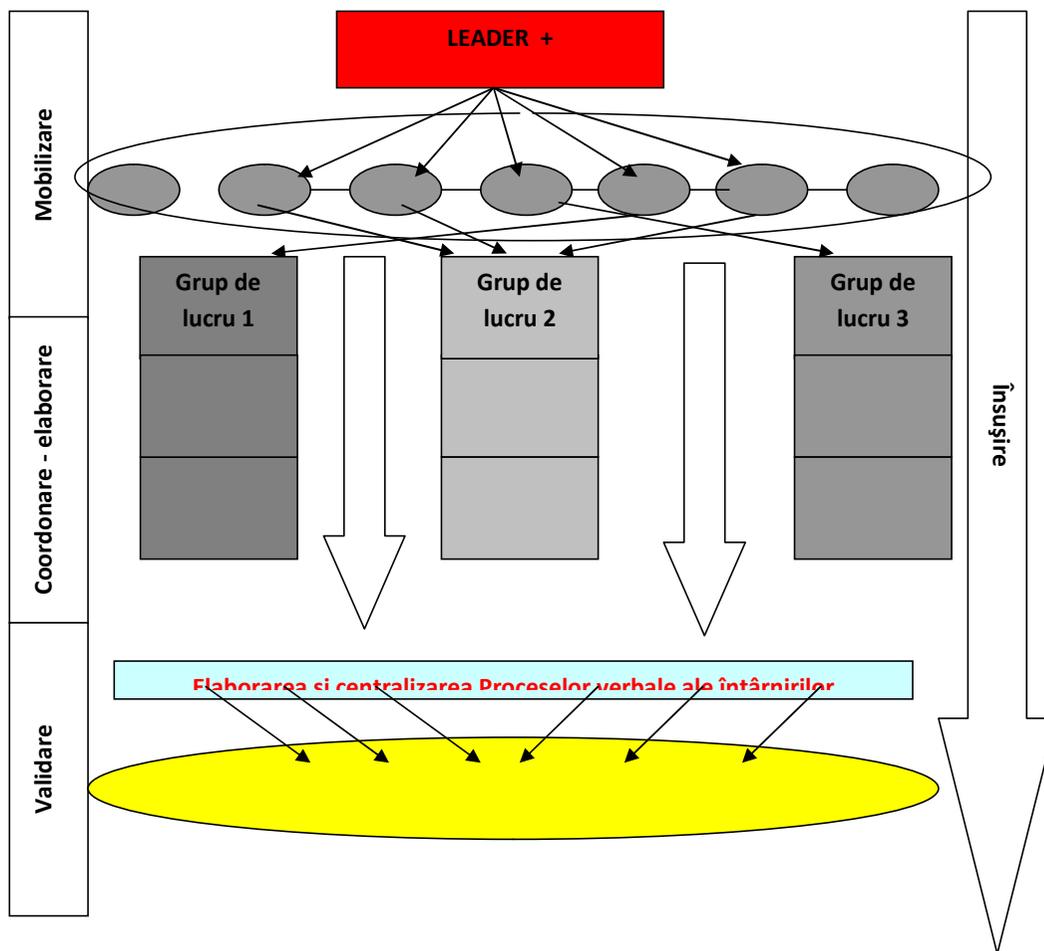
<b>2.Modernizarea exploatare a terenurilor agricole (M121)</b>	<del>127.525</del> <u>106.353</u>	<del>127.525</del> <u>106.353</u>	<del>255.050</del> <u>212.706</u>	<del>4,57</del> <u>3,81</u>	<del>100.773</del> <u>85.082</u>	<del>26.752</del> <u>21.271</u>	50%
<b>3.Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere (M123)</b>	0	0	0	0,00	0	0	0%
<b>4.Prima împărțire a terenurilor agricole(M221)</b>	0	0	0	0,00	0	0	0%
<b>5.Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi (M312)</b>	60.000	60.000	120.000	2,15	48.000	12.000	50%
<b>6.Încurajarea activităților turistice (M313)</b>	<del>487.146</del> <u>400.085</u>	<del>216.116</del> <u>182.000</u>	<del>703.262</del> <u>582.085</u>	<del>17,47</del> <u>14,35</u>	<del>388.690</del> <u>320.068</u>	<del>98.456</del> <u>80.017</u>	85%
<b>7.Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale(M322)</b>	<del>1.540.000</del> <u>1.648.233</u>	0	<del>1.540.000</del> <u>1.648.233</u>	<del>55,23</del> <u>59,11</u>	<del>1.232.000</del> <u>1.318.586</u>	<del>308.000</del> <u>329.647</u>	100%
<b>8.Implementarea proiectelor de cooperare(M421)</b>	20.000	0	20.000	0,72	16.000	4.000	100%
<b>9, Asistența tehnică Cheltuieli de funcționare GAL,componenta a + componenta b</b>	500.000	6.500	506.500	17,93	400.000	100.000	100%



**Planul de Dezvoltare Locală**

<b>TOTAL</b>	<b>2.788.544</b>	<b>410.141</b>	<b>3.198.685</b>	<b>#REF!</b>	<b>2.228.361</b>	<b>560.183</b>	
		<u><b>354.853</b></u>	<u><b>3.143.397</b></u>		<u><b>2.230.835</b></u>	<u><b>557.709</b></u>	

*Schemă de animare a elaborării candidaturii:*



---

## PARTEA a V-a: Parteneriatul

### III.1. Prezentarea procesului de elaborare a Planului de Dezvoltare Local

Pașii care au fost realizați în elaborarea Planului de Dezvoltare Local a GAL Bazinul Dornelor au fost:

1. **Identificarea domeniilor de dezvoltare**
2. **Constituirea grupurilor de lucru**
3. **Identificarea problemelor și resurselor /oportunităților**
  - **Analiza SWOT (pe domenii de dezvoltare)**
  - **Ierarhizarea problemelor**
  - **Analiza SWOT (prioritizare prin punctaje, pe domenii de dezvoltare)**
  - **Arborele problemelor**
  - **Identificarea priorităților de acțiune (pe domenii)**

În urma întâlnirilor ce au avut loc, au fost stabilite următoarele domenii prioritare de dezvoltare, pentru care s-au stabilit grupuri de lucru care să participe la realizarea analizei problemelor și resurselor (SWOT) precum și la formularea obiectivelor și la planificarea obiectivelor operaționale pentru fiecare domeniu. În cadrul acestor grupuri de lucru au fost nominalizați principalii actori locali responsabili și/sau implicați în fiecare din domeniile principale care au fost definite.

- Turism

- 
- Agricultură (zootehnie)
  - Artizanat / meșteuguri
  - Dezvoltarea produselor locale tradiționale
  - Industrie
    - Prelucrarea lemnului
    - Industrie alimentară (produse lactate, ape minerale)
  - Probleme demografice și domeniul social
  - Educație
  - Instituțional / organizațional
  - Utilizarea durabilă a resurselor locale (păduri, pârâni, ape)

#### **Componența a grupurilor de lucru**

- **Grupul de lucru pentru turism, artizanat și meșteuguri**

- APL
- Administrația Parcului Național Călimani (APNC)
- CEFIDEC Vatra Dornei
- Federația Agricultorilor de Munte Dorna (FAMD)
- Asociația de Ecoturism Țara Dornelor
- ANTREC
- Pensiuni din zonă
- Operatori de turism din zonă
- SALVAMONT Vatra Dornei
- SALVAMONT Dorna Arini

- **Grupul de lucru din domeniul agricultură (zootehnie)**

- FAMD
- CEFIDEC Vatra Dornei
- GSA Dorna Candrenilor

- 
- Ferme zootehnice din zon
  - ROMONTANA
  - APL (responsabili cu Registrul Agricol)
  
  - **Grupul de lucru pentru domeniul Educație, resurse umane, probleme demografice și sociale**
    - CEFIDEC
    - GSA Dorna Candrenilor
      - colile din zon
    - APL
    - ONG-uri din domeniul social și educațional
    - Alți actori implicați în formarea resurselor umane
  - **Grupul de lucru pentru industrie alimentară și produse locale**
    - APL
    - FAMD
    - Ferme zootehnice din zon
    - Pisciculturi/ferme piscicole
    - Unități de producție a lactatelor și brânzeturilor
    - Firme de îmbuteliere a apelor minerale
  
  - **Grupul de lucru pentru industria de prelucrare a lemnului și management forestier**
    - APL
    - Unități de prelucrare primară și secundară a lemnului reprezentative
    - Ocoale silvice
    - FAMD
    - GSA Dorna Candrenilor

- **Grupul de lucru privind problema de calitate a mediului, infrastructura, utilitățile și managementul ariilor protejate**
  - APNC
  - Custozii ariilor protejate din zonă
  - APL
  - ONG-uri

**OBIECTIVE OPERAȚIONALE ÎN PRIORITATE ÎN CADRUL GAL BAZINUL DORNELOR**

PRIORITATE	OBIECTIVE OPERAȚIONALE	MĂSURI (ale PNDR)
<b>Axa 1: Creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier</b>	Creșterea numărului de tineri agricultori care încep pentru prima oară o activitate agricolă ca șefi de exploatare și încurajarea tinerilor fermieri de a realiza investiții.	<b>Măsura 112 Instalarea tinerilor fermieri</b>
	Promovarea investițiilor în exploatarea agricolă din sectorul vegetal și de creștere a animalelor pentru realizarea de construcții noi și/sau modernizarea construcțiilor agricole existente din cadrul acestora și a utilitatilor aferente, achiziționarea de mașini și utilaje noi, înființarea de plantații etc.	<b>Măsura 121 Modernizarea exploatarea agricole</b>
	Creșterea numărului de proprietari de pădure care îmbunătățesc valoarea economică a pădurii la nivel de exploatare forestieră.	<b>Măsura 122 Îmbunătățirea valorii economice a pădurii</b>
	Sprijin pentru investiții vizând îmbunătățirea procesării și marketingului produselor agricole și forestiere.	<b>Măsura 123 Creșterea valorii adăugate a produselor agricole și forestiere</b>
	- Construirea și/sau modernizarea infrastructurii forestiere	<b>Măsura 125 Îmbunătățirea și dezvoltarea</b>

	(drumuri forestiere, cai ferate forestiere si funiculare); - Lucrari de corectarea torentilor în paduri.	<b>infrastructurii legate de dezvoltarea si adaptarea agriculturii si silviculturii</b>
	Asigurarea sprijinirii veniturilor necesare în perioada de restructurare a fermelor de semisubzistenta pentru mai buna utilizare a resurselor umane si a factorilor de productie, prin: - stimularea spiritului antreprenorial; - diversificarea activitatilor si veniturilor.	<b>Masura 141 Sprijinirea fermelor agricole de semi-subzistenta</b>
	Cresterea numarului de grupuri de producatori sprijinite pentru înfiintare si functionare administrativa si cresterea veniturilor prin îmbunatatirea capacitatii tehnice si de management a membrilor acestora.	<b>Masura 142 Înfiintarea grupurilor de producatori</b>
	-Facilitarea accesului la serviciile de consiliere si consultanta a beneficiarilor masurii de semisubzistenta pentru a asigura trecerea acestora în categoria fermelor comerciale. -Elaborarea de planuri de afaceri, consiliere pentru întocmirea cererilor pentru a beneficia de masuri de dezvoltare rurala în special pentru tinerii fermieri, fermele de semi-subzistenta si fermierii care aplica pentru masurile de agro-meniu, precum si persoanele fizice ce aplica pentru masura 221. -Consiliere si consultanta privind respectarea bunelor practici agricole si de mediu si cerintele obligatorii în materie de gestiune prevazute în articolele 4 si 5 si anexele III si IV la Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 de stabilire a unor norme comune pentru schemele de sprijin direct din cadrul politicii agricole comune si de stabilire a	<b>Masura 143 Furnizarea de servicii de consiliere si consultanta pentru agricultori</b>

	unor scheme de sprijin pentru agricultori.	
<b>Axa 2: Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural</b>	Sa se asigure în <i>Zona Montana Defavorizata</i> utilizarea continua a 2.520.000 ha terenuri agricole.	<b>Masura 211 Sprijin pentru Zona Montana Defavorizata</b>
	-Extinderea suprafeței ocupate de păduri prin sprijinirea lucrărilor de împădurire și întreținere a plantațiilor. Pădurile înființate prin această măsură sunt menite să protejeze componentele de mediu pe baza rolului multifuncțional pe care îl au.	<b>Masura 221 Prima împădurire a terenurilor agricole</b>
<b>Axa 3 Calitatea vieții în zonele rurale și diversificarea economiei rurale</b>	Crearea de micro-întreprinderi precum și dezvoltarea celor existente în sectorul non-agricol, în spațiul rural; - Încurajarea inițiativelor de afaceri promovate, în special de către tineri și femei; - Încurajarea activităților meșteșugărești și a altor activități tradiționale; - Reducerea gradului de dependență față de agricultură.	<b>Masura 312 Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de micro-întreprinderi</b>
	Creșterea și îmbunătățirea structurilor de primire turistice la scară mică; - Dezvoltarea sistemelor de informare și promovare turistică; - Crearea facilităților recreative în vederea asigurării accesului la zonele naturale de interes turistic.	<b>Masura 313 Încurajarea activităților turistice</b>
	Îmbunătățirea infrastructurii fizice de bază în spațiul rural; - Îmbunătățirea accesului la serviciile publice de bază pentru populația rurală; - Creșterea numărului de sate renovate; - Creșterea numărului de obiective de patrimoniu din	<b>Masura 322 Renovarea, dezvoltarea satelor, îmbunătățirea serviciilor de bază pentru economia și populația rurală și punerea în valoare a moștenirii rurale</b>

	spatiul rural sprijinite.	
<b>Axa 4 LEADER</b>	Implementarea strategiilor si proiectelor integrate de dezvoltare locala (ce pot acoperi mai multe axe) în vederea cresterii competitivitatii sectoarelor agricol si forestier, îmbunatatirii mediului si a spatiului rural, cresterii calitatii vietii si diversificarii activitatilor economice din spatiul rural.	<b>Masura 41 Implementarea strategiilor de dezvoltare locala</b> <b>411 – Cresterea competitivitatii sectoarelor agricol si forestier</b> <b>412 – Îmbunatatirea mediului si a spatiului rural</b> <b>413 – Calitatea vietii si diversificarea economiei rurale</b>
	Participarea Grupurilor de Actiune Locala la proiecte de cooperare	<b>Masura 421 Implementarea proiectelor de cooperare</b>

---

### **III. REALIZAREA PARTENERIATULUI ȘI FUNCȚIONAREA GAL-ULUI PARTEA A – V – A: PARTENERIATUL**

#### **III.1 Prezentarea procesului de elaborare a Dosarului de Candidatură (parteneriatul care realizează Dosarul de Candidatură – Planul de Dezvoltare Local)**

Pașii care au fost realizați în elaborarea Planului de Dezvoltare Local al GAL Bazinul Dornelor au fost:

4. **Identificarea domeniilor de dezvoltare**
5. **Constituirea grupurilor de lucru**
6. **Identificarea problemelor și resurselor /oportunităților**
  - **Analiza SWOT (pe domenii de dezvoltare)**
  - **Ierarhizarea problemelor**
  - **Analiza SWOT (prioritizare prin punctaje, pe domenii de dezvoltare)**
  - **Arborele problemelor**
  - **Identificarea priorităților de acțiune (pe domenii)**

În urma întâlnirilor ce au avut loc, au fost stabilite următoarele domenii prioritare de dezvoltare, pentru care s-au stabilit grupuri de lucru care să participe la realizarea analizei problemelor și resurselor (SWOT) precum și la formularea obiectivelor și la planificarea obiectivelor operaționale pentru fiecare domeniu. În cadrul acestor grupuri de lucru au fost nominalizați principalii actori locali responsabili și/sau implicați în fiecare din domeniile principale care au fost definite.

- Turism
- Agricultură (zootehnie)
- Artizanat / meșteșuguri
- Dezvoltarea produselor locale tradiționale
- Industrie
  - Prelucrarea lemnului
  - Industrie alimentară (produse lactate, ape minerale)
- Probleme demografice și domeniul social
- Educație
- Instituțional / organizațional
- Utilizarea durabilă a resurselor locale (păduri, pârâni, ape)

#### **Componența grupurilor de lucru**

- **Grupul de lucru pentru turism, artizanat și meșteșuguri**
  - APL
  - Administrația Parcului Național Călimani (APNC)
  - CEFIDEC Vatra Dornei
  - Federația Agricultorilor de Munte Dorna (FAMD)
  - Asociația de Ecoturism Țara Dornelor

- 
- ANTREC
  - Pensuni din zon
  - Operatori de turism din zon
  - SALVAMONT Vatra Dornei
  - SALVAMONT Dorna Arini
  
  - **Grupul de lucru din domeniul agricultur (zootehnie)**
    - FAMD
    - CEFIDEC Vatra Dornei
    - GSA Dorna Candrenilor
    - Ferme zootehnice din zon
    - ROMONTANA
    - APL (responsabili cu Registrul Agricol)
  
  - **Grupul de lucru pentru domeniul Educa ie, resurse umane, probleme demografice i sociale**
    - CEFIDEC
    - GSA Dorna Candrenilor
    - colile din zon
    - APL
    - ONG-uri din domeniul social și educațional
    - Alți actori implicați în formarea resurselor umane
  
  - **Grupul de lucru pentru industrie alimentară i produse locale**
    - APL
    - FAMD
    - Ferme zootehnice din zon
    - P str v rii/ferme piscicole
    - Unit ți de producție a lactatelor și brânzeturilor
    - Firme de îmbuteliere a apelor minerale
  
  - **Grupul de lucru pentru industria de prelucrare a lemnului i management forestier**
    - APL
    - Unit ți de prelucrare primară i secundară a lemnului reprezentative
    - Ocoale silvice
    - FAMD
    - GSA Dorna Candrenilor
  
  - **Grupul de lucru privind problem de calitatea mediului, infrastructur , utilit i i managementul ariilor protejate**
    - APNC
    - Custozii ai ariilor protejate din zon
    - APL
    - ONG-uri

---

În plus au fost cooptați 3 experți străini de la GAL Marsica Italia. La nivelul GAL Bazinul Dornelor s-a înființat un comitet de coordonare care a planificat și realizat toate acțiunile din cadrul proiectului.

Metodologia de animare în vederea elaborării candidaturii LEADER în cadrul PNDR 2007 – 2013 cuprinde următoarele pași:

- a) Căutarea lider-ului (reprezentantului) - o autoritate legitimă și responsabil;
- b) O analiză sumar (localizare geografică, tipuri de localități – orașe, comune, sate, număr de locuitori etc.) a localităților cuprinse în teritoriul vizat pentru viitorul potențial GAL;
- c) Identificarea persoanelor-resursă (cu care se va colabora). Acestea se vor stabili cu ajutorul autorităților din localitățile respective și al AM județean;
- d) Pregătirea materialelor de prezentare a programului LEADER în vederea prezentării în cadrul întâlnirilor ce vor avea loc la inițiativa reprezentantului în prezența AM județean;
- e) Organizarea grupurilor de lucru (combinarea competențelor) și adunarea acestora în diferite întâlniri (aproximativ 3).

Întâlnirile se vor desfășura astfel:

**Prima întâlnire:**

- a) Prezentarea diagnosticului pe teme (teme);
- b) Schimburi și aport de idei noi;
- c) Căutarea de eventuale informații suplimentare.

**A doua întâlnire :**

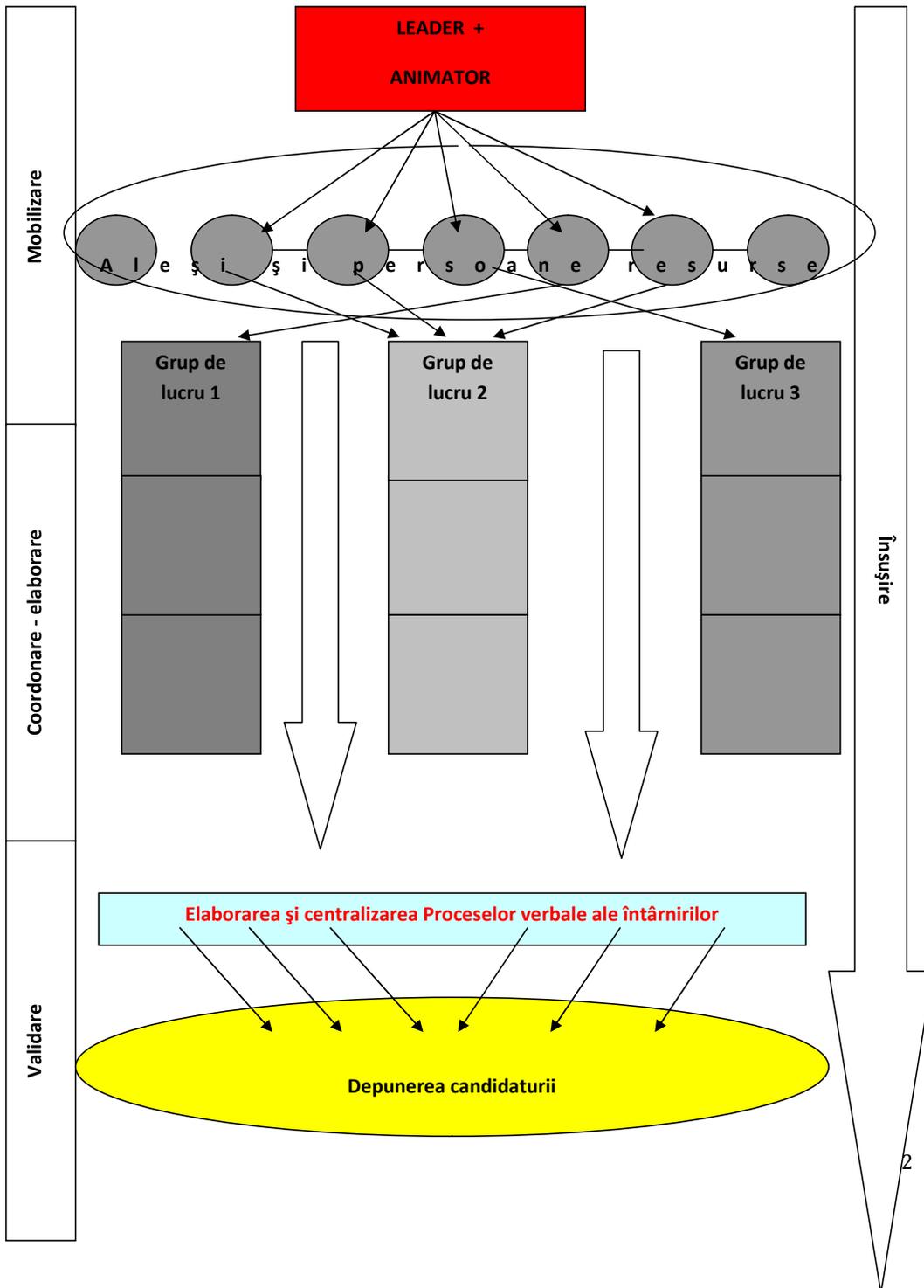
- a) Stabilirea principalelor acțiuni ce urmează să se desfășure în continuare;
- b) Formalizarea și structurarea propunerilor, apoi o întâlnire cu AM județean pentru identificarea măsurilor din cadrul PNDR, adaptate acțiunilor prevăzute.

**A treia întâlnire :**

- a) Validarea strategiei, a propunerilor și a alegerii organizării acțiunilor.
- b) Prezentarea concluziilor lucrărilor în fața reprezentanților localităților din teritoriul și a celorlalți parteneri esențiali ai teritoriului, apoi oficializarea parteneriatului, de pildă, printr-un comitet de selecție provizoriu;
- c) Elaborarea candidaturii și rediscutarea acesteia cu reprezentanții AM județean;
- d) Validarea Dosarului de Candidatură final de către parteneri.

Tot acest proces de animare a teritoriului și de elaborare a candidaturii va fi consemnat în documente și va fi anexat la dosarul de candidatură.

*Schemă de animare a elaborării candidaturii:*



### III.2. Prezentarea parteneriatului decizional

#### III.2.1 Descrierea partenerilor

Partenerii asociați la procesul de monitorizare a proiectului din partea instituțiilor pe care le reprezintă și a funcțiilor ocupate de acestea în cadrul acestora, fiind distincte între partenerii publici(27%), privați și ONG(73%), în mod proporțional. Tabelul de mai jos precizează componența comitetului de selectare a proiectelor selectate de GAL Bazinul Dornelor.

Notă: „Selecția proiectelor va fi realizată de către un Comitet de Selecție, format din membrii GAL. În ceea ce privește selecția proiectelor în cadrul GAL, se va aplica regula „dublului cvorum”, respectiv pentru validarea voturilor, este necesar ca în momentul selecției să fie prezenți cel puțin în 50% din parteneri, din care peste 65% să fie din mediul privat și societate civilă.

Pentru transparența procesului de selecție a proiectelor în cadrul GAL și totodată pentru efectuarea activităților de control și monitorizare, la aceste selecții va lua parte și un reprezentant al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale de la nivel județean”.

<b>PARTENERI PUBLICI</b>			
<b>Nume și prenume</b>	<b>Instituția</b>	<b>Funcția</b>	<b>Tip*/Observații</b>
Moraru Ioan	Comuna Dorna Arini	Primar	APL
Ivan Iliu	Comuna Coana	Primar	APL
Rusu Dorin	Comuna Crucea	Primar	APL
<b>PARTENERI PRIVATI</b>			
<b>Nume și prenume</b>	<b>Instituția</b>	<b>Funcția</b>	<b>Tip*/Observații</b>
Ungureanu Dănuț	SC Ungureanu Lemncom SRL	Administrator	SC
Moraru Ioana	II Moraru Ioana	Administrator	II
Tomoiag Ioana Maria	SC Gheorghiu Prod Com SRL	Manager	SC
incari Manuel Ionu	SC incarom Trans SRL	Administrator	SC
<b>ONG</b>			
<b>Nume și prenume</b>	<b>Instituția</b>	<b>Funcția</b>	<b>Tip*/Observații</b>
Cozan Vasile	Filiala Suceava ACOR	Președinte	ONG
aranu Nicolae Cristian	Asociația pentru conservarea vieții sâmbatice	Președinte	ONG

Desfășurat pe o suprafață de 2408,08 km<sup>2</sup>, zona GAL BD cuprinde 12 UAT din care 11 rurale și 1 urban, 51 de sate și 10 sate componente ale orașelor, cu o populație de 35.991 locuitori (Tabelul 1 și Anexa 1).

**Tabelul 1**

<b>Număr total de UAT</b>	<b>Număr de localități</b>	<b>Număr total de locuitori</b>	<b>Suprafața zonei</b>	<b>Densitatea medie a populației în zonă</b>
12 (1 oraș și 11 comune)	61* (51 rurale)	35.991 loc	2408,08 km <sup>2</sup>	14,94 loc/km <sup>2</sup>

\* inclusiv satele componente ale orașelor

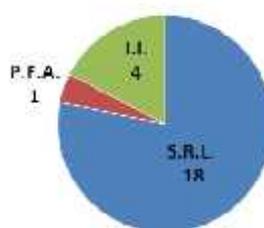
**Grupul de Acțiune Local Bazinul Dornelor (GAL BD)** cuprinde administrații publice locale (tab.2), firme, asociații și persoane fizice din diverse domenii de activitate (Anexa 1), din cadrul următoarelor unități administrativ-teritoriale:

**Grupul de Acțiune Local Bazinul Dornelor (GAL BD)** cuprinde administrații publice locale (tab.2), firme, asociații și persoane fizice din diverse domenii de activitate (Anexa 1), din cadrul următoarelor unități administrativ-teritoriale:

**Tabelul 2 – UAT și APL componente**

Unități Administrativ Teritoriale	Județul	Reprezentant APL
1 Orașul BRO TENI	Suceava	Primar NICOLAE CHIRIAC
2 Comuna CÎRLIBABA		Primar GABRIEL DANCIU
3 Comuna CIOC NE TI		Primar RADU CIOCAN
4 Comuna CO NA		Primar PARDAU GAVRIL
5 Comuna CRUCEA		Primar DORIN RUSU
6 Comuna DORNA ARINI		Primar IOAN MORARU
7 Comuna DORNA CANDRENIOR		Primar MAFTEIU CANDREA
8 Comuna IACOBENI		Primar ANGELICA F DOR
9 Comuna PANACI		Primar VASILE COZAN
10 Comuna POIANA STAMPEI		Primar VILUT MEZDREA
11 Comuna ARU DORNEI		Primar IOAN C T LIN IORDACHE
12 Comuna BILBOR	Harghita	Primar ILIE TRIF

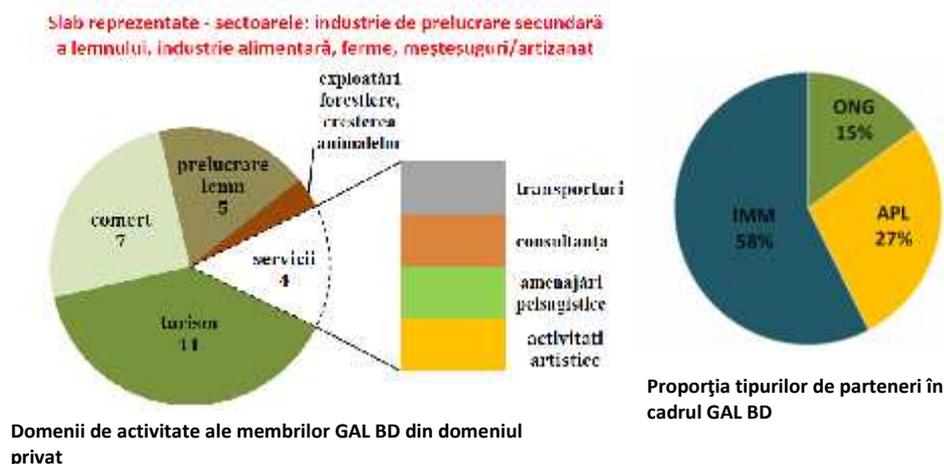
Nereprezentate în sectorul privat: Cîrlibaba, Iacobeni, Coșna, Crucea



**Tipuri de IMM-uri reprezentate în cadrul GAL BD**

**Proportia și numărul membrilor GAL BD din domeniul IMM**  
 Din numărul total de 45 de membri înscrși, cea mai mare parte a partenerilor privați din cadrul GAL BD sunt reprezentanți ai sectorului IMM (76%), între care predomină societățile cu

r spundere limitat (22 SRL) al turi de un num r mai mic de persoane fizice autorizate (2 PFA) i 5 întreprinderi individuale.



În cadrul acestui parteneriat **societatea civilă** este reprezentată de 6 ONG-uri, majoritatea asociații și fundații, activând în domeniile agroturismului, ecoturismului, protecției mediului și naturii, alături de ACOR (Asociația Comunelor din România). De asemenea, alături de acestea este reprezentată și sectorul guvernamental, prin Administrația Parcului Național Călimani (cu sediul în municipiul Vatra Dornei), subordonat Regiei Naționale a Pădurilor RNP ROMSILVA. Principalele **domenii de activitate** ale firmelor partenere sunt: turism (majoritatea), prelucrarea lemnului, activități comerciale, construcții, transport, prelucrarea laptelui, creșterea animalelor, consultanță. Majoritatea membrilor fondatori provin din comunele Panaci, Vatra Dornei (fig. 2), Dorna Arini, Dorna Candrenilor, celelalte comune fiind reprezentate doar de câte un membru. În cazul acestora există posibilitatea ca în viitor să desemneze noi membri, reprezentanți ai sectoarelor relevante de activitate. Deși nu face parte din acest parteneriat ca și UAT, o parte din membri își au sediul în municipiul Vatra Dornei, obiectul lor de activitate fiind în strâns legat de zona rurală a Bazinului Dornelor.

În vederea dezvoltării durabile a teritoriului pe care îl gestionează, GAL Bazinul Dornelor (conform statutului Asociației) are în vedere următoarele **obiective majore**:

1. Concentrarea pe necesitățile specifice zonei pentru dezvoltarea locală prin valorificarea resurselor existente în zonă, promovarea și dezvoltarea parteneriatelor în vederea creșterii calității vieții;
2. Promovarea și dezvoltarea identității zonei care să reprezinte un avantaj competitiv pentru dezvoltarea în raport cu alte zone;
3. Promovarea și susținerea inițiativei locale;
4. Informarea actorilor locali și acordarea de consultanță pentru dezvoltare;
5. Animarea și identificarea liderilor de proiect;
6. Elaborarea și implementarea strategiei și planului de dezvoltare teritorială a Bazinului

Dornelor;

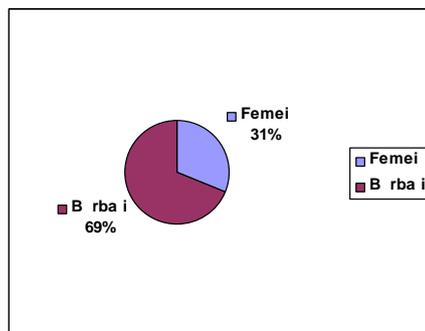
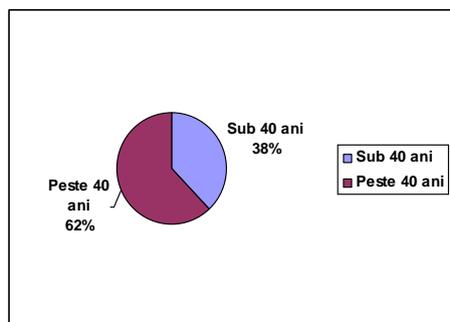
7. Reprezentarea intereselor locuitorilor și ale comunității în raport cu alte nivele decizionale;
8. Asigurarea interacției cu alte instituții și organizații.

**Asociația „Grupul de Acțiune Local - Bazinul Dornelor” urmărește dezvoltarea durabilă a teritoriului aferent unităților administrative componente, prin implicarea factorilor interesați din domeniul privat și public în acțiuni care să permită valorificarea capacităților și resurselor umane, naturale și culturale locale.**

În acest scop, Asociația are următoarele atribuții:

1. acționează ca o **agenție de dezvoltare locală**;
2. elaborează și implementează strategia de dezvoltare teritorială pentru Bazinul Dornelor;
3. organizează activități care contribuie la formarea și perfecționarea membrilor și angajaților săi;
4. colaborează cu alte structuri instituționale și organizaționale pentru realizarea de sarcini de interes comun pentru locuitorii zonei;
5. elaborează și transmite celor cu drept de decizie proiecte de acte normative și propuneri pentru modificarea sau completarea legislației existente.
6. reprezintă baza unei Grupuri Europene de Cooperare Teritorială (GECT) ce facilitează cooperarea la nivel internațional.

În cadrul Asociației GAL Bazinul Dornelor se remarcă o structură echilibrată din punct de vedere al reprezentării diferitelor categorii de vârstă și gender. Astfel, din numărul total de membri 38% din reprezentanții structurilor membre, au vârste de sub 40 de ani. De asemenea, în 31% din cazuri, reprezentanții sunt femei (14 persoane).



---

**Structura pe sexe și grupe de vârstă a reprezentanților structurilor membre ale GAL BD**

**Parteneri priva i i reprezentan i ai societ ii civile în GAL BD**

<b>PARTENERI PRIVA I</b>					
	<b>Denumirea firmei</b>	<b>Reprezentant</b>	<b>Domeniul de activitate</b>	<b>Comun /Localitate</b>	<b>Tip/Observatii</b>
1	S.C. GOLDBERG S.R.L.	Danciu Nicoleta	Prelucrarea lemnului	Cârlibaba	S.R.L.
2	S.C. GHE ARUL PROD COM S.R.L.	Tomoiag Ioana Maria	Turism, comer	Cioc ne ti	S.R.L.
4	S.C. CIMBRI ORUL S.R.L.	Olaru Voichi a	Prelucrarea lemnului	Dorna Arini	S.R.L.
	SC UNGUREANU LEMN COM SRL	Ungurean D nu	Prelucrarea lemnului	Dorna Arini	S.R.L.
5	S.C. MOLDCAN S.R.L.	Ungureanu Gabriela Elisabeta	Comer cu am nuntul	Dorna Candrenilor	S.R.L.
6	P.F.A. UNGUREANU VIOREL	Ungureanu Viorel	Exploata re forestier , cre terea animalelor	Dorna Candrenilor	P.F.A.
7	P.F.A. DOROFTIESEI TRAIAN	Doroftiesei Traian	Cresterea animalelor	Co na	P.F.A.
8	S.C INTERMAR S.R.L.	Agrum zasc i Luiza	Debitare, prelucrare lemn, turism	aru Dornei	S.R.L.
9	S.C. INCAROM S.R.L.	incari Manuel Ionu	Transport	aru Dornei	S.R.L.
10	II DASC LU VASILICA -ANA	Dasc lu Vasilica-Ana	Turism	aru Dornei	I.I.
11	S.C. TELESCHI C LIMANI S.R.L.	Dasc lu Emil	Trasport, teleschi	aru Dornei	S.R.L.
12	ÎNTRERINDERE INDIVIDUAL ARC DANIELA FLOAREA	arc Daniela Floarea	Turism, comer	aru Dornei	I.I.
13	ÎNTRERINDERE INDIVIDUAL MORARU IOANA	Moraru Ioana	Turism, activit i artistice i de crea ie	aru Dornei	I.I.
14	S.C. LINIS BUZ S.R.L.	Buzil Gheorghe	Turism, prelucare lemn	aru Dornei	S.R.L.
15	S.C. AMFORA IMPEX S.R.L.	Pasquale Amitrano	Turism	aru Dornei/Neagra arului	S.R.L.
16	S.C. VASILIU COMP S.R.L.	Cornel Vasilica	Prelucrarea lemnului	aru Dornei	S.R.L.
	SC NORDMANNIANA	ranu	Amenaj ri	aru Dornei	SRL

	SRL ARU DORNEI	Diana	peisagistice		
17	S.C. CAMY LACT S.R.L.	Ungureanu Aurel	Prelucrarea laptelui	Panaci	S.R.L.
18	S.C. PANAFOR S.R.L.	Niculi Gavril	Exploatarea și prelucrarea lemnului	Panaci	S.R.L.
19	S.C. IALOVIA S.R.L.	Niculi Gavril	Activitatea de rindeluirea lemnului	Panaci	S.R.L.
20	COALA CU CLASELE I – VIII Panaci	Verde escu Buzil Rodica Mirela	Educație	Panaci	Instituție EDU
21	S.C.U.P.	Ungureanu Liviu Cristinel	Servicii publice	Panaci	Serviciu public
22	S.C. POPASUL HUNEA S.R.L.	Hunea Felicia	Turism	Panaci	S.R.L.
23	ÎNȚREPRINDERE INDIVIDUAL ALUPEI IOAN	Alupei Ioan	Prestari servicii	Panaci	I.I.
24	S.C. PROD SIM PIETRICELU S.R.L.	Gabriel Mihai Moraru	Prelucrarea lemnului	Panaci	S.R.L.
25	ÎNȚREPRINDERE INDIVIDUAL ACATRINEI ELENA VIOLETA	Acatrinei Violeta	Prelucarea lemnului	Panaci	I.I.
26	S.C. LOCRIMAR IMPEX S.R.L.	Alupei Vasilica	comerț	Panaci	S.R.L.
27	S.C. MIR FOREX S.R.L.	Negrea Mircea	Comert	Panaci	S.R.L.
28	S.C. TULBUREL S.R.L.	Constantin Iulian Apetrii	Prelucrare lemn	Panaci	S.R.L.
	ÎNȚREPRINDERE INDIVIDUAL APETRII LUCIA	Apetrii Lucia	Comert	Panaci	S.R.L.
29	S.C. DAMCO S.R.L.	Andronache Constantin	Comerț cu materiale de construcții	Broteni	S.R.L.
30	PARCUL NAȚIONAL CĂLIMANI	Bîrlădeanu Basarab	Administrare arie protejată	Vatra Dornei	Administrație de stat
31	S.C. CATAMERY S.R.L.	Rîpan Ioan	Turism	Vatra Dornei	S.R.L.
32	ÎNȚREPRINDERE INDIVIDUAL	Ioni Alina	Consultanță, turism,	Vatra Dornei, Argeșu	I.I.

	IONI ALINA		dezvoltare durabil		
	SC FLORY STAMPA SRL	Florea Sevastian	turism	Poiana Stampei	S.R.L.
<b>PARTENERI DIN SOCIETATE CIVIL</b>					
	<b>Denumirea asociaiei</b>	<b>Reprezentant</b>	<b>Domeniul de activitate</b>	<b>Comun /Localitate</b>	<b>Tip/Observatii</b>
1	FUNDAIA UMANITAR "CIOC NE TI BUCOVINA"	Tomoioag Gheorghe	Activitati umanitare	Cioc ne ti	ONG- social, umanitar
2	ASOCIAIA PENTRU CONSERVAREA VIEII S LBATICE	ranu Cristian	Protecia naturii, turism	aru Dornei	ONG
3	ASOCIAIA DORNA ECOACTIV	Hu anu Liviu Marian	Ecologie i ecoturism	Dorna Arini	ONG – ecologie i turism
4	ANTREC BUCOVINA – FILIALA SUCEAVA	Iacoban Mirela	Turism	Poiana Stampei	ONG – agroturism (naional, filial )
5	AcoR Filiala Suceava	Vasile Cozan	Dezvoltare rural	Panaci	ONG
6	FEDERATIA AGRICULTORILOR DE MUNTE DORNA	Ionescu Ovidiu Corneliu	Dezvoltare rurala	Vatra Dornei	ONG

---

### III.2.2 Crearea și funcționarea GAL - ului

La nivelul GAL Bazinul Dornelor, organele asociației sunt:

- Adunarea generală ;
- Consiliul director;
- Cenzorul ;
- Comitetul de selectare a proiectelor;
- Compartiment administrativ.

#### 1) Adunarea generală

Este organul de conducere, alcătuit din totalitatea asociațiilor.

Competența adunării generale cuprinde:

- Aprobarea strategiei și a obiectivelor generale ale GAL;
- Aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli și a bilanțului contabil;
- Alegerea și revocarea membrilor consiliului de selecție;
- Alegerea și revocarea cenzorului sau, după caz, a membrilor comisiei de cenzori.

Adunarea generală se întrunește cel puțin o dată pe an și are drept de control asupra celorlalte două organe precizate mai sus.

Hotărârile luate de adunarea generală în limitele legii, ale actului constitutiv și statutului sunt obligatorii chiar și pentru membrii asociației care nu au luat parte la adunarea generală sau au votat împotriva.

#### 2) Consiliul director

Asigură punerea în executare a hotărârilor adunării generale.

Consiliul director este format din:

1. COZAN VASILE	Președinte;
2. MORARU IOAN	Vicepreședinte;
3. IVAN ILIU	Secretar;
4. TOMOIAGA GHEORGHE	Trezorier;
5. UNGUREANU DRAGOS	Membru;
6. INCARI MANUEL IONU	Membru;
7. RANU CRISTIAN	Membru.

În exercitarea competen ei sale, consiliul director:

- prezint adun rii generale raportul de activitate pe perioada anterioar , executarea bugetului de venituri i cheltuieli, bilan ul contabil, proiectul bugetului de venituri i cheltuieli i proiectele asocia iei;
  - încheie acte juridice în numele i pe seama asocia iei;
  - aprob organigrama i politica de personal ale asocia iei, dac prin statut nu se prevede altfel;
  - îndepline te orice alte atribu ii prev zute în statut sau stabilite de adunarea general .
- Consiliul director î i poate elabora un regulament intern de func ionare.

### 3) Cenzorul

La adunarea general constitutiv a fost numit cenzor doamna Nedelea D nu a Mariana.

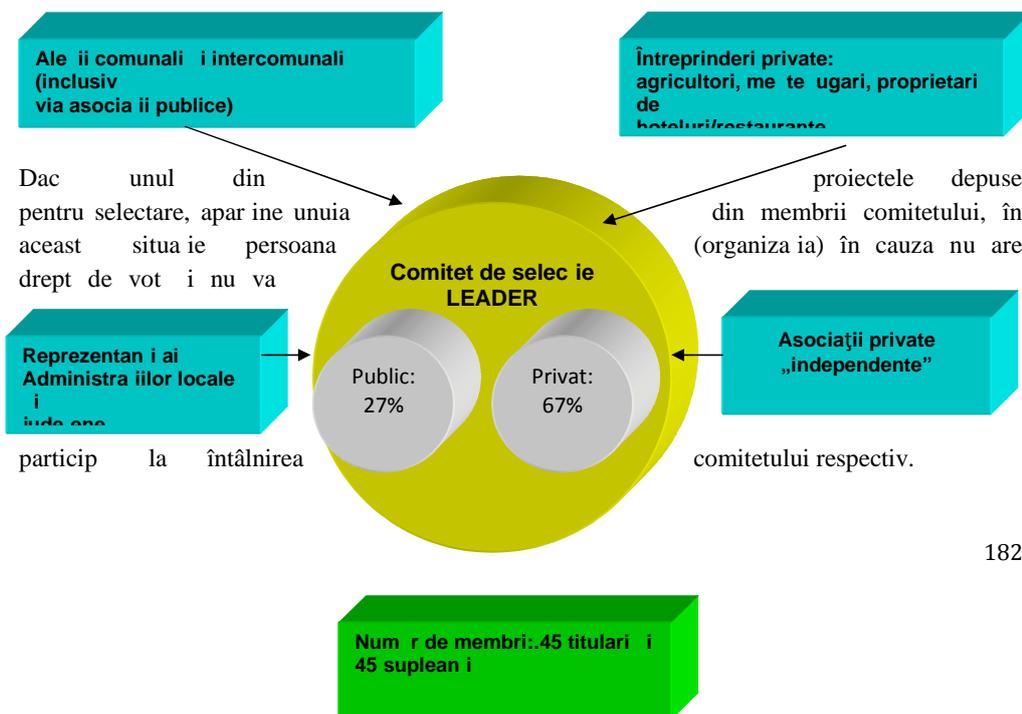
Cenzorul î i poate elabora un regulament intern de func ionare.

În realizarea competen elor sale cenzorul:

- verific modul în care este administrat patrimoniul asocia iei;
- întocme te rapoarte i le prezint adun rii generale;
- particip la edin ele consiliului director, f r drept de vot;
- îndepline te orice alte atribu ii prev zute în statut sau stabilite de adunarea general .

### 4) Comitetul de selectare a proiectelor

*Modul de stabilire i de func ionare a comitetului de selectare a proiectelor.* Comitetul va fi alc tuit din 9 de persoane ( 3 reprezentan i ai autorit ilor publice i 6 ai sectorului privat i ai organiza iilor nonguvernamentale) func ie de m rimea parteneriatului i a num rului de entit i care fac parte din acesta. La nivelul lu rii deciziilor, partenerii economici i sociali, precum i al i reprezentan i ai societ ii civile reprezint 66,66% din parteneriatul local.



---

#### **5) Compartimentul administrativ:**

1. Responsabil administrativ – coordonează activitatea GAL atât sub aspect organizatoric cât și al respectării procedurilor de lucru;
2. Responsabil financiar – contabil – se ocupă de supravegherea și controlul gestiunii financiare – contabile a GAL-ului;
3. Doi animatori – desfășoară activități de animare pentru promovarea acțiunilor GAL;
4. Sector tehnic – 2 angajați având ca sarcină verificarea și selecția proiectelor ce se vor implementa;
5. Doi consultanți externi de la Gal Marsica Italia – pentru buna desfășurare a activităților GAL;
6. Secretar;

#### **Criterii locale pentru selecția proiectelor**

Domenii prioritare pentru dezvoltarea GAL Bazinul Dornelor

1. Turism
2. Diversificarea economiei prin valorificarea resurselor locale
3. Calitatea vieții
4. Creșterea capacității resurselor umane și structurilor organizaționale locale
5. Menținerea și îmbunătățirea calității mediului

#### **Criterii pentru selecția proiectelor**

Vor avea prioritate proiectele care:

- Fac dovada posibilității asigurării cofinanțării
- Aduc o contribuție inovatoare pentru zonă
- Se bazează pe parteneriate (sunt realizate în colaborare)
- Contribuie la diversificarea economiei locale
- Combină mai multe axe ale PNDR
- Au ca și categorii principale de beneficiari: tinerii, fermierii (din gospodăriile de semi-subzistență), femeile
- Contribuie la menținerea sau îmbunătățirea calității mediului și resurselor naturale din zonă
- Contribuie la dezvoltarea și consolidarea societății civile din zonă (sectorul ONG)

---

## PARTEA A VI - A: ORGANIZAREA GAL - ULUI

### III.3.1 Resurse umane

La nivelul GAL-ului se vor desfășura următoarele activități:

**a) informare - comunicare;**

Modalitatea de realizare a acestor activități este prezentată în capitolul III punctul 3.4.

**b) apel pentru proiecte;**

GAL – Bazinul Dornelor va efectua pentru fiecare dintre membrii săi, două apeluri pentru asistență:

- primul în perioada februarie - martie,
- al doilea în perioada noiembrie - decembrie.

Pentru măsurile unde există beneficiari finali care pot fi atât persoane fizice cât și juridice de drept privat, cât și primăriile, se vor organiza apeluri de selecție distincte pentru fiecare categorie de beneficiar, public sau privat.

Apelul va fi aprobat de către Consiliul Director al GAL – Bazinul Dornelor. După aprobarea apelului de selecție de către Consiliul director al GAL, în termen de cincisprezece zile din ziua următoare datei adoptării sale, va fi transmisă o copie a aprobării la Ministerul Agriculturii, și de asemenea, se va asigura publicitatea apelului în teritoriu prin intermediul mass-media, fluturări și afișe la fiecare primărie care face parte din GAL – Bazinul Dornelor.

Textul apelului de selecție va face referire la următoarele aspecte:

- legislația care reglementează ajutorul;
- obiectul, condițiile și scopul ajutorului;

- 
- Suma maximă totală care urmează să fie folosită ca ajutor financiar pentru anul respectiv;
  - Criteriile pe care trebuie să le îndeplinească beneficiarii pentru a solicita ajutor financiar și modul în care se acordă ajutorul financiar;
  - Indicarea persoanelor responsabile cu procedura și soluționarea acesteia;
  - Locul, modul și termenul de depunere a cererilor și a documentațiilor aferente de către beneficiari;
  - Componenta comitetului de selecție a proiectelor și criteriile de evaluare a proiectelor;
  - Termenul limită pentru comunicarea rezultatelor;
  - Posibilitatea de contestare a rezultatelor;

De asemenea, în apelul de selecție se va menționa ca dacă au rămas bani nealocați pe proiecte în respectiva sesiune, se poate redeschide o altă sesiune de aplicare, imediat sau după o anumită perioadă de timp.

#### **c) Sprijinirea depunerilor de proiecte;**

Depunătorii de proiecte sunt: persoanele fizice și juridice de drept privat, precum și primarii și consiliile locale, care îndeplinesc cerințele specifice pentru fiecare din măsurile prezentate.

De asemenea poate fi beneficiar final GAL – Bazinul Dornelor, atunci când acțiunile sunt de interes general (pentru cel puțin două localități), cu referire la obiectivele strategice ale programului și atunci există măsuri pentru care nu s-a solicitat sau primit ajutor financiar în apelul de selecție, și există credit disponibil.

Proiectele depuse de beneficiarii finali vor respecta condițiile de formă și conținut recomandate de GAL – Bazinul Dornelor și vor fi însoțite de documentele solicitate prin apelul de selecție.

Termenul maxim de depunere al proiectelor va fi de 2 luni de la deschiderea oficială a apelului de selecție al proiectelor.

#### **d) Organizarea procesului de verificare și decizie asupra proiectelor depuse;**

Comitetul de Selecție al proiectelor va verifica îndeplinirea criteriilor de conformitate stipulate în apelul de selecție și prezenta tuturor documentelor solicitate.

De asemenea, personalul tehnic al GAL – Bazinul Dornelor va realiza inspectarea locului în care urmează să se deruleze proiectul pentru care se solicită ajutor și va elibera solicitantului un act din

---

care sa reiasa ca lucrarile respective nu au fost demarate inainte de semnarea contractului de finantare. Dupa obtinerea acestui document, Responsabilul administrativ (Coordonatorul) va elabora un raport tehnico-economic pentru fiecare solicitare in parte in care se va da aviz favorabil sau nefavorabil acordarii finantarii solicitate.

Solicitarile care obtin aviz favorabil vor fi apoi evaluate de catre Comitetul de Selectie al GAL – Bazinul Dornelor. Acesta va elabora cate un document pentru fiecare masura in parte in care vor fi evidentiata punctajele obtinute de catre proiectele prezentate in ordine descrescatoare. Punctajul fiecarui proiect va fi stabilit in conformitate cu criteriile de selectie stabilite in Planul de Dezvoltare Locala. Rezultatul evaluarii se va consemna intr-un raport motivat.

In baza raportului motivat elaborat de catre Comitetul de Selectie, Consiliul Director va emite, pentru fiecare masura in parte, o propunere motivata care poate fi:

- propunerea de aprobare a solicitarii, cu indicarea valorii si a procentului de finantare;
  - propunerea motivata de respingere a finantarii datorita punctajului mic obtinut si neincadrarea in valoarea sesiunii respective de depunere deschisa de GAL – Bazinul Dornelor;
- Dupa finalizarea selectiei proiectelor in cadrul GAL – Bazinul Dornelor, lista cu proiectele aprobate, va fi transmisa Centrului Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit, impreuna cu un raport complet al sesiunii respective, in vederea semnarii contractelor cu beneficiarii finali ai finantarii.

#### **e) monitorizarea proiectelor.**

Monitorizarea proiectelor este prezentata in capitolul VII.

Avand in vedere ca fara prezenta efectiva a oamenilor care stiu ce, cand si cum trebuie facut, este pur si simplu imposibil ca o organizatie sa isi atinga obiectivele, este foarte importanta descrierea resursele umane necesare derularii tuturor activitatilor legate de implementarea Planului de Dezvoltare Locala.

Resursele umane nu reprezinta altceva decât active ale GAL – Bazinul Dornelor ce slujesc la punerea în practică a obiectivelor acestuia, mijloace care pot condiționa succesul organizației, prin utilizarea eficientă a resurselor financiare, materiale, instituționale, prin modul în care își pun capacitățile intelectuale și creative în slujba îndeplinirii sarcinilor. O serie de capacități fizice și intelectuale ale resurselor umane sunt importante din prisma modului în care acestea sunt folosite în cadrul organizației.

Astfel, se are în vedere ca GAL – Bazinul Dornelor să dispună de personalul necesar, pe tipuri de calificări adecvate proiectelor care urmează să se implemente pentru îndeplinirea obiectivelor propuse în cadrul strategiei de dezvoltare locală.

Modalitățile de contractare a personalului în cadrul GAL – Bazinul Dornelor sunt:

- Responsabilul administrativ (Coordonatorul) și echipa tehnică – contract de muncă;
- Responsabilul financiar – contract de prestări de servicii;
- Consultanți în diverse domenii – contract de prestări de servicii;

De asemenea, pe tot parcursul derulării activităților necesare implementării Planului de Dezvoltare Locală, GAL – Bazinul Dornelor va fi sprijinit de către agenții economici și personalul cu responsabilități în ceea ce privește dezvoltarea rurală, din cadrul fiecărei primării care face parte din parteneriat. Aceștia desfășurând activități de voluntariat.

În cadrul GAL – Bazinul Dornelor își vor desfășura activitatea în mod permanent următoarele persoane, care vor fi angajate pe baza de contract de muncă.

**1. Responsabil administrativ (Coordonatorul)** al GAL Bazinul Dornelor, trebuie să îndeplinească următoarele criterii din punct de vedere profesional și al experienței anterioare deținute:

- să fi deținut anterior o poziție similară cu cea pe care o va deține în cadrul GAL – Bazinul Dornelor pentru o perioadă de cel puțin 1 an;
- să fie absolvent de studii superioare finalizate cu diploma de licență; deținerea unor studii postuniversitare sau master în domeniul managementului constituie un avantaj;
- să dețină abilități organizatorice, de leadership și de comunicare;

**2. Managerul de proiecte** al GAL – Bazinul Dornelor trebuie să îndeplinească următoarele criterii din punct de vedere profesional și al experienței anterioare deținute:

- să fie absolvent de studii superioare finalizate cu diploma de licență în domeniul tehnic sau economic;
- să aibă calificare ca Manager de proiect;

**3. Contabilul GAL** – Bazinul Dornelor, trebuie să îndeplinească următoarele criterii din punct de vedere profesional și al experienței anterioare deținute:

- să fi deținut anterior o poziție similară cu cea pe care o va deține în cadrul GAL – Bazinul Dornelor
- să fie absolvent de studii economice medii / superioare finalizate cu diploma de bacalaureat / licență;
- să cunoască toate procedurile contabile necesare supravegherii și controlului gestiunii financiare – contabile a GAL - Bazinul Dornelor

**4. Specialistul tehnic / IT al GAL** – Bazinul Dornelor trebuie să îndeplinească următoarele criterii din punct de vedere profesional și al experienței anterioare deținute:

- să fi deținut anterior o poziție similară cu cea pe care o va deține în cadrul GAL – Bazinul Dornelor;
- să fie absolvent de studii tehnice sau informatice medii / superioare finalizate cu diploma de bacalaureat / licență;

**Animatorii Gal** – Bazinul Dornelor trebuie să se fi implicat în mod activ în activitatea de dezvoltare rurală încă de la începutul constituirii Gal – Bazinul Dornelor să fie absolvenți de studii medii / superioare finalizate cu diploma de bacalaureat / licență;

- să dețină bune calități de comunicare și persuasiune;

---

**6. Secretarul GAL Bazinul Dornelor** trebuie sa indeplineasca urmatoarele criterii din punct de vedere profesional si al experientei anterioare detinute:

- sa fi detinut anterior o pozitie similara cu cea pe care o va detine in cadrul GAL – Bazinul Dornelor;
- sa fie absolvent de studii medii / superioare finalizate cu diploma de bacalaureat / licenta;

Datorita complexitatii actiunilor necesare implementarii cu succes si in totalitate a Planului de Dezvoltare Locala, pentru fiecare angajat al GAL - Bazinul Dornelor se va intocmi o fisa a postului care va cuprinde descrierea clara a obiectivelor, sarcinilor, autoritatilor si responsabilitatilor acestora. Acestea sunt prezentate in Anexa la Planul de Dezvoltare Locala.

In ceea ce priveste personalul necesar pentru derularea unor activitati care necesita o calificare speciala, acesta va fi angajat pe baza de contract de prestare de servicii in functie de necesitatile reale ale GAL – Bazinul Dornelor, in distincte faze de implementare a Planului de Dezvoltare Locala.

In ceea ce priveste criteriile pe baza carora se va realiza contractarea personalului in baza unui contract de prestari de servicii, acestea sunt urmatoarele:

- experienta relevanta in domeniul in care este necesar personalul respectiv in cadrul GAL - Bazinul Dornelor; astfel persoana juridica / expertul care urmeaza a fi contractat trebuie sa beneficieze de experienta in domeniul respectiv;
- calificarea profesionala a persoanelor care vor derula activitati in cadrul contractului ce se va incheia intre GAL - Bazinul Dornelor si persoana juridica / expert;

Modalitatea de contractare a personalului, atat a celui permanent, angajat cu contract de munca, cat si a celui ocazional, angajat pe baza de contract de prestari servicii, va fi stabilita de catre GAL – Bazinul Dornelor prin intermediul unei proceduri interne, garantandu-se in ambele cazuri egalitatea de tratament, publicitatea si concurenta, procedura care permit va stabili inclusiv modalitatea de revizuire si controlul extern, chiar si pe cale jurisdictionala, a pocedurii de selectie a personalului GAL – Bazinul Dornelor. Criteriile de selectie utilizate sunt unele transparente care pun accent pe capacitatea, experienta si pregatirea profesionala a candidatilor.

Structura intregii echipe tehnice si administrative a GAL – Bazinul Dornelor care se bazeaza pe capacitatea si experienta demonstrata a personalului, garanteaza eficienta si eficacitate in

---

implementarea Planului de Dezvoltare Locala si o relatie optima intre personalul angajat si costurile totale ale grupului, obtinandu-se astfel optimizarea maxima a resurselor disponibile in conditiile disponibilitatii de personal suficient si calificat care va fi implicat in teme si aspecte metodologice distincte pe parcursul implementarii Planului de Dezvoltare Locala.

### **III.3.2 Descrierea resurselor materiale (echipamente, localuri disponibile)**

Sediul GAL – Bazinul Dornelor se va stabili in localitatea Panaci, in cadrul unui imobil pus la dispozitie de catre Primaria Panaci. Modalitatea juridica de detinere a spatiului mai sus amintit este reglementat prin intermediul unui contract de inchiriere.

Spatiul in care isi are sediul GAL – Bazinul Dornelor este compus din:

- o sala mare pentru derularea reuniunilor Adunarii Generale, ale Consiliului Director si ale Comitetului de Selectie a proiectelor, care va fi dotata cu masa de sedinta si suficiente scaune, flipchart;

- un birou in cadrul carora urmeaza sa isi desfasoare activitatea personalul angajat pe baza de contract de munca al GAL – Bazinul Dornelor anexe si dependinte necesare;

Cele doua spatii destinate personalului angajat al GAL – Bazinul Dornelor vor fi dotate cu mobilier specific de birou si aparatura IT (calculatoare, imprimante, fotocopitoare, telefon, fax). **III.3.3 Buget indicativ anual de func ionare a GAL-ului**

<b>Venituri</b>	<b>Suma</b>
- incasari UE pentru cheltuielile de administrare ale grupului reprezentand 15% din bugetul alocat grupului	100.000 euro
-contributia partenerilor	1.500 euro
<b>TOTAL</b>	<b>101.500 euro</b>
<b>Cheltuieli</b>	
- cheltuieli administrative	73.000 euro
- cheltuieli realizate pentru activitatile de publicitate ale proiectului	28.000 euro
<b>TOTAL</b>	<b>101.500 euro</b>

#### **III.3.4 Dispozitivul de comunicare i informare**

Conform articolului 76 din Regulamentul Comisiei (CE) nr.1698/2005, este obligatoriu sa se faca cunoscuta actiunea comuna a Uniunii Europene si a autoritatilor publice nationale, privind sprijinul acordat în domeniul dezvoltarii rurale. Pentru a asigura o absorbtie cât mai eficienta a fondurilor europene este foarte important ca un numar cât mai mare de potentiali beneficiari sa fie informati despre sprijinul financiar pe care îl pot obtine prin PNDR.

**Obiectivul principal** al actiunilor de informare si promovare în mediul rural îl reprezinta *constientizarea opiniei publice si în mod special:*

- a potentialilor beneficiari, în vederea accesarii fondurilor europene destinate dezvoltarii rurale;

- 
- a beneficiarilor, privind continutul masurilor;
  - a administratiei publice nationale si locale, a organizatiilor profesionale, partenerilor economici si sociali, a organizatiilor neguvernamentale atât pentru accesarea fondurilor disponibile cât si pentru diseminarea informatiilor specifice.

Comunicarea trebuie sa fie clara, concisa, concreta, adaptata publicului tinta si coerenta, pe durata întregii perioade de implementare a Planului de Dezvoltare Locala. Aceasta se articuleaza în jurul a trei principii:

- *flexibilitatea* (capacitatea de a raspunde rapid la semnalele venite din mediul intern si extern);
- *transparenta* (capacitatea de a furniza informatii obiective si corecte referitoare la activitatile GAL – Bazinul Dornelor si la contributia Uniunii Europene);
- *eficienta* (prin utilizarea optima a resurselor în vederea atingerii impactului maxim).

**In desfasurarea activitatilor sale GAL – Bazinul Dornelor asigura respectarea urmatoarelor principii:**

**PUBLICITATE** - Atat GAL – Bazinul Dornelor cât si beneficiarii de proiecte vor fi supuse regimului de informare i publicitate prev zute în legislatia referitoare la accesarea fondurilor europene prin FEADR;

**OBIECTIVITATE** – se manifesta prin auto limitarea puterii discre ionare în selectarea de c tre GAL – Bazinul Dornelor a destinatarilor finali ai proiectelor de ajutor financiar, prin stabilirea criteriilor de selectie pentru diferite m suri, în temeiul c rora se va realiza selec ia;

**CONCURENTA** - selectarea beneficiarilor se face printr-o comparatie a tuturor cererilor depuse, în ordinea de prioritate în conformitate stabilita prin punctajul pentru fiecare masura in parte. Proiectele se adreseaza tuturor categoriilor de beneficiari.

**TRANSPARENTA** - concretizata în absen a unor acorduri secrete, dosare complete si notificarea c tre p r ile interesate de deciziilor luate.

**EGALITATE SI NEDISCRIMINARE** prin aplicarea acelora i „tratamente” tuturor beneficiarilor

**EFICACITATE** - în atingerea obiectivelor stabilite în cadrul programului, prin selectarea proiectele care sa duca la atingerea obiectivelor stabilite;

---

**EFICIENTA** - în procesul de alocare și utilizare a resurselor, astfel încât, cu cel mai mic cost să se realizeze beneficiile sociale, în special în rândul femeilor și tinerilor, și / sau o mai bună protecție a mediului.

**COLABORARE** – GAL – Bazinul Dornelor este considerat în colaborare cu alte grupuri din regiune, precum și cu alte grupuri din alte comunități și state, cu publicul și cu guvernul;

Pentru că informarea și comunicarea reprezintă elemente esențiale atât în etapele inițiale, de constituire a parteneriatelor public – private cât și ulterior, după selectarea parteneriatului ca și GAL, în cadrul GAL – Bazinul Dornelor se vor realiza în continuare acțiuni și activități menite să asigure publicitatea axei Leader și a posibilităților de finanțare, bună funcționare a GAL și implementarea tuturor acțiunilor din cadrul strategiei de dezvoltare locală.

Acțiunile de promovare prevăzute pentru GAL – Bazinul Dornelor se vor repeta în funcție de nevoile de informare identificate după fiecare etapă de implementare, ținând cont de faptul că aceste acțiuni constituie tehnici specifice de comunicare esențiale în derularea campaniilor de informare atât pentru publicul larg, cât și a celor orientate către potențialii beneficiari.

Totodată, în vederea eficientizării acțiunilor de promovare, GAL - Bazinul Dornelor va externaliza o serie de activități cum ar fi: realizarea studiilor sociologice, tipărirea materialelor informative (design, format s.a.), realizarea spoturilor publicitare TV și audio, precum și alte activități specifice ce decurg din procesul de promovare. Vor fi elaborate: materiale informative (pliante, broșuri, ghiduri, afișe etc.), spoturi radio TV și web-site destinat în mod special Planului de Dezvoltare Locală a GAL – Bazinul Dornelor, conferințe organizate la nivel regional, participare la emisiuni specializate și altele.

De asemenea, GAL - Bazinul Dornelor va pune la dispoziția potențialilor beneficiari informații privind fluxul accesării fondurilor de dezvoltare rurală, ce va include: tipurile de investiții eligibile, categoriile de beneficiari, plafoanele maxime alocate, condițiile de eligibilitate, procedurile administrative legate de accesul la finanțare, procedura de examinare a cererilor de finanțare, criteriile de selecție a proiectelor precum și numele persoanelor de contact responsabile cu activitatea de informare și comunicare a Planului. Acțiunile specifice de promovare și instruire a potențialilor beneficiari privind implementarea Planului de Dezvoltare Locală sunt realizate în conformitate cu nevoile identificate, urmărindu-se acoperirea tuturor domeniilor de interes corespunzătoare măsurilor din plan. Vor fi distribuite în cadrul teritoriului GAL – Bazinul Dornelor chestionare pe baza cărora vor fi identificate persoanele fizice și/sau juridice, publice

---

sau private, care si-au manifestat interesul în a accesa fonduri prin intermediul axei Leader. Aceasta baza de date este una deschisa, aflata într-un proces de actualizare permanenta. În acest sens contactul direct cu potentialii beneficiari si alte asociatii si organizatii care la rândul lor pot disemina informatiile primite, reprezinta principala metoda prin care se va realiza actualizarea si completarea bazei de date. Promovarea directa prin intermediul pliantelor, brosurilor, direct mailing se va realiza utilizând informatiile cuprinse în baza de date, informatii ce sunt selectate în urma campaniilor de informare si a sondajelor de opinie derulate în mediul rural.

Lipsa informatiilor si accesul dificil al persoanelor care locuiesc în mediul rural, la informatie specializata reprezinta o bariera în calea implementarii programelor de dezvoltare în spatiul rural si au un efect advers asupra dorintei potentialilor beneficiari de a initia noi afaceri în zona rurala.

Actiunile propuse pentru informarea potentialilor beneficiari se vor desfasura începând atat in perioada de pregatire a Planului de Dezvoltare Locala cat si pe toata perioada implementarii acestuia.

Evaluările efectuate pe parcursul implementarii Planului de Dezvoltare Locala vor fi de natura sa aprecieze impactul comunicarii, precum si buna înțelegere a actiunilor, iar criteriile utilizate pentru realizarea evaluărilor vor face referire cel puțin la urmatoarele aspecte:

- Evolutia numarului dosarelor depuse;
- Evolutia numarului de potentiali beneficiari care au accesat informatia continuta în materialele informative (afise, pliante, ghiduri, brosure etc.);
- Evolutia profilului celor care depun proiecte în functie de categoria profesionala, sex, egalitatea sanselor;
- Numarul de accesari website pentru obtinerea de informatii din domeniul dezvoltarii rurale,

Politica de comunicare poate fi adaptata în functie de rezultatele evaluării, iar propunerea de modificare va fi prezentata în Adunarea Generala a GAL – Bazinul Dornelor În ceea ce priveste informarea beneficiarilor Planului de Dezvoltare Locala, acestia trebuie sa cunoasca natura fondurilor europene în vederea implementarii corespunzatoare a proiectelor.

---

Astfel, în momentul semnării contractului, se va preciza în mod explicit categoria sprijinului financiar acordat – respectiv în baza axei Leader, suma alocată, contribuția fiecăruia, logo-ul LEADER.

Asadar, GAL – Bazinul Dornelor va informa beneficiarii cu privire la apelurile de selecție și la măsurile care pot fi accesate și totodată, va publica lista beneficiarilor care primesc sprijin, destinația financiară și sumele contribuției publice.

Acțiunile propuse pentru informarea beneficiarilor vor avea loc îndeosebi în momentul semnării contractului de finanțare și vor continua și pe întreaga perioadă a implementării proiectului.

Publicul larg va fi informat despre finanțarea Leader prin:

- Placute explicative aplicate pe toate investițiile care au o valoare mai mare de 50.000 Euro ;
- Placute explicative instalate în biroul GAL – Bazinul Dornelor (LEADER) ;
- Publicarea constantă a unor rapoarte trimestriale și anuale;

Pentru a sublinia și populariza oportunitățile și exemplele de succes legate de implementarea Planului de Dezvoltare Locală, precum și implicarea comunitară în spațiul rural românesc GAL – Bazinul Dornelor va publica pe site un Raportul Anual de progrese care cuprinde informații concrete privind implementarea planului, precum și lista completă a beneficiarilor care au accesat ajutoare financiare. De asemenea, în mod constant, pe parcursul perioadei de implementare, va informa prin anunțuri și comunicate de presă evenimentele și acțiunile semnificative.

Acțiunile propuse pentru informarea publicului larg se vor desfășura începând cu perioada de pregătire a Planului de Dezvoltare Locală și va continua pe toată perioada implementării, până la evaluarea rezultatelor acestuia. Pentru informarea publicului larg vor avea loc campanii specifice în mod deosebit la începutul implementării Programului, pentru a acoperi o gamă cât mai largă de potențiali beneficiari. La sfârșitul perioadei de implementare, campaniile vor fi organizate în scopul informării publicului asupra rezultatelor, a experienței dobândite și a beneficiarilor care au accesat prin FEADR ajutoare financiare.

Criteriile de evaluare a acțiunilor de informare a publicului larg sunt:

- Numărul de panouri și placute explicative aferente investițiilor derulate sau finalizate;
- Numărul de accesări și documente descărcate de pe pagina de internet a GAL – Bazinul Dornelor;

- 
- Vizibilitatea GAL – Bazinul Dornelor în mass-media;
  - Recunoasterea logo-ului comunitar în urma campaniilor de informare derulate în mediul rural;

**GAL – Bazinul Dornelor indeplinește criteriul de selecție SCS nr. 3.1.9. fixat de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în sensul prezentării dispozițiilor privind informarea potențialilor beneficiari cu privire la activitățile întreprinse în cadrul GAL-ului.**

**PISTA DE AUDIT - COMUNICARE SI INFORMARE**

Nr crt	Activitate	Cine desf oar activitatea		Responsabil	Document primit	Document generat	Cine semneaza	Unde se arhiveaza	
		Extern	Intern					Pozitia ierarhica	Arhiva fizica - original
1	Convocare reuniune membri GAL in vederea stabilirii politicii de comunicare si informare in cadrul GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Secretar		Convocator	Responsabil legal Bazinul Dornelor	Secretariat GAL	
2	Desfasurare reuniune parteneri GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	
3	Ierarhizarea si prioritizarea activitatilor de informare si comunicare			Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	

4	Stabilire criteriilor de evaluare a rezultatelor actiunilor de informare si comunicare		GAL	Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	
5	Realizarea activitatilor de comunicare si informare de catre GAL prin intermediul chestionarelor aplicate in teritoriu in perioada de pregatire a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Animatorii	Extras Proces verbal reuniune		Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
6	Realizarea activitatilor de comunicare si informare de catre GAL prin intermediul chestionarelor aplicate in teritoriu in perioada de implementare a Planului de		GAL	Animatorii	Extras Proces verbal reuniune		Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
7	Realizarea unei baze de date a informatiilor adunate prin intermediul chestionarelor		GAL	Animatorii	Chestionare	Raport de evaluare a situatiei teritoriale pe baza chestionarelor aplicate	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
8	Actualizare baza de date web-site Bazinul Dornelor cu rezultatele obtinute in urma aplicarii chestionarelor		GAL	Animatorii		Web- site actualizat /Raport actualizare site	Animatorii	Compartimentul administrativ	-

9	Solicitare oferte de pret pentru realizarea de afise, pliante si brosure informatice,	Tipografie	GAL	Animatorii		Solicitare de oferte de pret pentru realizarea serviciilor de tipografie	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
10	Incheiere contract servicii de tipografie	Tipografie	GAL	Animatorii	Oferta de pret	Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
11	Realizare produse tipografice atat in perioada de pregatire a Planului de dezvoltare Locala cat si in perioada de implementare a acestuia	Tipografie		Tipografie	Produce finale	Proces verbal de receptie	Comisie de receptie	Compartimentul administrativ	
12	Distribuire de afise, pliante si brosure informatice in teritoriu atat in perioada de pregatirea a Planului de Dezvoltare Locala cat si in perioada de implementare a acestuia		GAL	Animatorii		Liste cu semnături de primire de catre locuitorii teritoriului GAL - Bazinul Dornelor	Locuitorii teritoriului / Animatorii	Compartimentul administrativ	-
13	Solicitare oferta pentru realizarea de studii sociologice		GAL	Animatorii		Solicitare de oferte de pret pentru realizarea de studii sociologice	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
14	Incheiere contract pentru realizarea analizelor sociologice	Societate specializata	GAL	Societate specializata / Animatori	Oferta de pret	Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-

15	Realizare studii sociologice in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor	Societate specializata		Societate specializata		Raport privind evaluarea situatiei teritoriului GAL - Bazinul Dornelor	Societate specializata	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
16	Solicitare oferte realizare spot publicitar TV si audio in perioada de implementare a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Animatorii		Solicitare de oferte de pret pentru realizare spot publicitar TV si audio	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
17	Incheiere contract pentru realizare spot publicitar TV si audio	Societati de televiziune si radio	GAL	Societati specializate / Animatorii	Oferta de pret	Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	-
18	Organizare de conferinte la nivel local periodic pe toata perioada de implementare a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul / Animatorii		Raport conferinta / Lista participanti	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	
19	Organizare de conferinte la nivel regional periodic pe toata perioada de implementare a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul / Animatorii		Raport conferinta / Lista participanti	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	
20	Informare potentiali beneficiari existenti in baza de date realizata de catre animatorii in baza chestionarelor aplicate in		GAL	Animatorii		Scrisoare de informare / Raport de informare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	
21	Informare potentiali beneficiari in urma primirii unor solicitari de informare din partea acestora		GAL	Animatorii	Solicitare de informatii	Scrisoare de informare / Raport de informare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Compartimentul administrativ	

22	Publicare anunturi ale sesiunilor de depunere a proiectelor in cadrul GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Consiliul Director / Responsabil administrativ - Coordonatorul		Anunt de selectie	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
23	Publicarea rapoartelor de monitorizare si progres a implementarii Planului de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor, precum si a situatiei beneficiarilor de finantare		GAL	Consiliul Director / Responsabil administrativ - Coordonatorul		Rapoarte de monitorizare / Rapoarte de progres / Situatii beneficiari	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
24	Evaluarea rezultatelor activitatilor de comunicare si informare		GAL	Consiliul Director / Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport de evaluare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
25	Adaptarea politicii de comunicare si informare in functie de rezultatul evaluarii acestor activitati		GAL	Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor	Raport de evaluare	Proces verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	-
26	Publicarea rezultatelor obtinute in urma implementarii Planului de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor la finalul perioadei de implementare		GAL	Consiliul Director / Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport final	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ

---

#### III.4. Implementarea proiectelor în cadrul GAL-ului

Implementarea proiectelor în cadrul GAL – Bazinul Dornelor va parcurge următorii pași:

- lansarea apelului de selecție de către GAL prin intermediul mijloacelor de informare mass-media, pliante, pagina web, etc;
- depunerea proiectelor de către posibili beneficiari care se încadrează în criteriile de eligibilitate stabilite pentru fiecare măsură;
- efectuarea verificării conformității proiectului și respectarea criteriilor de eligibilitate de către Comitetul de Selecție din cadrul Gal – Bazinul Dornelor. Selecția proiectelor de către GAL pe baza Planului de Dezvoltare Locală și a criteriilor elaborate pentru fiecare măsură în parte;
- Depunerea proiectelor selectate de către GAL la Centrul Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit;

Dacă proiectul selectat este un proiect de investiții se vor realiza următoarele activități de către CRPDRP:

- verificarea eligibilității proiectelor și efectuarea verificării pe teren a potențialului beneficiar de către structurile teritoriale ale APDRP;
- transmiterea de către CRPDRP a notificării către beneficiar și către GAL, cu privire la aprobarea sau neaprobarea proiectului;
- încheierea contractului între beneficiar și Centrul Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (CRPDRP) dacă proiectul a fost aprobat;

Dacă este vorba de un proiect de servicii atunci vor fi parcurse următoarele etape:

- CRPDRP verifică eligibilitatea proiectelor și transmite o notificare către beneficiar și către GAL, de înștiințare cu privire la aprobarea sau neaprobarea proiectului. Încheierea contractului între beneficiar și CRPDRP; Beneficiarii finanțării sunt obligați să înceapă implementarea proiectului în termenul fixat în contractul de finanțare. Începerea executării proiectului va fi comunicată GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul unui document standard pus la dispoziție de către GAL. După notificarea începerii implementării proiectului personalul tehnic al GAL - Bazinul Dornelor poate efectua vizite „în teritoriu” pentru a verifica respectarea condițiilor asumate prin contractul de finanțare.

---

Neinceperea implementarii proiectului in termenul fixat prin contractul de finantare duce la pierderea ajutorului acordat beneficiarului final.

Finalizarea lucrarilor / activitatilor necesare implementarii proiectului va trebui realizata in termenul fixat in contractul de finantare. Termenul de finalizare a implementarii proiectului poate fi prelungit, la solicitarea beneficiarului finantarii, pentru o perioada de timp care nu poate depasi jumatate din termenul fixat initial. Solicitarea de prelungire a termenului de implementare a proiectului, in care se va prezenta motivul, va fi analizata de catre Responsabilul administrativ (Coordonatorul) GAL - Bazinul Dornelor, care in functie de natura investitiei ce se realizeaza, termenul fixat in contract, gradul de realizare a acestuia, cauza de prelungire si orice alte aspecte externe, va emite un raport care va fi prezentat Consiliului Director, care poate aproba sau respinge respectiva solicitare.

Daca in urma analizei, Consiliul Director al GAL - Bazinul Dornelor decide acordarea termenului de prelungire al implementarii proiectului, aceasta decizie va fi comunicata Centrului Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit in vederea analizarii posibilitatii incheierii unui act aditional la contractul de finantare initial.

In timpul executiei unui proiect, beneficiarul ajutorului financiar poate prezenta in scris propuneri de modificare a proiectului. Solicitarea va fi examinata de catre Responsabilul administrativ (Coordonatorul) GAL care va emite un raport favorabil sau nefavorabil al modificarilor propuse. Raportul poate fi favorabil doar in cazul in care modificarea nu duce la o crestere a valorii initiale a proiectului asumata prin contractul de finantare, la o modificare a obiectivelor sau la distorsionarea concurentei pe piata.

Raportul va fi prezentat Consiliului Director care va solutiona problema aditerii sau neaditerii modificarilor. Daca modificarile solicitate necesita si modificarea contractului de finantare, atunci raportul va fi supus aprobarii Adunarii Generale a GAL.

Rezultatul va fi comunicat Centrului Regional de Plati pentru Dezvoltare Rurala si Pescuit.

**PISTA DE AUDIT- IMPLEMENTAREA PROIECTELOR IN CADRUL GAL**

Nr crt	Activitate	Cine desf oar activitatea		Responsabil	Document primit	Document generat	Cine semneaza documentul	Unde se arhiveaza	
		Extern	Intern					Pozitia ierarhica	Arhiva fizica - original
1	Convocare Consiliu Director pentru aprobarea apelului de selectie		GAL	Secretar		Convocator	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
2	Reuniune Consiliu Director si aprobare apel de selectie		GAL	Consiliu Director	Anunt de selectie si documente de stabilire a criteriilor de eligibilitate a beneficiarilor	Aprobare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	
3	Publicare anunt de selectie		GAL	Secretar	Anunt de selectie si documente de stabilire a criteriilor de eligibilitate a beneficiarilor	Anuntul publicat	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

4	Raspuns la eventuale clarificari venite din partea potentialilor beneficiari		GAL	Compartimentul administrativ	Solicitare de informatii	Raspuns solicitare de informatii	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Compartimentul administrativ
5	Depunerea proiectelor in cadrul GAL		GAL	Comitetul de Selectie	Proiectul	Numar de inregistrare	Comitetul de Selectie	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
6	Verificare respectare conformitate administrativa si criteriile de selectie		GAL	Comitetul de Selectie		Scrisoare de conformitate	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
7	Realizarea selectiei proiectelor de catre Comitetul de Selectie		GAL	Comitetul de Selectie		Lista proiecte selectate	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
8	Depunerea proiectelor selectate la CRPDRP		GAL	Comitetul de Selectie		Raport de evaluare / Proiecte depuse	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
9	Efectuarea verificarii in terene de catre structurile APDRP	Structuri APDRP		Structuri APDRP		Raport de evaluare			

10	Notificare beneficiar si GAL	CRPDRP		CRPDRP		Notificare	CRPDRP	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
11	Semnarea contractului intre beneficiar si CRPDRP	CRPDRP / beneficiar					CRPDRP / beneficiar	-	Compartimentul administrativ
12	Monitorizarea implementarii proiectului	APDRP	GAL	APDRP / Compartiment administrativ		Raport de progres	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartimentul administrativ
13	Analizarea solicitarilor de prelungire a termenului de implementare sau de modificare a proiectului		GAL	Consiliul Director	Raport de evaluare	Punct de vedere	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
14	Prezentarea punctului de vedere cu privire la prelungirea termenului de implementare sau de modificare a proiectului catre CRPDRP impreuna cu un memoriu justificativ		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Scrisoare de solicitare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartimentul administrativ
15	Sprijinirea beneficiarilor de finantare in implementarea proiectului		GAL	Compartimentul administrativ	Solicitare din partea beneficiarilor	Raspuns solicitare / Proces - verbal	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartimentul administrativ

## PARTEA A VII – A: MECANISMUL DE IMPLEMENTARE

GAL – Bazinul Dornelor este responsabil pentru administrarea și implementarea Planului de Dezvoltare Locală în mod eficient, eficace și corect, în raport cu obiectivele acestuia și în conformitate cu articolul 75 din Regulamentul Consiliului (CE) nr.1698/2005.

Dispozitivul de monitorizare, evaluare și control implementat de GAL presupune:

- Luarea operativă a deciziilor asupra implementării (sau depistarea problemelor);
- Efectuarea zilnică a gestionării GAL;
- Executarea operativă și corectă a procedurilor de gestionare a resurselor;
- Facilitarea coordonării între activitățile compartimentelor GAL;
- Monitorizarea și raportarea la timp despre realizările și rezultatele implementării Planului de Dezvoltare Locală a GAL;

· Comunicarea stadiului implementării strategiei de dezvoltare către factorii de decizie ai GAL – Bazinul Dornelor, respectiv

Adunarea Generală și Consiliul Director;

**Monitorizarea** prevede astfel, un dispozitiv riguros și transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea financiară a implementării strategiei de dezvoltare, care permite colectarea sistematică și structurarea anuală a datelor cu privire la activitățile desfășurate.

Pentru evidentierea gradului de implementare a Planului, GAL - Bazinul Dornelor va întocmi un **Raportul anual de progres** care va conține toate informațiile cu privire la evoluția implementării planului.

Referitor la monitorizarea planului, raportul anual de progrese cuprinde următoarele elemente:

- Tabele privind implementarea financiară a planului pentru fiecare măsură în parte;
- Tabele de monitorizare care includ informații cantitative pe baza indicatorilor de realizare și rezultat stabiliți pentru fiecare măsură în parte în cadrul Planului de Dezvoltare Locală;
- Analiza rezultatului monitorizării planului.

De asemenea, va fi întocmit un **Raport trimestrial privind implementarea strategică a Planului de Dezvoltare Locală**. Monitorizarea strategică trebuie să furnizeze date privind stadiul de realizare al obiectivelor planului și a implementării strategiei în raport cu indicatorii de rezultat stabiliți.

Monitorizarea implementării Planului de Dezvoltare Locală are în vedere:

- Evaluarea periodică a progreselor înregistrate pentru realizarea obiectivelor specifice ale Planului
- Examinarea rezultatelor implementării fiecărei măsuri și monitorizarea calității implementării proiectelor finanțate;
- Examinarea rezultatelor obținute;
- Elaborarea recomandărilor și propunerilor în vederea îmbunătățirii impactului planului;

Cele două rapoarte vor fi supuse aprobării Consiliului Director și Adunării Generale după care vor fi transmise Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

În cadrul reuniunilor care au ca scop analiza rapoartelor anuale sau trimestriale de progres, Consiliul Director și Adunarea Generală trebuie:

- să realizeze evaluarea periodică a progreselor înregistrate pentru atingerea obiectivelor specifice ale Planului de Dezvoltare Locală;
- să examineze atât rezultatele implementării fiecărei măsuri, cât și calitatea implementării Planului de Dezvoltare Locală;
- să analizeze și aprobe Raportul anual de progrese și / sau Rapoartele de evaluare trimestriale, înainte de a fi transmise Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- să elaboreze recomandări și propuneri în vederea îmbunătățirii impactului strategiei;

---

Un al treilea tip de monitorizare a Planului de Dezvoltare Locală a GAL – Bazinul Dornelor se va concretiza prin stocarea informațiilor statistice referitoare la gradul de implementare într-un ***program informatic de monitorizare*** care să permită evaluarea și monitorizarea rapidă a gradului de implementare și de îndeplinire a obiectivelor în orice moment. Astfel, se vor putea analiza comparativ indicatorii propuși și rezultatele atinse prin implementarea proiectelor în cadrul GAL.

**Evaluarea** presupune elaborarea unui dispozitiv clar de organizare a înregistrării și raportării către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a unor sugestii și remarci privind rezultatele implementării proiectelor în cadrul strategiei de dezvoltare locală. De asemenea, evaluarea va fi o activitate bine structurată pe o bază bine stabilită și presupune elaborarea unui set de indicatori (considerați relevanți în reflectarea eficienței obținute în urma implementării Planului de Dezvoltare Locală) și a unei metodologii de evaluare (inclusiv rapoarte de evaluare – intermediare și finale) a rezultatelor implementării.

Evaluarea Planului de Dezvoltare Locală a GAL – Bazinul Dornelor se realizează cu scopul de a îmbunătăți calitatea implementării sale prin analiza eficienței, adică a celei mai bune relații dintre resursele angajate și rezultatele atinse și a eficacității programului, însemnând măsura în care obiectivele au fost atinse.

Procesul de evaluare a Planului de dezvoltare Locală a GAL – Bazinul Dornelor se va derula astfel:

- Evaluarea ex-ante – care a fost realizată înainte de elaborarea Planului de Dezvoltare Locală și a avut drept scop culegerea de informații în vederea introducerii în viitoarea strategie de dezvoltare;
- Evaluarea intermediară, care va fi realizată pe tot parcursul perioadei de implementare și are ca obiective rectificarea oricărui problemă care pot apărea precum și îmbunătățirea implementării;
- Evaluarea ex-post, realizată după perioada de implementare a Planului de Dezvoltare Locală, va genera indicatori și informații care se vor introduce în Planul de Dezvoltare Locală viitor;
- Realizarea unor analize care să examineze în detaliu anumite măsuri sau aspecte specifice ale teritoriului și ale Planului de Dezvoltare Locală – se vor realiza ori de câte ori este necesar, în vederea monitorizării gradului de implementare a obiectivelor Planului de Dezvoltare Locală. Acestea vor fi realizate de firme independente tocmai pentru a reflecta cu obiectivitate stadiul în care se află implementarea Planului de Dezvoltare Locală al GAL – Bazinul Dornelor; Pentru semnarea contractului cu firma independentă va fi organizată procedura de achiziții cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare. Evaluarea intermediară și ex – post au rolul de a examina gradul de utilizare al resurselor, eficacitatea și eficiența Planului de Dezvoltare Locală, impactul socio - economic al acestuia, precum și impactul asupra priorităților teritoriului GAL – Bazinul Dornelor.

**Controlul** presupune stabilirea unui sistem de verificare a respectării planificării legate de implementarea strategiei de dezvoltare. Se vor efectua rapoarte de verificare pe teren a gradului de implementare a proiectelor finanțate în cadrul Planului de Dezvoltare Locală.

Programarea vizitelor (controalelor) va trebui să aibă în vedere anumite principii, cum ar fi: eficiența unor astfel de demersuri, prestarea bunelor relații contractuale, verificarea doar a aspectelor de ordin tehnic legate de proiect etc.

---

In ceea ce priveste monitorizarea implementarii proiectelor finantate, coordonatorul GAL – Bazinul Dornelor impreuna cu compartimentul tehnic sunt responsabili de realizarea acestor actiuni.

Astfel se vor realiza vizite in teren si consilierea beneficiarilor in implementarea proiectelor, astfel incat acestea sa fie finalizate in termen si in conditiile asum te prin contractul de finantare.

**Dupa cum se poate observa din informatiile de mai sus, GAL – BAZINUL DORNELOR indeplineste criteriile de selectie nr. SCS 3.1.6 si SCS 3.1.7 fixat de Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale, in sensul stabilirii clare a dispozitiilor de evaluare – monitorizare a implementarii Planului de Dezvoltare Locala.**

**PISTA DE AUDIT - EVALUARE, CONTROL SI MONITORIZARE**

Nr crt	Activitate	Cine desf oar activitatea		Responsabil	Document primit	Document generat	Cine semneaza	Unde se arhiveaza	
		Extern	Intern					Pozitia ierarhica	Arhiva fizica - original
1	Convocare reuniune membri GAL - Bazinul Dornelor in vederea stabilirii modalitatilor de eveluare, control si monitorizare a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Secretar		Convocator	Responsabil legal Bazinul Dornelor	Secretariat GAL	-
2	Desfasurare reuniune parteneri GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Adunarea Generala a GAL Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	-

3	Stabilirea si aprobarea modalitatilor de evaluare, control si monitorizare a Planului de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Adunarea Generala a GAL Bazinul Dornelor		Proces - verbal	Membri prezenti	Secretariat GAL	-
4	Solicitare oferta de pret pentru realizarea evaluarii ex - ante a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Secretar		Proces - verbal	Responsabil legal GAL	Secretariat GAL	
5	Analiza oferte de pret		GAL	Secretar	Ofera de pret	Proces - verbal	Responsabil legal GAL	Secretariat GAL	-
6	Semnare contract	Firma de consultanta	GAL	Responsabil legal GAL - Bazinul Dornelor	Contract	Contract	Responsabil legal GAL / Firma de consultanta	Secretariat GAL	-
7	Realizare evaluare ex - ante	Firma de consultanta		Firma de consultanta		Raport privind evaluarea ex - ante	Responsabil legal GAL / Firma de consultanta	Secretariat GAL	-
8	Includerea rezultatelor analizei ex-ante in Planul de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor	Firma de consultanta	GAL	Firma de consultanta / GAL		Planul de Dezvoltare Locala		Secretariat GAL	-

9	Realizare evaluare intermediara a Planului de Dezvoltare Locala pe toata perioada de implementare		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport de evaluare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
10	Prezentarea rapoartelor de evaluare Consiliului Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
11	Emiterea unor propuneri de imbunatatire a Planului de Dezvoltare Locala de catre Consiliul Director		GAL	Consiliul Director		Raport cu propuneri de imbunatatire	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
12	Prezentarea rapoartelor cu propuneri de imbunatatire Adunarii Generale a GAL Bazinul Dornelor pentru a fi studiate		GAL	Secretar	Raport cu propuneri de imbunatatire	Aprobare / Respingere	Membrii Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor	Secretariat GAL	
13	Implementarea masurilor de imbunatatire ca urmare a aprobarii acestora de catre Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport asupra implementarii masurilor de imbunatatire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	
14	Realizarea raporturilor trimestriale de progres a Planului de Dezvoltare Locala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Compartimentul administrativ		Raport de progres	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	

15	Prezentarea rapoartelor de progres Consiliului Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Raport de progres trimestrial	Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	
16	Prezentarea rapoartelor de progres Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Raport de progres trimestrial	Proces - verbal	Membrii Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor:	Secretariat GAL	
17	Transmiterea Rapoartelor de progres trimestriale catre Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Scrisoare de inaintare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
18	Asigurarea publicitatii rezultatelor monitorizarii trimestriale in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de monitorizare	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ

Plan de

19	Implementarea masurilor de imbunatatire ca urmare a analizei rapoartelor de progres de catre Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor si a aprobarii masurilor de imbunatatire		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport de implementare a masurilor de imbunatatire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
20	Monitorizarea Planului de Dezvoltare Locala prin intermediul sistemului informatic al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Compartimentul administrativ		Raport de monitorizare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartiment administrativ
21	Prezentarea rezultatelor monitorizarii catre Consiliul Director al GAL Bazinul Dornelor		GAL	Secretar	Raport de monitorizare	Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
22	Asigurarea publicitatii rezultatelor monitorizarii informatice in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de control	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
22	Controlul implementarii proiectelor depuse in cadrul GAL - Bazinul Dornelor pe tot parcursul implementarii acestora		GAL	Compartimentul administrativ		Raport de control	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartiment administrativ

23	Monitorizarea respectarii graficelor de implementare a proiectelor depuse in cadrul GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Compartimentul administrativ		Raport de control	Responsabil administrativ - Coordonatorul	-	Compartiment administrativ
24	Asigurarea publicitatii rezultatelor controlului in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de control	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
24	Solicitare oferta de pret in vederea realizarii unor activitati de monitorizare punctuale pentru teritoriul GAL - Bazinul Dornelor	Firma specializata	GAL	Secretar		Solicitare oferta de pret	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
25	Analiza oferte de pret		GAL	Compartimentul administrativ	Oferta de pret	Proces verbal de evaluare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
26	Semnare contract	Firma specializata	GAL	Compartimentul administrativ		Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul / Firma specializata	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
27	Realizarea activitatilor de monitorizare de catre firma specializata	Firma specializata		Firma specializata		Raport de monitorizare	Firma specializata	Secretariat GAL	Compartiment administrativ

28	Transmiterea rezultatelor monitorizarii realizate de catre firma specializata catre Consiliul Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL		Raport de monitorizare	Scrisoare de inaintare	Firma specializata	Secretariat GAL	
29	Asigurarea publicitatii rezultatelor raportului de monitorizare elaborat de firma specializata in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de monitorizare	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
30	Realizare monitorizare anuala a Planului de Dezvoltare Locala		GAL	Compartimentul administrativ		Raport anual de monitorizare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
31	Prezentarea raportului anual de monitorizare Consiliului Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
32	Emiterea unor propuneri de imbunatatire a Planului de Dezvoltare Locala de catre Consiliul Director		GAL	Consiliul Director		Raport cu propuneri de imbunatatire	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ

33	Prezentarea rapoartelor cu propuneri de imbunatatire Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor pentru a fi studiate		GAL	Secretar	Raport cu propuneri de imbunatatire	Aprobare / Respingere	Membrii Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor:	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
34	Transmiterea Raportului anual de progres catre Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Scrisoare de inaintare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
35	Asigurarea publicitatii rezultatelor rapoartului de monitorizare anuala in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de monitorizare	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
35	Implementarea masurilor de imbunatatire ca urmare a aprobarii acestora de catre Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport asupra implementarii masurilor de imbunatatire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	

36	Realizarea evaluarii ex-post a Planului de Dezvoltare Locala a GAL Bazinul Dornelor		GAL	Compartimentul administrativ		Raport monitorizare ex-post	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
37	Prezentarea raportului de monitorizare ex-post Consiliului Director al GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Proces - verbal	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
38	Emiterea unor propuneri de imbunatatire a Planului de Dezvoltare Locala de catre Consiliul Director		GAL	Consiliul Director		Raport cu propuneri de imbunatatire	Membrii Consiliului Director	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
39	Prezentarea rapoartelor cu propuneri de imbunatatire Adunarii Generale a GAL Bazinul Dornelor pentru a fi studiate		GAL	Secretar	Raport cu propuneri de imbunatatire	Aprobare / Respingere	Membrii Adunarii Generale a GAL - Bazinul Dornelor	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
40	Transmiterea Raportului de monitorizare ex-post catre Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Scrisoare de inaintare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

41	Asigurarea publicitatii rezultatelor rapoartului de monitorizare ex-post in teritoriul GAL - Bazinul Dornelor prin intermediul pliantelor, brosurilor si a paginii web		GAL	Compartiment administrativ	Raport de monitorizare	Materiale informative	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	Compartiment administrativ
41	Implementarea masurilor de imbunatatire ca urmare a aprobarii acestora de catre Adunarea Generala a GAL - Bazinul Dornelor		GAL	Responsabil administrativ - Coordonatorul		Raport asupra implementarii masurilor de imbunatatire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	

#### PISTA DE AUDIT - ACHIZITII PUBLICE SI PLATA

Nr crt	Activitate	Cine desf oar activitatea		Responsabil	Document primit	Document generat	Cine semneaza	Unde se arhiveaza	
		Extern	Intern					Pozitia ierarhica	Arhiva fizica - original copie

1	Emitere Hotarare privind aprobarea documentatiei de atribuire si numirea comisiei de evaluare a ofertelor in vederea atribuirii		GAL	Compartiment administrativ		Hotarare privind aprobarea documentatiei de atribuire si numirea comisiei de evaluare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
2	Emitere Nota justificativa privind alegerea procedurii de atribuire		GAL	Compartiment administrativ		Nota justificativa privind alegerea procedurii de atribuire	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
3	Elaborare Referat de necesitate si oportunitate, estimarea valorii contractului de achizitie publica		GAL	Compartiment administrativ		Referat de necesitate si oportunitate, estimarea valorii contractului de achizitie publica	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

4	Elaborarea Calendarului achizițiilor publice		GAL	Compartiment administrativ		Calendarul Achizițiilor publice	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
5	Emitere Nota justificativa privind stabilirea criteriilor de selectie		GAL	Compartiment administrativ		Nota justificativa privind stabilirea cerintelor minime de calificare referitoare la situatia economica,	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
6	Elaborare documentatiei de atribuire		GAL	Compartiment administrativ		Documentatia de atribuire pentru aplicarea procedurii	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
7	Publicarea anuntului de participare pe SEAP		GAL	Compartiment administrativ		Anuntul de participare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

8	Scrisoare inaintare	Firma participanta			Scrisoare inaintare  Oferta tehnica si financiara,		Firma participanta	Secretariat GAL	-
9	Declaratia de confidentialitate si imparialitate		GAL	Compartiment administrativ		Declaratia de confidentialitate si imparialitate	Membrii comisiei de evaluare a ofertelor	Secretariat GAL	-
10	Desfasurarea sedintei de deschidere a ofertelor si intocmirea procesului verbal		Comisia de evaluare	Presedintele comisiei		Proces verbal al sedintei de deschidere a ofertelor	Membrii comisiei de evaluare a ofertelor	Secretariat GAL	-
11	Solicitarea clarificarilor si completarilor documentelor		Presedintele comisiei	Presedintele comisiei		Adresa de solicitare clarificari	Presedintele comisiei	Secretariat GAL	-
12	Raportului Procedurii		Comisia de evaluare	Comisia de evaluare		Raportul procedurii - incluzand si centralizator punctaj	Comisia de evaluare	Secretariat GAL	-

13	Comunicarea rezultatului		Comisia de evaluare	Comisia de evaluare		Adresa de comunicare rezultat	Comisia de evaluare	Secretariat GAL	-
14	Semnarea contractului de servicii	Firma castigatoare	Compartiment administrativ	Compartiment administrativ		Contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul		-
15	Anunt de atribuire SEAP		Compartiment administrativ	Compartiment administrativ		Anunt de atribuire contract	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-

16	Act aditional 1		Compartiment administrativ	Compartiment administrativ		Act aditional	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
17	Proces verbal de receptie	Firma castigatoare	GAL	Compartiment administrativ		Proces verbal de receptie	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Secretariat GAL	-
18	Factura fiscala	Firma castigatoare			Factura fiscala		Compartiment administrativ	Departamentul financiar	Compartiment administrativ
19	Emitere Nota justificativa		Compartiment administrativ	Manager Proiect		Nota justificativa privind exercitarea	Manager Proiect	Departamentul financiar	Secretariat

20	Emitere Propunere de angajare		Compartiment administrativ	Manager Proiect		Propunere de angajare a cheltuiii	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat
21	Emitere Angajament bugetar a cheltuieli		Compartiment administrativ	Responsabil financiar		Angajament bugetar a cheltuieli	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat GAL
22	Emitere Ordonantarea de plata		Compartiment administrativ	Responsabil financiar		Ordonantarea de plata	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat
23	Emitere Ordin de plata		Compartiment administrativ	Responsabil financiar		Ordin de plata	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat
24	Emitere Adresa catre Trezorerie		Compartiment administrativ	Responsabil financiar		Adresa catre Trezorerie solicitare	Responsabil administrativ - Coordonatorul	Departamentul financiar	Secretariat
25	Extras de cont	Trezorerie			Extras de cont		Trezorerie	Departamentul financiar	Secretariat

---

### **III.5 Implicarea GAL-ului în acțiunile de cooperare și în RNDR**

Realizarea activităților de cooperare este descrisă în capitolul VIII.

### **III.5. Implicarea GAL-ului în acțiunile de cooperare și RNDR**

## **PARTEA A VIII – A: COOPERARE ȘI CREAREA ȘI IMPLEMENTAREA REȚELEI**

### **III.5.1. Cooperare**

Măsura de cooperare este una dintre cele trei măsuri ale axei Leader. Cooperarea înseamnă mai mult decât interconectare. Aceasta încurajează și sprijină grupurile de acțiune locale să întreprindă o acțiune comună cu un alt grup Leader sau cu un grup care are o abordare similară, în alta regiune, sau chiar într-o țară terță.

Cooperarea este înțeleasă ca parte a strategiei de dezvoltare locală și nu ca un element adăugat strategiei deoarece reprezintă o modalitate de a extinde experiențele locale pentru îmbunătățirea strategiilor locale.

Colaborarea realizată dincolo de granițe a reprezentat un mod de a avea acces la informații și idei noi, de a învăța de la alte regiuni sau țări, pentru a stimula și sprijini inovația și pentru dobândirea de competențe și noi mijloace de furnizare.

Deși cooperarea inter-regională și transnațională nu este întotdeauna simplă, poate reprezenta adesea cea mai importantă modalitate de obținere a rezultatelor privind inovația și construcția instituțională.

Integrarea unei dimensiuni transnaționale și interteritoriale inițiativelor locale sprijină de asemenea, crearea identității UE pe lângă cea locală, regională, națională.

---

Sprijinul și managementul activităților de cooperare necesită mai mult timp și solicită mai multe resurse pentru planificare și management. Statele membre trebuie pregătite să aloce resursele de asistență tehnică adecvate pentru acest scop.

Proiectele de cooperare concrete trebuie să aibă ca rezultat o valoare adăugată reală pentru teritoriu.

Modalitățile de sprijinire a proiectelor de cooperare diferă de la un stat membru la altul, dar este foarte important ca acestea să fie implementate cu condiția luării în considerare a naturii graduale a cooperării. Din punct de vedere procedural, cooperarea între GAL-uri are loc în două faze succesive:

1. Acțiuni de pre-dezvoltare. Aceste acțiuni preced proiectul de cooperare în vederea facilitării identificării partenerilor potențiali și sprijinirea realizării unei acțiuni comune.

2. Realizarea și implementarea unei acțiuni comune. Un parteneriat pentru cooperare trebuie încurajat pentru a lucra împreună la dezvoltarea unor produse comune; proiectele de cooperare nu sunt simple schimburi de experiență. Partile trebuie să se implice într-un proiect comun concret administrat de un GAL coordonator responsabil de activitatea de coordonare.

Cooperarea practică poate avea două obiective, adesea complementare: obținerea masei critice necesare unui proiect comun și identificarea complementarităților.

Prin Leader sunt disponibile două tipuri de cooperare:

- Cooperarea inter-teritorială – cooperarea între diferite zone rurale din cadrul unui stat membru. Poate avea loc între grupuri Leader și este de asemenea deschisă și altor grupuri locale prin folosirea unei abordări participative.
- Cooperarea transnațională: reprezintă cooperarea între grupurile Leader din cel puțin 2 state membre, sau grupuri din țări terțe ce urmăresc aceeași abordare.

Prin intermediul acestei măsuri se vor finanța proiecte de cooperare transnațională (între România și alte state membre sau nu) și inter-teritorială (în cadrul României) între GAL-uri și alte grupuri/parteneriate, care funcționează după principiul LEADER, parteneriate public-private selectate în cadrul Axei 3, conform art.59 e) din Regulamentul (CE)

nr.1698/2005 sau oricaror alte grupuri rurale organizate dupa metoda LEADER (grupuri locale care sa aiba un rol activ în dezvoltarea rurala, sa fie organizate pe baza parteneriatului actorilor locali, grupuri de initiativa

312

locala, micro-regiuni si alte parteneriate de tip LEADER, grupuri finantate prin Axa 4 din FEP) si recunoscute de statul membru.

Actiunile de cooperare sunt eligibile atunci când cel putin un partener reprezinta un GAL finantat prin axa LEADER.

Aceste proiecte vor fi implementate sub responsabilitatea unui GAL coordonator.

Doar proiectele si actiunile comune care corespund obiectivelor masurilor din Axa 1, 2 si 3 ale FEADR vor fi eligibile pentru sprijin.

Actiunile comune pot avea ca obiectiv si constructia institutionala: schimb de experienta si bune practici privind dezvoltarea locala prin publicatii comune, organizare de evenimente, proiecte de twinning (schimb de manageri de program si de personal) sau prin lucrari de dezvoltare comune sau coordonate în comun. Functionarea unei structuri comune este cea mai integrata forma de cooperare.

Aceasta masura, va fi facilitata de sprijin metodologic care se va baza, în principal, pe reseaua rurala din România si reseaua europeana. Responsabilitatile fiecarui partener vor fi detaliate în cadrul unui acord de cooperare, semnat de cele doua GAL-uri implicate în proiect, care trebuie sa contina referinte la un buget general planificat, obiectivele proiectului, activitatile pe care doresc sa le implementeze în comun în vederea realizarii acestora, rolul fiecarui partener si participarea financiara finala a fiecarui partener în cadrul proiectului.

În ceea ce priveste cooperarea transnationala, pot fi initiate proiecte comune cu tari non-UE, caz în care sunt eligibile pentru sprijin numai cheltuielile legate de teritoriile din cadrul UE.

În cazul cooperarii între un GAL si alte grupuri sau parteneriate din state membre UE acordul de cooperare va trebui sa prevada ca fiecare partener sa suporte cheltuielile în mod proportional cu participarea sa la actiunea comuna.

226

Principalele categorii de cheltuieli eligibile sunt:

- cheltuieli pentru pregătirea proiectelor de cooperare – organizare misiuni tehnice, întâlniri, seminarii, activități de traducere și interpretare, multiplicare documente,
- cheltuieli de investiții pentru implementarea proiectelor comune

313

227



- cheltuieli pentru proiecte comune de instruire

Cheltuieli neeligibile - simplul schimb de experienta neconcretizat într-o actiune comuna (întrucât se poate finanta prin intermediul retelei nationale de dezvoltare rurala). De asemenea, nu sunt eligibile cheltuielile legate de teritoriile din afara UE.

Cooperarea va fi lansata dupa desfasurarea primei proceduri de selectie a Grupurilor de Actiune Locala. Proiectele de cooperare vor fi selectate de catre:

A. Grupurile de Actiune Locala, daca au integrate în strategia lor de dezvoltare actiuni de cooperare. În acest caz, criteriile de eligibilitate si de selectie vor fi elaborate si aplicate de catre GAL si incluse în strategia de dezvoltare locala.

B. Autoritatea de Management, pentru celelalte GAL-uri care nu au prevazut aceste actiuni în strategia de dezvoltare locala. În acest caz, criteriile de selectie vor fi elaborate de Autoritatea de Management.

În ambele cazuri, proiectele de cooperare vor cuprinde urmatoarele aspecte:

a. Parteneriatul: tipul actorilor implicati, legaturile dintre responsabilii de proiect si GAL – implicarea partenerilor locali în operatiunile prevazute.

b. Integrarea în strategia teritoriului: integrarea în strategia teritoriala, valoarea adaugata a proiectului, coordonarea cu alte actiuni derulate, valorificarea experientei cooperarii din afara teritoriului.

c. Tipul de proiect: Actiuni comune concrete (mai mult decât o intentie si/sau un schimb de experienta ).

d. Aspecte tehnice: fezabilitate tehnica, calendar, mecanismul de implementare, aspecte practice, metodologie si organizare, indicatori de monitorizare, managementul proiectului.

e. Aspecte financiare: buget realist si coerent, plan de finantare, deviz, fezabilitate financiara, implicarea diversilor actori.

Criterii de eligibilitate

- parteneriatele reprezinta GAL-uri sau sunt organizate în conformitate cu abordarea

LEADER

314

229



## Plan de Dezvoltare Locala Potential GAL - **BAZINUL DORNELOR**

- proiectele vor fi elaborate si implementate în comun
- coordonatorul este un GAL finantat prin axa LEADER
- activitatile sau proiectele corespund unei masuri sau mai multor masuri din FEADR
- valoarea proiectului (suma solicitata) sa se încadreze în limita financiara maxima stabilita (200.000 euro co-finantare publica, iar valoarea totala a investitiei nu va depasi 400.000 euro).

În ambele cazuri, prioritate vor avea proiectele de cooperare care:

- implica mai mult de doua GAL-uri din România
- implica un GAL din alt stat membru cu experienta Leader +
- includ activitati inovative
- combina obiectivele din diferite axe ale PNDR
- se adreseaza fermierilor de semi-subzistenta
- se adreseaza tinerilor din zona rurala
- respecta normele de mediu
- care urmaresc facilitarea implementarii acelor masuri din PNDR care vor avea ca beneficiari grupuri de producatori, asociatii, parteneriate, etc.

Selectia si aprobarea proiectelor de cooperare trebuie realizata în aceeasi maniera ca celelalte proiecte, respectiv prin intermediul unui Comitet de Selectie organizat dupa caz, fie în cadrul GAL, fie în cadrul Autoritatii de Management. În cazul în care selectia proiectelor de cooperare este realizata de catre GAL, responsabilitatea pentru stabilirea calendarului de selectie va reveni acestuia, iar în cadrul AM selectarea proiectelor de cooperare va fi efectuata de 2 ori pe an în principiu în primul si ultimul semestru al anului, astfel încât ultimul proiect sa fie selectat înainte de 31 decembrie 2013.

GAL - **BAZINUL DORNELOR** a derulat o activitate de cooperare transnationala in anul 2010, la invita ia GAL-ului INTEGRAL din Spania. Astfel, reprezentan ii poten ialului GAL IALOMITA CENTRALA: **BALACIU - CAZANESTI -**

315

**REVIGA** au participat la un schimb de experiență pentru a analiza la fața locului rezultatele programului Leader.

Programul a început cu o vizită la sediul GAL Integral, în localitatea Bullas (provincia Murcia), constituit din 13 localități, Asoc.Tinerilor din Lorca, Asoc. Culturala, Asoc. Femeilor Progresiste și un reprezentant al Mediului și Comerț, condus de dl. Cayetano Garcia Rosa care este și membru în Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală. Cu această ocazie s-a vorbit despre programul LEADER în Spania. Mai întâi s-a început cu o abordare teoretică, ce a inclus:

- Dezvoltarea abilităților și competențelor în vederea implementării Axei Leader;
- Realizarea unei analize diagnostic;
- Realizarea unei analize SWOT;
- Formularea priorităților de dezvoltare în cadrul strategiilor de dezvoltare locală;
- Elaborarea bugetului necesar implementării acțiunilor propuse în strategie;
- Identificarea celor mai bune modalități de implementare, evaluare și monitorizare a activităților propuse în strategie.

În continuare au fost analizate obiectivele GAL-ului pe care îl reprezintă, subliniind că cele mai importante sunt:

- crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea economiei și creșterea nivelului de trai în mediul rural printr-o dezvoltare sustenabilă a mediului de afaceri local;
- crearea de locuri de muncă și realizarea de programe de formare profesională pentru tineri, femei, agricultori și întreprinzători;
- valorificarea și diversificarea produselor proprii;
- protejarea și punerea în valoare a patrimoniului natural, conservarea și recuperarea patrimoniului istoric și cultural;

- 
- crearea de produse turistice locale,
  - cooperare nationala si internationala.

316

233



Una dintre cele mai importante realizări ale GAL-ului INTEGRAL este înființarea primului telecentru rural de muncă din Provincia Murcia. O particularitate unică este mizarea pe noua tehnologie pentru crearea de locuri de muncă, lucru care favorizează atragerea tinerilor din teritoriu împiedicând astfel migrarea lor spre zonele urbane. Comerțul Electronic și Centrul Virtual de Artizanat constituit de GAL Integral din Murcia, contribuie la cunoașterea teritoriului (informații turistice, culturale, publicitate și vânzarea produselor din zona, prin magazine virtuale) cu ajutorul paginilor web.

În urma acestor prezentări teoretice, reprezentanții români au adresat întrebări legate de modul de derulare a parteneriatelor public – privat în Spania, despre cum au sprijinit autoritățile locale mediul de afaceri și despre beneficiile pentru comunitatea care beneficiază de fonduri LEADER.

Experții spanioli au explicat că beneficiile trebuie privite dintr-o triplă perspectivă: a autorităților publice, a mediului privat și a cetățenilor și societății civile, deoarece prin proiectele dezvoltate agenții economici pot să aibă avantaje, autoritățile locale la fel prin creșterea veniturilor obținute din taxe și impozite locale, iar cetățenii prin crearea de noi locuri de muncă. Ulterior sau organizat două grupuri de lucru și cu ajutorul informațiilor obținute sau dezbătut teme referitoare la dezvoltarea rurală și creșterea calității vieții și au fost identificate proiecte utile pentru delegația română.

În continuarea schimbului de experiență s-au vizitat două dintre cele mai reprezentative investiții realizate cu ajutorul fondurilor LEADER.

- O fabrică de prelucrare a laptelui de capră din provincia Murcia, destinat să preia și să prelucreze toată producția din cadrul teritoriului GAL-ului Integral. Fabrica a fost înființată în anul 1989 ca o mică afacere de familie, cu doi asociați (doi frați), punând accent încă de la început pe calitate. În prezent, produsele sunt protejate prin intermediul « Marcii de Origine » și sunt

---

comercializate atât la nivel național, cât și internațional(Germania,SUA, Anglia, Finlanda,etc). In 2010, fabrica are 8 angajați și 4 asociați(celor 2 frații li s-au unit inca doi), respecta retetele traditionale și produce sortimente de : brânză de capră în ulei de măsline, brânză proaspătă , brânză uscată (ca cavala), brânză în vin roșu. În anul 2003, la Madrid, a primit premiul de cea mai bună brânză spaniolă .

- Crama de la Tercia de Ulea (Murcia), situată în Bullas (Murcia). Originea cramei datează din secolul al XIII-lea, strugurii fiind prelucrați cu mijloace rudimentare,

ce se află în prezent în muzeul organizat în incinta cramei, numit « La Casa de Labor ». În anul 2004, crama a obținut o finanțare Leader, în valoare de 71.395,64 euro, în cadrul unei investiții totale de 447.301,64 euro, ce a vizat modernizarea și extinderea sediului și capacităților de producție. În urma acestei investiții, fabrica are o capacitate de depozitare de 10.000 de litri de vin din sortimentele Sauvignon, Cabernet, Shiraz, Tempranillo. Rețeaua de distribuție este asigurată tot datorită GAL-ului INTEGRAL, care prin programul de dezvoltare a turismului rural pe teritoriul său a înființat magazine specializate în toată zona de nord-est a provinciei Murcia. Acești producători au înțeles importanța protecției produselor și a mărcilor proprii și le-au înregistrat ca produse cu origine certificată. Vinul (roz, roșu și dulce), produs în provincia Murcia, este cunoscut pe plan național, cât și internațional, datorită metodei unice de producere, ce îmbină metodele tradiționale cu noile tehnologii. Gazdele spaniole ne-au împărtășit totuși un secret : gustul unic este obținut prin pstrare și învechire în butoaie din lemn cu aroma de vanilie și piper negru. Producția anuală este de 60.000 de sticle vin.

Colaborarea realizată dincolo de granițe a reprezentat un mod de a avea acces la informații și idei noi, de a învăța de la alte regiuni sau țări, pentru a stimula și sprijini inovația și pentru a facilita dobândirea de competențe și noi mijloace de furnizare.

GAL – **BAZINUL DORNELOR** intenționează să deruleze activități de cooperare internațională cu GAL-uri din Spania și în perioada de implementare a Planului de dezvoltare Locală.

---

In cadrul Planului de Dezvolatre Locala al GAL – **BAZINUL DORNELOR** sunt propuse actiuni de cooperare internationala care au ca obiectiv transferul de know-how si bune practici in teritoriul GAL - **BAZINUL DORNELOR**.

Astfel se intentioneaza realizarea unor actiuni de cooperare transnationala si inter-teritoriala dupa cum sunt prezentate mai jos:

318

237

Nr. Crt.	Partenerul / Partenerii	Tematica cooperarii	Obiective	Valoarea proiectului / proiectelor de	Rezultate
<b>1. Experiente de cooperare intreprinse</b>					
1	GAL Integral -Murcia Spania	Stabilirea de legaturi cu un GAL din spatiul Uniunii Europene in cadrul caruia s-a implementat programul Leader	- Dobandirea de competente in elaborarea Planului de Dezvoltare Locala al GAL ; - Stabilirea de legaturi in vederea derularii unor actiuni de cooperare transnationala viitoare		- S-au dobandit competente in elaborarea strategiei de dezvoltare locala; - S-au trasat liniile generale ale viitoarelor cooperari
<b>2. Intentii de cooperare</b>					
1 2 3 4	GAL Integral -Murcia Spania	Dezvoltarea turismului in zonele de campie	-infiintarea de pensiuni turistice -valorificarea zonelor cu lacuri din zona	60.000 euro	Dezvoltarea turismului in cadrul teritoriului GAL
	GAL Integral -Murcia Spania	Identificarea unor solutii inovative pentru modernizarea exploatarilor agricole	- sprijinirea asocierii in agricultura - cooperare in infiintarea de ferme ecologice -crearea de microintreprinderi care sa valorifice produsele agricole locale - schimburi de produse specifice celor doua regiuni	60.000 euro	Exploataii agricole modernizate
	GAL Integral -Murcia Spania	Consolidarea serviciilor sociale si rezolvarea problemelor minoritatilor etnice	- sprijinirea batranilor fara ajutor -integrarea sociala si scolara a romilor -sprijin pentru tinerilor care nu au posibilitari materiale pentru a-si continua studiile -schimburi culturale si cultural-sportive	60.000eur 0	Servicii sociale consolidate. Import de bune practici in

	GAL - Romani a	Consolidarea RNDR	- Activitati comune si schimb de bune practici in vederea constituirii si functionarii RNDR	60.000 euro	Consolidar ea RNDR
--	----------------------	-------------------	--	-------------	-----------------------

Cooperarea trsansantionala se va realiza cu un GAL din Spania si are ca obiective comune:

319



Dezvoltarea turismului in zonele de campie;

- Identificarea unor solutii inovative pentru modernizarea exploatareilor agricole ;
- Consolidarea serviciilor sociale si rezolvarea problemelor minoritatilor etnice;

Cooperarea inter-teritoriala are ca obiectiv consolidarea RNDR si transfer de bune practici in interiorul RNDR.

**Dupa cum se poate observa din informatiile de mai sus, GAL – BAZINUL DORNELOR indeplineste criteriului de selectie nr. SCS 3.2.2. fixat de Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale prin prevederea actiunilor de cooperare transnationala in cadrul Planului de Dezvoltare Locala.**

### **III.5.2 Crearea si implementarea retelei**

Conform art. 68 din Regulamentul CE nr.1698/2005, România va înființa Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală care va grupa, la nivel național, organizațiile și autoritățile implicate în procesul de dezvoltare rurală.

Funcționarea Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală va fi finanțată prin componenta Asistența Tehnică a Programului Național de Dezvoltare Rurală, conform art. 66 (3) al Regulamentului Consiliului (EC) nr.1698 /2005.

Planul de acțiune al RNDR a fost stabilit având în vedere acțiunile obligatorii prevăzute în Regulamentul (CE) nr.1698/2005, articolul 68, paragraful 2 (b), alte acțiuni adiționale obligatorii care trebuie să asigure realizarea obiectivelor prevăzute în Planul Național Strategic și respectiv, Programul Național de Dezvoltare Rurală, precum și acțiuni ce vor fi realizate în funcție de nevoile identificate pe parcursul implementării.

În acest context, RNDR urmareste asigurarea îmbunatatirii guvernantei locale, îmbunatatirea capacitatilor de management si planificare a persoanelor implicate în implementarea PNDR si a capacitatii de parteneriat între teritorii si actorii implicati în dezvoltarea rurala, diseminarea bunelor practici si a cunostintelor.

320

In ceea ce priveste participarea in RNDR, GAL - **BAZINUL DORNELOR** se va implica in mod activ in canalizarea energiei tuturor actorilor locali în procesul de dezvoltare rurala si promovarea unui flux eficient de informatii, schimburi de idei si bune practici. Finalitatea acestor actiuni este inregistrata si in obiectivele GAL – **BAZINUL DORNELOR**, si aceasta este:

- Crearea unei economii agricole bazata pe exploatarea moderna si prietenoasa cu mediul;
- Dezvoltarea unei agriculturi care sa favorizeze biodiversitatea si conservarea mediului;
- Îmbunatatirea calitatii vietii în spatiul rural;
- Îmbunatatirea guvernantei locale în vederea crearii si implementarii Planului de Dezvoltare Locala.

GAL – **BAZINUL DORNELOR** se va inscrie la forumul national permanent on line de discutii pentru parteneriate, prin intermediul caruia toti actorii implicati în dezvoltarea rurala din România își vor putea exprima opiniile si sugestiile privind dezvoltarea zonelor rurale în legatura cu stadiul de implementare al PNDR. De asemenea va participa la programele de instruire pentru Grupurile de Actiune Locala si va solicita informatii si asistenta tehnica pentru realizarea actiunilor de cooperare inter-teritoriala si trans-nationala.

Atragerea populatiei si a actorilor local in procesul de implementare al RNDR la nivelul GAL - **BAZINUL DORNELOR** se va realiza pentru intregul teritoriu. Astfel prezentam mai jos aria teritoriala in care se vor derula activitati de constituire si dezvoltare a RNDR. De aceasta activitate sunt responsabile toate organismele de decizie de la nivelul GAL - **BAZINUL DORNELOR**, si in mod special animatorii.

TERITORIUL GAL - **BAZINUL DORNELOR**, RESPONSABIL DE DEZVOLTAREA RNDR este prezentat in tabelul de mai jos.

## Potential GAL - BAZINUL DORNELOR

Codul comunelor	Numele localit ii			Nr. locuitori		Suprafata totala km <sup>2</sup>	Densitate loc./km <sup>2</sup>
	Comune	Ora e	Sate	Din ora e	Din total teritoriu		
92872	Andrasesti		Andrasesti Orbolesti		2206	46,28	47,67
92907	Balaciu		Balaciu, Crasanii de Sus, Crasanii de Jos, Copuzu		1707	89,32	19,11
93067		Cazanesti		3510	3510	54,29	64,65
93101	Ciochina		Ciochina, Borduselu, Orezu,		3291	95,87	34,33
93227	Colelia				1417	37,44	37,85
93209	Cocora				1948	52,19	37,33
93600	Gheorghe Doja				2737	73,96	37,01
93717	Grindu				2150	54,31	39,59
93735	Grivita		Smirna		3120	83,21	37,50
94045	Milosesti		Milosesti, Nicolesti, Tovarasia		2815	51,8	54,34
94107	Munteni-Buzau				3538	54,03	65,48
94269	Reviga		Reviga, Rovine, Crunti, Mircea cel Batran		3010	88,16	34,14
93762	Traian				3692	46,81	78,87
94330	Salcioara		Salcioara, Rasi		2316	59,34	39,03
92952	Sarateni		Sarateni		1300	31,45	41,34
94456	Sfantu-		Sfantu Gheorghe Malu		1976	71,63	27,59
104314	Rosiori		Rosiori, Coltea, Florica,		2877	73,3	39,25
<b>Total GAL</b>				<b>3.510</b>	<b>43.610</b>	<b>1.063,39</b>	<b>41,01</b>
<b>% loc. ora e din total loc. ( 25%)</b>	-	-	-	<b>8,05%</b>	-	-	

Prin urmare intregul teritoriu al GAL BAZINUL DORNELOR, va fi implicat in RNDR.

---

## CHESTIONAR 1

<b>Unitatea Administrativ Teritorial :</b>	<b>Jude ul:</b>
<b>Adresa:</b>	<b>Telefon:</b>
<b>Sate componente:</b>	<b>Fax:</b>
	<b>Web site:</b>
	<b>E-mail:</b>

### 1. Suprafata a teritorial administrativ :

Suprafata total (ha)	
Intravilan	
Extravilan	
Teren agricol:	
Teren arabil:	
P uni:	
Fâne e:	
P duri:	
Livezi:	
Vii:	

Luciu de ap :	
Teren neproductiv:	

## 2. Prezentarea comunei

- cadrul natural: relief, hidrografie, clim , soluri, vegeta ie i faun , resurse naturale (Memoriu general PUG)

- date istorice (monografia comunei)

## 3. Situa ia curent :

### 3.1 Agricultur , silvicultur i dezvoltare rural

cultura plantelor, pomicultur , legumicultur , viticultur

Culturi	Suprafata agricol cultivat (ha)	Suprafata care pot fi extindere
<b>Livezi:</b>		
M r		
P r		
Prun		
Cais		
Piersic		
Cire		
Vi in		
<b>Legume:</b>		
Tomate		
Varz		
Cartofi		

<b>Cereale:</b>		
Porumb		
Grâu		
Secar		
Orz		
Orzoaica		
Rapi		
Floarea soarelui		
<b>Vii:</b>		
Vi de vie nobil		
Vi de vie hibrid		

#### **cre tea animalelor**

Bovine	
Ovine	
Caprine	
Cabaline	
Pocine	
P s ri	
Familii de albine	
Iepuri de cas	

#### **piscicultur**

--

**silvicultur (amenajarea și exploatarea p durilor, protec ia patrimoniului forestier)**

--

**B) Infrastructura de utilit i i mediu**

<b>Categorie</b>	<b>Procent</b>	<b>Descriere</b>
Re ea alimentare ap potabil		
Re ea canalizare, sta ie de epurare i tratare a apelor reziduale		
Re ea de distribu ie gaze naturale		
Serviciul de salubritate		
Re ea de electricitate		
Re ea de iluminatul public		
Internet		
Telefonie mobila		

Telefonie fixa		
CaTV		
Mediu. Factori de popluare		

### C) Infrastructura de drumuri și transport

#### Căi de acces către localitate:

	Drumuri	Căi ferate
<b>E</b>		
<b>DN</b>		
<b>DJ</b>		
<b>DC</b>		

\* de menționat între ce localități fac legătura drumurile și calea ferată

#### Rețeaua de drumuri locale și comunale

Drumuri asfaltate	
Drumuri pietruite	
Drumuri de pământ	

#### Transportul în comun (descrierea modului în care se realizează):

--

--

**Distanța față de orașele apropiate și orașele mari, port, aeroport, benzinărie, gară**

<i>Ora apropiată</i>	
<i>Ora apropiată</i>	
<i>Ora apropiată</i>	
<b>Aeroport</b>	
<b>Port</b>	
<b>Autostradă</b>	
<b>Drum național</b>	
<b>Drum european</b>	

**D) Infrastructura serviciilor medicale. Protecția socială**

Dispensar uman	
Farmacie uman	
Cabinet individual	
Cabinet stomatologic	
Spital	
Cabinet medical în colii / grădinițe	
Medici	
Asistenți medicali	
Stomatologi	
Farmacienți	

Dispensar veterinar	
Farmacie veterinar	
Medic veterinar	
Tehnician veterinar	

**Serviciul de protecție socială (componențe, activitate)**

--

**E) Populație. Resurse umane**

Numărul locuitorilor	
Bărbați	
Femei	
Precolari	
colari	
Pensionari	
Populația aptă de muncă	
Etnii	
Credință	
omeri	
Numărul persoanelor angajate	
Numărul persoanelor fără ocupație	

Calificări / meserii preponderente	
------------------------------------	--

<b>Numărul gospodăriilor:</b>					
Evoluția construcțiilor de locuințe în ultimii cinci ani. De menționat dacă s-au folosit fonduri publice sau au fost construite în regie proprie	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>

#### **F) Educație/Cultura/Culte**

Instituția	Nr.	Localitate
Grădinițe / creșe		
școli		
Licee		
Laboratoare școlare		
Ateliere școlare		
Număr cadre didactice		
Clămin cultural		
Cinematograf		
Teatru		

#### **Fundații, Asociații, Organizații non-guvernamentale, înfrățiri**

--

--

**Evenimente locale**

Denumirea evenimentului	Data

**Biserici / M n stiri**

Denumirea l ca ului	Localitatea

### **G. Turism, parcuri și spații verzi. Activitate sportiv**

Turism (posibilități de dezvoltare)	
Obiective turistice	
Parcuri/spații verzi	
Baze sportive	

### **H. Economie. Mediu de afaceri**

#### **Specificul comunei**

Industrial	
Agro-zootehnic	
Comercial	
Prestări servicii	

**Listă cu agenții economici: SRL, PFA, AF**

Nr. Crt.	Denumire	Domeniu de activitate
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		

#### Institu ii private

Institu ia	Nr	Denumire
B nci		
Societ i de asigur ri		
Hoteluri		
Moteluri		

Pensiuni		
Altele		

**I. Structura administrativ .Venituri. Buget preconizat**

<b>Primar</b>	
<b>Viceprimar</b>	
<b>Secretar</b>	
<b>Contabil</b>	
<b>Consilieri</b>	
<b>Structura prim riei pe departamente:</b>	
<i>Administra ie public</i>	
<i>Achizi ii publice</i>	
<i>Informatic</i>	
<i>Urbanism</i>	
<i>Protec ia mediului</i>	
<i>Starea civil</i>	
<i>Registrul popula iei</i>	
<i>Mediu</i>	
<i>Audit financiar</i>	
<i>Administrarea resurselor umane</i>	
<i>Integrare european</i>	

<i>Protec ia civil , situa ii de urgen i pompieri</i>	
<i>Rela ia cu rromii</i>	
<i>Personal administrativ i servicii</i>	
<i>Corpul de control fiscal</i>	
<i>Amenzi persoane</i>	
<i>Contabilitate i finan e</i>	
<i>Corpul de executori bugetari</i>	
<i>Inspec ie i control comercial</i>	
<i>Asisten social</i>	
<i>Posturi vacante</i>	
<b>Servicii subordonate</b>	

Mii lei

<b>Venituri</b>	<b>2005</b>	<b>2006</b>	<b>2007</b>	<b>2008</b>	<b>2009</b>
<b>Venituri proprii</b>					
<b>Venituri fiscale</b>					
<b>Venituri guvernamentale</b>					
<b>Alte categorii de venituri</b>					

<b>Buget preconizat</b>	<b>2010</b>	<b>2011</b>	<b>2012</b>	<b>2013</b>	<b>2014</b>